Σ. Μ. ΠΡΑΙΛΟΒΣΚΑΓΙΑ κε Μ. Α. ΡΙΠΝΙΚΟΒΑ

ΧΡΙΣΤΟΜΑΘΙΑ

για τι

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΧΙΚΟ ΣΚΟΛΙΟ

ΜΕΡΟΣ Ι

Ροστοφ-Ντον
ΕΚΔΟΤΙΚΟ «ΚΟΜΥΝΙΣΤΙΣ»
1933

Σ. Μ. ΠΡΑΙΛΟΒΣΚΑΓΙΑ κε Μ. Α. ΡΙΠΝΙΚΟΒΑ

ΧΡΙΣΤΟΜΑΘΙΑ ΓΙΑ ΤΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΧΙΚΟ ΣΚΟΛΙΟ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΟΤΟ

ΤΡΙΤΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Επικιρομενο απτιν κολεγια τυ Λ.Κ.Π τις ΡΣΟΣΔ

Μετάφραστι κε σιμπλίρςσι Γ. ΚΑΝΟΝΙΔΙ

Ι μεταφρασι κε ι σιμπλιροσι επικιροθικε απτο διεφθιντι τυ ΒΚ ΚραιΟΝΟ

ΕΚΔΟΤΙΚΟ «ΚΟΜΥΝΙΣΤΙΣ»
ΡΟΣΤΟΒ—ΝΤΟΝ
1933

ΤΟ ΤΑΓΜΑ.

Σ. Μαρσσακ.

Με γιμνο κεφάλι
κόκινο πετςι;
Πιός ιν' εκίνος,
πυ περνα απο κι;
Λεπτο πυκάμιςο,
βρακι κοντο,
παγύρι στο πλάγι-τυ
τ' αριςτερο.

Σοβαρο το βίμα,
μπόι ςπιθαμι..
Στέκι ςαν τον βλέπι
το τραμ στι ςτιγμι.
Επιαςε το δρόμο
ελέφας, θεριο.
Γέμιςε τα γίρο
ποδοβολιτο.

Απςιλα ι ςιμέες
κε τα λάβαρά-τυ.
Μετριμο δεν έχυν
τα ονόματά-τυ!
Γιάνις κε
Ανθύλα,
Σπίρος κε
Γιανύλα,
Κὸςτας
Νικολος,
Ολγα,
Διμιτρος.
Λεν' αφτο το πράμα,
ι ανθρόπι — τάγμα!

Τί μαβρίζι κάτο
ςτο ποτάμι εκι;
Στο λιοπίρι πίος
πςίνετε εκι;
Απο πέτςκο ακόμι
πιο ζεςτι ι όμι.
Ράχι
κε λεμα
απο το μαντέμι
πιο μαβριδερα.
Το πυκαμιςάκι-τυ,
τα βρακί-το πύ;
Απτο ζερβο πλάγι-τυ
το παγύρι πύ;

Πςιμὲνο πετςι,
όλι-τυ ι ςτολι.
Πετςι μοναχα,
τἆλα περιτα.

Στο λιβάδι κίτα,
πίςο, κάτο κι —
πολιτία μεγάλι
κι όλο απο πανι.
Ανεμος περνάι.
όλιν τιν κυνάι.

———

Σπιτάκι' αςυβάτιςτα
κε μίτε βαμένα.
Με ςκινι ςτυς πάςαλυς
μοναχα δεμένα.
Καραβάκια φτεροτα,
λες πετύνε ςτ' απςιλα.
Δρόμι — λοκςοτι,
κάτικι — γιμνι.
Στι δυλια πιαςτίκαν
όλι-τυς με μιας.
Ι πλαγιες ϐυίςαν
κι τις ρεματιας.

———

Στο λιβάδι γέλια,
γέλια κε φονες.
Τ' αςτάχια ςτιβάζυν —
πςιλες θιμονιες.
Αςτάχια κομένα
ϐαθια ος το γόνα —
μ' άςπρες μαργαρίτες
πράςινα τριφίλια
κε με παπαρύνες
κόκινες ςα χίλια.
— Κίτα κι, τὶ θάμα! —
τον μικρον το τάγμα

———

Αςπρα καικάκια
δες ςτον ποταμο,
κε γιμνα ναφτάκια
μέςα ένα ςορο.
Χέρια οχτο γερα
ςπρόχνυν τα κυπια.
Τα νερα χτιπύνε,
ςαν πυλια πετύνε.
Λόγια — μετριμένα,
τα νερα ριχα.
Προςοχι μεγάλι
κίνος πυ οδιγα.

———

Τα κεφάλια κίτα
μέςα ςτα νερα,
τα μικρα χεράκια,
κίτα, τα γιμνα!
Χάχανα, φονες!
Τίν' αφτα, δε λες;
Τίν' αφτο το θάμα;
— Λύζετε το τάγμα.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Γιατί ο πιιτις έβαλε για επικεφαλίδα ςτο παραπάνο πὶιμα „Το τάγμα" κε όχι ι πιονέρι;

2. Τὶ λογις ίνε το τάγμα το καλοκὲρι (ι εκςοτερικι όπςι κε ι φορεςιὰ-τυ); Απαντὶςτε με λὸγια τυ πὶιματος.

3. Πὸς μας περιγρὰφι τις πιονέρικες ςκινες;

4. Πὺ ίταν το τὰγμα-μας το καλοκὲρι; Πὸς πέραςε τον κερὸ-τυ; Πιά κινοφέλιμι εργαςία, για το ςκολιο, το εργοςτὰςιο, το κολχοζ έκανε το τὰγμα-ςας; Γρὰπςτε για όλι αφτι τιν εργαςὶα.

ΘΑΛΑΣΙΝΟ ΤΡΑΓΥΔΙ.

Γ. Δροςίνι.

Γλικα φιςάι ο μπάτις,
ι θάλαςα δροςίζετε,
στα γαλανα νερά-τις
ο ίλιος καθρεφτίζετε.

Κε λες πος πέζυν με χαρα,
πετόντας δίχος ένια,
πςαράκια με χριςα φτερα,
ςε κίματ' αςιμένια.

Στυ χαραβιυ το πλάι
ένα τρελο δελφίνι,
γοργόφτερο πετάι
κε πίςο μας αφίνι.

Κε ςαν να καμαρόνετε
τις θάλαςας το άτι,
με τυς αφρύς-τις ζόνετε
κε μας γιρνα τιν πλάτι.

Χιονοπλαζμένι γλάρι,
π' έχυν φτερύγια ατίμιτα
κε για κανένα πςάρι
μάτια-τυς ακίμιτα,

στα κςάρτια τριγιρίζοντας
ακύραστα πετύνε,
ί με χαρα ςφιρίζοντας
στο πέλαγος βυτύνε.

Κε γίρο χαραβάκια
στι θάλας' αρμενίζυν,
ςαν άςπρι προβατάκια,
πυ βόςκοντας γιρίζυν,

με χαροπα πιδίματα
στυς κάμπυς όλι μέρα,
κ'έχυν βοςκι τα κίματα,
βοςκό-τυς τον αγέρα.

Ι ΚΑΣΤΑΝΚΑ.

Αντ. Τςεχοφ.

(διίγιμα).

Ι. Κακι ςιμπεριφορα.

Μικρο ιπόκςανθο ςκιλάκι — μίγμα τακς κι αβλόςκιλυ — πυ ι μύρι-τυ έμιαζε πολι με τις αλεπυς, έτρεχε πάνω κάτο ςτο πεζοδρόμιο, κιτάζοντας ανίςιχα στις διο πάντες τυ δρόμυ. Σταματύςε κάποτε κε κλέοντας, ςικόνε πότε το ένα παγομένο-τυ ποδαράκι πότε το άλο, προςπαθόντας να ςκεφτι: ςπός γένικε κ' έχαςε το δρόμο;

Θιμότανε καλα πός πέραςε τιν ιμέρα, κε πός τελεφτέα έπεςε στο άγνοτο άφτο πεζοδρόμιο.

Μόλις κςιμέροςε, ο νικοκίρςι-τυ, ο μαρανκος Λυκας Αλεκςάντριτς, φόρεςε το καπέλο-τυ, έβαλε κάτο απτιν αμαςκάλι-τυ κάτι κςίλινο πράμα, τιλιγμένο ςε κόκινο μαντίλι, κε φόνακςε.

— Πάμε, Καςτάνκα!

Ακύοντας το όνομά-τις ι Καςτάνκα, το μίγμα αφτο ταxς κε αβλόςκιλυ, βγίκε κάτο απτο τεζιάκι, πυ πλάγιαζε ςτα ροκανίδια πάνο, τεντόθικε γλικα κε έτρεκςε πίςο απτο νικοκίρι. Ι παρανκελιοδότες τυ Λυκα Αλεκςάντριτς ζύςαν παρα πολι μακρια, κι ο μαρανκος προτυ να επιςκεφτι τον καθένα-τυς κάμπυςες φορες έπρεπε νάμπι στο καπιλιο για να πάρι νέες δίναμες. Κε θιμότανε ι Καςτάνκα πος φέρθικε ςτο δρόμο παρα πολι άπρεπα. Απτι χαρα, πυ τιν πίρανε περίπατο, πιδύςε γαβγίζοντας, ριχνότανε πάνο ςτα βαγόνια τυ αλογοςιδερόδρομυ, έτρεχε ςτις αβλες κε κινιγύςε εκι τα ςκιλια. Ο μαρανκος τιν έχανε κάποτε απτα μάτια-τυ, ςταματύςε κε θιμομένα φόναζε απάνο-τις. Μια φορα μάλιςτα άρπαχςε με τι χύφτα-τυ το φαλακρό-τις αφτι, κε ςτρίβοντός φόναχςε με κοματιαζμένες τις λέκςες.

— Ε. . κε να πςο . . .φύ . . . ςες . . . χολέρα!

Αφυ ο Λυκας επιςκέφτικε τυς παρανκελιοδότες-τυ μπίκε ςτο ςπίτι τις αδελφίς-τυ, όπυ ίπιε κε έφαγε λίγο. Απο κι πίγε ς' ένα γνοςτό-τυ βιβλιοδέτι, απτυ βιβλιοδέτι ςτο καπιλιο, απο κι ςτον κυμπάρο-τυ κτλ. Με λίγα λόγια όταν ι Καςτάνκα βρέθικε ςτο γνοςτο πεζοδρόμιο βράδιαςε πια.

Αρχιςε ι Καςτάνκα να οζμίζετε το πεζοδρόμιο, ελπίζοντας να βρι το νικοκίρι-τις μα κάπιος άθλιος πέραςε απο κι με κενύργιες γαλότςες, κε επιδι κι ανακατοθίκανε ί λεπτες μιρυδιες τον παπυτςιον με τι δινατι βρόμα τυ καυτςυκ, δεν μπορύςε τίποτε να διακρίνι.

Ι Καςτάνκα ετρέχε πάνο κάτο, μα δεν έβριςκε το νικοκίρι-τις. Στο αναμεταχςι, απτις διο πάντες τυ δρόμυ ανάπςανε τα φανάρια κε ςτα παράθιρα τον ςπιτιον φάνικαν τα φότα. Μεγάλο χνυδάτο έπεφτε το χιόνι βάφοντας με άςπρο χρόμα το λιθόςτροτο, τις ράχες τον αλόγον, τα καπέλα τον αμαχςιλατον, κι όςο περιςότερο ςκοτίνιαζε, τόςο πιο άςπρα γινόντανε τα αντικίμενα.

Απελπιςία κε φρίκι κιρίεψε τιν Καςτάνκα όταν ςκοτίνιαςε ολότελα. Σύφροςε ςε μια αβλόπορτα κι άρχιςε να κλέι πικρα. Ι ολοίμερι περιίγιςι-τις με το Λυκα τιν κύραςε, παγόςανε τ' αφτια κε τα πόδια-τις κε κοντα ς'αφτα, πινύςε φοβερα. Ολι τιν ιμέρα, μονάχα διο φορες μπόρεςε κάτι να μαςίςι. Εφαγε λίγι πςαρόκολα ςτυ βιβλιοδέτι κε μια πέτςα ςαλαμιυ (χαλπαςιυ), πυ βρίκε έκςο απο ένα καπιλιο. Αν ίταν άνθροπος θα ςκεφτότανε ίςος:

„Οχι, να ζίςι κανις έτςι ίνε αδίνατο! Πρεπι νάφτοχτονίςο!

II. Ο μιςτιριόδικος άγνοςτος.

Μα ι Καςτάνκα δε ςκεφτότανε για τίποτε, έκλεε μονάχα. Οταν το μαλακο, χνυδάτο χιόνι ςκέπαςε ολότελα τι ράχι κε το κεφαλάκι-τις κι απτιν ανιμπορια έπεςε ςε βαρι ίπνο, κςαφνικα έτριχςε ι αβλόπορτα, ανίχτικε πίςο κε τι χτίπιςε ςτο πλεβρο.

Πίδιςε απτι θέςι-τις. Απτιν πόρτα, πυ ανίχτικε βγίκε κάπιος άνθροπος. Επιδι ρύλιακςε ι Καςτάνκα κε τυ έπεςε κάτο απ' τα πόδια, δεν μπορύςε να μι τιν προςέχςι ο άνθροπος αφτος. Εςκιπςε κε τιν αρότιςε:

— Απο πυ μας ίρθες ςκιλάκι; Σε χτίπιςαν; Καιμένο . . . Μα μι θιμόνις . . . Φτέο.

Κί'τακςε ι Καςτάνκα τον άγνοςτο ανάμεςα απτα χιονάκια, πυ κρεμόντανε απτα μαματόκλαδά-τις, κε ίδε μπροςτά-τις ένα κοντόχοντρο ανθροπάκι με κςιριςμένο παχυλο πρόςοπο, με τςιλίντρο κε γύνα κςεκύμποτι.

— Γιατί γριλίζις; — κςακολύθιςε ο άγνοςτος ρίχνοτας με το δάχτιλό-τυ το χιόνι απτι ράχι τυ ςκιλιυ. — Πύ ίνε ο νικοκίρις-ςυ; Θα έχαςες το δρόμο δίχος άλο. Αχ, φτοχὸ-μυ ςκιλάκι! Τί να ςε κάνυμε τόρα;

Βρίςκοντας ςτι φονι τυ άγνοςτυ κάπια θερμι προς αφτι ςιμπάθια, έγλιπςε ι Καςτάνκα το χέρι-τυ κε γρίλιςε πιο λιπιτερα.

— Αχ, καλί-μυ παράκςενι — ίπε ο άγνοςτος. — Αλεπυ ςοςτι! Ε, τι να γίνι πάμε μαζί-μυ! Ιςος θα οφελίςις κάπυ . . . Εμπρος λιπον,-κε έγνεψε ςτο ςκιλι. Ι Καςτάνκα τον ακολύθιςε.

Ιςτερα απο μιςι όρα καθότανε πια ςτο πάτομα ςε μεγάλο φοτινο δομάτιο κε γέρνοντας το κιφάλι ςτο πλάγι, με ςινκίνιςι κε περιέργια κίταζε τον άγνοςτο πυ καθότανε ςτο τραπέζι κε γεβμάτιζε. Εκίνος έτρογε κε τις έριχνε τα κοκαλάκια . . . Στιν αρχι τις έδινε ψομι κε το πράςινο φλύδι τυ τιριυ, ίςτερα κομάτι κρέας, μιςο γλίκιςμα, κόκαλα όρνιθας κ' εκίνι με πίνα τάτρογε όλα τόςο γρίγορα, πυ δεν πρόκανε να διακρίνι τι νοςτιμάδα-τυς. Κι όςο περιςότερο έτρογε, τόςο δινατότερα εςθανότανε τιν πίνα.

— Φένετε πολι άςκιμα ςε τρέφανε ι νικοκίριδές-ςυ! — έλεγε ο άγνοςτος, βλέποντας με πια λιςόδικι λεμαργία καταβρόχθιζε τα κομάτια, αμάςιτα. — Κε πόςο λεπτι ίςε! Πετςι . . . κε κόκαλυ . . .

Ι Καςτάνκα έφαγε πολι, μα δε χόρταςε, μονάχα μέθιςε απτο φαγι. Ιςτερα απτο γέβμα κςαπλόθικε ςτο μέςο τυ δοματίυ, άπλοςε τα πόδια κε, εςθανόμενι ςτο κορμί-τις όλο εφχάριςτι κύραςι, κυνύςε τιν υρα.

Εκι πυ ο νέος-τις νικοκίρις, κσαπλομένος στο ντιβάνι, φύμαρε, ι Καστάνκα στριφογίρισε τιν ουρά-τις κε σκέφτικε; πυ ίνε καλίτερα — στυ άγνοστυ ίτε στυ μαρανκυ; Ι εσοτερικι διασκεβι τις κατικίας τυ άγνοστυ φτοχι κε άσκιμι, δεν εχι τίποτα εκσον απο μια πολιθρόνα, ένα ντιβάνι, λάμπα κε χαλια· ι κάμαρα φενότανε άδια. Ι κατικία όμος τυ μαρανκυ γεμάτι με διάφορα πράματα: τραπέζι, τεζιάκι, σορος ροκανίδια, ροκάνια, γλιφίδες, πριόνια, κλυβι με σπίνο, σκάφι . . .

Στιν κάμαρα τυ άγνοστυ δεν ιπάρχι καμια μιρυδια, ενο ι κάμαρα τυ μαρανκυ, όπυ σαν καταχνιά πάντοτε τι σκέπαζε ο καπνος, μίριζε θαμάσια απο κόλα, βερνικι κε ροκανίδια. Μα απτ' άλο το μέρος ένα μεγάλο πλεονέκτιμα έχι στυ νέυ νικοκίρι — τις δίνι μπόλικο φαγι, κι ακόμα για να πύμε το σοστο, όταν ι Καστάνκα καθύτανε στο τραπέζι μπροστα, κε κίταζε με σιμπάθια τον άγνοστο, εκίνος ύτε με τα πόδια-τυ τιν έσπροχνε κε ύτε ποτε „Νκρεμίσυ αποδο, τρισκαταρατι!". έλεγε

Βγίκε ο νέος νικοκίρις, αφυ κάπνισε το τσιγάρο-τυ, κε στι στιγμι γίρισε μένα μικρο στροματάκι στα χέρια.

— Ε, σι σκιλι, έλα δο!-ιπε, βάζοντας το κρεβατάκι στι γονία, διπλα στο ντιβάνι — Πλάγιασε δο. Κιμίσυ!

Ι Καστάνκα άρχισε να κιμάτε. Εβλεπε στον ίπνο-τις σκιλια πυ έτρεχαν. Κοντα στ' άλα έτρεχε ένα χνυδάτο, γεροντικο πυντέλι, πυ ίδε σίμερα στο δρόμο, με ασπράδι στο μάτι κε τύφες μαλια στι μίτι δίπλα. Με το ζμιλάρι στο χέρι ο Φετύσκας, ο γιος τυ μαρανκυ, ρίχτικε πίσο απτο πύντελ, ίστερα κσαφνικα σκεπάστικε ο ίδιος απτο χνυδάτο μαλι, γάβγισε χαρύμενα στιν Καστάνκα κε βρέθικε δίπλα. Με αγαθότιτα κε αφέλια μεγάλι μιριστίκανε ο ένας τι μιτι τυ άλυ κε τρέκσανε στο δρόμο.

III. Νεα, πολι εφχάριστι γνοριμια.

Εφεκσε πια όταν κσίπνισε ι Καστάνκα. Απτο δρόμο ερχότανε θόριβος, πυ γίνετε μονάχα τιν ιμέρα. Στιν κάμαρα δεν ιπίρχε κανένας. Τεντόθικε ι Καστάνκα, χαζμυρίθικε κε κατσυφιαζμένι κε χολιαζμένι γίρισε στιν κάμαρα. Μιρίστικε τις γονίες κε τα έπιπλα έριχσε μια ματια στο διάδομο, μα τίποτε το ενδιάφερο δεν βρίκε. Εκσον απτιν πόρτα πυ άνιγε στο διάδρομο, ίταν κι άλι πόρτα. Αφυ σκέφτικε λίγο ι Καστάνκα, γραντσύνισε τιν πόρτα με τα διό τις τα πόδια, άνικσε κε μπίκε στο άλο δομάτιο. Εκι στο κρεβάτι πάνο, σκε-

παζμένος με πάπλωμα απο καστόριο ίφαζμα κιμότανε κάπιος παρανκελιοδότις. Τον εγνόρισε ι Καστάνκα: Ιταν ο χτεσινός-τις άγνοστος.

— Ρορρρ . . . — νκρίνιασε, μα θιμίθικε το χτεσινο γέβμα κι αμέσος άρχισε να χουνα τιν ουρα κε να οζμίζετε.

Οζμίστικε τα ρύχα, τα παπύτσα τυ άγνοστυ κε βρίκε πος μιρίζυν αλογίλα. Απτον κιτόνα άλι πόρτα έφερε κάπυ αλυ επίσις κλιζμένι κι αφτι. Ι Καστάνκα γραντσύνισε τιν πόρτα αφτι, έπεσε πάνω με το στίθος-τις άνιχσε κ' εστάθικε διαμιας κάπια παράκσενι ίποπτι μιρυδ α. Προεστανόμενι πος κάπια δισάρεστι σινάντισι μυρμυρίζοντας κε κιτάζοντας γίρο μπίκε ι Καστάνκα στο μικρο δομάτιο με τις λερες ταπετσαριες μα με φρίκι τραβίχτικε πίσο. Κάτι το φριχτο κε το αναπάντεχο ίδε κι πέρα. Σκίβοντας το λεμο κε το κεφάλι στι γι, ανίγοντας τις φτερύγες κε παφλάζοντας ίσια ερχότανε κατ' επάνο τις μια χίνα σταχτια. Λιγάκι παραπέρα σε μικρο κρεβατάκι έκιτο άσπρος γάτος· μόλις ίδε τιν *Καστάνκα* π δισε, τέντοσε σαν τόκσο τι ράχι, σίκοσε τιν ουρα, φύντοσε τις τρίχες κι άρχισε να μυρμυρίζι. Με τα σοστά-τυ φοβίθικε το σκιλι μι θέλοντας όμος να δίκσι το φόβοτυ, γάβγισε δινατα κι όρμισε ενάντια στο γάτο . . . Πιο δινατα τέντοσε τι ράχι-το ο γάτος, μυρμύρισε κε χτίπισε δινατα το κεφάλι τυ σκιλιυ με το πόδι-το. Τραβίχτικε πίσο ι Καστάνκα, κάθισε πάνο στα τέσερα πόδια κι απλόνοντας τι μύρι-τις άρχισε να γαβγίζι δινατα. Μα στον κερο αφτο, πλισίασε τιν Καστάνκα ι χίνα κε τι ράμφισε έτσι με πόνο στι ράχι. Πίδισε ι Καστάνκα κε ρίχτικε ενάντια στι χίνα.

— Τί πράμα ίνε αφτο; — ακύστικε δινατι, θιμομένι φονι, κε στο δομάτιο μπίκε ο άγνοστος με νιχτικο κε τσιγάρο στα δόντια. — Τί πράμα ίνε αφτο; Ολι στι θέσι!

Πλισίασε στο γάτο, τυ χτίπισε στιν τεντομένι ράχι κε ίπε:

— Φέτορ Τιμοφέιτς, τί σιμένι αφτο; Καβγα σικόσατε; Αχ, παλιόγερε, πλάγιασε!

Κε γιρίζοντας στι χίνα φόναξε:

— Ιβαν Ιβάνιτς, στι θέσι-συ!

Ιποταχτικα ο γάτος έπεσε στο κρεβατάκι πάνο κε έκλισε τα μάτια. Σίμφονα με τιν έκφρασι τις μύρις κε τον μυστακιόν-τυ φενότανε πος κι ο ίδιος δεν ίταν εφχαριστιμένος, πυ ερεθίστικε κε πιάστικε στον καβγα. Ι Καστάνκα γρίλιζε παραπονιάρικα, κ' ι χίνα απλόνοντας το λεμο, έλεγε κάτι-τι γρίγορα, με ζέσι κε καθαρα, μα ακατάλιπτα ολότελα.

— Καλα, καλα! — ίπε ο νικοκίρις με χαζμυριτα. Πρέπι να ζίτε ιρι...
κι αδελφομένα. — Χάιδεπσε τιν Καστάνκα κε κσακολύθισε! — Κε σι κοκινομάλ...
μι φοβάσε . . . Ινε κόζμος καλος, δε θα σ'αδικίσι. Στάσυ, τί όνομα π...
να συ δόσυμε Δίχος όνομα δε γίνετε, αδελφύλι.

Σκέφτικε ο άγνοστος κε ίπε;

— Νά τί . . . Εσι, να ίσε Θίτσα . . . Καταλαβένις; Θίτσα;

Κι αφυ κάμποσες φορες επανάλαβε τι λέκσι «Θίτσα», βγίκε. Κάθισε ι Κ...
στάνκα κι άρχισε να κιτάζι γίρο. Ασάλεφτα έκιτο ο γάτος πάνο στο κρ...
τάκι, κάνοντας πος κιμάτε. Ι χίνα απλόνοντας το λεμο κε χτιπόντας με...
πόδια στο ίδιο μέρος κσακολυθύσε γρίγορα κε ζοιρα να μιλα για κάτι. Ο...
φενότανε ίτον πολι γνοστικι χίνα: ίστερα απο κάθε μακρινι τιράδα, κάθε ...
ρα με θαμαζμο γίριζε πίσο, προσπιύμενι πος μένι κατενθυσιαζμένι απτο λό...
τις. Ακύοντάς τιν κι απαντόντας πάντα με ένα „ορρ...“ ι Καστάνκα άρχ...
να οζμίζετε τις γονιες. Σε μια γονία βρισκότανε μικρο σκαφιδάκι. Εκι ίδε ...
σκιλι μυσκεμένα ρεβίθια κε βρεμένες πέτσες σικάλινυ πσομιυ Δοκίμασε τα ...
βίθια — τις φάνικαν άνοστα, δοκίμασε τις πέτσες — κι άρχισε να τρ...
Ι χίνα δεν πιράχτικε καθόλυ, πυ άγνοστο σκιλι τρόγι το φαγί-τις, μα απεναντ...
μίλισε πιο ζοιρα, κε για να δίκσι τιν εμπιστοσίνι-τις πλισίασε ι ίδια στο σ...
φιδάκι κ'έφαγε κάμποσα ρεβιθάκια.

IV. «Θάματα μέσα στα κανκέλια».

Δεν πέρασε πολι κ'εμπίκε μέσα πάλι ο άγνοστος φέρνοντας μαζί-τυ ...
περίεργο πράμα, πυ έμιαζε μ'αβλόπορτα κε το γράμα Π. Στο ενκάρσιο ...
κάρι, τυ κσίλινυ, χοντροκαμομένυ αφτυ Π κρεμότανε κυδύνι κε ίτανε δεμ...
πιστόλι. Απτι γλόσα τυ κυδυνιυ κε το λίκο τυ πιστολιυ απλονόντανε σκιν...
μικρα. Ο άγνοστος τοποθέτισε το Π στο μέσο τυ δοματίυ, πολιν κερο ...
κε έλινε κάτι, ίστερα κίτακσε τι χίνα κε ίπε:

— Ιβαν Ιβάνιτς, ορίστε!

Ζίγοσε ι χίνα κοντά-τυ κε σταμάτισε περιμένοντας.

— Λιπον, — ίπε ο άγνοστος! — ας αρχίσυμε απτιν αρχι. Πρότα π...
χερέτισε! Γρίγορα!

Ο Ιβαν Ιβάνοβιτς άπλοσε το λέμο, έκλινε το κεφάλι σ'όλες τις μεριέ...
αργόσιρε το πόδι.

— Ετσι, μπράβο . . . Τόρα να πεθάνις!

Επεσε πάνο στι ράχι ι χίνα.

Αφυ έκαμε κάμποσες παρόμιες όχι τόσο σπυδέες ταχιδαχτιλυργίες ι χίνα, ξαφνικα ο άγνοστος έπιασε με τα διο χέρια το κεφάλι-τυ κ'εφράζοντας φρίκι το πρόσοπό-τυ φόναξε.

— Καραχολ! Φοτια! Κεόμαστε!

Ο Ιβαν Ιβάνοβιτς έτρεξεν στο Π, άρπαξε με το ράμφος-τυ το σκινι κι αρχισε να κυδυνίζι.

Πολι ικανοπιμένος έμινε ο άγνοστος. Χάιδεψε τι χίνα στο λεμο κε ίπε:

— Μπράβο, Ιβαν Ιβάιτς! Καμόσυ τόρα, ίπος ίσε χρισοχόος κε πυλας χρισάφι κε διαμαντικα. Καμόσυ πος μπένις στο μαγαζι κε βρίσκις εκι κλέφτες. Τί θα έκανες σε τέτια περίπτοσι;

Πίρε με το ράμφος-τις ι χίνα το άλο το σκινάκι κε το τράβιξε. Στι στιγμι ακύστικε ξεκοφαντικος πιροβολιζμος. Τις Καστάνκας άρεσε πολι το κυδύνιζμα, μα απτον πιροβολιζμο ενθυσιάστικε τόσο πολι, πυ έτρεξε γίρο στο Π κι άρχισε να γαβγίζι.

— Θίτσα στον τόπο! — φόναξε ο άγνοστος. — Σιοπι;

Με τον πιροβολιζμο δεν τέλιοσε ι δυλια τυ Ιβαν Ιβάνιτς. Ολάκερι όρα αργότερα τον έδιοχνε ο άγνοστος γίρο-τυ στον κίκλο πάνο κρατόντας το μαστίγι. Ι χίνα έπρεπε να πιδίσι ανάμεσα απτο φραγμο κε τι στεφάνι, να κάνι σύζα διλ. να κάθετε πάνο στιν ορα κε να κυνα τα πόδια. Ι Καστανκα δεν αποσπύσε τα μάτια-τις απτον Ιβαν Ιβάνοβιτς, γρίλιζε απο ενθυσιαζμο κε κάμποσες φορες έτρεξε κατόπιν-τυ, γαβγίζοντας δινατα.

Το μάθιμα τελίοσε. Ο άγνοστος σκύπισε τον ίδροτα απτο μέτοπό-τυ κε βγίκε. Ο Φέτορ Τιμοφέιτς με αιδία ρυθύνισε, έπεσε πάνο στο κρεβατάκι κε έκλισε τα μάτια· ο Ιβαν Ιβάνιτς διεφθίνθικε στο σκαφιδάκι. Χάρις στις πολες νέες εντίποσες πέρασε ι μέρα απαρατίριτι για τιν Καστάνκα. Το βράδι τι μεταφέρανε μαζι με το στροματάκι-τις στιν καμαρύλα με τις λερες ταπετσαριες κε πέρασε εκι τι νίχτα μαζι με το Φέτορ Τιμοφέιτς κε τι χίνα.

V. Ταλαντο! Ταλαντο. . .

Πέρασε μίνας.

Σινίθισε πια ι Καστάνκα, πυ κάθε βράδι τιν ταγίζανε νόστιμο φαγι κε τιν ονομάζανε „Θίτσα“. Σινίθισε στον άγνοστο κε στυς νέυς σινκάτικύς-τις. Ισιχα περνύσαν ι μέρες.

Ομια άρχιζαν πάντα ι μέρες. Σινίθος νορίτερα απ'όλυς ξιπνύσε ο Ιβαν Ιβάνιτς κι αμέσος πλισίαζε τι Θίτσα ίτε το γάτο, άπλονε το λεμο κι

ομιλύσε για κάτι με πεπίθισι, μα ακατάλιπτα όπος πρότα. Στις πρότες
ι Καστάνκα νόμιζε, πος μιλάι πολι, γιατι ίνε πολι γνοστικος, μα δεν π
πολις κερος κε έχασε όλι τιν ιπόλιπσι πυ τυ ίχε. Κε τόρα όταν τυς
σίαζε με τυς ατέλιοτυς λόγυς, δεν κυνύσε πια ι Καστάνκα τιν υρα, μα
περιφρονύσε ος οχλιρο φλίαρο, πυ δεν αφίνι κανένα να κιμάτε κε τυ α
τύσε δίχος καμια φιλοφρονισι: «ρρρρ»

Ο Φέτορ Τιμοφέιτς ίταν άλυ ίδυς κίριος. Οταν κσιπνύσε, δεν έ
καμια φονι, δε σάλεβε κε ύτε άνιγε τα μάτια. Δε θα ίθελε να κσι
γιατι όπος φένετε δεν αγαπύσε τι ζοι. Τίποτε δεν τυ ενδιάφερε, σ'όλα
ρότανε ράθιμα κι αδιάφορα, περιφρονύσε όλα, κι ακόμα όταν έτρογε το
στιμο φαγί-τυ μιαύριζε με αιδία.

Το μάθιμα κε το γέμα κάνανε ενδιαφέρυσα τιν ιμέρα, μα τα βρ
περνύσαν πολι πλιχτικα. Σινίθος τα βράδια κάπυ πίγενε ο νικοκίρις κυδ
ντας μαζί-τυ τι χίνα κε το γάτο. Μνίσκοντας μόνι ι Θίτσα έπεφτε
στροματάκι-τις κ' ι λίπι τιν κιρίεβε . . . Σάμπος απαρατίριτα τιν επλι
κε τιν καταχτύσε ολίγο-κατ' ολίγο όπος το σκοτάδι τιν καμαρύλα. Στιν
τις έφεβγε κάθε όρεκσι να γαβγίζι, να τρόγι, να τρέχι στα δομάτια κε
κιτάζι ακόμα. Ιστερα παρυσιαζόντανε στι φαντασία-τις κάτι ακαθόριστες
γύρες, ύτε σκιλια, ύτε άνθροπι, με φισιογνομίες σιμπαθιτικες, αγαπιτες,
ακατάλιπτες· μόλις παρυσιαζόντανε, ι Θίτσα κυνύσε τιν υρα, τις φενό
πος κάπυ τις ίδε κε τις αγάπισε . . . Κε μόλις κιμότανε, 'εσθανότανε
φορα πος απτις φιγύρες αφτες βγένι μιρυδια κόλας, ροκανιδιον κε β ρ

Οταν σίνιθισε ολότελα με τι νέα ζοι, κι απο αδίνατο, κοκαλιάρικο α
σκιλο μεταβλίθικε σε χορτάτο, χαιδεμένο σκιλι, μια φορα προτυ ν'αρχίσ
μάθιμα τι χάιδεπσε ο νικοκίρις κε ίπε:

— Κερος πια, Θίτσα να καταπιαστύμε στι δυλια. Συ φτάνι πυ έκ
τον άνεργο. Θέλο απο σ'ένα να βγάζο ιθοπιο . . . Θέλις να γίνις ιθοπ

Κι άρχισε να τινε μάθι διάφορες επιστίμες. Στο πρότο μάθιμα τιν έμ
να στέκετε κε να βαδίζι πάνο στα πισινα πόδια, πυ τις άρεσε π
πολι. Στο δέφτερο μάθιμα έπρεπε να πιδα με τα πισινα πόδια
ν'αρπάζι τι ζάχαρι, πυ πάνο απτ'το κεφάλι-τις κρατύσε ο δάσκαλος. Ισ
σ'άλα τα μαθίματα χόρεβε, έτρεχε, πάνο στο σκινι, ύρλιαζε ακύοντας τι
σικι, κυδύνιζε κε πιροβολύσε κε ίστερα απο ένα μίνα μπορύσε με επιτ
ν'αντικαταστένι το Φέτορ Τιμοφέιτς. Μάθενε με μεγάλι προθιμία κε
ικανοπιμένι με τις πρόοδές-τις. Το τρέκσιμο πάνο στο σκινι με τι γλ

λμένι έχσο, το πίδιμα απτι στεφάνι κε το ταξίδι καβάλα πάνο στο Φέτορ
ιοφέιτς τις προχσενύσαν μεγάλι ιδονι. Κάθε επιτιχιμένι ταχιδαχτιλουργία τι
ύδεβε με ιχιρο ενθυσιαστικο γάβγιζμα, κι ο δάσκαλος θάμαζε ενθυσιαζό-
ιος κ'εκίνος κε τρίβοντας τα χέρια.

— Τάλαντο! Τάλαντο! — έλεγε. — Τάλαντο αναμφιζβίτιτο! Δίχος άλο
έχις μεγάλες επιτιχίες!

Κ' ι Θίτσα τόσο σινιθισε στι λέχσι «τάλαντο» πυ κάθε φορα, πυ ο νι-
ίρις πρόφερε τι λέχσι αφτι, πιδύσε κε κίταζε γίρο, σάμπος ν'άταν αφτο το
ρατσύκλι-τις.

VI. Ι παράσταςι πυ δεν επέτιχε.

Ενα πανόριο βράδι ο νικοκίρις μπίκε στιν καμαρύλα, με τις λερες ταπε-
ριες κε, τριβοντας τα χέρια, ίπε:

— Λιπον...

Κάτι ακόμα ίθελε να πι, μα δεν το ίπε κ' εβγίκε. Ι Θίτσα πυ σπύδασε
βμάσια στον κερο τον μαθιμάτον το πρόσοπό-τυ, κατάλαβε πος ίταν σινχι-
ένος, όλος σκυτύρες κε, όπος φενότανε, κε θιμομένος. Ιστερα απο λίγο
ιναγίρισε κε ίπε:

— Σίμερα θα πάρο τι Θίτσα κε το Φέτορ Τιμοφειτς. Εσι Θίτσα, θαν-
ιαταστίσις σίμερα τον Ιβαν Ιβάνιτς πυ αρόστισε. Πιός διάολος χσερι γιατί;
ποτε δεν ίνε έτιμο, δε διδάχτικε τίποτε, δοκιμες ίτανε λίγες! θα ντροπια-
ύμε, θα αποτίχυμε!

Κατόπιν χσαναβγίκε κε γίρισε ίστερα με τι γύνα κε το τσιλίντρο. Πλισιά-
ντας στο γάτο τον πίρε απτα πισινά-τυ πόδια, τονε σίκοσε, κε τον έχριπσε
το απτι γύνα-τυ πανο απτο στιθος-τυ. Ο Φέτορ Τιμοφέιτς φάνικε αδιάφο-
ς σ' όλα αφτα, αφυ ύτε τα μάτια τυ φρόντισε ν' ανίχσι. Γιαφτον, όπος φε-
τανε, ίταν το ιδιο: να πλαγιάζι, ίτε να τον σικόνυν απτα πόδια, να κατρα-
λιέτε στο στροματάκι-το, ίτε να ισιχάζι στο στίθος τυ νικοκίρι-τυ κάτο
πτι γύνα...

— Πάμε, Θίτσα, — ίπε ο νικοκίρις.

Δίχος να καταλαβένι τίποτε ι Θίτσα τον ακολύθισε κυνόντας τιν υρα. Ιστε-
α απο ένα λεφτο καθότανε πια στι σάνια κοντα στα πόδια τυ νικοκίρι κι
κυε πος συφρόνοντας εκίνος απτο κρίο κε τιν ταραχι, πσιθίριζε:

— Θα ντροπιαστύμε! Θάποτίχυμε!

Ι σάνια σταμάτισε κοντα σ' ένα μεγάλο, παράχσενο σπίτι, πυ έμιαζε ανα-

ποδογιριζ..ένι ςυπιέρα. Ι μακρυλι ίςοδος τυ ςπιτιυ αφτυ με τρις γιάλινες
τες φοτιζότανε απο μια ντυζίνα λαμπερα φανάρια. Κυδυνίζοντας ανίγ
ι πόρ ες κε ςαν ςτόματα κατάπιναν τυς ανθρόπυς πυ μαζεβότανε κοντα
ιςοδο. Ανθροπι ίςαν εκι πολι, ςιχνα έφταναν κι άλογα, μα ςκιλια δε φενότ

Ο νικοκίρις πίρε με το χέρι-τυ τι Θίτςα κε τιν έχοςε στο ςτίθος
κάτο απτι γόνα, όπυ βριςκότανε ο Φέτορ Τιμοφέιτς. Εκι ίταν πλιχτικ
ςκοτινα μα ζεςτα. Στι στιγμι λάμπςανε διο θαμπες, πράςινες ςπίθες —
τα μάτια τυ γάτυ πυ τάνικςε. Ο γάτος ανιςίχιςε απτα κρία, ςκλιρα τ
πον γίτονα. Ι Θίτςα τυ εγλιπςε το αφτι, κε ζιτόντας να καθίςι όςο μπο
πιο κατάλιλα, κυνίθικε ανίςιχα, τον τςαλαπάτιςε με τα κρία πόδια-τις κε
λα πρόβαλε το κεφάλι έκςο απτι γόνα, μα στι στιγμι νκρίνιαςε κε χόθικε
τυ απτι γόνα. Τις φενότανε, πος ίδε μεγάλο, αδίνατα φοτιζμένο δομ
γεμάτο τέρατα, πίςο απτα διαφράγματα κε τα κάνκελα πυ απλονόν
απ τις διο πάντες τυ δοματίυ κιτάζανε περίεργες φάτςες αλογίςιες, κ
τοφόρες μακρόαφτες κε κάπια πλατια μεγάλι με υρα αντι μίτις κε μ
κςεςαρχοκένα, κόκαλα πυ προβάλανε έκςο απτο στόμα-τις.

Βραχνα νιαύριςε ο γάτος κάτο απτα πόδια τις Θιτςας. Μα ςτον
αφτο άνικςε ι γόνα, «χόπ» φόνακςε ο νικοκίρις κι ο Φέτορ Τιμοφέιτς
με τι Θίτςα πιδίςανε στο πάτομα. Βριςκόντανε ςε μικρι κάμαρι με ςταχ
ςανιδένιυς τίχυς· εκι εκςον απο μεγάλο τραπέζι με καθρέφτι, ένα ςκ
κε κυρέλια πυ κρεμόντανε στις γονιες, δεν ιπίρχε κανένα έπιπλο. Εγλιπ
Φέτορ Τιμοφέιτς τι γόνα-τυ πυ τιν τςαλάκοςε ι Θίτςα κε πίγε κε πλά
κάτο απτο ςκαμνι. Ο νικοκίρις ςινχιζμένος ακόμα κε τρίβοντας τα χέρια,
χιςε να κςεντίνετε. Κςεντίθικε έτςι όπος ςινίθος κςεντινότανε σπίτι, όταν
μαζότανε να χοθι κάτο απτο καςτόρινο πάπλομα διλ. έβγαλε όλα εκςον α
αςπρόρυχα. Κάθιςε ίςτερα στο ςκαμνι κε κιτάζοντας ςτον καθρέφτι, άρχιζ
κάνι περίεργα νύμερα. Πρότα έβαλε στο κεφάλι-τυ περύκα με χορίςτρα κ
τςυλύφια πυ μιάζανε με κέρατα, ίςτερα άλιπςε πιχτα το πρόςοπό-τυ με
τι άςπρο κε πάνο απτιν άςπρι μπογια ζογράφιςε φρίδια, μυςτάκια, κοκιν
Μα μ' αφτα δεν τέλιοςε ι μεταμόρφοςί-τυ. Αφυ λέροςε έτςι το πρόςοπο
το λεμο, άρχιςε να ντίνετε καπια αςινίθιςτι, ιδιόριθμι φορεςια, πυ νορί
τέτια δεν ίδε ποτες ι Θίτςα ύτε στα ςπίτια, ύτε ςτυς δρόμυς. Φανταςτίτε
τια παντελόνια ραμένα απο τςίτι με μεγάλα λυλύδια, τέτιο πυ μεταχιρί
τε στα ςπίτια για μπερτέδες κε ςκεπάζματα για τα έπιπλα, πανταλόνια

κομπονόντανε σχεδον κάτο απ τις αμασχάλες. Το μισο μέρος τυ παντελονιυ ίταν απο τσίτι-καφε κε τάλο απο κίτρινο.

Βυτιγμένος ς' αφτα ο νικοκίρις φόρεσε τσίτινο κοντέσι με μεγάλο δοντοτο γιακα κε χρισο άστρο στι ράχι, πικιλόχρομες κάλτσες κε πράσινα πασυμάκια.

Στα μάτια κε στιν πσιχι τις Θίτσας φενόντανε όλα παρδαλα. Ι αςπροπρόσοπι, ςακυλοτι φιγύρα ίχε τι μιρυδια νικοκίρι, ι φονί-τις ίτανε γνοςτι, φονι τυ νικοκίρι, μα ίτανε στιγμες, πυ ι αμφιβολία βασάνιζε τι Θίτσα κ' ίταν έτιμι τότε να φίγι μακρια αππιν παρδαλι φιγύρα κε να γαβγίζι. Το νέο μέρος, ι μιρυδια, ι μεταμόρφοσι πυ έπαθε ο νικοκίρις — όλα αφτα γεμίζανε τιν πσιχι-τις με ακαθόριστο φόβο κε προέςτισι, πος δίχος άλο θάνςαμό ι κάτι το φριχτο, σαν τι παχια μύρι πυ αντι μίτι ίχε υρα. Κε κοντα ς' αφτα πίςο αππον τίχο, κάπυ μακρια έπεζε ι μυςικι πυ μισύςε, κι ακυότανε απο κερο σε κερο ακατανόιτο μύνκριζμα. Ενα μονάχα τιν ισίχαζε — ι αταρακσία τυ Φέτορ Τιμοφέιτς. Ισιχα εκίνος ςιγοκιμότανε κάτο αππο ςκαμνι κε δεν άνιγε τα μάτια, ακόμα κι όταν κυνύσαν το ςκαμνι.

Κάπιος άνθροπος με φράκο κε άσπρο γελέκο κίτακσε στο δομάτιο κε ίπε:

— Τόρα ίνε ι ςιρα τις μις Αραβέλας. Ιςτερα απο κίνιν-εςις.

Ο νικοκίρις δεν απάντισε. Εβγαλε κάτο αππο τραπέζι μικρι βαλίτσα, κάθισε κε περίμενε. Αππα χίλι κε τα χέρια-τυ φενότανε πος ίταν ανίσιχος κ'ι Θίτσα άκυε, πος έτρεμε ι ανάσα-τυ.

— Κίριε Ζορζ, ορίςτε! — φόναχςε κάπιος πίςο αππιν πόρτα.

Σικόθικε ο νικοκίρις, έβγαλε το γάτο κάτο αππο ςκαμνι κε τον έχοςε μέςα στι βαλίτσα.

— Ελα, Θίτσα! — ιπε ςιγα.

Ι Θίτσα, δίχος να καταλαβένι τίποτε, πλισίασε στα χέρια-τυ· τιν πίρε, τι φίλισε στο κεφάλι κε τιν τοποθέτισε δίπλα στον Φέτορ Τιμοφέιτς. Εκι τιν πλάκοσε το σκοτάδι. . . . Καταπάτισε το γάτο, γραντσύνισε τα τιχόματα τις βαλίτσας κι αππι φρίκι δεν μπορύςε να βγάλι φονι. Κε ι βαλίτσα κυνιότανε, σαν πάνο σε κίματα κε έτρεμε.

— Νά με κ'εγο! — δινατα φόναχςε ο νικοκίρις — Νά με κ'εγο!

Ι Θίτσα εςθάνθικε πος ίςτερα αππι φονι αφτι, ι βαλίτσα χτίπισε σε κάτι σκλιρο πράμα κ'έπαψε να κυνιέτε. Ακύςτικε δινατο, παρατεταμένο μύνκριζμα. Κάπιονα χτιπύςαν κι αφτος ο κάπιος, δίχος άλο ι μύρι με τιν υρα αντι μίτις, μύνκριζε κε χαχάνιζε τόςο δινατά, πυ τρομάζανε κ' ι κλιδαριες τις βαλίτςας. Απάντισι στο μύνκριζμα ακύςτικε διαπεραστικό, κλαψιάρικο γέλιο τυ νικοκίρι, τέτιο γέλιο πυ ποτές-τυ ςτο σπίτι δε γέλαςε.

— Α! — φόναχσε, προσπαθόντας με τι φονί-τυ να σχεπάσι το μύνχρι-ζμα. — Εντιμότατο χινό! Τόρα μόλις έρχυμε απτο σταθμο! Μυ πσόφισε γιαγια κε μυ άφισε κλιρονομια! Στι βαλίτσα κάτι-τι ὶνε πολι βαρι — δίχο άλο θάνε μάλαμα. . . Χα-α! Ε κε νάταν εδο εκατομίρια! Τόρα θ' ανίχσυμ κε θα δύμε. . .

Ετριχσε ι κλιδαρια τις βαλίτσας. Λαμπρο φος χτίπισε στα μάτια τις Θ τσας· πίδισε έχσο απτι βαλιτσα κε ζαλιζμένι απτο δινατο το μύνχριζμα έτρε χσε πολι δινατα γὶρο στο νικοκίρι-τις κε γάβγισε.

— Γα! — έσκυχσε ο νικοκίρις — Παπύλι Φέτορ Τιμοφέιτς! Ακριβι Θίτσα Αγαπιτι σινκενι!

Επεσε με τιν κιλια πάνο στον άμο, έπιασε το γάτο κε τι Θίτσα κι άρ χισε να τυς ανκαλιάζι.. Ι Θίτσα τον κερο πυ εκίνος τιν επίεζε στιν ανκαλια τυ, έριχσε βιαστικα μια ματια στο νέον αφτον κόζμο, πυ τιν έριχσε ι μίρα τις κε χσιπαζμένι απτι μεγαλοπρέπιά-τυ, σύφροσε για μια στιγμι απο θαμα ζμο κε έκστασι, πετάχτικε ίστερα απτιν ανκαλια τυ νικοκίρι, κι απτιν οχσί τιτα τον εντιπόσεον, σα ζβύρα κλοθογίρισε στο ίδιο μέρος. Μεγάλος ίταν ο νέος κόζμος κε γεμάτος απο λαμπρο φος· όπυ κιαν έριχνες το βλέμα, παν τυ, απτο πάτομα ος στιν οροφι, φενόντανε μονάχα, πρόσοπα, πρόσοπα, πρό σοπα κε τιποτε παραπάνο.

— Καθίστε παρακαλο, Θίτσα! — φόναχσε ο νικοκίρις.

Ενθιμύμενι τι σιμένι αφτο, πίδισε ι Θίτσα κε κάθισε πάνο στο τραπέζι. Κίταχσε απο κι το νικοκίρι. Τα μάτια-τυ όπος πάντα κιτάζανε σοβαρα κε καιδεφτικα, μα το πρόσοπο κε ιδιέτερα το στόμα κε τα δόντια-τυ ίσαν πα ραμορφομένα απο πλατι ακίνιτο χαμόγελο. Ο ίδιος όμος χαχάνιζε, πιδύσε, ανεβοκατέβαζε σπαζμοδικα τυς όμυς κ' εκαμονότανε πος ὶνε πολι έφθιμος απ τιν παρυσία χιλιάδον ανθρόπον. Πίστεπσε στιν εφθιμία-τυ ι Θίτσα. Εχσαφνα εσθάνθικε με όλο-τις το κορμι, πος χιλιάδες άνθροπι τιν κιτάζυνε, σίκοσε τότε πάνο τι φαλακρί-τις μύρι κε χαρύμενα γρίλισε.

— Καθίστε, Θίτσα, σις, — ίπε ο νικοκίρις: — εμις με τον παπύλι θα χορέπσυμε τιν καμαρίνκα.

Ο Φέτορ Τιμοφέιτς περιμένοντας πότε θα τον ανανκάσυν να κάνι τρελα μάρες, στεκότατε κι αδιάφορα κίταζε στις πάντες, χόρεβε ράθιμα, αδιάφορα, σοβαρα, κε φενότανε απτις κίνισές-τυ, απτιν υρα κε τα μυστάκια-τυ, πος πε ριφρονύσε βαθία το πλίθος κε το λαμπρο φος, το νικοκίρι κε τον ίδιο τον εαφ ό-τυ . . . Αφυ χόρεπσε το μέρος-τυ, χαζμυρίθικε κε κάθισε.

— Λιπον Θίτσα; — ίπε ο νικοκίρις: — στιν αρχι θα τραγουδίσυμε μαζι κ'ιςτερα θα χορέπσυμε. Καλα;

Εβγαλε αππιν τσέπι-τυ μια μικρι φλογέρα κι άρχισε να πέζι. Ι Θίτσα πυ δεν ιπόφερνε τι μυςικι ανιςιχα κυνίθικε στο τραπέζι κε ύρλιασε. Απ' όλες τις μεριες ακυόντανε μυνκριζμι κε χιροκροτίματα. Χεράτισε ο νικοκίρις κι όταν σταματίσανε ι φονες, κσακολύθισε να πέζι . . . Εκι πυ έκανε κάπιο πολι πσιλο σκοπο, κάπυ απο πάνυ, ανάμεσα αππο πλίθος αναστέναχσε κάπιος:

— Θίτσα! — ακύστικε πεδικι φονι. — Μ' αφτι ίνε ι Καστάνκα!

— Κε βέβεα ι Καστάνκα ίνε, εβεβέοσε με φονι τενόρυ ένας μεθιζμένος τρικλίζοντας. Καστάνκα! Ινε ι Καστάνκα, Φέτυσκα.

Κάπιος σφίριχσε αππο ιπερόο, κε διο φονες, πεδικι ι μια, ι άλι αντρίκρια, φονάχσανε δινατα:

— Καστάνκα! Καστάνκα!

Ανατινάχτικε ι Θίτσα κε κίταχσε κι, απο-τυ φονάχσανε. Διο πρόσοπα: το ένα μαλιαρο, μεθιζμένο κε γελαστο, το άλο — παχυλο, κοκινομάγυλο κε φοβιζμένο — τις χτιπύσαν στα μάτια, όπος άλοτε το λαμπρο φος . . . Θιμίθικε: έπεσε αππο τραπέζι, χτιπίθικε στον άμο, πίδισε ίστερα κε με χαρύμενι φονι ρίχτικε στα πρόσοπα εκινα. Ακύστικε κσεκοφαντικο μύνκριζμα, πυ το διαπερνύσαν σφιρίγματα κε διαπεραστικι πεδικι φονι:

— Καστάνκα! Καστάνκα!

Πιδα ι Θίτσα πάνο αππιν μπαριέρα, ίστερα αππον όμο κάπιυ κε βρέθικε στο θεορίο· για να πέσι στιν άλι σιρα έπρεπε να πιδίσι αψιλο τίχο. Πίδισε, μα δεν μπόρεσε να φτάσι κε σίρθικε πίσο κατα τον τιχο. Κατόπιν πέρασε απο χέρια κάπιυ, το πρόσοπο άλυ κε προχορόντας όλο πσιλα κε πσιλα έφτασε τέλος στο ιπερόο.

Ιστερα απο μισι όρα ι Καστάνκα πίγενε πίσο αππυς ανθροπυς πυ μιρίζανε κόλα κε βερνίκι. Ο Λυκας Αλεκσάντριτς σαλεβότανε κε απο ένστιχτα, ι πίρα τον έμαθε, προσπαθύσε να σταθι μακρια απο το χαντέκι.

— Κε σι, Καστάνκα, ίσε μια παρεκσίγισι. Κοντα στον άνθροπο ίσε το ίδιο όπος ο κσιλυργος κοντα στο μαρανκο.

Δίπλα πίγενε ο Φέτυσκας με τιν τραγιάσκα τυ πατέρα-τυ. Τυς κίταζε κε τυς διο ι Καστάνκα κε τις φενότανε πος προπολυ πιγένι κατόπιν-τυς κε χερότανε πυ ι ζοί-τις δε διακόπικε ύτε στιγμι.

Θιμίθικε τιν καμαρύλα με τις λερες ταπετςαριες, τι χίνα, το Φέτορ Τιμοφέιτς, τα νόςτιμα φαγια, το μάθιμα, το τςίρκο όλα αφτα τόρα ςα μακρις, μπερδεμένος, βαρις ίπνος . . .

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Πός έχαςε ι Καςτάνκα το νικοκίρι-τις;
2. Τί βρίκε ι Καςτάνκα ςτο νέο νικοκίρι-τις;
3. Σε τί διάφερε ι κατικία τυ μαρανκύ απτιν κατικία τυ άγνοςτυ; Πός τι θεορυςε τι διαφορα αφτι ι Καςτάνκα;
4. Πιά ίςανε „τα θάματα στα κάνκελα“ πυ ίδε ι Καςτάνκα;
5. Πός περιγράφι ο ςινγραφέας το γάτο κε τι χίνα;
6. Πιά „τέχνι“ έμαθε ι Καςτάνκα απτον κλόυν;
7. Πιό ίταν εκίνο ςτο τςίρκο πυ έκανε τιν Καςτάνκα να θαμάζι κε να φοβάτε;
8. Πιά ίταν ι παράςτας, ςτο τςίρκο κε πός τελίοςε;

ΑΣΚΙΣΕΣ.

1. Πιές επικεφαλίδες δίνι ο Τςεχοφ ςτα διάφορα μέρι τυ διιγίματος; Αποδίδυν καλα το περιεχόμενο ι επικεφαλίδες αφτες;
2. Σχιματίςτε δικό-ςας διιγιματάκι για τι φιλία ιτε το μάλομα τον ζόον, ίτε για τι φιλία τυ ανθρόπυ κε τον ζόον.

Τακς κε πύντελ — ίδι ςκιλιον.

Ι γάμπι — ι κνίμι.

Ο μαρανκος — ο λεπτυργος όπος το λέμε με άλι λέκςι, εκίνος πυ καταςκεβάζι μόπιλα διάφορα.

Τιράδα — λένε ςτα δράματα το λόγο εκίνο πυ με πάθος κε δινατα απανκέλι ένα απτα πρόςοπα τυ δράματος, τον κερο πυ τα άλα πρόςοπα ςιοπυν.

Ακατάλιπτος — εκίνος πυ δεν τον καταλαβένις.

Οχλιρος — ο άνθροπος πυ με τα έργα ί τα λόγια-τυ ςε κάνι να τον βαρένεςε.

Ιδονι — μεγάλι εφχαρίςτιςι.

Περύκα — τα φκιαςτα μαλια πυ βάζυνε ςτο κεφάλι-τυς ι ιθοπιι.

Παρδαλος — πλομιςτος.

Ζβύρα — πεγνίδι πεδικο-φυρφυλακ

Τενόρος — ιψίφονος.

ΠΑΡΑΜΙΘΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΣΑΡΑ ΚΕ ΤΟ ΠΣΑΡΙ.

Α. Σ. Πυςςκιν

Δίπλα κι στι γαλάζια τι θάλαςα
με τι γριύλα-τυ ζύς' ένας γέρος,
ςε καλίβι παλιο, ανεμόδαρτο,
τριάντα κε τρία ζύςανε χρόνια.
Πςάρεβε ο γέρος με τα δίχτια-τυ,
ςτον αργαλιό-τις δύλεβ' ι γριύλα.
Μια φορα ςτι θάλαςα τα δίχτια-τυ
τἄριχςε ο γέρος, μα τἄβγαλε άδια.
Κςανατάριχςε πάλι ςτι θάλαςα,
χόρτα τις θάλαςας ίρθαν γεμάτα.
Φορα τρίτι ςτι θάλαςα τἄριχςε,
μ' ένα περίεργο, βγίκανε πςάρι,
πςάρι ολόχριςο, πυ έλαμπε όλο.
Σπαρταράι το πςάρι ςτα δίχτια-τυ
κε με ανθρόπινι, κρένι, φονύλα:
— Ρίχςε με πίςο ςτι θάλαςα γέροντα
κε κςαγορα θα ςυ δόςο μεγάλι.
Γλίτοςέ-με μονάχα απτα δίχτια-ςυ,
κι ότι θες απο μένα θα πάρις.
Θάμας' ο γέρος, κςιπάςτικε, τἄχαςε,
χρόνια πςαρέβι τριάντα κε τρία,
κε τέτιο θάμα ποτές-τυ δεν έτιχε:
πςάρι μ'ανθρόπυ φονι να μιλάι.
Αφίνι το πςάρι πίςο ςτι θάλαςα,
γλικα τυ μιλάι ο γέρος κε λέι:
— Ορα καλί-ςυ, πςάρι μυ ολόχριςο,
κςαγορα' γό απο ςένα δε θέλο!
Στα νερα τα γαλάζια τις θάλαςας,
όπος πρότα ελέφτερο ζίςε.

Γιρνα πίςο ο γέρος ςτο καλίβι-τυ,
ςτι γριά-τυ ιςτορίζι το θάμα:

«Πςάρι ολόχριςο ςίμερο έπιαςα,
πυ ςαν άνθροπος μίλιςε κ' ίπε:
Αφιςέ-με ςτα θαλάςια παλάτια-μυ
κι ότι ζιτίςις, εγο θα ςυ δόςο.
Το λιπίθικα' γο λέφτερο τάφιςα,
να τυ ζιτίςο δεν τόλμιςα λίτρα».
«Χάχα, βλάκα, μανκύφι, παλιόγερε!
— τον πςαρα ι γριύλα ςτολίζι —
τέτια έχαςες τίχι, δεν μπόρεςες
κςαγορα απτο πςάρι να πάρις.
Τίποτ' άλο, ςκάφι να ζίταγες.
ι δικί-μας ράγιςε, τάι.“

Κατεβένι ο γέρος ςτι θάλαςα,
— πεχνιδιάρικα πέζι το κίμα. —
Στέκι ο γέρος εκι, κε τὀλόχριςο
προςκαλι απτα πέλαγα πςάρι.
Στ' ακρογιάλι εκίνο πλιςίαςε
κε ροτα: «τί με θες, γέροντά-μυ;»
Κι ο πςαρας απαντα με ιπόκλιςι:
«Αχ, ςιγνόμιν, ολόχριςο πςάρι.
Στο καλιβι με βριζ' ι γριύλα-μυ,
κάθε μέρα μαλόματα, νκρίνες.
Το ςκαφίδι μας ςκίςτικε, πάλιοςε
κ' ι κιρά-μυ κενὺργιο θέλ'».
Στον πςαρα απαντὰι τ ὀλόχριςο:
«Πάνε, γέρο, κι ο θιος βοιθός-ςυ!
Μι ςυ κάνι κακο, μιν το ςκέφτεςε,
νέα γρίγορα θάχετε ςκάφι».

Στι γριὺλα-τυ ο γέρος εγίριςε,
τί να δι, — ολοκένυργι ςκάφι!.
Ι βριςιές-τις τόρα πιο μπόλικες,
χαλαζόπετρες, πάνο-τυ πέφτυν.
„Χάχα, βλάκα, μανκύφι, παλιόγερε,
ςκάφι τί ςὺρθε να πας να ζιτίςις;

με βρίζι, ισιχία δεν έχο.
Απλι δε θέλι νάνε χοριάτισα,
αριστοκράτισα θέλι να γίνι!“
Κε τυ απαντάι ξανα το χρισόψαρο:
„Μι συ χάνι κακο, μιν το σκέφτεσε,
πάνε, γέρο, κι ο θιος βοιθός-συ.

Γιρνάι πάλι πίσο στι γριύλα-τυ
Κε τί να δι; Θεόρατο κονάκι!
Στιν ταράτσα πάνο ι γινέκα-τυ
με κενύργιο, ακριβο πανοφόρι.

Στο κεφάλι χορίςτρα, στυς όμυς-τις
κιματίζι πολίτιμο σάλι.
Στα λεμά-τις κοράλια προτόφαντα,
κε χριςα δαχτιλίδια στα χέρια.
Παπυτςάκια στα πόδια-τις κόκινα.
Σταβρομένα τα χέρια μπροστά-τις
καρτερυν προσταγές-τις ι δύλι.
Κε αφτι τυ: κιτάζι περίφανα,
τυς χτιπα, τυς τραβα απτιν κόμι.
Λέι ο γερος κςανά στι γριύλα-τυ:
„Γιά-συ αφέντρα, κιρύλα-μυ γιάσυ!
Ο πόθος-συ βλέπο πια εκπλιρόθικε!“
Το λόγο ο γέρος δεν τελιόνι,
άγρια ςκύζι ι γριύλ' απάνο-τυ,
να δυλέβι στο ςτάβλο τον στέλνι.
Μια περνάι εβδομάδα κε δέφτερι,
πιο πολι ι γριύλα κακιόνι
Κςανα στέλνι το γερο στο ψάρι-τυ.
«Αιντε, λέι, να το πις απο μένα:
Βαρέθικα νάμε πια αριςτοκράτιςα,
βαςίλιςα θέλο νάμε σε θρόνο».
Φοβίθικ' ο γέρος, πέφτι στα γόνατα:
«Ελα γινέκα-μυ, στα σινκαλά-συ!
Να μιλας κε να κρίνις ανίμπορι,
προςβολι στο βαςιλιο όλο!»
Πιο πολι ι γριύλα' ρεθίζετε.
Χαςτυκιες κατεβάζι στο γέρο:
«Πός τολμας, σι χοριάτις, παλιάνθροπος,
αριςτοκράτιςα έτςι να βρίζις;
Αιτε τρεχα στι θάλαςα, μόνος-συ,
αν δε θες, με τι βία να σε φέρυν».

Πάλι νά, στ' ακρογιάλι ο γέρος-μας
(άγρια τόρα βονκάι το κίμα)
στέκετε, σκύζι κε το χριςόψαρο
στ' ακρογιάλι εφτις πλιςιάζι.

„Τὶ θες, γέρο, — ροτάι — τί έπαθες;“
Κι αποκρίνετε τύτος με σέβας:
„Αχ τί να πο, αφέντι, ο κακόμιρος;
όλο νκρίνιες κσανα ι γριά-μυ!
Δε θέλι τόρα πια αριστοκράτισα,
βασίλισα ι κιρία μας θέλι!
Με γέλιο τυ απαντάι το χρισόψαρο:
„Μι συ χάνι κακο, μιν το σκέφτεσε·
πάνε, γέρο κι ο θιος βοιθός-συ.
Βασίλισα ι γριά-συ θα γίνι!“.

Πίσο γιρνα γέρος στι γριύλα-τυ,
απτιν έκπλικσι τρίβι τα μάτια.
Μπροστά-τυ, νά, παλάτια θεόρατα,
κ'ι γινèκα-τυ μες στα παλάτια
σε θρόνο πάνο κάθετε βασίλισα!
Μπογιάρι δίπλα-τις κε μεγιστάνες
κρασι ρυμπίνι παλιο κε πανάκριβο
μες σε χρισα τις κερνάνε ποτίρια!
Γίρο-τις άγριι στέκοντε φίλακες,
πυ στυς όμυς μπαλτάδες κρατάνε.
Βλέπι ο γέρο, τρομάζι, κσιπάζετε,
στα πόδια τις γριύλας-τυ πέφτι:
«Βασίλισα γιά-συ, — τις λέι, — περίφανι,
ισίχασες γένικε ο πόθος-συ τόρα».
Ιπε, μα κὶνι ύτε τον κίτακσε,
να τον διόκσυνε, διάτακσε μόνο.
Κε νά-τυς ι μπογιάρι εφτις τρέκσανε,
τον επέτακσαν, όκσο απτιν πόρτα.
Κ' εκι απτυς μπαλτάδες, μόλις γλίτοσε,
τον ἀγριον φιλάκον ο γέρος.
Κι ο λαος τον γελύσε, τον ίβριζε:
„Συ τεριάζι, ρε γέρο, βρομιάρι!
Να συ γίνι το πάθιμα-μάθιμα,
να μι χόνες' εκι πυ δεν πρέπι.

Περνα μια βδομάδα κε δέφτερι,
πιο νκρινιάρα γίνετ' εκίνι.
Ανθρόπυς ςτελν' απτα παλάτια-τις,
τον άντρα-τις να βρυν διατάζι.
Τρέχυν ζιτάνε, στο τὲλος τον βρίςκυνε
τόνε φέρνυν μπροςτα ςτι γριά-τυ.
«Αιντε, γέρο, — διατάζ' ι βαςίλιςα, —
να βρις, τρέχα, το πςάρι-ςυ πάλι.
Δε θέλο πια νἄμε βαςίλιςα,
θέλο στις θάλαςες νἄμε αφέντρα!
Στυ Οκεανυ θέλο τυ απέραντυ
τα στίθια τα λιμέρια-μυ νἄχο
κε κι πέρα τὀλόχριςο πςάρι-ςυ
ιπιρέτρα-μυ νἄνε κε ςκλάβα!“

Νἀντιλέκςι δεν τόλμιςε, μίτε
νἀντικόπςι τι γριά-τυ ο γέρος.
Κε πιγένι κςανα στ' ακρογιάλι
— μάβρι ι θάλαςα κι άγρια τόρα —
Μανιαζμένο, αφριζμένο το κίμα
άγρια ςκύζι, ορμάι, μυνκρίζι.
Στέκι εκι, κε το πςάρι ο γέρος
προςκαλι απτι θάλαςα πάλι.
Πλέι στ' ανίςιχο κίνο ακρογιάλι
κε το γέρο ροτα κε τυ λέι:
«Τί έχις πάλι, τι έπαθες γέρο;»
Κι αποκρίνετ' εκίνος με σέβας:
«Αχ, δεν κςέρις κιρά μυ πςαρὺλα,
τί τραβο με τι γριά-μυ ο δόλιος!
Πια δε θέλι βαςίλιςα νἄνε,
στα πελάγι, αφέντιςα θὲλι,
ςτυ Οκεανυ να περα τα λιμέρια
κε ςι, ςκλάβα-τις νἄςε κε δύλα!“
Δὶχος λὲκςι να βγάλι το πςάρι
τι χρίςι τιν υρά-τυ μονάχα

τιν κυνάι κε χάνετε πάι
ςτο πελάγυ τὰνίςιχα ςτίθια.
Πολιόρα εχι ςτ' ακρογιάλι
καθιςτος ο πςαρας περιμένι
διο λογάκια απτο πςάρι ν' ακύςι.
Μα τυ κάκυ, δεν έρχετ' εκίνο,
κι ο πςαρας ςτι γριά-τυ γιρίζι.
Τί να δι; Το καλίδι-τυ νάτο,
όπος ίταν, παλιο, ραγιζμένο,
τον ανέμον φολια κε πεγνίδι,
κε εχι ςτο κατόφλι επάνο
με τι ςκάφι ι γρια τι ςπαζμένι.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Τί ζιτὺςε ι γρια απτο χριςὸπςαρο τιν κὰθε φορα;

2. Πός φερότανε ι γρια ος χορικια, ος αριςτοκρὰτιςα κε τελεφτὲα ος βαςίλιςα; Πὸς φερότανε ςτο γέρο-πςαρα κε ςτυς γὶρο-τις ανθρόπυς;

3. Γιατί το πςὰρι αρνίθικε να εκπλιρὸςι τιν τελεφτέα παρὰκλιςι τις γριας;

4. Γιατὶ το έργο αφτο ονομὰζετε παραμίθι;

ΑΣΚΙΣΕΣ.

1. Χορίςτε το παραμὶθι ςε μέρι κε δὸςτε επικεφαλίδα ςτο κὰθε μέρος.

2. Πὸς ὰλαζε ι θὰλαςα τιν κὰθε φορα; Πὰρτε απτο παραμίθι τις ακόλυθες φρὰςες: „πεχνιδιὰρικα πέζι το κὶμα", „θολα τὸρα τα κὶματα πέζυν", „ανίςιχι ι θὰλαςα τὸρα" „άγρια τὸρα βονκὰι το κίμα", „μὰβρι ι θὰλαςα κι άγρια τόρα" κε βάλτε-τες με τιν πρεπὺμενι ςιρα.

ΤΑ ΔΙΟ ΣΚΙΛΙΑ.

Δ. Εριςτὲα.

(Απτυς μίθυς τυ Εςοπυ).

Απο πάνο απο γεφίρι—χρόνια τόρα ιν'πολα —
ένας ςκίλος ζγυρομάλις επερνύςε διαςτικα.
Επερνύςε φοβιζμένα κι όλο γίρο-τυ κιτύςε,
φρέςκο κρέας αγελάδας με τα δόντια-τυ κρατύςε,
κ' έςταζε το έμα ακόμα
με τα ςάλια-τυ απτο ςτόμα.
Κε νά' κι πυ φοβιζμένα κίταζε εδο κ' εκι,
μέςα ςτο ποτάμι βλέπι ςαν κι αφτον άλο ςκιλι.

Τρέχι αφτος, τρέχι κ' εκίνο κε στα δόντια-τυ χρατα
πιο μεγάλο απτο δικό-τυ κρέας, δινατα.
Τυς εχτρύς-τυ κε τυς φόβυς κσεχνα όλα στι στιγμι,
κε πιδα μες στο ποτάμι — αστραπι.
Μα κι, πυ μ' ορμι πιδύσε,
πέφτι, χάνετε το κρέας, πυ στα δόντια-τυ κρατύσε.
Προσοχι αφτος δε δίνι, το σκιλι ζιτα,
κολιμπα κε μανιαζμένα σκίζι τα νερα.
Κατα μάκρος κατα πλάτος, διο φορες κε τρις,
μα τυ κάκυ, κι δεν ίτανε στα νερα κανις.
I σκιά-τυ μοναχα
εχυνιόνταν, δίχος κρέας, στα γαλάζια τα νερα.
Με υρα κατεβαζμένι, γιρνα πίσο κε στα κσίλα
κι' τις γέφιρας πιδα.
Μυσκεμένος, ντροπιαζμένος σαν τι φίλι-τυ καμίλα,
Πίγε κέρατα να κάνι, χάνι κε τ' αφτια.

ΑΣΚΙΣΕΣ.

1. Τί ίτανε πραγματικα στα νερα; Πιόνα ίδε εκι ο σκίλος;
2. Ιπάρχυνε τέτιι, πυ μπορύμε να τυς παραβάλυμε με τον παραπάνο σκίλο;

ΑΛΕΠΥ ΚΕ ΤΟ ΚΟΡΑΚΙ.

(Μιθυς τυ Εσόπυ). *Δ. Ευιστέα*

Μια φορα κ' ένα κερο,
σ' ένα δέντρο απσιλο,
ιπερίφανα καθόταν το κοράκι κορδομένο
με το ράμφος-τυ κρατόντας ένα ολάκερο μερι,
απο κάπιο το ίχε κρεατάδικο κλεμένο.
— Ετσι τόφερε ι τίχι κι απο κάτο απτο δεντρι
μια αλεπυ σιλογιζμένι
επερνύσε ι καιμένι!
Εχι μέρες πυ ι κιλιά-τις πέζι μέσα ταμπυρα,
κι ύτε δίναμι τις μνίσκι να κυνάι τιν υρα.
Πέφτι κάτο απο το δέντρο κε γιρίζι, τί να δι!

Το κοράκι με το κρέας πσιλα στο κλαδι.
Το κιτα, τα ςάλια τρέχυν, μα να κάνι τί μπορι,
αφτο απςιλα κ' εκίνι να πετάκςι δεν μπορι.
Κε εχι, πυ ςιλογιέτε, «α! το βρίκα! λέγι, τόρα
τυ παπύ-μυ τιν ορμίνια να εφαρμόςο ίνε όρα».
Κε με λόγια τριφερα
να τονίζι διθιράμβυς στο κοράκι αρχινα!
„Ο, ςι, πυ για ςτολίδι τι νιχτια φορις
κε ςτα μάτια-ςυ τα φότα λάμπυν τις αβγις,
πυ κοντά ςυ το γεράκι φοβιζμένα περπατι
κε τι δίναμί-ςυ τρέμυν κε ζιλέβυν ι αιτι,
ένα μονάχα αν ίχες, αιδονίςια λαλια,
διχος άλο βαςιλιά-τυς θα ςυ κάναν τα πυλια!"

Ιπ' αφτι κε το κοράκι, πυ τι γνόςι ίχε λίγι,
φτις το ςτόμα-τυ ανίγι.
„Κρα-κρα-κρα!" τα γίρο όλα αντιλάλιςαν βαρια
απτιν άγρια τι λαλια.
Κι απτο ανιχτο το ςτόμα
ςαιτια, ορμα το κρέας, κάτο ρίχνετε στο χόμα.
Το αρπάζι ι αλεπυ
κε το μυςικο ςτα κρία τον αφίνι τυ λυτρυ!".

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Πιύς μπορύμε να παραβάλυμε με τιν αλεπυ, πιύς με τον κόρακα;
2. Πός λέμε εκινυς πυ φέρνοντε ςαν τιν αλεπυ;
3. Πιές φράςες απτο παραμίθι αφτο γένικαν παριμίες ςτι γλόςας-μας;
4. Τί λέγετε διθίραμβος κε πιί κε ςε πιύς πςάλανε διθιράμβυς;

Ι ΠΕΝΤΙΚΙ ΚΙ ΑΓΙΑΖΜΟΝ.

Δ. Εριςτέα.

(Παραμίθι).

Σο χορίον ι Πινι
ςι γνος εφτοςςέςα
κε ςα γράματα λιφτι,
ςκοτινέςα.

Αςι πεντικυς τ' οβα,
τ' άλα ντ' επεμέναν
χάθαν μίναν ςι ποπα
τα τςοπόπα μπέναν.

Για να χαν τι πεντικυς,
ςο ςπιτ κάθαν μίναν
επίνεν αγιαζμυς,
μα εχιν πλεθίναν.
Τα εφχάντας τι ποπα
χ' ίχαν εβλογίαν.
Τιν Πινιν μόνον διπλα
κάθυτον ζεμία.

Πυγαλέφτεν ι Πινι,
ντο θ' εφτάι τι μάνα!
Ερота, χ' ι γνοςτιχι
λέιατεν Χριςάνα:
Ε, Πινι με τ' αγιαζμυς
όλια πάνε πάταν·
θελτς να χαντς τι πεντικυς,
τέρεν χ' έπαρ κάταν.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Πιὺς οφελὺςαν ι αγιαζμι, πυ έκανε ι Πινι;
2. Πὸς γλίτοςε το ςπίτι τις Πινις απτυς ποντικυς;
3. Με πιὺς τρόπυς προςπάθυν ι παπάδες να εκμεταλέβοντε τυς απλοικυς χορικυς;

Ο ΚΑΘΡΕΦΤΙΣ Κ' Ι ΜΑΙΜΥ.

Ι. Α. Κριλοφ.

Στον καθρέφτι ι μαιμυ τιν ικόνα-τις κιτα
κε το πόδι τυ Βαςίλι τυ κυμπάρυ-τις πατα
κε τυ λέι ςιγανα:
„Κίτα κι, κυμπάρε, φάτςα,
κίτα τςάκιζμα, γριμάτςα!
Συ ορκίζομε κε λίγο αν τις έμιαζα εγο,
απτον πόνο τον τρανο
προπολυ θάφτοκτονύςα,
γιατι τέτια να ζύςα,
στο θεό-μυ δεν μπορύςα!
Κι όμος, κυμπάρε-μυ να πύμ' αλίθια,
ιπάρχυν τέτιες ςτον κόζμο πλιθια.
Στο δικὸ-μας το χοριο
κςέρο πέντε δέκα εγο.

κυμπὰρος — εδο ι λέκςι αφτι έχι τι ςιμαςία „αγαπιμένε φίλε-μυ"
αφτοχτονο — ςκοτὸνο ο ίδιος τον εαφτό-μυ.

Να συ πω τ' ονόματά-τυς αν δεν ίνε βαρετο;
„Περιτο, κυμπάρα, ίνε — ι αρκύδα απαντα —
γιατι πας τόςο μακρια;
Κςὲταςε τον εαφτό-ςυ
κε θα δις μες τον καθρέφτι, φίλε-μυ το πρὸςοπό-ςυ".
Ιπε ο Βάςος, μ' αφτι πςάλι
τα δικά-τις πάλι.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Πιὸνα αντιπροςοπέβι ςτο παραμίθι ι μαιμυ;
2. Πός περιγρὰφι ι μαιμυ το ςτραβομύρι, πυ ίδε ςτον καθρέφτι; Πιὸνα ίδε πραγματικα;
3. Σε τί ενκιτε ι ςιμβυλι τυ Βάςο;
4. Σε πιές περίπτοςες ςτι ζοι τυ ςκολιυ ὶ τυ τάγματὸς-ςας μπορὶτε να μεταχιριςτὶτε τα λόγια τυ Βάςο ςαν παριμὶα;

Ο ΕΛΕΦΑΝΤΑΣ ΚΕ Ι ΦΛΟΡΑ.

Ι. Α. Κριλοφ.

Απο παντυ, ςτυς δρόμυς πλιμιρύςαν
άντρες, γινέκες κε πεδια.
Κάπιι ινδι ελέφαντα οδιγὺςαν
εκι ςτον κάτο μαχαλα.
Κε νά, ι Φλόρα, ι ςκίλα τυ Θανάςι
κςεφίτροςε απο κὰπυ κε αφτι.
Χάςκυνε όλι, κε τύτι ςτάςι
άγρια πὲρνι κι απιλιτικι.
Γαβγίζι, ορμα, ςκύζι, γριλίζι,
το γίγαντα ς' αμάχι προςκαλι.
Κ' εκίνος αγέροχα βαδίζι
κι ύτε καν δίνι προςοχι.
— Ας τα γαβγίςματά-ςυ, Φλόρα,
περίγελος μιν γίνις ςτον ντυνια.
Με τον ελέφαντα θενα τα βάζις τόρα,
μια κοντά-τυ ςι, μπυκια.

Λέι τις Φλόρας ι γιτόνιςά-τις,
μα κίνι πάλι τα δικά-τις.
Γιρνα στο τέλος, κε βραχνα
τις απαντα:
— Εδο ςε θέλο. Μαςτορια . . .
να πιαςτις αςφαλιζμένα ςτον καδγα.
Να ορμας, να φοβεριζις,
ςτον αέρα να γαβγίζις.
Βλέποντάς-ςε για να πύνε μ' ανιχτο το ςτόμα
τα μαντρόςκιλα ακόμα!
Για κιτάκςτε κι τι Φλόρα, πόςο ίνε τολμιρι!
τον ελέφαντα ακόμα απιλι.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Με πιό τρόπο ίθελε ι Φλόρα να κάνι τι μεγάλι, να „κςακουςτι“;
2. Πιὺς ανθρόπυς μπορὺμε να παραβάλυμε με τι Φλόρα;

ΧΟΡΙΚΟΣ ΚΕ ΔΥΛΕΦΤΙΣ.

Ι. Α. Κριλοφ.

Κατάβραδι ίταν, στο σπίτι πεζι
απτο δάςος πιγέναν διο χορικι.
Ο ένας κυλάκος, ο άλος φτοχος,
γεροντάκι ο πρότος επίγεν' εμπρος.
Ο άλος λεβέντις, ςοςτος Ιρακλις,
μα ςκλάβος τυ πρότυ κε ιπαςπιςτις,
κατόπιν-τυ ερχόταν με βίμα γοργο.
Σκοτίνιαζε κ' ίταν μακρια το χοριο.
Αμίλιτι πάνε, όταν κςάφνυ πιδα
μια αρκὺδα μεγάλι ςτο γέρο μπροςτα
Δεν πρὸκαν' ο γέρος μιτ' «αχ!» για να πι,
τυ Βάςο απὰνο-τυ βαρι το κορμι.

Αμάχι — πὺλεμος, καβγας.
ντυνιας — κόζμος.

Ζιγόνι το γέρο ι αρκούδα γερα,
ποτ' εδο το γιρνα, ποτ' εκι τον τραβα.
Τινάζι τον πσάχνι, διαλέγι να βρι
το μέρος απ' οπο να χάνι αρχι,
τις πλάτες, τα πόδια, τ' αφτια, τις πλεβρες!
Το γέρο ι ίστατες εφτάσαν στιγμες.
Το νιόθι κε σκούζι: «Πεδί-μυ, Τοτο,
πρόκανε, σόσε μ' απ' αφτο το κακο!».
Τον κίντινο βλέπι ο Τοτος κε εφτις
στο θεριο κατ' επάνο ορμα, Ιρακλις.
Μ' ορμι κατεβάζι βαρια τον μπαλτα,
το κάφκαλο πάι, κομάτια πετα.
Το δίκρανο χόνι βαθια στιν κιλια,
μυνκρίζι το ζόο κε πέφτι βαρια.
Ο κίντινος πέρασε, το θεριο κσεπσιχα,
σικόνετε ο γέρος το ζόο κιτα
κι αρχίζι τον δίστιχο να βρίζι Τοτο:
„Αχ βλάκα, πυ μ' έκανες εσι το κακο!"
Κσιπάζετε 'κίνος κε τονε ροτα:
„Τί έκανα αφέντι;" „Τί έκανες να,
για κίτα εκι!
μυ χάλασες όλο, σαχλε, το πετσι".

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Πιὸ κακο έπαθε ο νικοκὶρις;
2. Πιὸς τον εγλὶτοσε απτο κακο;
3. Πὸς μιλὺσε ο νικοκὶρις στο δυλεφτὶ-τυ ὸταν κιντὶνεβε, κε πός όταν πέρασε ο κίντινος;
4. Πός „εφχαρὶστισε" ο νικοκίρις το δυλεφτὶ-τυ; Πὸς εκσιγιέτε ο τρόπος αφτος το νικοκίρι;

ΑΣΚΙΣΕΣ.

Αντιγράπστε το παραμίθι κε ιπογραμίστε τις λέκσες πυ δὶχνυν τιν ενέργια. δεν πρόκανε αχ για να πι, ζιμόνι, τινὰζι, πσὰχνι, ορμα, κατεβὰζι, κε τις αλες παρόμιες. Εκσιγὶστε τι σιμασὶα τον λέκσεον αφτον.

λεβέντις — παλικάρι.
Ιρακλις — μιθικος ὶροας τ.ν αρχέον ελίνον.
μπαλτας — ακσινὰρι.

Ι ΛΙΚΕΝΑ.

Ν. Α. Νεκράσοφ.

Ος φένετε οργίστικε
πολι απο μένα ο κίριος . . .
Ο γιόκας-μυ σαν έγινε
μόλις οχτο χρονον,
στον τσοπάνι τον έδοσε
κοπελύδι ο παπος-τυ,
τυ άντρα-μυ ο γονιος.
Μία φορα πυ πρόζμενα
έκσο αρτιν αβλὸπορτα,
— τα ζα πια κατεβίκανε —
το γιόκα-μυ ν'αρθι,
βλέπο ςτ'αλόνι, απέναντι,
πλίθος μαζέφτικ' άπιρο,
άντρες κε γινεκόπεδα,
κ'εγο κι πέρα έτρεκσα.
Κιτάζο, τί να δο!
Το πεδί-μυ, το γιόκα-μυ,
τον Τοτο, το καμάρι-μυ,
ο προεςτος Σιλάντιος
τραβα απο τ'αφτια.
— Τί ς'ύκανε, τὶ ς'ύφτεκσε;
— Λιγάκι κσίλο χριὰζετε,
με τα δικά-μας πρὸβατα
τι λίκενα εςκέφτικε
να θρέπσι, ακυς εκι!"
Τον Τότο-μυ απτα χέρια-τυ
αρπάζο γο κ' ι ίδια
στα πόδια τυ Σιλάντιυ
πέφτο τυ προεςτυ . . .
Το πράμα, νὰ πος γένικε.
Ο βοσκος κάπυ έφιγε
κ'έμινε με τα πρόβατα
μονάχος ο Τοτος.
— Καθύμυνα, — διγότανε —
πάνο στο λόφο κ'έτρογα,
οπόταν νά-συ, φίλε-μυ,
κι πυ δεν το περίμενα,
ένα τρανο θεριο.
Μια λίκενα πελόρια
μες ςτο κοπὰδι βρέθικε
κι αρπάζι, χραπ, το πρόβατο
κε φέβγι με το πρόβατο
τις Μάρος τυ Χτενα.
Πίρα το καταπόδι-τις,
φονάζο κατα πάνο-τις,
ςφιρίζο τον Αράπι-μας
κε τρέχο, λες πετο.
Μα πυ τιν τριςκατάρατι
ν'άφτανα' γο ο άμιρος,
αν λεχόνα δεν ίτανε
κι άροςτι ι φτοχι.
Ι μαςτί-τις ςερνόντανε
πάνο απτι γις κι αφίνανε
αχνάρια απο έματα.
Πίςο απ' αφτα κ'εγο.
Αργο τόρα το βίμα-τις,
κυράστικε ος φένετε,
πιγένι κι όλο πίςο-τις
κε γίρο-τις κιτα.
Εκάθιςε· τιν έφτεςα
κε με το μαςτιγάκι-μυ
τι ςπρόχνο: «Τριςκατάρατι,
το πρόβατό-μυ δόςε-μυ»
μ'αφτι δεν απαντα . . .

Δε δίλιαςα κε χύμιςα
να τις πάρο το πρόβατο.
Το πιρα. Κίνι τίποτε,
αντίςταςι καμια! . . .
Ι ιδια μιςοζόντανι,
μονάχα πυ τα δόντια-τις
τα έτριζε κε ανέπνεε
ι δίςτιχι βαρια.
Πυτάμι απο έματα
κάτο απο το ςόμα-τις.
Κομένα — απτ'αγριόχορτα
τ'ανκάθια — τα μαςτάρια-τις,
ι πλεβρές-τις μετριόντανε
κόκαλα κε πετςι.
Σίκοςε το κεφάλι-τις,
μες ςτα μάτια με κίτακςε
κι ύρλιακςε κςαφνικα.
Υρλιαζε ςάμπος ν'άκλεε,
έπςακςα γο το πρόβατο,
ίτανε πια νεκρο.
Με κίταζε ι λίκενα
έτςι παραπονιάρικα
κε ύρλιαζε ςαν ν'άκλεε,
πυ μάνα-μυ τιν πόνεςα,
τις άφιςα το πρόβατο
κε έφιγα απο κι»!
Ετςι όπος ς'εμένανε
τα ίπε, τα ιςτόριςε
κε ςτυς χοριανυς.
Γι αφτο να τον κςιλίςυνε
κ'εκίνι αποφαςίςανε,
κε γερα θα τις έτρογε,
αν ςτιν όρα δεν πρόκανα
να το γλιτόςο 'γο.
Θιμόνι ο Σιλάντιος
φονάζι κατ'επάνο-μυ
κ'ι Μάρο, ι γιτόνιςα:
„Ας-τονε“ να τυ μάθυμε
να ίνε με τις λίκενες
πιο προςεχτικος“.
Ακύοντε τα βύκινα,
ι ςάλπινκες ςαλπίζυνε.
Γιρίζι απτο κινίγιο
τ'αφεντικο. Στα πόδια-τυ
πέφτο, παρακαλο.
Κ'εκίνος ςτο Σιλάντιο:
— Τί τρέχι, τί ςινέβικε,
τί πάθατε ροτα.
Κι αποφαςίζι πάραφτα:
«Το πεδάκι τ'ανίλικο
αφίςτε, ςιχορέςτε-το,
ι μάνα ι αφθάδικι
να κςιλιςτι ςτο μέρος-τυ,
παραδιγματικα.
— Αφέντι-μυ, — εφόνακςα —
το γιόκα-μυ το γλίτοςες.
«Στο ςπίτι, άιντε γρίγορα,
τί ςτέκεςε Τοτο;»
— „Εμπρος να εκπλιρόςυμε
τιν προςταγι τυ αφέντι-μας“
ςτο πλίθος, πυ μαζέφτικε,
φονάζι ο προεςτος.
«Ε! να χορέψις ςίμοςε!»
φονάζι προς το μέρος-μυ
κ'ι Δέςπο ι γιτόνιςα:
«Πέςε, μυ λέι, ςτα πόδια-τυ»
— «Τί ςτέκεςε, Τοτο;»
Το γιόκα-μυ το χάιδεψα!
„Τρέχα, τρέχα, πεδάκι-μυ,
κε μι γιρίζις πίςο-ςυ,

γιατι θιμόνι ι μάνα-ςυ.
Στο ςπίτι-μας. . . Εμπρος!“

Το γιόκα-μυ το γλίτοςα,
κε πέφτο να με δέρυνε
ίςιχι πια . . .

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Γιατὶ ο προεςτος ζιτύςε να χτιπίςι το πεδι;
2. Διιγιθίτε με τα λόγια τυ Τοτο, τί τυ ςινέβικε με τι λίκενα;
3. Πὸς εχτελύςε τι δυλιὰ-τυ το τςοπανάκι;
4. Τὶ ςινέβικε κι αντι τυ Τοτο κςιλίςανε τι μιτέρα-τυ;
5. Πὸτε μπορύςαν να γίνυν αφτα, πυ αναφέροντε ςτο πίιμα;

ΤΑ ΠΕΔΙΑ ΤΟΝ ΣΚΛΑΒΟΝ ΚΕ ΤΑ ΣΚΙΛΙΑ ΤΟΝ ΑΦΕΝΤΑΔΟΝ.

Βλ. Κοgολένκο

(Αφίγιςι αμακςιλάτι)

— Ετςι, πυ λες, ο αφέντις μας ο Πανκράτοφ. Να θαβμάςι χανένας! Τρελα αγαπύςε τα ζόα, κε τυς ανθρόπυς τιρανύςε.

Εχτιςε ςκιλόςπιτο, παλάτι ςοςτο. Κε ι καλίτερες κε πιο ακριβές-τυ ςκίλες μόλις γενύςανε, έπερνε αμέςος τα ςκιλάκια-τυς κε τα διαμίραζε ςτις δυ-

λοπάρικες γινέκες. Σ'εκίνι πυ ίχε, καταλαβένις, βρεφόλι κε στα στίθια γάλα, νάςυ ο ςκιλοτρόφος, τις έφερνε έναν κυταβάκι, για να το μεγαλόςι, λέι . . . .

Ιχε, πυ λες, ο αφέντις αφτος κάπιο δυλόπάρικο για οπροκ[1]), πυ Αλέκςι τον ελέγανε. Γνοςτικος ο χορικος αφτος, μα κε όμορφος κε τιχερος, παλικάρι πρότο ς' όλο το χοριο λογαριαζότανε. Κε ίχε ο Αλέκςις γινέκα νέα. Ομορφος αφτος κε λεβέντις, μα κι αφτι πιο καλίτερι — ς' όλον τον κόζμο να ζιτύςες τέτιο ζεβγάρι δίςκολα θα μπορύςες να βρις. Απο περιυςία πάλι, ο Θεος δεν τυς αδίκιςε: απο καλες ικογένιες κε ι διο, ίχαν το δικό-τυς. Ενα μονάχα πόνο κριφο ίχε ο Αλέκςις. Αναγκαζότανε να πάι με τ' αμάκςια μακρια, μακρια στις στέπες κ'ι γινέκα-τυ να μίνι στο ςπίτι ένκια. Διαφορετικα δεν μπορύςε να κάνι. Πάι πυ λες με ταμάκςια στι στέπι. Κε πάνε, νίχτα τ' αμάκςια, κ' ι αμακςιλάτες, λαος απο μέρι διάφορα, προχορύνε, ο ένας δίπλα στον άλο, κε κυβεντιάζυν απο κερο ςε κερο. Οπος εγο κε ςι τόρα, πράματα ςινιθιςμένα: πύ κε πιί λαι ζύνε, πυ κε τί νικοκιριο ιπάρχι κε τα παρόμια. Κ' εκίνος ο Αλέκςις, μαζί-τυς προχορι, μα ςιοπα αφτος, ςα ςίνεφο μάβρο. Νά, λιπον τον αροτάνε ι άλι: Τί έχις, παλικάρι; Πας μαζί-μας, ςίντροφί-ςυ ίμαστε, κε να μιλας μαζί-μας δε θέλις. Φένετε μεγάλι ιδέα θάχις για τον εαφτό-ςυ κ' εμας δε καταδέχεςε . . . — Οχι, — απαντα εκίνος, — αγαπιτι ςίντροφι, ύτε τον εαφτό-μυ, όπος λέτε βάζο πςιλα, ύτε εςας περιφρονο. Αν δεν έχο κέφι, ίνε πυ γινέκα νέα αφίκα στο ςπίτι κι ο αφέντις-μας ίνε πολι ςκλιρος—χτιπα, κςιλίζι, μονάχα πςιχι πυ δεν πέρνι.

Κι όλα αφτα τίποτε. Δεν πολιςκοτίζαμε γι αφτα. Μα έλα τόρα τελεφτέα πυ νέα έβγαλε μόδα — τα ςκιλάκια-τυ με γάλα γινεκίςιο να θρέβι. Κε νά, αρχίςανε ι άνθροπι πυ πιγένανε στι στέπι, να ςιζιτύνε το πράμα.

Κε στι στέπι, βλέπις, όλι-τυς ελέφτερι άνθροπι: κι αφτος ακόμα πυ στο ςπίτι-τυ ςκλάβος ίνε τυ αφέντι, εδο στι ςπέπι ελέφτερο τον εαφτό-τυ λογαριάζι. Τιχένανε βέβεα κε άνθροπι τις ιπιρεςίας, στρατιότες απαλαγέντες. Νά, κ' ι άνθροπι αφτι λένε στον Αλέκςι: « Φένετε τρελι θάνε αφτι, πυ ζύνε στο χοριό-ςας. Τέτιο πράμα κε ςε κανένα νόμο, ενόςο ιπάρχι ο κόζμος, γραμένο δεν ίτανε· ζόο πράμα να θρέβυνε με γάλα γινέκας».

Αφόρμι ζιτύςε ο Αλέκςις. Προχορι κι ο δρόμος κέι κάτο απτα πόδια-τυ. Κε όλο ςκέφτετε: δεν ίνε νόμος, νόμος δεν ίνε! Καλα. Γιρίζι, νίχτα κερο, ςπίτι. Στιν προιπάντιςί τυ δε βγένι ι γινέκα τυ, φος δεν ανάβι, ςκοτινι ι καλίβα...

---

[1]). Ο π ρ ο κ — φόρος ςε ίδος ίτε χρίματα πυ πλίροναν ι χορικι στον πομέςςικο.

λίβα ςαν τάφος. Μπένι στιν καλίβα, το μικρο κλέι στιν κύνια, κε στιν γονια κυταβάκια γριλίζυν. „Ε, τὶ ίνε αφτο;" — «Τί κάνε, — λέι ι γινέκα, — γιο όπος βλέπις μας έςτιλε ο θεος». — «Κε στι γονια τί ίνε;» «Κυταβάκια, καταλαβένις, μόνος ςυ . . .«.Φτάνι μίπος ςί πυ καταλαβένις! Να το ιποφέρο εγο αφτο δεν μπορο! Δός-τα δο τα ςκιλια!» Πίρε το ένα ςτ'όνα το χέρι, το άλο ςτ' άλο τα ζύμιχςε καλα κε τα κςανάβαλε στο μέρος. „Εμπρος λιπον, λέι, κάνε τιν προςεφχί-ςυ στο θεο για τι μεγάλι αμαρτία πυ έκανες, κε πάρε το μικρο. Ακυς, φονάζι στιν κύνια».

Το πρωι νά-ςυ ι κλιτίρες (ναριάτςικι), ι φίλακες τον ςκιλιον: «Δίκςε, Ανα, τα ςκιλια, πός ίνε ι ιγία-τυς;» — «Κάτι θα ίχανε κε τα δυο κε πςοφίςανε» — «Πός κε τα διο;» — «Νε, κε τα διό-τυς». „Για πιά ετία; Καλα, αφτο δεν ίνε δικί-μας δυλια· θα το πύμε τυ αφέντι». Βγένι τότε ο Αλέκςις απτιν καλίβα: „Τὶ θέλετε; Γιατί ίρθατε; Τί νόμος ίνε αφτος; Το πεδι να κλέι στιν κύνια κε τα κυτάβια να βιζένυν στο στίθος τις μάνας; Φίγετε απο δο . . . Τις μύρες-ςας, ςκιλοφιλάκι, να μι δο!« — «Αλέκςι-λέι ένας απτυς ςκιλοφιλάκυς, — ςυ πονα ι καρδια, μα μι φονάζις. Δεν ίρθαμε μόνι-μας, θα τα πύμε τυ αφεντι». Κε βέβεα πίγανε στον αφέντι κε τυ τα ίπαν όλα. Κε τί νομίζις; Διατάζι αμέςος να τα βάζυν τα κυταβάκια πάνο σε ίφαζμα, έτςι όπος βάζυν τυς πεθαμένυς. Τα φέρανε κοντά-τυ, τα χάιδεπςε με τα χέρια-το κε ίςτερα: «Τα ςκοτόςανε ι κακύργι τ'αθόα πλάζματα,» ίπε. Κε έκλαπςε. Φονάζι ίςτερα τυς μαγίρυς τον ςκιλιον κε διατάζι να ετιμάςυνε για το ςκιλολοι αλεβρόςυπα πιχτι. Γινότανε, αφτο κάθε μέρα. Αλεβρόςυπα ετιμάζανε — βέτρα ςαράντα κε παραπάνο. Αρχίζανε ίςτερα να ταγίζυν τα ςκιλια κι ο ίδιος καθότανε σε χαμνι, κίταζε κε με τα χέρια-το τα τάγιζε. Να, κε τόρα. Κάθιςε κοντα στο καζάνι, πάνο κε κςάπλοςε σε ίφαζμα τα ςκιλάκια. Διατάζι να προςκαλέςυν τον Αλέκςι. Ιρθε ο Αλέκςις. — «Βλέπις, τυ λέγι, τ'αδικοςκοτωμένα». — «Βλέπο". Μα τί να γίνι, αφέντι πολες φορες ςιμβένι κι ο άνθροπος κςαφνικα να πεθένι". — «Εςι τα θανάτοςες, βάρβαρε!» — «Εγο, όχι μα ςι, πυ άνομα ενεργας. Το πεδι, κι ας ίνε κε χορικυ, πςιχι ανθρόπινι το λογαριάζι ο θεος. Κε πρέπι εκίνο να κίτε στιν κύνια πιναζμένο κε ςις να μαγαρίζετε τις μάνας-τυ το στίθος με τα ςκιλιά-ςας! Ας πςοφίςυν όλα ςας! Ο λαος ίνε τρελος. Πρέπι να τα πνίκςι όλα!». Μόλις ίπε τα λόγια αφτα κε νά-ςυ ςικόνετε ο αφέντις ο Πανκράτοφ απτο χαμνι. Σικόνετε απτο χαμνι κε μια τυ κατεβάζι τυ Αλέκςι στο στιθος . . . πυ πέφτι εκίνος ανάςκελα ίσια . . . με το κεφάλι στο καζάνι . . . Τςιμυδια να βγάλι δεν πρόκανε . . . ρί-

χτίκανε ι σκιλοφιλάκι τον εβγάλανε . . . πςίθικε όλος. Εγινε ανάμεσα στυς σκιλοφιλάκυς θόριβος, σικόθικε αναβραζμος ανάμεσα στυς ανθρόπυς τις ιπιρεσίας. Ενας απτυς σκιλοφιλάκυς ίτανε αδελφος τυ Αλèκσι . . . Ρίχτικε στο κονάκι, άρπακσε το όπλο. Ο αφέντις αποτίνετε στυς ανθρόπυς τις ιπιρεσίας, μα εκίνι, καταλαβένις, τον κιτάζυνε σαν λίκι. Κσέσπασε τον σκλάβον ο πόνος ο κριφος.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Σε τὶ εκσεδιλονόντανε ι σκλιρότιτα κε ι αφθερεσία τυ Πανκράτοφ;
2. Με πιὸ τρόπο εκσέφρασε τι διαμαρτιρία-τυ ο Αλέκσις ενάντια στις πράκσες τυ αφέντι;
3. Πός ἀπὰντισαν ι χορικι στι θιριοδία τυ τσιφλικα;
4. Τί κσέρετε για τις σχέσες τον αφεντàδον στυς δυλοπàρικυς απτα έργα τον άλον σινγραφέον; Κε πιανον;

Ο ΣΤΡΑΤΙΓΟΣ ΤΟΠΤΙΓΙΝ.

Ν. Α. Νεκράσοφ.

1.

Χιμονιάτικι βραδια —
αργες τυ γενàρι —
στι στρομèνι διμοσια
πàγι παλικάρι.
Πάνο ς' ένα αρχοντικο
μ' άδιο αμάκσι·
το αμάκσι-τυ γερο,
τ' άλογα εν τάκσι.
Μα δεν τρέχυν, παν σιγα
κε ας ιν' βαρβάτα.
Βαθυλόματα πολα,
λάκυς, έχι ι στράτα.
Μιας αρκύδας οδιγος
νά, το νιο προκάνι:
— Πάρε φίλε κε τυς διο
ος το πρότο χάνι.
— Κε το Βάσο-συ, μαζι;
τάχασες; Α! όχι!
— Ινε ίσιχος πολι
νίφι λες στιν κόχι.
Πάρε-μας κι ανταμιδι,
δέφτερο ποτίρι
θα φιλέπσο 'γο ρακι
σ'ένα στο τραχτίρι.
— Ανεβάτε! Στι στιγμι
τον κιρ Βάσο βάζι
ο αρκυδιάρις, κε εκι
δίπλα-τυ ισιχάζι.
Λίγος πέρασε κερος,
νά-συ το τραχτίρι.
Πιδα κάτο ο οδιγος,
σκύζι το Σοτίρι:
— Να τρατάρο το διπλο
πάμε ποτιράκι.
Εσι, φρόνιμα εδο,
μ' ακυς, Βασιλάκι.
Πίγανε κε σοβαρα
ο κιρ Βάσος μένι·
τις αλίσες-τυ χτιπα,

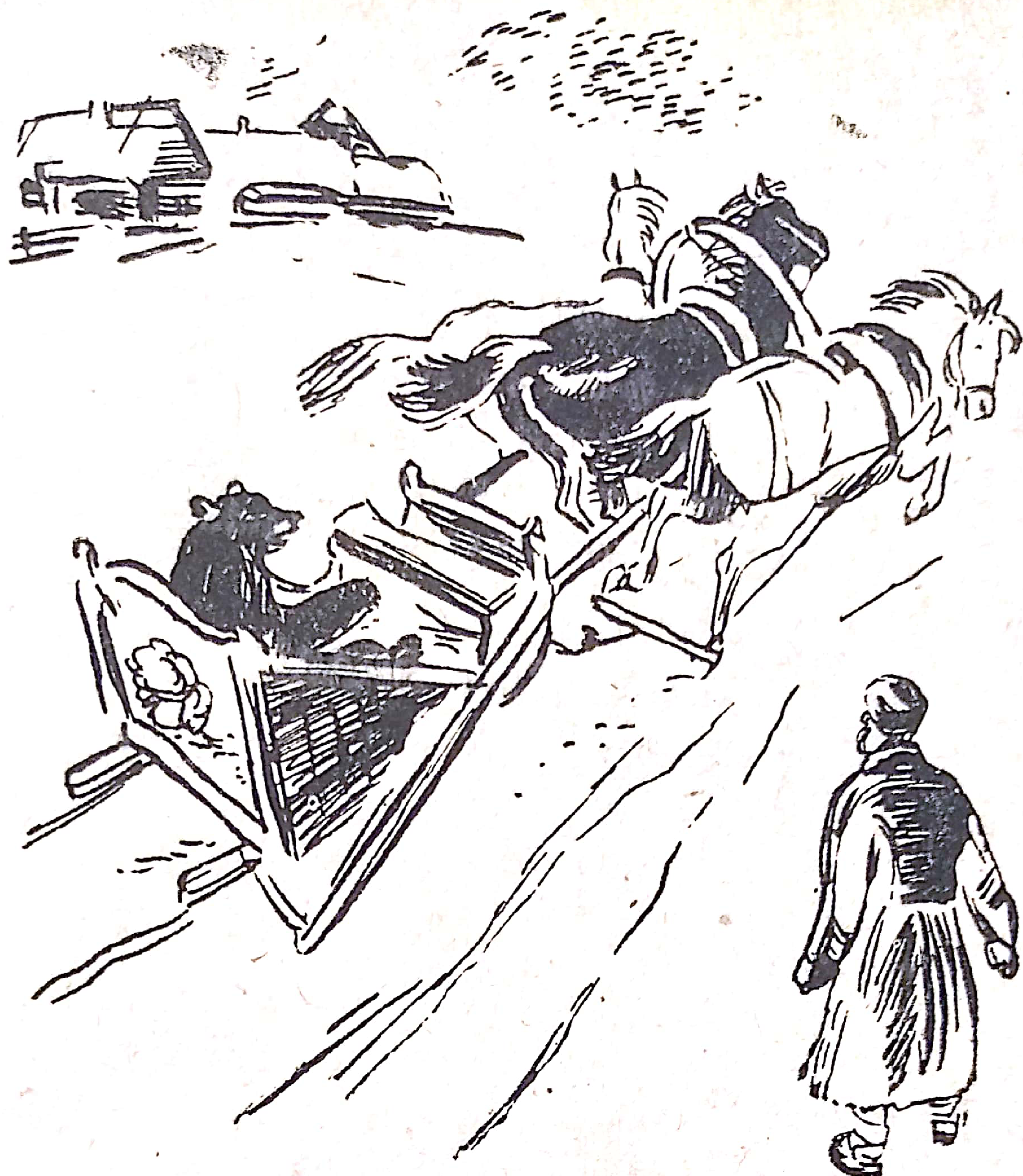
τα πόδια βιζένι.
Φεβγ' ι όρα, αφτι γλεντυν,
θάχυνε μεθίςι·
τάλογα δεν το κυνυν,
έχυν ςινιθίςι.
Νίχτοςε κρίο δριμι
πάντα ι νίχτα φέρνι.
Απτο κρίο δο κ' εκι
ο Βαςίλις γέρνι.
Γένικε τρανο κακο
τάτια κςιπαζμένα
πίραν δρόμο, το θεριο
κράζι αγριεμένα.
Τα κυδύνια αχολογυν,
το θεριο μυνκρίζι,
τάτια γρίγορα πετυν
κε τάμάκςι τρίζι.
Ο Σοτίρις, τι φονι
άκυσε κε βγίκε.
Τρέχι, μα, δε βοιθι,
τί κακο τυ βρίκε!

2.

Το αμάκςι αςτραπι
λες, το δρόμο ςκύζι.
Σε λακύβα, ςε καμπι
το θεριο μυνκρίζι.
Κι αντιχι ο ςτιναγμος:
— Δρόμο, ε! στιν αφεντιά-τυ!
Περνα μέγας ςτρατιγος
παν' απτι ςπιλιά-τυ!
Εντρομι ι χορικι
κάνυν το ςταβρό-τυς.
Ανο κάτο ι κραβγι
κάνι το μιαλό-τυς.
Τάλογα δεν ςταματυν,
τρέχυν κςιπαζμένα,
λες, πυλια πυ κινιγυν
όρνια λιςαζμένα.

3.

Το αμάκςι ςτο ςταθμο
μόλις κάνι ςτάςι.
Τ' άτια ςτέκυν το θεριο
έχι ιςιγάςι.
Το κεφάλι-τυ κυνα,
ςοςτος αναβάτις.
Τον κιτα κ' εφτις κοντα
νά-ςυ ο επιςτάτις.
Βλέπι: γύνα αρκυδιυ,
παπύτςια όπος πρέπι.
Στι βιάςι τ' αχιλιυ
το χαλκο δε βλέπι.
Υτε ςκέφτετ' ο αμακςας
πυ να διαςκεδάζι.
Βλέπι μόνο, γαλονας
όπος τεριάζι.
Τι ραχύλα-τυ κυνα,
το καπέλο βγάζι:
«Ο αφέντις τί αγαπα
κε τί διατάζι;»
Κε με ςέβας κε τιμι
το χεράκι δίνι,
όταν άγρια κραβγι
το θεριο αφίνι.
Ι καρδια τυ φυχαρα
τυ γέρο τρομάζι:
— Ο, θεέ-μυ, Παναγια!
τρέχι κε φονάζι.
Δύλεψα τόρα πιςτα
ος ςαράντα χρόνυς,
ςκλιρα ίδα αφεντικα,

πίκρες ίδα πόνυς,
πολα μΰςπασανς, πλ·βρα,
δόντια μες στο στόμα
με αφίκαν τα μιςα,
μα δεν ίδ' ακόμα.
Αγριο τέτιο ςτρατιγο
ςα θεριο να ςκύζι.
Νέα μόδα θαν' αφτο,
αγας να μυνκρίζι.
Αμακςάδες, χορικι
έρχοντε τρεχάτι,
μα κςιπάζοντε κι αφτι.
Εδο τρέχι κάτι.
Κςιπαζμένος ο λαος
στέκι ολόγιρά-τυ.

Σαν αρκύδα ο ςτρατιγος
ςκύζι στι ςπιλιά-τυ.
Τρομαγμένι ι διλι —
χίλια βέρςτια δρόμο.
Με φονι τρεμυλιαςτι,
με γι το τον όμο:
«Διατάκςτ' αφεντικο,
λέγι ο επιςτάτις.
Μ' άγρια πάλι το θεριο
ςκύζι ο αναβάτις.
Φέβγι γίρο ο λαος,
πεδια, γέρι, κόρες.
Μόνος μνίςκι ο ςτρατιγος
δίο όλες όρες.
Ος πυ ίρθε ο οδιγος
με το νιό-τυ φίλο

διμοςια — αμακςιτος δρόμος.
βαρβάτος — καλοθρεμένος, δινατος.
όρνια — αρπαχτικα πυλια.
γαλονας — ακςιοματικος.

κι απτ' αμάκςι ο ςτρατιγος
βγίκε με το κςίλο,
πυ το έφαγε γερα
στα πλεβρα, ςτα νότα.
Πλιςιάςαν τα πεδια,
κι όςι φίγαν πρότα.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ

1. Πός ο ςτρατιγος Τοπτίγιν βρέθικε ςτο ςταθμο;
2. Πὸς αντάμοςε τον αναβάτι ο επιςτάτις τυ ςταθμυ;
3. Πὸς μπόρεςε να πάρι για ςτρατιγο τιν αρκύδα ο επιςτάτις; Τὶ λογις ςτρατιγυς αντάμοςε ςτιν εποχὶ-τυ ο επιςτάτις; Γιατι ςτο ςτόμα τυ επιςτάτι δεν μίνανε τα μιςα δόντια

ΧΙΜΟΝΙΑΤΙΚΙ ΒΡΑΔΙΑ.

Α. Σ. Πύςκιν.

Με χιονάτι κρίβ' ι μπόρα
καταγνια τον υρανο.
Σαν πεδάκι κλέι τόρα,
ςκύζι τὸρα ςα θεριο.

Στις ςκεπίς-μας έχι ορμίςι
τ'άχιρα κε τα κυνα.
Διαβάτις π'όχι αργίςι
στο φενκίτι-μας, χτιπα.

Το φτοχό-μας καλιβάκι
ςκιθροπο κε ςκοτινο.
Γριά-μυ[1]) ςτο παραθιράκι
γιατί γέρνις το μικρο;
Με τις μπόρας κυραςμένι
ς'έχυν τ'αναφιλιτα;
Μι απτις ρόκας νιςταγμένι
γέρνις τα μυρμυριτα.

Για εκίνο, γρια, τραγύδιςε
το πυλι πυ μακρια ζι.
Για τιν κόρι πυ κςεκίνιςε
για νεράκι το πρωι.

[1]) Ο πιιτις αποτίνετε ςτιν ντταντὰ-τυ Αρίνα Ροντιόνοβνα, πυ ζόςε μαζί-τυ ςτο χοριο Μιχαιλόφςκοε.

Με χιονάτι κρίδι ι μπόρα
καταχνια τον ουρανο.
Σαν πεδάκι κλέι τορα,
ςκύζι τόρα ςα θεριο.

ΑΣΚΙΣΕΣ.

1. Με πιές ζοντανες ίπαρκςες παραβàλι ο Πùςςκιν τιν μπòρα;
2. Αντιγρàπςτε τυς πρότυς οχτο ςτίχυς κε πογραμίςτε τις ςίνκριςες, πυ μας βοιθάνε πια να αντιλιφτόμε πιο καθαρα τιν μπòρα.

Ο ΕΧΜΑΛΟΤΟΣ ΤΥ ΚΑΦΚΑΣΥ.

Λ. Ν. Τολςτòι.

Ιπερετύςε ακςιοματικος ςτον Κάφκαςο κàπιο αφεντοπυλο. Ζιλιν τον έλεγανε.

Πέρνι μια φορα γράμα απτο ςπίτι. Ι γρια μανύλα-τυ τυ ὲγραφε: „Γίραςα πια, πεδάκι-μυ, κε θέλο προτυ να πεθάνο να δο τον αγαπιμένο-μυ γιόκα. Ελα να με δις για ίςτερι φορα, μ'ενταφιάζις κ'ίςτερα, βοιθος ο θεος, πας κςανα ςτιν ιπερεςία-ςυ. Κε νίφι ακόμα βρίκα για ςένα: γνοςτικιά κε καλι, κε κτίμα έχι. Θα τιν αγαπίςις πιςτέβο κε θα παντρεφτις κε έτςι για πάντα ςτον τόπο-μας θα μίνις“.

Σκέφτικε, καλοςκέφτικε ο Ζίλιν: «Αλίθια, ςοςτα μυ γράφι ι γρια: γίραςε πια κε ìνε φόβος να μι τι βρίςκο ζοντανι· πιγένο κι αν μ'αρέςι ι νίφι μπορο κε να νιμφεφτο».

Πίγε ςτο ςινταγματάρχι, πίρε άδια αναχόριςις, αποχερέτιςε τυς ςιντρόφυς-τυ κε τιμάςτικε για το δρόμο.

Πòλεμος ίταν τότε ςτον Κάφκαςο. Αδιάβατι ίςαν ι δρόμι τι νίχτα κε τιν ιμέρα. Μόλις κάπιυς απτυς ρόςυς φενότανε ςτον δρόμο, ίτε απομακρινότανε απτο φρὺριο τον ςκοτόνανε ι ταταρι, ίτε τον κυβαλύςανε ςτα βυνα. Γιαφτο ίταν καθιερομένο, διο φορες την εβδομάδα, απο φρύριο ςε φρύριο να πάνε ςινοδι ςτρατιότες, έχοντας ςτο μέςο το λαο.

Ιταν καλοκέρι. Μαζεφτίκανε κατα τα κςιμερόματα τα φορτιγα αμάκςια έκςο απτο φρύριο, βγίκανε ι ςινοδι ςτρατιότες κε κςεκίνιςε το καραβάνι. Ο Ζίλιν πίγενε καβάλα, το αμάκςι με τα πράματα-τυ ερχότανε απο πίςο μαζι με

τόδοσε δρόμο πίσο στο κάστρο. Με το καμτσίκι χτιπα δινατα το άλογό-τυ πότε στι μια πλεβρα, πότε στιν άλι. Μέσα στο σίνεφο τις σκόνις φένετε μονάχα πος το άλογο κυνάι τιν υρά-τυ.

Βλέπι ο Ζίλιν — ι δυλιες άσχιμες. Το όπλο πάγι κε μ' ένα σπαθι δεν μπορις τίποτε να κάνις. Γιρίζι το άλογο πίσο στυς στρατιότες — σκέφτετε να φίγι. Μα νά, τυ κόβυνε το δρόμο έκσι τάταρι. Δινατο το άλογό-τυ, μα δινατότερα εκίνον κε τυ κόβυν το δρόμο. Θέλι να σινκρατίσι τἄλογό-τυ, να το γιρίσι πίσο, μα δε βαστιέτε εκίνο πια κι αφινιαζμένο πετα ολόισα στυς τατάρυς επάνο. Βλέπι — τον πλισιάζι ένας κοκινογένις τάταρος απάνο σε άλογο σταχτι.

«Σας κσέρο καλα, διαόλι, — σκέφτετε ο Ζίλιν — αν τίχι να με πιάσατε ζοντανο, σε λακο βαθι θα ρίκσετε κε με το βύρδυλα θα με μαστιγόνετε. Ζοντανος δε θα παραδοθο . . .»

Μεγάλος ο Ζίλιν δεν ίτανε στο μπό', μα ίταν τολμιρος κε ζβέλτος. Εβγαλε το σπαθί-τυ κι αφίνοντας το άλογο ολόισα κατα πάνο στον κοκινογένι τάταρο σκέφτικε «Ιτε θα τον τσαλαπατίσο με τἄλογό-μυ, ίτε με το σπαθί-μυ θα τον κάνο κομάτια.»

Μα βίμα δεν έκανε το άλογο κι ακυστίκανε απο πίσο τιροβολιζμι. Τα βόλια βρίκανε το άλογο στιν κιλια. Σοριάστικε το άλογο πάνο στι γις, βαρι έπεσε πάνο στυ Ζίλιν το πόδι.

Ενας απτυς τατάρυς πλισίασε τἄλογο κι άρχισε να τυ βγάζι τι σέλα. Χτιπιέτε εκίνο κε σπαρταρα, — βγάζι το κινζάλι-τυ εκίνος κε το κόβι το λεμο. Σφάδαζε τἄλογο, σφίριγμα δινατο βγίκε απτο λεμό-τυ, αχνος σα σίνεφο

Βγάλανε ι τάταρι τι σέλα, τα χάμυρα. Κσανακάθισε στο άλογό-τυ ο τάταρος με τα κόκινα γένια κ'ι άλι καθίσανε απο πίσο-τυ στο άλογο πάνο το Ζίλιν κε για να μι πέσι τὄνε δέσανε λυρια στι ζόνι τυ τατάρυ, κε πίρανε το βυνο.

Πολι όρα πιγένανε απο βυνο σε βυνο, περάσανε απτο πέραμα ενος ποταμυ, μπίκαν στο δρόμο κε πιγένανε απο μια λανκαδια.

Ιθελε ο Ζίλιν να σιμαδέψι το δρόμο απ' όπυ τον κυβαλύσανε, μα τα μάτια-τυ ίσαν γεμάτα με έμα, κε να γιρίζι προς τα πίσο ίταν αδίνατο.

Αρχισε να συρυπόσι. Περάσανε ένα ακόμι ποταμάκι: άρχισαν ν' ανεβένυν σε πετρόδικο βυνο, μιρυδια καπνυ έφτασε στι μίτι-τυς, γαβγίζματα σκιλιον ακυστίκανε.

Φτάσανε στο αυλ. Κατεβίκανε απτα άλογα ι τατάρι, μαζεφτίκανε τα

ταταρόπυλα, περικικλόνυν 'το Ζίλιν, τον κοροιδέβυν, το σιμαδέβυν πετροβολόν-
τας-τον με μικρα πετραδάκια.

Εδιοκςε ο τάταρος τα πεδια, κατέβαςε το Ζίλιν απτ' άλογο κε προςκά-
λεςε το δυλεφτί-τυ. Παρυςιάςτικε ένας νογάις χοντροπρόςοπος, μ' ένα πυκά-
μιςο. Κςεςκιζμένο το πυκάμιςο, ολόγιμνο το ςτίθος. Κάτι τον πρόςτακςε ο τάτα-
ρος. Γίριςε ο δυλεφτις με χιροπέδες: διο παςάλια δρίινα μπιγμένα ςε ςιδερέ-
νιυς χαλκάδες κε ςτον ένα χαλκα τριπάνι κε κλιδαρια.

Λίςανε τα χέρια-τυ Ζίλιν, τυ φορέςανε τις χιροπέδες κε τόνε φέρανε
ςτο ςαράι. Τὄνε ςπρόκςανε εκι κ' εκλίςανε απο πίςο-τυ τιν πόρτα. Επεςε
ο Ζίλιν πάνο ςτιν κοπρια. Πςιλάφιςε ςτο ςκοτάδι, διάλεκςε το πιο μαλακο
μερος κε πλάγιαςε.

II.

Ολι τι νίχτα εκίνι ςχεδον δεν κιμίθικε ο Ζίλιν. Ι νίχτες ίτανε μικρες.
Κιτα ςτιν χαραμάδα — αρχίζι πια να φέγκι.

Απτι χαραμάδα φένετε ο δρόμος πυ φέρνι ςτο βυνο, δεχςια ταταρικι
ςάκλια, διο δέντρα μπροςτά-τις. Πάνο ςτο κατόφλι κςαπλομένο κίτε ένα ςκιλι,
δίπλα γιρίζι μια κατςίκα με κατςικάκια, πυ ςπαζμόδικα ςαλεβυν τις υρίτςες-
τυς. Βλέπι — κάτο απτο βυνο έρχετε μια ταταρα νέα, με χροματιςτο πυ-
κάμιςο, δίχος ζόνι, με ςαρβάρια κε ιποδίματα. Το κεφάλι-τις ίνε ςκεπαζμένο
με καφτάνι, κε ςτο κεφάλι-τις απάνο ςτάμνα τενεκεδένια με νερο. Ερχετε,
λιγίζοντας τι μέςι-τις κε ςέρνι απ το χέρι ένα μικρο ταταρόπυλο, κςυριζμέ-
νο κε μ' ένα μονάχα πυκάμιςο. Μπίκε ςτι ςάκλια ι τατάρα με το νερο,
κε βγίκε απο κι ο χτεςινος ο τάταρος με τα κόκινα γένια, με μπεςμέτι
μετακςοτο, ςτι ζόνι-τυ κινζάλι αςιμένιο, μποςυμάκια ςτα γιμνά-τυ πόδια.
Στο κεφάλι-τυ καπέλο πςιλο, προβάτινο, μάβρο, γιρμένο λίγο προς τα πίςο.
Βγίκε, τεντόνετε, χαιδέβι τα κόκινά-τυ γένια. Στάθικε, διάτακςε κάτι ςτο δύ-
λο-τυ, κε προχόριςε.

Διπςύςε ο Ζίλιν κε ίθελε να πίι· κςεράθικε ο λεμός-τυ· — να ερχόντανε
ςκέφτετε τυλάχιςτο να με δύνε. Ακύι — ανίγυν το ςαράι. Μπένι ο κόκινος τά-
ταρος κε κατόπιν-τυ άλος πιο κοντος κε μαβριδερος. Μάβρα τα μάτια-τυ, φοτι-
νερα, κόκινος, τα γένια-τυ μικρα πςαλιδιςμένα: το πρόςοπό-τυ έφθιμο, όλο γελα.
Ο μαβριδερος φορύςε πιο καλίτερα: μπεςμέτι μετακςοτο, γαλάζιο, με ςερίτι
ραμένο απο' λόγιρα. Στι ζόνι τυ κινζαλ μεγάλο, αςιμένιο, τα μπαςυμάκια-τυ
κόκινα, απο μαροκίνο, ραμένα απο γίρο κι αφτα με αςίμι. Κε ςτα λεπτα τα

μπασυμάκια πάνο άλα παπύτσια πιο παχια. Το καπέλο-τυ ψιλο απο προβια άσπρι.

Μπίκε ο κόκινος τάταρος, κάτι ίπε, σάμπος να ίβριζε κε σταμάτισε· ακύμπισε στον παραστάτι τις πόρτας, κυνάι το κινζάλι-τυ κε σα λίκος κιτάζι απο κάτο τον Ζίλιν στραβα. Κι ο μαβριδερος — όλος ζοι, ζβέλτος, λες στέκετε πάνο σε σύστες — έρχετε ολόισα στο Ζίλιν, κάθετε σταβροπόδι κοντά-τυ, τρίζι τα δόντια, τυ κάνι νέβματα με τα μάτια, κυνα τι γλόσα κι όλο τον κερο μυρμυρίζι: «Κοροςς υρυς!» «Κοροςς υρυς».

Δεν κατάλαβε τίποτε ο Ζίλιν κε λέγι: „Νερο να πιο θέλο, δόστε μυ νερο“!

Ο μάβρος γελα. Κε όλο τα δικά-τυ «Καροςς υρυς!»

Ο Ζίλιν έδιχσε με τα χίλια κε τα χέρια-τυ, πος θέλι να πιι.

Ο μάβρος κατάλαβε, γέλασε, γίρισε προς τιν πόρτα κε φόναχσε: «Ντίνα!»

Ετρεχσε ένα κοριτσάκι, λεπτο, αδίνατο, ος δεκατρία χρονον, έμιαζε το μάβρο στο πρόσοπο. Φενότανε πος ίταν κόρι-τυ. Κι αφτινις επίσις τα μάτια μάβρα, φοτινα, το προσοπάκι όμορφο. Φορύσε πυκάμισο μακρι, γαλάζιο, με πλατια μανίκια κε δίχος ζόνι. Γίρο γίρο στο ρύχο-τις, στο στίθος ραμένο κοκινα σερίτια. Σαραβάρια κε στα πόδια-τις μπασυμάκια, κε τα μπασυμάκια αφτα μέσα σε άλα μ'απσιλα τακύνια. Στο λεμό τις περιδέρεο απο ρύσικα μισόρυπλα. Το κεφάλι κσεσκέπαστο, ι πλεκσύδα μάβρι με λέντα, κε στι λέντα απάνο ραμένα τενεκεδάκια κε ρύπλι ασιμένιο.

Κάτι-τις διάταχσε ο πατέρας-τις. Ετρεχσε κίνι κε κσαναίρθε με στάμνα τενεκεδένια στα χέρια. Εδοσε νερο κ'ι ίδια κάθισε σταβροπόδι κε λίγισε τόσο, πυ ι όμι τις γένικαν απτα γόνατά-τις πιο χαμιλι. Κάθετε, τα μάτια-τις ανίγι, κιτα το Ζίλιν πος πίνι — τον κιτα περίεργα, λες κε τον πέρνι για θεριο.

Τις άπλοσε ο Ζίλιν τι στάμνα. Κσαφνίζετε εκίνι κε πιδάι, πίσο σαν άγριο κατσίκι. Τιν βλέπι ο πατέρας-τις κε γελα κι αφτος. Τιν έστιλε πάλι για κάπυ. Πίρε τι στάμνα, βγίκε κε σε λίγο ίρθε μ'άζιμο ψομι πάνο σε στρογκιλο σανίδι· κσανακάθισε, λίγισε όλι κε τα μάτια κάρφοσε πάνο στο Ζίλιν

Φίγανε ι τάταρι, κλιδόσανε κσανα τιν πόρτα.

Δεν πέρασε πολι, μπένι ο νογάις, πλισιάζι τον Ζίλιν κε τυ λέγι:

— Αιντε, νικοκίρι, άιντε!

Υτε αφτος κσέρι ρύσικα. Ο Ζίλιν κατάλαβε πος τυ διατάζι να πάνε κάπυ.

Σικόνετε ο Ζίλιν με τις χεροπέδες, κυτςένι, να πατάι δεν μπορι, γιρί το πόδι-τυ στιν πάντα. Βγίκε στο δρόμο κατόπιν απτο νογάι.

Κιτάζι—τατάρικο χοριο, ος δέκα ςπίτια κ' ι εκλιςία-τυς με πίργο. Κοντ ς'ένα σπίτι ςτέκοντε τρία άλογα ςελομένα. Τα πεδάκια τα κραταν απτα χα λινάρια. Πίδιςε έκςο απτο ςπίτι ο μάβρος τάταρος κε με το χέρι-τυ έκα νέβμα στον Ζίλιν να πάι κοντά-τυ. Ο ίδιος γελα κε όλο κάτι λέγι στι γλόςα-τυ Κςαναμπίκε ςτο ςπίτι. Ερχετε εκι κι ο Ζίλιν. Μπένι μέςα. Ομορφ δομάτιο, ι τίχι ςυβατιζμένι με λάςπι. Στον μπροςτινο τον τίχο πυπυλένι παρδαλα ςτρόματα ςτιβαζμένα, ςτις πάντες κρέμοντε χαλια ακριβα κι απάν απτα χαλια, όπλα, πιςτόλια, ςπαθια, όλα απο αςίμι. Κοντα ςτον ένα τίχ μικρι θερμάςτρα ίςι με το πάτομα. Το πάτομα χόμα, ίςιο ςαν αλόνι κ όλι ι μπροςτινι γονια ςκεπαζμένι απο κετςέδες· πάνο ςτυς κετςέδες χαλι κε ςτα χαλια πάνυ προςκέφαλα πυπυλένια. Στα χαλια πάνο με μονα μπα ςυμάκια κάθυντε τάταρι: ο μάβρος, ο κοκινογένις κε τρις μυςαφίριδες. Πίς απτις ράχες όλον ίνε βαλμένα πυπυλένια προςκέφαλα, κε μπροςτά-τυς πάν ςε ςτρογκιλα ςανίδια μπλινια άζιμα κε αγελαδίςιο βύτιρο λιομένο μέςα ς πιατάκια κε μπίρα τατάρικι—μπυζα, ςε λαγίνι μέςα. Τρόνε με τα χέρι κε τα χέρα-τυς βύτιρο ςτάζυν.

Πίδιςε ο μάβρος, διάτακςε να βάλυν το Ζίλιν, να καθίςι, όχι το χαλ πάνο, μα πάνο ςτο γιμνο πάτομα, κε κςανακάθιςε ο ίδιος ςτο χαλι, προςφέρ-νοντας ςτυς μυςαφίριδες μπλινια κε μπυζα. Εβαλε ο δύλος το Ζίλιν να κα-θίςι ςτο πάτομα, ο ίδιος έβγαλε τα επάνο παπύτςια-τυ, τα τοποθέτιςε δίπλ ςτιν πόρτα, εκι πυ ίςανε τα παπύτςια τον άλον, κε κάθιςε πάνο ςτο κε-τςε, ςτα αφεντικα πλιςίον. Κιτάζι πος τρόνε κε τα ςάλια-τυ τρέχυν. Φάγανε τα μπλινια ι τάταρι. Στο δομάτιο μπίκε μια τατάρα με πυκάμιςο όπος φο-ρύςε το κορίτςι κε ςαρβάρια. Το κεφάλι-τις ςκεπαζμένο με μαντίλα.

Πίρε πίςο τα μπλινια, το βύτιρο κε έβαλε κοντα ςτυς άντρες όμορφ λεκάνι κε λαγίνι με μίτι ςτενι. Αρχιςαν να πλένυν τα χέρια τυς ι τατάρ δίπλοςαν ίςτερα πάνο ςτα ςτίθια-τυς, κάθιςαν ςτα γόνατα, φίςιςαν ς'όλες τι πάντες κι άρχιςαν να διαβάζυν προςεφχες. Μιλίςανε μετακςί-τυς ςτι γλόςα τυς ίςτερα ένας απτυς μυςαφίριδες γίριςε ςτο Ζίλιν κι άρχιςε να τυ μ ρυςικα:

— Εςένα — τυ λέγι — ςε πίρε ο Καζι Μυχαμετ — δίχνι τον κόκιν τάταρο — κε ςε παράδοςε ςτον Απτυλ Μυρατ — δίχνι το μάβρο. — Ο Απτυλ Μυρατ τόρα ίνε το αφεντικό-ςυ. — Ο Ζίλιν ςιοπα.

Μιλάι ο Απτυλ Μυρατ δίχνοντας όλο το Ζίλιν κε γελα επαναλαμβάνοντας: «ςολτατ υρυς, χαρο:ς υρυς».

Ο διερμινέας εκςιγι: «Συ διατάζι να γράπςις γράμα στυς δικύς-ςυ κε να τυς ζιτίςις χρίματα για κςαγορα. Αμα 'ρθυν τα χρίματα θα ςε αφίςι».

Σκέφτικε ο Ζίλιν κε ίπε: „Ζιτάι πολα για κςαγορα;"

Κςαναμιλίςανε μεταχςί-τυς ι τάταρι. Ο διερμινέας κςαναλέγι:

— Τρις χιλιάδες ρύπλια.

— Οχι — λέγι ο Ζίλιν — τέτιο ποςον να πλιρόςο δεν ίμε ςε θέςι.

Πίδιςε απτι θέςι-τυ ο Απτυλ, άρχιςε να κυνι τα χέρια-τυ κε κάτι να λέγι στο Ζίλιν — νομίζοντας όλο πυς τον καταλαβένι. Μετέφραςε ο διερμινέας: «Πόςα δίνις»;

Σκέφτικε ο Ζίλιν κε ίπε: „500 ρύπλια». «Ε,—ςκέφτετε ο Ζίλιν—αφτυνυς όςο τυς φοβάςε, χιρότερο". Πίδιςε απάνο κε λέγι:

— Πές-τυ, πος αν θέλι να φοβερίςι ύτε καπίκι θα πάρι, ύτε θα γράπςο τίποτε.

Τα μετάφραςε ο διερμινέας κ' ι τάταρι άρχιςαν όλι μαζι να μιλάνε.

Τα ίπανε κάμποςο, ςικόθικε ο μάβρος πλιςίαςε το Ζίλιν.

— Υρυς, — λέγι, — τςιχιτ, τςιχιτ υρυς!

Τςιχιτ ςτι γλόςα-τυς ςιμένι «παλικάρι». Κι ο ίδιος γελα, ίπε κάτι στο διερμινέακι ο διερμινέας λέγι:

— Χίλια ρύπλια δόςε.

Ο Ζίλιν το δικό-τυ. Παραπάνο απο 500 ρύπλια δε δίνο. Θα με ςκοτόςετε, δεν πέρνετε τίποτε.

Κςαναμιλίςανε ι τάταρι μετακςί-τυς, έςτιλαν κάπυ το δύλο, κι αφτι όλο κιτάζυν, πότε το Ζίλιν, πότε ςτιν πόρτα. Ιρθε ο δύλος κε κατόπιν-τυ κάπιος χοντρος, κςιπόλιτος, κςεςκιζμένος, στα πόδια κι αφτυνυ χεροπέδες.

Αναςτέναχςε ο Ζίλιν, — βλέποντας τον Κοςτίλιν, κι αφτόνε πιάςανε. Τυς βάλαν να κάτςυν δίπλα. Αρχιςαν εκίνι να μιλαν μεταχςί-τυς· τυς κιτάνε τατάρι κε ςιοπυν. Διιγίθικε ο Ζίλιν όλα πυ τυ ςινέβ:καν. Ο Κοςτίλιν διγίθικε πος το άλογό-τυ σταμάτιςε, το όπλο-τυ έςπαςε κε πος ο Απτυλ πρόφτανε κε τον έπιαςε.

Κςαναςικόθικε ο Απτυλ δίχνι τον Κοςτίλιν κε κάτι λέγι. Ο διερμινέας μεταφράζι, πος κ'ι διό-τυς τόρα ανίκυνε στον ίδιο αφέντι κε πος γρίγορα θα αφίςι εκίνον, πυ πρότος δίνι τιν κςαγορα.

— Νά, — λεγι στο Ζίλιν — ςι όλο κε θιμόνις, μα ο ςίντροφός-ςυ ίνε

φρόνιμος· έγραψε γράμα στυς δικύς-τυ, να τυ στίλυν πέντε χιλιάδες. Γι αφτο κε καλα θα τον ταγίςυμε κε θα τον φερθύμε καλα.

Ο Ζίλιν λέγι:

— Οπος θέλι ο ςίντροφος· αφτος ίςος νάνε πλύςιος' μα 'γο δεν ίμε. Οπος ίπα, — έτςι κε θάνε. Αν θέλετε ςκοτόςτεμε, μα κέρδος δε θάχετε κανένα, παραπάνο απο 500 ρύπλια δε θα γράπςο.

Σιοπίςανε. Αχςαφνα πιδάι ο Απτυλ πέρνι ένα ςεντυκάκι, βγάζι απο κι πένα κομάτι χαρτι κε μελάνι, τ' απλόνι στο Ζίλιν, τυ χτιπα πάνο στον όμο κε τυ δίχνι: «γράπςε». Σιμφόνιςε στα 500 ρύπλια.

— Στάςυ μι βιάζεςε — λέι στο διερμινέα πές-τυ να μας ταγίζι καλα, να μας ντίνι, να μας ποδένι, να μας έχι μαζι να μι στεναχορέβομαςτε — κε να μας βγάλι τις χεροπέδες. — Κιτάζι το νικοκίρι κε γελα. Γελα κ' εκίνος κε τυ απαντα:

— Φορεςια την καλίτερι θα τυς δόςο: κε τςερκέςκα κε ιποδίματα, — κε νίφι ακόμα αν ζιτίςυν. Σαν πρίνκιπες θα τυς ταγίςο. Κι αφυ θέλυν να ζύνε μαζι, — ας παν να ζίςυν μέςα στο ςαράι. Τις χεροπέδες μονάχα δε γίνετε να λίςο — μπορυν να φέβγυν. Μονάχα τι νίχτα θα τα βγάλο.

Πίδιςε, ίρθε κοντά-τυ κε τυ χτίπιςε στον όμο. — «Ενκο καλο, ςι καλο!»

Εγραπςε γράμα ο Ζίλιν, μα την διέφθινςι έγραπςε έτςι πυ να μι βρίςκι το γράμα τυς δικύς-τυ. «Ολο το ίδιο θα φίγο» — ςκεφτότανε.

Οδιγίςανε το Ζίλιν με τον Κοςτίλιν στιν αποθίκι, τυς φέρανε εκι καλάμια κε φίλα καλαμποκιυ, νερο μέςα σε λαγίνι, πςομι, διο παλιες τςερκέςκες κε ιποδίματα στρατιοτικα κςεςκιζμένα. Οπος φενότανε τα πίρανε απο ςκοτομένυς στρατιότες. Τι νίχτα τυς βγάλανε τις χεροπέδες κε κλιδόςανε το ςαράι.

III.

Ολόκλιρο μίνα έζιςε έτςι με το ςίντροφό-τυ ο Ζίλιν. Ο νικοκίρις-τυ όλο κε γελα: — Το δικό-συ Ιβαν κάλο, το δικό-μυ Απτυλ καλο. — Μα τυς έτρεφε άςκιμα — πςομι τυς έδινε άζιμο απο κέχρινο άλεβρο, πίτες πςιμένες, κάποτε κε ζιμάρι ολότελα άπςιτο.

Ο Κοςτίλιν κςανα έγραπςε τυς δικύς-τυ, όλο περίμενε να τυ στίλυν χρίματα κε στεναχοριέτο. Ολάκερες όρες καθότανε στο ςαράι κε λογάριαζε τις ιμέρες πότε μπορύςε νάρθι το γράμα, ίτε κιμότανε. Ο Ζίλιν ίκςερε πος το γράμα-τυ να φτάςι στυς δικύς-τυ δεν ίτανε, μα κε άλο δεν έγραφε.

«Πύ να βρι ι μάνα-μυ — ςκεφτότανε — τόςα χρίματα να πλιρόςι για

μένα. Κε έτσι ζύσε μ' εκίνα πυ τις έστελνα εγο. Για να μαζόκσι 500 ρύπλια πρέπι να καταστραφι ολότελα».

Κε όλο τον κερο σκέφτετε κε προσπαθι να βρι τρόπο να φίγι. Περπατάι στο αυλ, σφιρίζι, κάθετε κε κάτι προσπαθι να χιροτεχνι: πλάθι κύκλες απτι λάσπι, πλέκι καλαθάκια απο κλαρια. Για κάθε χιροτέχνιμα ίταν μάστορις ο Ζίλιν.

Εφκιασε μια φορα κὺκλα, με μίτι, με χέρια, με πάδια κε με ταταρικο πυκάμισο κε την έβαλε πάνο στι στέγι.

Πίγαν ι ταταρόπυλες για νερο. Ι κόρι τυ νικοκίρι, ι Ντίνκα, ίδε τιν κύκλα, φόνακσε τα ταταράκια. Εβαλαν κάτυ τις στάμνες, κιτάζυν, γελύνε. Ο Ζίλιν πίρε τιν κύκλα κε τυς τιν προσφέρι. Γελυν εκίνα κε δεν τολμυν να τιν πάρυν. Αφίνι τιν κύκλα εκι ο Ζίλιν, μπὲνι στο σαράι κε κιτάζι τί θα κάνυν.

Τρέχι ι Ντίνα, κιτάζι γίρο κριφα, αρπάζι τιν κύκλα κε φέβγι.

Το προι, στα κσιμερόματα βλέπι τιν Ντίνα με τιν κύκλα πάνο στο κατόφλι τυ σπιτιυ. Τι στόλισε πια με κόκινα κομάτια κε τιν κυνάι σα μικρο πεδι, νανυρίζοντάς-τιν κατα τα δικά-τυς τα σινίθια. Βγίκε ι γρια, τιν μάλοσε, άρπακσε τιν κύκλα, τιν έσπασε, κε έστιλε κάπυ για δυλια τιν Ντίνα.

Εφκιασε ο Ζίλιν άλινα κὺκλα πιο καλίτερι κε τιν έδοσε στιν Ντίνα. Μια φορα ι Ντίνα ίρθε με ένα λαγίνι, κάθισε, τὄβαλε κοντά-τις, κιτάζι το Ζίλιν κε γελα, δίχνοντας το λαγίνι.

«Γιατι ὶνε έτσι χαρύμενι;» σκέφτικε ο Ζίλιν. Πίρε το λαγίνι κε άρχισε να πίνι. Νόμισε πος ίταν εκι νερο. Μα στο λαγίνι ίτανε γάλα. Ιπιε το γάλα κε τις ίπε „καλα“. Πόσο χάρικε ι Ντίνα.

— Καλο, Ιβαν, καλο! — πίδισε ι Ντίνα, χτίπισε τα παλαμάκια-τις, πίρε το λαγίνι κε έφιγε.

Απο τότε άρχισε κάθε μέρα κριφα να τυ φέρι γάλα. Κάποτε ι ταταρι κάνανε πίτες με κατσικίσιο γάλα, πυ τις κσερένανε πάνο στί στέγες — κι απ' αφτες τις πίτες σιχνα τυ έφερνε ι Ντίνα. Μια φορα ο νικοκίρις έκοψε κρι-άρι — έκριψε ένα κομάτι κρέας στο μανίκι-τις ι Ντίνα κε τυ το έφερε. Τυ τὄρικσε κε έφιγε.

Ιχε ο Απτυλ ρύσικο ρολόγι σπαζμένο. Προσκάλεσε το Ζίλιν κε τυ τὄδικσε.

«Δός-το να το διορθόσο» — τυ λέι ο Ζίλιν. Πίρε, κσεδίδοσε με το σουγιά-τυ, όλα τα κοματάκια, το διόρθοσε ὶστερα κε τυ τ'όδοσε. Το ρολόγι εργάζετε.

Εχάριxε ο νιxοxίρις, τυ έφερε το μπεςμέτι τυ το παλιο, xυρέλια όλο, xε τυ το χάριςε. Τὶ να xάνι, το πίρε. Κι αφτο χριάζετε xάποτε τι νίχτα για ςxέπαζμα.

Απο τότε άρχιςε παντυ να διαδοθι για το Ζίλιν πος ίνε τεχνίxις μεγάλος. Αρχιςαν να έρχοντε xοντά-τυ xι απτα απόμαxρα χορια χοριάτες: άλος xλιδαρια τυ φέρνι, άλος πιςτόλι, ρολόγι άλος, να τα επιδιορθόνι. Τυ έφερε ο νιxοxίρις αργατοσια ολόxλιρι: τςιμπίδες xε τριπανάxι xε τανάλια xε λίμα.

Αρχιςε ο Ζίλιν λίγο να xαταλαβένι απτι γλόςα-τυς. Μεριxι απτυς τάταρυς-τονε ςινιθίςανε xε τυ φονάζανε όταν τυς χριαζότανε: Ιβαν, Ιδαν! μα πολι αxόμα όλο xε τον αγριοxιτάζανε ςαν νἄτανε θεριυ.

Ο xοxινογένις ο τάταρος δεν τον αγαπὺςε το Ζίλιν. Μόλις τονε βλέπι, xατςυφιάζι, τυ γιρίζι τα νότα xε xάποτε τυ δρίζι. Ιταν ανάμεςά-τυς xε xάπιος γέρος. Αφτος δε ζύςε ςτο αυλ xε ερχότανε πίςο απτο δυνο. Τον έβλεπε ο Ζιλιν μονάχα όταν ερχότανε ςτο τςαμι να προςέφxετε ςτο θεό-τυ. Ερχότανε με το ςαρίxι-τυ, αxυμπόντας ςτο ραβδί-τυ πάνο, ςα λίxος εxςαγριομένος. Μόλις βλέπι το Ζίλιν xςελαρινxιζενε xε γιρίζι το πρόςοπο αλυ.

Μια φορα ο Ζίλιν αροτα το νιxοxιρι-τυ: ςαν τί πράμα ίνε αφτος ο γέρος. Ο νιxοxίρις τυ λέγι:

— Αφτος ίνε μεγάλος άνθροπος! Ιταν ο πρότος τςιγίτις, πολυς ρόςυς ςxότοςε, πλύςιος, ίτανε. Ιχε τρις γινέxες xε οχτο γιυς. Ολι-τυς ζύςανε ςτο ίδιο χοριο. Ιρθαν ι ρόςι xατέςτρεψαν το χοριο xε ςxοτόςανε τυς εφτά-τυ γιυς. Ενας έμινε xε παραδόθιxε ςτυς ρόςυς. Πίγε xι ο γέρος xι ο ίδιος παραδόθιxε ςτυς ρόςυς. Εζιςε εxι τρις μίνες, βρίxε το γιό-τυ, τονε ςxότοςε με τα χέριατυ xε έφιγε. Απο τότε έπαψε πια να πολεμα, πίγε ςτι Μέxα — να προςεφxιθι ςτο θεο. Το ςαρίxι το φορι απτιν εποχι εxίνι. Εxίνος πυ επιςxέφτετε τι Μέxα ονομάζετε χατςις xε φορι ςαρίxι. Δε ςας αγαπα xαθόλυ. Διάταxςε να ςε ςxοτόςο· μα εγο δεν μπορο να ςε ςxοτόςο. Χρίματα πλέροςα για ςένα. Κε ίςτερα για να ςυ πο, Ιβαν, ς' αγάπιςα, xε όχι μονάχα δε ςε ςxοτόνο, μα xε να ςάφιςο δε θα ίθελα, αν δεν έδινα το λόγο-μυ. — Γελα xι ο ίδιος προςπαθι να τα πι ρύςιxα: τδόγια Ιβαν χαροςς, μογια Απτυλ χαροςς!

IV.

Ενα μίνα έζιςε έτςι ο Ζίλιν. Γιρίζι την ιμέρα ςτο αύλι, ίτε φxιά ι xανένα χεροτέχνιμα xε μόλις έρχετε ι νίχτα xε το αυλ ιςιχάζι, ίτανε να ςxάβι, τυ μποδίζανε ι πέτρες, μα εxίνος έτριβε με τι λίμα τις πέτρες xι άνιxςε xάτο απτον τίχο τρίπα, απ όπυ με τον xερο μπορύςε να βγι. «Μονάχα,

ιγα κάπυ. Φέρανε τα άλογα, τιμαςτίκανε κε φίγανε δέκα νομάτι, μαζ
μ' αφτυς κε ο κοκινογένις. Μονάχα ο Απτυλ έμινε ςπίτι. Το φενκάρι μό-
λις άρχιςε να γεμίζι, ςκοτινες ι νίχτες ακόμι.

«Πρέπι —ςκέφτετε ο Ζίλιν — να φίγυμε τόρα» κε λέγι ςτον Κοςτίλι
το ςκοπό-τυ.

Ο Κοςτίλιν διλιάζι.

— Πός να φίγυμε, μίπος κςέρομε το δρόμο.

— Εγο το δρόμο κςέρο.

— Μα δε θα μπορέςυμε να φτάςυμε τι νίχτα.

— Α δε μπορύμε, κςενιχτίζομε ςτο δάςος. Πίτες έχο καμπόςες. Ο
πότε θα καθίμαςτε εδο; Καλα αν μας ςτίλυν χρίματα, μ' αν δε ςτίλυνε; Κ
ι τάταρι ίνε κακιομένι, δεν ίδες ςκοτόςανε δικό-τυς άνθροπο ι ρόςι. Σιζιτύ
να μας ςκοτόςυνε.

Σκέφτικε, κςαναςκέφτικε ο Κοςτίλιν.

— Καλα, πάμε!

V.

Σερθικε ςτιν τρίπα ο Ζίλιν, τιν έκαμε πιο πλατια, έτςι πυ να μπορέ
να χορέςι κι ο Κοςτίλιν. Κάθιντε τόρα κ' ι διό-τυς κε περιμένυν να ιςιχά
το χοριο.

Μόλις ι ιςιχία κςαπλόθικε ςτο αυλ, ςίρθικε ο Ζίλιν απτιν τρίπα, πυ άν-
κςε κε δγίκε ςτο δρόμο. «Ελα» λέι ςιγα ςτον Κοςτίλιν. Μπίκε κι ο Κοςτ-
λιν ςτιν τρίπα, μα εκι, πυ έβγενε, έπιαςε το πόδι-τυ ςε μια πέτρα, πυ έ
γάλε κρότο δινατο. Κε ίχε ο νικοκίρις φίλακα πιςτοπλυμιςτο ςκίλο, κακο κ
αγριο, πυ τον λέγανε Υλιάςιν. Ο Ζίλιν τον καλόπιαςε απτις πρότες ακόμ
μερες, πυ ίρθε ςτο χοριο. Τον ετάιζε ςιχνα. Ακυςε ο Υλιάςιν τον κρότο, —
γάδγιςε κε όρμιςε κε κατόπιν-τυ κε τάλα τα ςκιλια. Σιγα τυ ςφίριχςε ο Ζ-
λιν κε τυ έριχςε ένα κομάτι πίτα. Τονε γνόριςε ο Υλιάςιν, κύνιςε τιν ορά-τ
κε ςταμάτιςε το γάβγιζμα.

Ακυςε ο νικοκίρις κε φόναχςε απτι ςάκλα: „εμπρος! εμπρος! Υλιάςιν!“

Κι ο Ζίλιν χαιδέβοντας κςένι τ' αφτια τυ ζόυ. Σοπένι το ςκιλι, ςέρνετ
ςτα πόδια-τυ κε κυνάι τιν υρα.

Καθίςανε ο Ζίλιν κι ο Κοςτίλιν μόλις γιρίςανε τι γονία. Ιςιχία παντυ
μονάχα το βέλαζμα κάπιυ προβάτυ ακύετε ςτι μάντρα κε το νερο κιλόντα
ςτα πετραδάκια πάνο κελαρίζι. Σκοτάδι: ψιλα ςτον υρανο ςτέκοντε τ' αςτέ

ρια, πίσο απτο βυνο κόκινο το νέο το φενκάρι σικόνι τα κερατάκια-τυ προς τα πάνο. Σα γάλα ασπρίζι στις λανκαδιες ι ομίχλι.

Σικόνετε ο Ζίλιν κε λέγι στο σίντροφό-τυ: «Αιντε λιπον, φίλε!»

Κσεκινίσανε: μόλις κάνανε ένα βίμα, ακύνε να φονάζι ο μολας απτι στεγι: „Αλα! πεζμιλα! Ιλραχμαν!" πυ πάι να πι — ελάτε, πιστι, στο τσαμι. Κσανακαθίσανε, στριμοχτίκανε, περιμένοντας κάτο απτον τίχο. Καμπόσο καθίσανε, περιμένοντας να περάσι ο λαος. Κσανα ισιχία.

— Εμπρος, ο θεος μαζί — μας! Κάνανε το σταβρό-τυς κε προχόρισαν. Κάτυ, στα χαμιλα πιχτι ι ομίχλι, κε πάνο απτα κεφάλια-τυς τάστέρια μόλις φενόντανε. Κιτόντας τάστρα ο Ζίλιν σιμαδέβι το δρόμο, αν όπυ πρέπι να περάσυν. Δροσια μες στιν ομίχλι, έφκολα μπορι να προχορίσι κανένας — μα έλα πυ τα ποδίματά-τυς δεν ακσίζυν, ίνε παλια κε τρίπια. Ο Ζίλιν βγάζι τα ιποδίματά-τυ κε τα πετάι, προχορι τόρα κσιπόλιτος. Πιδάι απο πετραδάκι σέ πετραδάκι κε κιτα όλο τάστέρια. Ο Κοστίλιν άρχισε να μένι πίσο.

— Σιγα, πίγενε, λέι, τα ποδίματα μυ γδάρανε τα πόδια.

— Βγάλ-τα, καλίτερα θάνε.

Περπατι ο Κοστίλιν κσιπόλτος, μα χιρότερα τόρα. Μάτοσε τα πόδια-τυ τις πέτρες κε όλο μένι πίσο. Ο Ζίλιν τυ λέγι:

— Τά πλιγομένα πόδια — μπορυν να κσαναγιάνυν, μα αν μας προφτάσυνε χαθίκαμε, θα μας σκοτόσυν.

Δε λέγι, τίποτε ο Κοστίλιν, μονάχα αναστενάζι. Πίγανε πολιν κερο τον κατίφορο. Ακύνε κσάφνυ γαβγίζματα σκιλιον απ' το δεκσι μερος. Ο Ζίλιν σταμάτισε, κίτακσε γίρο, σκαρφάλοσε στο βυνο, ανκίλοσε τα χέρια-τυ.

— Ε, — λέι, — λάθος κάναμε, πολι δεκσια πέσαμε. Εδο πέρα βρίσκετε άλο αυλ, απτο βυνο το ίδα. Πρέπι να γιρίσυμε πίσο, αριστερα προς το βυνο. Εδο κάπυ πρέπι νάνε δάσος.

— Κι ο Κοστίλιν τυ απαντα:

— Περίμενε τυλάχιστο λίγο, άφισέ-με ν' ανασάνο λιγάκι. Τα πόδια-μυ κολιμπάνε στα έματα.

— Θα κσαναγιάνυν, αδελφέ-μυ. Πίδα σαν εμένα. κίτα, νά έτσι.

Κε έτρεκσε ο Ζίλιν πίσο, αριστερα προς το βυνο, στο δάσος. Ο Κοστίλιν ολοένα μενι πίσο κι αναστενάζι. Ο Ζίλιν, τυ δίνι θάρος. Μα όλο προχορι. Προχόρισαν προς το βυνο. Δάσος εχι, έτσι όπος τόλεγε ο Ζίλιν. Μπίκανε στο δάσος — τα ρύχα τυς κσεσκίσανε στ' ανκάθια. Βρίκανε τέλος ένα μικρο μονοπάτι. Προχορύνε.

-Περάςανε ος τέςερα βέρςτια. Ι ομίχλι ςτο δάςος πιο πικνι, τίποτε δε βλέπι κανις μπροςτά-τυ κε τάςτέρια μόλις φένοντε.

Ακύνε κςάφνυ μπροςτά-τυς ποδοβολιτα αλόγυ. Ακύετε ο κρότος τον πετάλον πάνο ςτις πετρες. Επεςε πρύμιτα ο Ζίλιν πάνο ςτι γι κι άρχιςε ν'αφυνκράζετε.

— Ετςι κε ινε, — κατ' εμας έρχετε κάπιος καβαλάρις.

Βγίκαν απτο μονοπάτι, κριφτίκανε πίςο απο κάτι θάμνυς κε περιμένυν. Σίρθικε ο Ζίλιν προς το δρόμο, κιτάζι — ένας καβαλάρις τάταρος πιγένι διόχνοντας μια αγελάδα κε μυρμυρίζι κάτι κάτο απτι μίτι-τυ. Προχόριςε ο τάταρος, ο Ζίλιν γίριςε ςτον Κοςτίλιν.

— Μας βοίθεςε ο θεος, — ςίκο, πάμε.

Προςπάθιςε να ςικοθι ο Κοςτίλιν, μα έπεςε.

— Δεν μπορο, μα το θεο, δεν μπορο. Δίναμι δε μ' έμινε.

Ο Κοςτίλιν έτςι πυ ιταν χοντρος κε παχίςαρκος γένικε μύςκεμα ςτο δρόμο. Κε μόλις μπίκε ςτο δάςος ι παγερι πνοι τις ομίχλις μετέβαλε τον ίδροτυ ςε ςτρόματα πάχνις. Τρόμαζε απτο κρίο. Βάλθικε ο Ζίλιν να τονε ςικόςι. Φονάζι εκίνος.

— Πονο, πονο!

Ο Ζίλιν τάχαςε.

— Τί φονάζις; Δεν ίνε μακρια ο τάταρος μπορι ν' ακύςι. Κι ο ίδιος ςκέφτετε μόνος-τυ: τί να τον κάνο, δεν τυ έμινε πια δίναμι. Να τον αφίςο; — δεν αφίνι κανις το ςίντροφό-τυ.

— Καλα λιπον — τυ λέι — ανέβα ςτις πλάτες-μυ, αφυ δεν μπορις να περπατις.

Τον πίρε ςτι ράχι-τυ κε κρατόντας-τον απο πίςο με τα χέρια-τυ μπίκε ςτο δρόμο.

— Μι μυ πιέζις μονάχα το λεμο — λέι — κράτεμε απτυς όμυς.

Βαρι το φορτίο για το Ζίλιν. Κυράςτικε, τα πόδια-τυ δε φένοντε απτο έμα. Σκίβι διορθόνι, τραβα προς τα πάνο τον Κοςτίλιν, κε προχορι.

Φένετε άκυςε ο τάταρος, όταν φόναχςε ο Κοςτιλιν. Ακύι ο Ζίλιν πος κάπιος έρχετε κατόπιν-τυ κε φονάζι κάτι ςτι γλόςα-τυ. Πετάχτικε ο Ζίλιν ςτυς θάμνυς. Εβαλε ο τάταρος το πιςτόλι κε περιβόλιςε — μα δεν πέτιχε.

— Ε, — λέγι ο Ζίλιν — χαθίκαμε, αδελφε! Το ςκιλι αφτο θα μαζόχςι τόρα όλυς τυς τατάρυς κε θα μας κινιγίςυν. Αν δε θα μπορέςυμε να κάνυμε τρία βέρςτια ακόμα, χαθίκαμε. Κε κιτάζοντας τον Κοςτίλιν ςκέφτετε: Πιός

διάβολος μυ έλεγε να πάρο το κύτςυρο αφτο μαζί-μυ. Μονάχος αν ίμυνα προ-
πολυ θα έφεβγα».

Ο Κοςτιλιν τυ λέγι: «Πίγενε μόνος-συ, γιατί να χαθις κε ςι εκςε-
τιας-μυ;»

— Οχι, δεν το κάνο αφτο, δεν ακςίζι ν' αφίςι κανις το ςιντροφό-τυ.

Τον πίρε κςανα ςτυς όμυς-τυ κε μπίκε ςτο δρόμο. Πέραςε ος ένα βέρςτι
όλο δάςος, δάςος ατελίοτο. Ι καταχνια άρχιςε να ςκορπίζετε κε τον υρανο
ςκεπάςανε ςίγνεφα. Τάςτέρια δε φενόντανε πια. Ο Ζίλιν κυράςτικε.

Εφταςε κοντα ςε μια βρίςι. Σταμάτιςε, κατέβαςε τον Κοςτίλιν.

— Ας πιο νερο, λέι, κι ας κςεκυραςτο λιγάκι. Ας φάμε κε λίγες πίτες.
Νομίζο, πος πλιςιάςαμε.

Μόλις έςκιπςε να πίι κι ακύι — ποδοβολιτα πίςο-τυ. Πεταχτίκανε πάλι
προς τα δεκςια, ςτυς θάμνυς, κάτο απο ένα νκρεμο κε κςαπλόθικανε εκι
αμίλιτι.

Ακύνε ταταρικες φονες: ςταματίςανε ι τάταρι ςτο ιδιο μέρος. Κάτι ίπανε
μετακςί-τυς, ςφιρίκςανε τα ςκιλια.

Ακύνε — τρίζι κάτι κάτο απτυς θάμνυς, ολόιςα κατα πάνο-τυς έρχετε
κςένο ςκιλι. Σταμάτιςε κοντά-τυς, άρχιςε να γαβγίζι.

Πεταχτίκανε εκι κ' ι τάταρι, κςένι κι αφτι: τυς πιάςανε, τυς δέςανε,
τυς βάλανε πάνο ςτ' άλογά-τυς κε τυς κυβαλέςανε.

Περάςανε τρία βέρςτια — τυς ανταμόνι ο Απτυλ, ο νικοκίρις-τυς μαζι
με διο άλυς ταταρυς. Κάτι μιλίςανε με τυς ταταρυς, τυς βάλανε ςτα δικά-
τυς τα άλογα κε τυς φέρανε πίςο ςτο αυλ.

Τόρα πια ο Απτυλ δε γελα, κε ύτε τυς μιλαι.

Τυς φέρανε κατα τα κςιμερόματα ςτο αυλ κε τυς κατεβάςανε μες το
δρόμο.

Μαζεφτίκανε ςε κίκλο γίρο-τυς ι τάταρι, ίρθε κι ο γέρος πυ ζύςε πίςο
απτο βυνο. Αρχιςαν να μιλαν. Ακύι ο Ζίλιν — γι αφτυς μιλάνε, τι πρέπι να
τυς κάνυν. Μερικι λένε: πρέπι να τυς ςτίλομε πιο παραμέςα ςτα βυνα κι
ο γέρος „να τυς ςκοτόςυμε“, λεγι. Δε μένι ςίμφονος ο Απτυλ: «Γι αφτυς
χρίματα έδοςα, — φονάζι, — κςαγορα θα πάρο γι αφτυς». Κι ο γέρος κςα-
να τα δικά-τυ: „Τίποτε αφτι να πλιρόςυν δεν ίνε, μονάχα κακα θα μας
φέρυν. Κε ίςτερα κι αμαρτία ίνε να θρέβυμε ρόςυς. Να τυς ςκοτόςυμε —
τελίοςε“.

Σκορπιςτίκανε. Ο νικοκίρις πλιςίαςε το Ζίλιν κε τυ λέι:

— Αν ςε διο βδομάδες μέςα δε ςτέλυν να ςας κςαγοράςυν θα ςας σκοτόςο στο κςίλο. Κι αν ίςος τολμίςις κςανα να φίγις, τότε ςαν ςκιλι στ' αλίθια θα ςε ςκοτόςο. Γράπςε γράμα στυς δικύς-ςυ, έτςι καλα, όπος πρέπι.

Τυς φέρανε χαρτι, εκίνι κςαναγράπςανε γράματα. Τυς βάλανε πάλι τις χεροπέδες κε τυς φέρανε απτο τςαμι πίςο. Εκι πέρα ίτανε λάκος βαθις ος πέντε πίχες, τυς κατεβάςανε κε τυς διο εκι μέςα.

VI·

Ελεινι τόρα ι κατιχία-τυς. Τις χεροπέδες δεν τυς έβγαζαν πια μίτε τυς άφιναν έκςο. Ο Κοςτίλιν όλος διόλυ αρόςτιςε, πρίςτικε κε τυ πονύςε όλο το κορμι. Ολο αναςτέναζε, ίτε κιμότανε. Βλέπι κι ο Ζίλιν πος ι δυλιες δεν πάνε καλα. Κε δεν κςέρι, τί να κάνι.

Αρχιςε κάποτε να ςκάφτι, μα πυ να ρίκςι το χόμα. Τον ίδε ο νικοκίρις κε τόνε φοβέριςε, πος θα τον ςκοτόςι.

Κάθιτε μια φορα μες στο λάκο σταβροπόδι, ςκέφτενε για τι λέφτερι ζοι κε τον πέρνι το παράπονο. Κςάφνυ ολόιςα πάνο στα γόνατά-τυ πέφτι μια πίτα, ίςτερα άλι κε γίρο-τυ ςκορπίζοντε κεράςια. Σικόνι τα μάτια πάνο κε βλέπι — ι Ντίνα τον κίτακςε, γέλαςε κε έφιγε. Κε ςκέφτετε τόρα ο Ζίλιν: „Αραγε δεν μπορι να τον βοιθίςι ι Ντίνα;"

Καθάριςε ένα μέρος μες στο λάκο, ζίμοςε λάςπι κι άρχιςε να φκιάςι κύκλες. Εφκιαςε ανθρόπυς, αλογάκια, ςκιλια κε ςκέφτικε:

«Μόλις έρθι ι Ντίνα θα τις τα πετάκςο.»

Τιν άλι μέρα ι Ντίνα δε φάνικε. Ακύι ο Ζίλιν ποδοβολιτα αλόγον, ίρθαν κάπιι, κε μαζεφτίκανε κςανα ι τάταρι κοντα στο τςάμι, ςιζιτάνε, φονάζυν κι όλο αναφέρυν τυς ρόςυς. Ακύι κε τι φονι τυ γέρυ. Δεν τα ενοι καλα τα ταταρικα, μα καταλαβένι, πος ι ρόςι πλιςίαςαν, κε φοβύντε ι τάταρι να μιν μπύνε στο αυλ, κε δεν κςέρυν τί να κάνυν τυς εχμάλοτυς.

Σιζιτίςανε κε φίγανε. Κςάφνυ ακύι—κάπιος θόριβος μικρος προς τάπάνυ. Βλέπι: ι Ντίνα κάθετε κοντα στα αχίλι τυ λάκυ, τα γονατάκια-τις, προεκςέχυν απςιλότερα απτο κεφαλάκι-τις, τα περιδέρεά-τις κρέμοντε, πιγενοέρχοντε πάνο απτο λάκο. Τα ματάκια-τις έτςι πυ λάμπυνε, νομίζις πος ίνε αςτέρια. Βγάζι απτο μανίκι-τις διο πίτες με τιρι κε τυ τις ρίχνι.

Τις πέρνι ο Ζίλιν κε λέγι: — Γιατί τόςο κερο δεν ίςυνα; Συ έφκιαςα πεγνιδάκια. Νά, κίτα! Κι άρχιςε απο ένα ένα να τις τα ρίχνι.

Κυνα εκινι το κεφάλι-τις, δεν τα κιτάζι. — Δε χριάζοντε λέγι. Σιόπιςε,

χαναχάθιςε κε του λέγι: — Ιβαν, θέλουν να σε σκοτόςουν· — δίχνι ίδια με το χέρι-τις στο λεμο.

— Πιός θέλι να με σκοτόςι;

— Ο πατέρας-μου, ι γέρι τον διατάκςανε. Μα εγο σε λιπόμε.

Ο Ζίλιν τις λέγι:

— Αν με λιπάςε φέρε-μου τότε ένα μακρι ράβδι.

Κουνάι εκίνι το κεφάλι-τις. «Δε γίνετε» θέλι να πι. Διπλόνι αφτος τα χέρια κε τιν παρακαλι:

— Σε παρακαλο, Ντίνα. Φέρε-μου το, Ντίνοτςκα.

— Δε γίνετε — λέγι, — με βλέπουν, όλι ίνε στο σπίτι, — κε φέβγι.

Βράδι στέκετε ο Ζίλιν κε σκέφτετε: „τί θα γίνι" κι όλο κιτάζι προς τ'απάνου. Τ'άςτρα φένοντε, μα το φενκάρι δε βγίκε ακόμα. Φόνακςε πια ο μολας· ισιχία παντου. Αρχιςε πια να νιστάζι ο Ζίλιν. „Φοβίθικε το κορίτσι" σκέφτετε.

Κςάφνου κομάτι λάςπις έπεςε πάνο στο κεφάλι-του· σικόνι πάνο τα μάτια, βλέπι — μακρι κοντάρι, απτο άλο άκρο του λάκου, κρέμετε προς τα κάτο. Σέρνετε, κατεβένι, πέφτι στο λάκο. Χάρικε ο Ζίλιν, το πιάνι με το χέρι-του, το τραβα στο μέρος-του, γερο το κοντάρι. Το, γνόριςε, το ίδε άλοτες πάνο στι στέγι του νικοκίρι.

Κιτάζι προς τα πάνο, — πςιλα τ'αςτέρια στον υρανο, κε στα αχίλι του λάκου, σα μάτια γάτας, γιαλίζουνε στο σκοτάδι τα ματάκια τις Ντίνας. Ανκίζι εκίνι με το προςοπάκι-τις το άκρο του λάκου κε μυρμυρίζι: „Ιβαν, Ιβαν!", κε τα χεράκια-τις ολο στο πρόςοπό-τις γίρο κουνάι — „ςιγα" θέλι να πι.

— Τί ίνε — λέγο ο Ζίλιν.

— Ολι φίγανε μονάχα διο μίνανε σπίτι.

Ο Ζίλιν λέγι στον Κοςτίλιν:

— Λιπον, Κοςτίλιν πάμε. Ας δοκιμάςουμε για τελεφτέα φορα.

Ο Κοςτίλιν ύτε ν' ακύςι θέλι.

— Οχι, — του λέι — όπος φένετε δε μου ίνε γραφτο να βγο απο δο μέςα. Πυ θα πάγο, αφου κε να γιρίςο δεν έχο δίναμι.

— Ε, τότε, γιάςου! Μιν κακοκαρδιάςις απο μένα — Φιλιθίκανε.

Πιάςτικε απτο κοντάρι — τις Ντίνας ίπε να το κρατάι δινατα — σκαρφάλοςε προς τα πάνο. Μια διο φορες έπεςε, — ι χεροπέδες τονε μποδίζανε. Τον βάςτακςε απο κάτου ο Κοςτίλιν — ανέβικε επιτέλους. Τον τραβα με τα διο χέρια-τις, ι Ντίνα απτο πυκάμιςο, με όλι τι δίναμί-τις, τον τραβα κι όλο γελα.

Σίκοςε ο Ζίλιν το κοντάρι κε τις λέι:

— Φέρ-το στο μέρος-του, γιατι αν το βρυν εδο θα σε κσιλίσυν.

Πίρε κινι το κοντάρι, κι ο Ζίλιν άρχισε να κατεβένι το βυνο. Σέρθικε κάτο απτον νκρεμο, πίρε μια πέτρα μιτερι κε προσπάθισε μ' αφτι ν' ανίκσι τιν κλιδαρια τις χεροπέδις. Μα δεν ίταν έφκολο — ι κλιδαρια ίταν γερι. Ακύι — τρέχι κάπιος απτο βυνο, λαφρα χοροπιδόντας. „Ι Ντίνα πάλε θάνε" σκέφτετε. Πλισίασε ι Ντίνα, πίρε μια πέτρα κε τυ λέγι:

— Δόσε 'γο να δοκιμάσο.

Κάθισε πάνο στα γονατάκια-τις κε προσπαθύσε ν'ανίκσι τιν κλιδαρια. Μα πυ να μπορέσι. Αδ.νατα τα δαχτιλάκια-τις κε αχαμνα σαν κλαδάκια λεπτα. Πέτακσε τιν πέτρα κι άρχισε τα κλάματα. Κσαναπίρε ο Ζίλιν τιν πέτρα κε άρχισε. Καθιζμένι ι Ντίνα πίσο-τυ τον κρατάι απτον όμο. Σίκοσε πάνο τα μάτια ο Ζίλιν κε τι να δι: — αριστερα, πίσο απτο βυνο, κοκινάδα μεγάλι, το φενκάρι, βγένι. «Ε, — σκέφτετε, — προτυ τα βγι το φενκάρι πρέπι να περάσο τι λανκαδια, να φτάσο στο δάσος». Σικόθικε, πέτακσε τιν πέτρα. Πρέπι να πάι, έστο κε με χεροπέδες.

— Γιά-συ, Ντίνυσκα, — λέγι. Θα σε θιμάμε εόνια. Τον έπιασε ι Ντίνα, πσάχνι με τα χέρια-τις το ρύχο-τυ, ζιτάι να τυ κρίπσι κάπυ πίτες. Εκίνος πίρε τις πίτες.

— Εφχαριστο, — λέγι, — γνοστικό-μυ κορίτσι. Πιός θα συ φκιάσι πια κύκλες; — κε τις χάιδεπσε το κεφάλι.

Αρχισε τα κλάματα ι Ντίνα, σκέπασε με τα διό-τις χεράκια το πρόσοπό τις κε έτρεκσε προς το βυνο, πιδόντας σαν κατσικάκι. Στο σκοτάδι ακυότανε μονάχα ο κρότος, πυ κάνυν τα τενεκεδάκια πάνο στυς όμυς-τις.

Ο Ζίλιν έκανε το σταβρό-τυ, έπιασε με το χέρι-τυ τιν κλιδαρια τις χεροπέδις, για να μι βγάζι κρότο, σέρνι το πόδι-τυ κε προχορι, κιτάζοντας όλο στιν κοκινάδα, πυ προκσενι το φενκάρι. Γνόριζε το δρόμο. Ισια πρέπι να πάι ος οχτο βέρστια. Μονάχα πρέπι να φτάσι στο δάσος προτυ ολότελα βγι το φενκάρι.

Πέρασε ένα ποταμάκι. Ασπρισε πια το φος πίσο απτο βυνο. Περνα απτιν κιλάδα, περνα κι όλο κιτάζι, δε φένετε ακόμα το φενκάρι. Μα να ι κοκινάδα μεγαλόνι κε το ένα μέρος τυ λανκαδιυ όλο κε γίνετε πιο φοτινό. Ι σκια ολοένα λιγοστέβι κάτο απτο βυνο κε τον πλισιάζι ολοένα.

Προχορι ο Ζίλιν απτο μέρος τις σκιας. Βιάζετε, μα κε το φενκάρι βιάζετε κ' εκίνο· φοτιστίκανε τόρα κ' ι δεκσιες κοριφες. Ο Ζίλιν πλισιάζι στο δάσος, βγίκε κε το φενκάρι απτο βυνο: φοτινα τόρα σαν ιμέρα. Στα δέντρα πάνο φένοντε τα φίλα όλα. Φοτινα τα βυνα, ισιχία παντυ, δεν ακυς τίποτε, λες κε πεθάνανε όλα. Ο κελαριζμος μονάχα τυ ριακιυ ακύετε.

Μπίκε πια στο δάσος. Βρίσκι εκι μέρος σκοτινο κε ο Ζίλιν κάθετε να ανασάνι λίγο.

Κσεχουράστικε, εφαγε, μια πίτα.

Πέρνι ίστερα μια πέτρα κε προσπαθι πάλι να σπάσι τιν κλιδαρια. Τυ κάκου ουράστικε. Πλίγοσε τα χέρια-τυ. Σικοθικε κε κσανάρχισε το δρόμο.

Το φενκάρι άρχισε τόρα να χλομιάζι, έπεσε ι δροσια, κόντεβε να κσιμερόσι κι ο Ζίλιν δεν έφτασε ακόμι στιν άκρι τυ δάσυς. «Τριάντα βίματα ακόμα κάνο, — σκέφτετε — κε κάθυμε κάπυ». Εκανε τριάντα βίματα κε βλέπι — το δάσος τελιόνι. Βγίκε απτο δάσος, έφεκσε πια ολότελα. Μπροστά-τυ τόρα φένοντε καθαρα ι στέπι κε το φρύριο, κε στα αριστερα, πολι κοντα απτο βυνο κάτο φοτιες αναβοσβίνυν, καπνος σα στιλάρι ορθόνετε κε άνθροπι στις φοτιες γίρο.

Καλοκιτάζι — βλέπι: όπλα λάμπυνε, κοζάκι, στρατιότες.

Χάρικε ο Ζίλιν, μάζεψε τις δίναμές-τυ όλες κε τρέχι εκι πέρα, στο βυνο απο κάτυ.

Κε σκέφτετε: «αλίμονο, αν εδο στον κάμπο τον ανιχτο, μ' έβλεπε κανένας τάταρος καβαλάρις! Δε θα γλίτονα αν κε ίμε κοντα στυς δικύς-μυ».

Μόλις το σκέφτικε κε να, αριστερα, στο λόφο πάνο στέκοντε τρις τάταρι. Μόλις τον ίδανε ορμίσανε κατ' απάνο-τυ. Ι καρδιά-τυ χτιπα δινατα, λες θα σκάσι. Κύνισε τα χέρια, φόνακσε με όλι-τυ τι δίναμι στυς δικύς-τυ.

— Αδέλφια! γλιτόστε-με! αδέλφια!

Ακύσανε ι δικί-μας κε τρέκσανε ι κοζάκι καβαλάριδες. Στο μέρος-τυ, κόβοντας το δρόμο τον τατάρον.

Μακρια ι κοζάκι, κε ι τάταρι κοντα. Μαζέβι τις τελεφτέες δινάμις-τυ ο Ζίλιν, πιάνι με το χέρι τις χεροπέδες κε τρέχι προς τυς κοζάκυς. Κε μι κσέροντας τι κάνι φονάζι όλον τον κερο:

— Αδέλφια! αδέλφια! αδέλφια!

Ι κοζάκι ίσαν δεκαπέντε νομάτι. Φοβιθίκανε ι τάταρι κε σταμάτισαν. Ετρεκσε ο Ζίλιν στυς κοζάκυς.

Τον περικικλόνυν ι κοζάκι, τον εροτάνε: «πιος ίνε, απο πυ έρχετε;» Κι ο Ζίλιν τρελος απτιν χαρά-τυ, κλέι κι όλο επαναλαβένι:

— Αδέλφια! αδέλφια!

αυλ — τατάρικο χοριο.
σάκλια — σπίτια τον καφκασιανον.
νογάι — μια απτις φιλες τυ Καφκάσυ.
μπεσμετ — το πάνο ρύχο τον καφκασιανον.
τσερκέσκα — απάνο φορεσια τον κατίκον τυ Καφκάσυ.

Τρέκσανε ι στρατιότες περιτριγιρίςανε το Ζίλιν· κε νά, άλος τυ δίνι ψωμι, άλος βότκα, άλος τονε σκεπάζι με το μαντία-τυ, τις χιροπέδες-τυ σπάνι άλος.

Τον εγνορίςανε ι ακσιοματικι, τον εφέρανε στο κάστρο. Χάρικαν ι στρατιότες, ι σίντροφί-τυ τρέκσανε να τον επισκεφτύνε.

Διγίθικε ο Ζίλιν τιν ιςτορία-τυ όλι, κε πρόςτεσε:

— Ετςι λιπον πίγα σπίτι, παντρέφτικα! Οπος φένετε δεν ίνε τις τίχις.

Κε έμινε να ιπιρετίσι στον Κάφκασο. Μόλις ίςτερα απο ένα μίνα κσαγοράσανε τον Κοςτίλιν για πέντε χιλιάδες ρύπλια. Μιςοζόντανο σχεδον τονε φέρανε πίσο.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Με πιὰ σιμία απτι ζοι τον ορινον μας γνορίζι το παραπάνο διγιμα (κατικία, φαγι, ρὺχα, σινίθια, ασχολίες το κατικόν).

2. Πός φερὸτανε στιν εχμαλοςία ο Ζίλιν κε πος ο Κοςτίλιν;

3. Τὶ διιγίτε ο Τολςτὸι για τιν Ντίνα;

4. Γιατί ι τςαρικι κιβέρνισι ζιτύςε να καταχτὶςι τυς ορινυς; Για πιὺς σίμφερε ι κατάχτιςι αφτι;

Ι ΔΙΟ ΠΑΝΑΓΙΕΣ.

Α. Σεραφιμὸβιτζ.

1.

Στο άκρο μιας μεγάλις πολιτίας, πσιλα απτον ποταμο απάνο, πανόριο έλαμπε κὰταςπρο ένα μεγάλο σπίτι. Κάτο στιν όχτι τυ ποταμυ φάμπρικα μεγάλι σκόρπιζε τυς μάβρυς καπνύς-τις.

Στο τρίτο πάτομα τυ άσπρυ σπιτιυ, μέσα σε δομάτια απέραντα, πλιμιριζμένα απτο φος τυ ίλιυ, ζύςε με τιν ιχογένια-το ο νικοχίρις τις φάμπρικας. Κάτο στο μισοςκότινο κατόγι ζύςε ένας ανιφάντις τις φάμπρικας με τι γινέκα-τυ ιφάντρα κ'εκίνι.

Γένισε κορίτςι ι εργοςτασιάρχενα, κορίτςι γένισε κε ι ιφάντρα.

Σε μεγαλόπρεπι κρεβατοκάμαρα, μέσα σε ολόχρισι κορνίζα, κρεμότανε τις Παναγιας ι ικόνα. Πίςτεβε ι κιρία στο θεο, μα ίκσερε πος όσο κι όμορφα αν ίτανε ζογραφιζμένι ι Παναγια πάνο στο κσίλο, καμια βοίθια να δίνι δεν μπορι στον άνθροπο, πυ χρίματα δεν έχι. Στιν κάμαρα τις ανιφάντρας, στι γονια μὲσα τιν αραχνιαζμένι, κρεμότανε επίσις σανίδι παλιο, με

μαβριζμένο πρόσοπο κε μάτια. Με βαθίτατι πίστι προσεφχότανε εκι ι ανιφάντρα, νομίζοντας πος τιν κιτάζι ολοζόντανι ι ίδια ι παναγια.

Το μικρο τις εργοστασιάρχενας παραστεκόντανε νταντάδες κε παραταντάδες, δύλες κε παραμάνες κε το θίλαζε βιζάστρα ιδιέτερι, πυ, σπρογμένι απτι φτόχια, με πόνο παράτισε στο χοριο το πεδί-τις να ζδίνι αππιν αναφαγια, βιζένοντας το ρογοβιζι το παραγεμιζμένο απο σικαλίσιο πσομι.

Το πεδάκι τις ανιφάντρας φόν ζε όλι τι μέρα, πιναζμένο μες στα μυξεμένα κε βρόμικα πανιά-τυ. Δεν ίταν κανένας να το κιτάκσι, να τυ αλάκσι τα πανια. Ολιμερις ο πατέρας κε ι μάνα-τυ στι φάμπρικα, δεν μπορύσαν να αποσπαστυν ύτε στιγμι αππο βυερο κε εκνεβριστικό-τυς αργαλιο. Δύλεβαν ολιμερις εκι κε ι έγνια για το πεδάκι-τις, τυς έτρογε τα στίθια.

Σα λυλύδι άνθιζε το κορίτσι τις φαμπρικάντενας, λυλύδι ροδοκόκινο, μ'απλομένα κλονάρι τα παχυλα-τυ χεράκια κε πόδια. Κε τα ζογραφιζμένα μάτια τις Παναγιας το κιτάζανε αππιν ολόχρισι κορνίζα τυ σανιδιυ. Το κοριτσάκι τις ανιφάντρας — κιτρινιάρικο, με γεροντικο χλομο προσοπάκι, με στραβα ποδαράκια έζδινε σαν κιτρινιζμένο χορταράκι στο σκοτινο κατόγι. Κε το κίταζε το μαβριζμένο πρόσοπο, το ζογραφιζμένο πάνο στο σαροκοφαγομένο σανίδι.

2.

Αρόστισε το κοριτσάκι τυ εργοστασιάρχι. Ετρέκσανε απ'όλα τα μερι ι πιο φιμιζμένι γιατρι κε καθιγιτάδες, παραπάνο απο χίλια ρύπλια πλεροθίκανε κι έσοσαν το κορίτσι. Κσανά ροδοκόκινο κε ζοιρο τιτίβιζε σαν χαρύμενο πυλάκι. Κε το κίταζε ι καλοζογραφιζμένι ικόνα τυ σανιδιυ με τι χρισι κορνίζα.

Αρόστισε κε τις ανιφάντρας το κοριτσάκι. Αρχισαν να ζαρόνυν τα ποδαράκια κε τα χεράκια-τυ, μάβρισε το μικρο προσοπάκι, στράβοσε το μελανιαζμένο-τυ στοματάκι.. Χτιπύσε το κεφάλι-τις στο σανίδι απάνο ι διστιχιζμένι μάνα, μαλιοτραβόταν, έπεφτε στα γόνατα, προεσφχότανε θερμοπαρακαλόντας, κε δέρνοντας τα στίθια με τα κοκαλιάρικα χέρια-τις κε χάρφονε παρακλιτικα πάνο στο μαβριζμένο σανίδι τα μάτια-τις, γεμάτα πόνο, δάκρια, ελπίδα κι απελπισία:

— Παναγιά-μυ παρθένα, θεοτόκε προστάτρα. Σόσε το κοριτσάκι-μυ . . . δόσε τιν ιγία στο πεδάκι-μυ. . . κάνε να σταθι κσανα στα πόδια-τυ απάνο ι κορύλα-μυ . . . γιατι να βασανίζετε τόσο. . . παναγιά-μυ, παρθένα . . .

Βυίζι κσάφνο ι σιρίνα τις φάμπρικας, πιδα αππι θέσι-τις ι ανιφάντρα

παρατόντας το άροςτο μικρό-τις κε καταπίνοντας τα δάκρια-τις τρέχι να δυλέπςι για τιν ικογένια τυ φαμπρικάντι. Με τι λίπι ζογραφιζμένι στα μάτια τιν ακολυθαι ςτι δυλια κι ο ανιφάντις, ο άντρας-τις.

3.

Πέθανε ι μικρύλα, ςαν χιτρινιζμένο φιλαράκι έκιτο μέςα στο ςκοτινό κατόγι, πυ ςτι γονια χρεμόταν το μαβριζμένο ςανίδι.

Βιαςτικα τιν έθαπςε ο παπας, προςπαθόντας να κςεκάμι τι δυλιά-τυ όςο μπορύςε γλίγορα, ανόρεχτα μυρμυρίζοντας τις ςινιθιζμένες παριγοριες:

— Ανεκςιχνίαςτε ε βυλε τυ Ιπςίςτυ!... Καλίτερα θα τις ίνε ςτον άλο κόζμο.

— Τυλάχιςτον ς'αφτον τον κόζμο μια όρα, μια ορύλα μονάχα να ζύςε όπος έπρεπε, — ολολίζοντας μυρμύριζε ι μάνα.

Θιμομένα φόνακςε απάνο-τις ο παπας:

— Μιν εκςορκίζις τον κίριο ο καθένας έχι το ςταβρό-τυ ς'αφτον τον κόζμο κε ίνε ιποχρεομέ ος να τον κυβαλάι . . . Αλιος το πιρ το εκςότερον μας περιμέ ι.

4.

Αφκςενε κε λυλύδιζε πάντα ι κόρι τις εργοςταςιάρχενας, ενο τις ανιφάντρας έλιονε ςτο μνίμα μέςα, κε ποτε δεν έφιγε ι λίπι αππιν καρδια τις βαςανιζμένις γινέκας.

Οπος πρότα χρεμόντανε ι διο παναγιες, ι μια — πάνο μες στι χριςι τιν κορνίζα, καλοζογραφιζμένι ςτο ςανίδι πάνο, κε ι άλι — στο μιςοςκοταδο τυ κατογιυ, κςεθοριαζμένι πάνο ςτο μαβριζμένο ςανίδι.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Κάτο απο πιές ςινθίκες μεγαλόςανε τα διο κορίτια; Σε τι διαφέρανε ος προς τιν εκςοτερικί-τυς όπςι; Με τι παραβάλι ο ςινγραφέας το καθένα απτα κορίτςια;

2. Με πιές έκφραςες περιγράφι ο ςινγραφέας τις αντίθετες ςινθίκες κάτο απο τις οπίες ζύςε ι ικογένια τυ εργάτι κε ι ικογένια τυ καπιταλιςτι (ςπίτι, εςοτερικί διαςκεβι κ.ά.);

3. Γιατί πέθανε το κοριτςάκι τις ανιφάντρας; Γιατί έγιανε τυ κορίτςι το φαμπρικάντι; Πιός βοίθιςε τι γινέκα τυ φαμπρικάντι να θεραπέπςι το κορίτςι-τις; τα χρίματα ίτε ι ικόνα:

4. Πός παριγορύςε τιν ανιφάντρα ο παπας;

5. Σε πιά εποχι μπορύςαν να γίνυν αφτα, πυ μας περιγράφι ο ςινγραφέας ςτο διιγιμά-τυ;

I. В. М. Гаρςςιν.

Ιπιρετύςε ο Σεμεν Ιβανοφ φίλαχας στι ςιδεροδρομιχι γραμι. Δόδεχα βέρςτια ίτανε απτο φιλάχιό-τυ στον ένα σταθμο, χε δέχα στον άλο. Σε τέσαρα βέρςτια μαχρια ανίχςανε τιν περαζμένι χρονια μεγάλο χλοςτίριο: πςιλα απτο δάςος μάβριζε ι απςιλί-τις τςιμινιέρα χε χοντά-τις, εχςον απτα γιτονιχα φιλάχια, δεν ιπίρχε χαμια χατιχία.

Ιτανε χαλοχέρι· ι δυλια δεν ίτανε βαρια, δεν ιπίρχε χιόνι πυ θα χριάζονταν να χαθαριςτι. Κε ίςτερα χε τα τρένα στο δρόμο εχίνο ίςαν ςπάνια. Περνα ο Σέμεν διο φορες το μερόνιχτο το βέρςτι-τυ, δοχιμάζι μεριχες βίδες, τις βιδόνι, ιςιάζι τα χαλίχια, εχςετάζι τυς ςολίνες τυ νερυ χε γιρνάι πίςο στο νιχοχιριό-τυ. Το νιχοχιριο ίτανε γι αφτον ςχυτύρα μεγάλι: για ότι ςχεφτότανε να χάνι έπρεπε να ροτα τον εργοδιγο τυ ςιδερόδρομυ χ'εχίνος ν' αναφερθι στον αρχιγο τις ντιςτάντςιας. Κι ο χερος περνα ος ότυ ι παράχλιςι γίνετε δεχτι. Κ ι ςτενοχόρια χιρίεβε το Σέμεν χε τι γινέχα-τυ.

Περάςανε διο μίνες· άρχιςε ο Σέμεν να γναρίζετε με τυς γιτόνυς-φίλαχες· ένας ίτανε πολι γέρος· όλο χε ίθελαν να τον αντιχαταςτίςυν, γιατι μόλις χατόρθονε να δραςχελα το χατόφλι τυ φιλαχίυ. Ι γινέχα-τυ επιτιρύςε αντι αφτυ. Αλος, πυ το φιλάχιό-τυ ίταν χοντα στο σταθμο, ίτανε νέος, μα πολι αδίνατος, όλος φλέβες. Ανταμοθίχανε για πρότι φορα, στι ςιδεροδρομιχι γραμι χάνοντας το ςινιθιζμένο γίρο ανάμεςα στα διο φιλάχια. Ο Σέμεν έβγαλε το χαπέλο-τυ χε εχερέτιςε:

— Γιά-ςυ, — λέι, γίτονα

Ο γίτονας τυ έριχςε λοχςι ματια.

— Γιά-ςυ, — απαντα.

Τυ γίριςε τα νότα χε έφιγε. Αργότερα ανταμοθίχανε ι γινέχες. Ι Σεμένοβα Αρίνα χερέτιςε τι γιτόνιςά-τις, χερέτιςε χ'εχίνι χε έφιγε χορις ν' ανίχςι χυβέντα μαζί-τις.

Μια φορα τιν απαντα ο Σέμεν.

— Τί έχι — τις λέγι — ο άντρας-ςυ δεν ίνε ομιλιτιχος;

Για χάμποςα λεπτα ςιοπύςε εχίνε χε ίςτερα ίπε.

— Κε για πιο πράμα να χυβεντιάζι μαζί-ςυ; Καθένας έχι τα διχά-τυ . . .

Πέραςε αχόμα ένας μίνας. Στο τέλος τυ δέφτερυ μίνα γναριςτίχανε πια ι γιτόνι. Ανταμόνοντε ςιχνα ο Σέμεν με το Βαςίλι, χάθιντε στο άχρο τυ

δρόμυ, βγάζυν τις καπνοςακύλες-τυς, καπνίζοντας τα τςιγάρα-τυς, διιγιέτε ένας ςτον άλο διάφορα περιςτατικα απτι ζοι κε τι δυλιά-τυ. Λιγόλογος ο Βαςίλις, τον περιςότερο κερο ςιοπα, μα ο Σέμεν πιο πλύςιος ςτα λόγια πάντοτε βρίςκι κάτι να ιςτορίζι για το χοριό-τυς κε τις πορίες-τυ.

— Ολίγες — λέι — δεν γνόριςα πίκρες ςτα χρόνια-μυ, πυ ο — Θεος μόνάχα κςέρι ποςα ίνε! Ετςι λιπον, πυ λες, αδελφύλι-μυ Βαςίλ.

Τινιάζι τιν πίπα-τυ ο Βαςιλις πάνο ςτι ράγα τις γραμις κε παραπονιάρικα απαντάι:

— Τςαλαπατύνε τα χρόνια-μας κε τι ζοί-μας ι άνθροπι. Πιο αγριότερο κε χιρότερο θεριο απτον άνθροπο δεν ιπάρχι ςτον κόζμο. Λίκο ο λίκος δε τρόγι, μα ο άνθροπος ζοντανο τον άνθροπο καταβροχτίζι.

— Οχι, αδελφε, δεν ίνε έτςι. Το λίκο κι ο λίκος τον τρόγι.

— Ετςι τὄφερε ο λόγος κε το ίπα. Κε μ'όλα τάφτα δεν ιπάρχι θεριο αγριότερο. Αν δεν ίτανε ι κακία τυ ανθρόπυ κε ι απλιςτία — μπορύςε κανένας να ζίςι. Καθένας προςπαθι νάρπάκςι απο ςένα κάπιο πυ ςυ ίνε ακριβο κε να το χάπςι.

Σιλογιζμένα απάντιςε ο Σέμεν:

— Δεν κςέρο. Ιςος νἄνε κ' έτςι.

— Κι αφυ ίνε έτςι — λέγι ο Βαςίλις, — περιτο ίνε κε να κυβεντιάζυμε.

Ιπε κε γιρίζοντας τα νότα έφιγε, χορις ύτε ν' αποχερετίςι. Σικόθικε κι ο Σέμεν.

— Ε, γίτονα! — φονάζι, — γιατι θιμόνις;

Ο άλος ύτε γίριςε πίςο. Προχόριςε. Πολιν κερο τον κίταζε απο πιςο ο Σέμεν. Κε όταν κρίφτικε πια πίςο απτιν κομπι τυ δρόμυ ο Βαςίλις, γίριςε ο Σέμεν ςτο ςπίτι-τυ κε ίπε ςτι γινέκα-τυ:

— Ε, Αρίνα! Γίτονα, πυ τον έχομε. Φαρμάκι αφτος κε όχι άνθροπος!

Μα να πις δεν μαλόνανε. Ανταμονόντανε πάλι, όπος πρότα ςιχνα, κε τα ίδια λέγανε.

— Ε, αδελφε, αν δεν ìςαν ι ανθρόπι . . . δεν θα καθίμαςτε τόρα μαζι ςυ μέςα ς' αφτα τα φιλάκια, — ίπε ο Βαςίλις.

— Κε τι μ' αφτο . . . κε ςτο φιλάκιο κανένας μπορι να ζίςι.

— Να ζίςι μπορι, μπορι να ζίςι . . . Ε, αδελφε; Πολα èζιςες, λίγο γνόριςες, πολα ίδες λίγα πρόςεκςες. Ινα ζοι αφτι, ι ζοι τυ φτοχυ, ίτε εδο ςτο φιλάκιο, ίτε αλυ; Μας γδέρνυν ι πετςογλίφτες αφτι. Μας διζένυν το έμα-

μας όλο χε ςα γιράςυμε μας πετάνε, όπος πετάνε τι ζμίχα φαγι ςτα γυρόνια. Δεν μυ λες πόσο μιςτο πέρνις;

— Βέβεα λίγο, Βαςίλι Στεπάνιτς. Δόδεκα ρύπλια το όλο.

— Κ' εγο δεχατριά-μιςι. Δόςε-μυ τιν άδια τόρα να ς' εροτίςο, γιατί; Σίμφονα με τον χανονιζμο πρέπι να πάρυμε: δεχαπέντε αργιρα το μίνα θέρμανςι, φοτιζμο. Πιος λιπον ίνε αφτος, πυ καθόριςε το μιςτό-μας δόδεκα χε δεχατριά-μιςι ρύπλια;

Σε ροτο λιπον, πιος; Κε ςι λες πος μπορι χανις να ζίςι. Ο λόγος δεν ίνε για τα ενάμιςι χε τρία ρύπλια. Εςτο χι αν πλερόνανε δεχαπέντε. Τον περαζμένο μίνα ìμυνα ςτο ςταθμο. Περνύςε απο χι πέρα χι ο διεφθιντις ο ιδιος, τον ίδα. Ιχα τιν τιμι αφτι. Ιρθε με ιδιέτερο βαγόνι. Βγίχε ςτιν πλατ-φόρμα, ςτάθιχε . . . Νε, δε θα μίνο εδο πολιν χερο· θα φίγο, όπυ μυ φέρνυν τα πόδια-μυ.

— Κε πύ θα πας Στεπάνιτς. Παντυ το ίδιο. Ιςτέρα εδο χε ςπιτάχι έχις χε χοραφάχι μιχρο. Κε ι γινέχα-ςυ δυλέφτρα . . .

— Χοραφάχι, λες. Επρεπε να το διις. Υτε ςτέρνα μιχρι νàρδέπςο τα φιτα. Φίτεπςα χάποτε λάχανα. Ετιχε να περάςι απο χι ο εργοδιγος τυ δρόμυ. „Τί πράμα ίνε αφτο; — μυ λέγι, — Γιατί, δίχος να μας το πις, δίχος να ζιτίςις άδια; Να τα βγάλις αμέςος;“ Ιτανε, πυ λες, μεθιζμένος. Αλι φορα αν ίταν δε θἄλεγε τίποτε. Μα τότε χαλα πυ το θιμίθιχα . . . „Τρία ρύπλια πρόςτιμο;“ . . .

Σιὸπιςε ο Βαςίλις, τίναχςε τιν πίπα-τυ χε χςαχολύθιςε ςιγα.

— Λίγο έλιπςε να τον αφίςο μιςοπεθαμένο απτο χςίλο.

— Τί να ςε πο, πολι ζεςτο έχις το έμα, γίτονα, — ίπε ο Σέμεν.

— Δεν ίνε το έμα, όχι; Τιν αλίθια αγαπο χε δίχεα χρίνο. Μα ας εχ να πάρι, ο χοχινομὺρις. Στον ίδιο διεφθιντι τις ντιςτάντςιας θα τον χαταγχίλο. Να δύμε. Ιπε χε τὄχανε.

II.

Ιρθε μια φορα ο διεφθιντις τις ντιςτάντςιας να εχςετάςι το δρόμο. Ιςτερα απο τρις μέρες έπρεπε να περάςυν χάπια ςπυδέα ιποχίμενα απτο Πετερ-ρα απο τρις μέρες έπρεπε να επιδιορθόςυν όλα. Νίςανε χαλί-πυργ· χςετάςανε όλα, δόςανε διαταγες να τα επιδιορθόςυν όλα. Χίςανε χαλί-χια, τα ιςοπεδόςανε, χςετάςανε τις τραμβέρςες, τις διναμόςανε, βιδόςανε τις βίδες, βάπςανε τα ςτιλάρια, διατάχςανε να ςχεπάςυνε τις διοδες με χίτρινο άμο. Το γέρο επιςτάτι με τι γριύλα-τυ παραγχίλανε να χςεριζόςυν απτυς

5*

δρόμυς τα χόρτα. Ολόχλιρι εβδομάδα δύλεβε ο Σέμεν· τα ταχτοπίςε όλα, μπάλοςε το καφτάνι-τυ, το καθάριςε, κε το χάλκινο νύμερό-τυ το έκαμε να γιαλίζι τρίβοντάς-το με τύβλα. Δύλεβε κι ο Βαςίλις. Ιρθε ο αρχιγος τις ντιςτάντςιας με τιν ντρεζίνα το ποδίλατο το αμαχςάκι: τέςερες εργάτες γιρίζυν τα χερύλια· κε κίνο, φτεροπόδαρο λες, πετα κάνοντας ος ίκοςι βέρςτια τιν όρα. Εφταςε ςτο φιλάκιο τυ Σέμεν, πίδιςε όκςο κε ςα ςτρατιότις έδοςε αναφορά-τυ ςτον αρχιγο.

Ολα ίςαν εντάκςι.

— Πόςο κερο δυλέβις εδο; — ρότιςε ο αρχιγος.

— Απτις 2 τυ μάι, εντιμότατε.

— Καλα εφχαριςτο. Κε πιος ίνε ςτον εκςικοςτο τέταρτο αριθμο;

Ο εργοδιγος, πυ ίτανε μαζι με τον αρχιγο ςτιν ντρεζίνα απάντιςε:

— Ο Βαςίλις Σπιριδόνοφ.

— Σπιριδόνοφ, Σπιριδόνοφ . . . . Αφτος πυ πέριςι τον κάναμε παρατίριςι;

— Ολος κι όλος.

— Καλα, πάμε λιπον να τονε δύμε κε το Βαςίλι Σπιριδόνοφ. Εμπρος. Πιαςτίκανε ι εργάτες απτα χερύλια. Το αμαχςάκι πίρε δρόμο.

Το κιτάζι ο Σέμεν κε ςκέφτετε: „Μπελάδες θα έχι ο γίτονας μαζί-τυς.

Ιςτερα απο διο όρες βγένι ο Σέμεν να εκςετάςι το μέρος. Βλέπι: απο μακρια έρχετε κάπιος, με κάτι άςπρο ςτο κεφάλι. Αρχιςε να καλοκιτάκςι — ίταν ο Βαςίλις ςτα χέρια-τυ ραβδι μεγάλο, ςτυς όμυς-τυς δέμα, τα μάγυλα-τυ δεμένα.

— Για πύ γιτονα: — φονάζι.

Ιρθε ο Βαςίλις όλος διόλυ κοντα· άςπρο το πρόςοπό-τυ ςαν κιμολία, τα μάτια άγρια· άρχιςε να μιλα — ι φονί-τυ κόβετε.

— Στιν πόλιν λέγι, — ςτι Μόςχα .... ςτι διέφθινςι.

— Στι διέφθινςι . . . Α, έτςι... Για να πις το παράπονό-ςυ διχος άλο. Δεν τα παρατας, Βαςίλι Στεπάνιτς, κςέχαςέ-τα . . .

— Οχι, αδελφε, δεν τα κςεχνο. Δεν κςεχνύντε έφκολα. Βλέπις το πρόςοπό-μυ, έματα όλο.

Τον πίρε απτο χέρι ο Σέμεν.

— Αςτα Στεπάνιτς. Σοςτα ςυ λέο. Καλίτερα θα κάνις να τ' αφίςις.

— Καλίτερα! Κςέρο πος για τον εαφτό-μυ θάνε χιρότερα. Μα για το δίκεο φροντίζο εγο.

— Δε μυ λες, πός γένικε αφτο;

— Πός γένικε; . . . Κςέταςε όλα, κίταχςε κε στο φιλάκιο. Ιxςερα
πος στις ερότιςές-τυ θἄνε αφςτιρος. Ολα τα επιδιόρθοςα όπος έπρεπε. Εχανε
να γιρίςι χ' εγο αμέςος το παράπονο. Αρχίζι αφτος τις φονες. „Εδο — λέγι,
κιβερνιτικι εκςέλενχςι, κε ςι . . . για το περιβόλι-ςυ παράπονο ετιμάζεςε να
κάνις. Εδο, μιςτικοςίμβυλι έρχοντε, κε ςι για τα λάχανά-ςυ ςκέφτεςε". Δε
βαςτάχτικα πια, πέταχςα μια φράςι, που δεν ίτανε κε τόςο προζδλιτικι, μα
κίνος πίρε-τιν για προζβολι. Μυ κατεβάζι μια . . . χ' εγο ςτέκομε έτςι, ςάμπος
να μυ άκςιζε. Εφιγαν, ίρθα στον εαφτό μυ, έπλιςα το πρόςοπό μυ κε πίρα
το δρόμο.

— Κε το φιλάκιο;

— Εμινε ι γινέκα-μυ. Προςέχι εκίνι· μα, δεν πάνε στο διάβολο εκίνι κι
ο δρόμος-τυς!

Ετιμάςτικε ο Βαςίλις για το δρόμο.

— Γιά-ςυ, Ιβάνιτς! Να δύμε θα μπορέςο να βρο το δίκιο-μυ.

— Τί, πεζος θα πας;

— Στο σταθμο θα παρακαλέςο να με πάρυνε στο φορτιγο τρένο. Αδριο
θάμε στι Μόςχα.

Αποχερετίςτικαν ι γιτόνι· έφιγε ο Βαςίλις κε πολιν χερο δε φάνικε. Στο
μέρος-τυ δύλεβε ι γινέκα-τυ· νίχτα κε ιμέρα. Δεν έκλιε μάτι. Εχςαντλίθικε ι
δίςτιχι, περιμένοντας τον άντρα-τις. Τιν τρίτι ιμέρα φάνικε ι επιτροπι· ατμο-
μιχανι: βαγόνι με μπαγύλα κε διο άλα πρότις θέςις. Ο Βαςίλις δεν ίρθε αχο-
μα. Τιν τέταρτι μέρα ίδε ο Σέμεν τι γιτόνιςα· το πρόςοπό-τις φυςκομένο απ-
τα δάκρια, τα μάτια-τις κόκινα.

— Γίριςε ο άντρας-ςυ; — ρότιςε.

Κύνιςε αφτι το χέρι κε απομακρίνθικε δίχος να πι λέχςι.

III.

Κάποτε, όταν ίταν ακόμα πεδι, έμαθε ο Σέμεν να φχιανι ςυράδλια απο
κλαδια ιτιας. Πέρνι το κλαδι, κέι τιν καρδια απο μέςα, ανίγι εχι όπυ πρέπι
τρίπες, στιν άκρι χαράζι στοματάκι κε έτςι ταιριαζμένα κάνι όλα, πυ μπορις
να πέκςις ότι θέλις Εκανε αρκετα ςυράδλια τον κερο πυ ίταν ελέφτερος απ-
τι δυλια, κε τ'άςτελνε μ'ένα γνοςτό-τυ οδιγο, στιν πόλι, στιν αγορα.

Διο καπίκια δίνανε εχι για κάθε κομάτι. Τιν τρίτι μέρα, αφότυ ίρθε ι
εκςελενχτικι επιτροπι, αφίκε ο Σέμεν τι γινέκα-τυ να προιπαντίςι το βρα-

ποδογιριζμένι ράγα· τα κςίλα-τυ ςχορπιζμένα εχι. Εςκιπςε, πιρε ένα χορις να χςέρι γιατι, χε προχόριςε. Τυ φάνικε πος έρχετε πια το τρένο. Ακύι ςφίριγμα μακρι-νο, ακύι πος ριθμιχα χε ςιγα αρχίζυνε να τρίζυν ι ράγες. Να τρέχςι παρακάτο δίναμι δεν έχι. Σταμάτιςε ος εκατον ςάζνες μακρια απτο φοβερο το μέρος. Κατέβαςε το χαπέλο-τυ, έβγαλε απο μέςα τι βαμβακερι μαντίλα· έβγαλε το ςυγιά-τυ απτα πλάγια τυ ιποδίματός-τυ.

Κατέβαςε το λεπίδι τυ μαχεριυ ςτο αριςτερό-τυ χέρι παραπάνο απτον αγκόνα. Ζεςτο με ορμι πετάχτικε το έμα, μύςκεπςε μ' εκίνο τι μαντίλα-τυ, τιν άνιχςε πίςο, τιν τέντοςε, τιν έδεςε ςτο άκρο τυ κςίλυ· ςίκοςε πςιλα τι ςιμέα-τυ.

Στέκετε με τιν ςιμέα απςιλα κε το τρένο νά-το, φάνικε. Αν δεν το δι, ο μιχανοδιγος, πάνε όλα. Σε εκατο ςάζνες να ςταματίςι το βαρι τρένο — αδίνατο.

Κε το έμα όλο κε τρέχι. Σφίνκι ο Σέμεν τιν πλιγι ςτο πλεβρό-τυ, προ-ςπαθι να τιν κλίςι, μα το έμα δεν ςταματα. Βαθια, όπος φένετε, πλίγοςε το χέρι-τυ. Το κεφάλι-τυ ζαλίςτικε. Κάτι ςαν μάβρες μίγες καθίςανε πάνο ςτα ματόχλαδά-τυ. Σκοτίνιαςαν αργότερα ολότελα τα μάτια-τυ. Ιχος κυδυνιυ έ-φταςε ςτ' αφτιά-τυ. Υτε τρένο βλέπι, ύτε θόριβο ακύι. Μια μονάχα ςκέπςι τον κιριέβι:

„Δε θα βαςτάκςο, θα πέςο, θα ρίκςο τι ςιμέα· θα περάςι απο πάνο-μυ το τρένο“.

Σκοτίνιαςαν τα μάτια-τυ, ςταμάτιςε το μιαλό-τυ· ι ςιμέα έπεςε απτα χέρια-τυ.

Μα δεν έπεςε ςτι γι ι κόκινι ςιμέα· κάπιο χέρι τιν έπιαςε κε τι ςίκοςε πςιλα αντίκρι ςτο τρένο, πυ πλιςίαζε. Ο μιχανοδιγος τιν ίδε κε ςταμάτιςε το τρένο.

Πιδίςανε απτα βαγόνια ι άνθροπι, μαζεφτίκανε ςε ομάδες. Βλέπυν, κάτο ςτι γι κςαπλομένος κίτε κάπιος, ανέςθιτος, κολιμπόντας ςτο έμα. Κάπιος άλος ςτέκετε κοντά-τυ με ματομένο πανι πάνο ςε κςίλο.

Κίτακςε όλυς ο Βαςίλις κε έγιρε το κεφάλι.

— Δέςτε-με, — λέγι, εγο αναποδογίριςα τι ράγα.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Τὶ έκανε ο Βαςίλις; Πός λέγετε ι τέτια πράκςι;
2. Τί έκανε ο Σέμεν; Πός μπορύμε να ονομάςυμε τιν πράκςι-τυ;
3. Τὶ έςπροκςε το Βαςίλι ς' αφτο το έργο-τυ; Κάτο απο πιες ςινθίκες ζύςανε ι φίλακες; Πὸς τυ φερνόντανε ι αρχιγί-τυ;
4. Πὸς φέρθικε ςτυς τρόπυς-τον αφτυς ο Σέμεν; Πός ο Βαςίλις;
5. Τὶ ςκεφτότανε ο Βαςίλις λέγοντας; „Λίκο ο λίκος δεν τρόγι, μα τον άνθροπο ο άνθροπος ζοντανο καταβροχθίζι“;
6. Σοςτος ίταν ο δρόμος τυ αγόνα, πυ εκςέλεκςε ο Βαςίλις;

ΑΣΚΙΣΕΣ.

1. Γράπςε επικεφαλίδες για κάθε μέρος τυ διιγίματος. Ιστορίςτε το διίγιμα σίμφονα με το δικό-ςας ςχέδιο.

2. Σχιματίςτε το διίγιμά-ςας σίμφονα με το παρακάτο ςχέδιο: Στι ςιδεροδρομικι γραμι ιπιρετι ένας κλιδύχος. Ο γιός-τυ ίνε πιονέρος. Το πεδι κςέρι όλυς τυς κανονιςμυς τις ςιδεροδρομικις ιπιρεςίας. Περνόντας απτι γραμι βλέπι το πεδι κάπια ςπαςμένι ράγα. Με τιν κόκινι γραβάτα-τυ ςταματα το τρένο.

Δόςτε επικεφαλίδα ςτο διίγιμά-ςας.

ΤΑ ΦΙΔΙΑ Κ'Ι ΜΠΑΚΑΛΑΝΘΡΟΠΙ.

Π. Σπελτα.

Τον πατέρα-μας τον πίρε ο πόλεμος. Το μεγαλίτερό-μας αδελφο, δεκαενια χρονον παλικάρι, τον κρατύςαν τόρα διο χρόνια μακρια απομας τα ςίδερα τις φιλακις, τις εκςορίας. Στο γιορταςμο τις προτομαγιας, που πίγενε μπροςτα, με τιν κόκινι ςιμέα πςιλα, τον πιάςανε ι χοροφίλακι, κι απο τότε δε, τον ίδαμε. Κε μίναμε τα τρία ανίλικα εμις, εγο, ι Δέςπο κι ο πιο μικρος ο Κόςτας μόνα κε παντέριμα με τι φτοχί-μας μανύλα ςτο μικρο χοριυδάκι, πυ μας έριξε ι προςφιγια. Κςενοδύλεβε ι μάνα-μας για να μας θρέπςι, κ'εμις — εγο κ'ι Δέςπο, κυβαλύςαμε νερο, — ι κυβάδες ίταν απςιλότερι απτο μπόι-μας ςτα πλύςια ςπίτια τυ χοριυ. Τιν άνιξι μαζέβαμε χορταρικα κε το φθινόπορο ξίλα πεςμένα απτο γιτονικο δάςος.

Στι μεγάλι-μας αφτι φτόχια ι μόνι χαρά-μας ίταν ι γίδα-μας, ι Φλόρα. Αφτι ίτανε όλο το βιός-μας.

Το βράδι όταν γίριζαν απτι βοςκι ολυ τυ χοριυ τα γίδια, βγέναμε κε τα τρία αδέλφια κε τιν καρτερύςαμε ανιπόμονα. Κι αφτι τραβύςε μπροςτα απ'όλο το κοπάδι κε ςαν μας έβλεπε άρχιζε τα βελάςματα, λες κε μας καλιςπερύςε. Κ'εμις τιν προςμέναμε ςαν αδελφος τον αδελφο. Φιλια κε χάδια, τι τις κάναμε! Τιν εφιλέβαμε πςομι κρατιμένο απτο κοματι, πυ μας τίχενε να φάμε. Στερύςαμε τον εαφτόν-μας! Κε όταν δεν ίτανε πςομι τι φιλέβαμε κλαδάκια χλορα, πυ τ'άτρογε κε κίνα με μεγάλι όρεξι.

Σαν έτρογε, τρέχαμε μπροςτα εμις κι αφτι μας ακολυθύςε τρέχοντας με χίλια πεγνιδίςματα.

Καμια φορα ανταμόναμε τι μάνα-μας, πυ γιρνύςε απτο χοράφι κανενός όπυ δύλεπςε εργάτιςα όλι τιν ιμέρα για ένα κομάτι πςομι. Κε ςαν μας έβλεπε τα τρία τα πεδιά-τις με τι Φλόρα μαζι γιόμιζαν δάκρια τα μάτια τις

— Μια βρίκατε πεδιά-μυ. Καλα, κι αφτίνα. Τέτια ι μίρα-μας, τον φτοχον.

Ιςτερα εμις τραβύςαμε μπροςτα με τι γίδα κι αφτι απο κοντα. Θιμάμε κάποτε γίριςα πίςο το κεφάλι-μυ, καθος πιγέναμε, κε τιν ίδα να ςφυνκίζι το μάτια-τις με τιν ποδια.

Πιος κςέρι τί ιπόφερε κε πάλι όλι τι μέρα για μας, τάνιλικά-τις!

Μα ένα βράδι πυ βγίκαμε κε καρτερύςαμε, δεν ίδαμε τιν γίδα-μας να τραβάι μπροςτα, πιο μπροςτα κι απτα κεςέμια. Κάτι ένιοςα μες τιν καρδιά-μυ. Δεν κςέρο φόβο, πόνο; Ιςος κε τα δυο. Πέραςε απο μπροςτά μας όλο τα κοπάδι κε πυθενα να φανι ι γίδα.

Κατόπιν απτο κοπάδι αργα κε ςκίβοντας ερχότανε ο τςοπάνις· κυβαλύςε ςτι ράχι-τυ τι γίδα-μας. Πάγος ςτιν καρδιά-μας. Τί να ίχε ι γιδύλα-μας; Τιν ίχε δανκάςι φίδι ςτο ςτίθος.

Ο τςοπάνις τιν πίγενε ςτο ςπίτι-μας. Κ'εμις κοντά-τυ κλέοντας κε τα τρία.

Στο δρόμο πυ περνύςε απ έκςο απο το ςπίτι-μας, ςε μιας τυφεκιας μάκρος τυ παλιυ κερυ, ίδαμε τι μάνα-μας. Γιρνύςε απτι δυλια μ'ένα φορτίο κςίλα. Στάθικε ςτο δρόμο όπος ίταν φορτομένι, ακύμπιςε τα χέρια-τις ςτα γόνατα κε κίταζε αμίλιτι, ςα χαζι, πριν τις πύμε τίποτα, τα κατάλαβε όλα μοναχί-τις. Τόςα χρόνια, μια ζοι ολάκερι μέςα ςτι φτόχια, μα μάντεβε όλα τα κακα.

— Μάνα τι γίδα τιν έφαε το φίδι.

— Αφτο μας έλιπε, — ίπε κι αναςτένακςε απο μέςα απτιν καρδιά-τις.

Τιν κατέβαςε απτον όμο-τυ τι γίδια ο τςοπάνις, μα δε ςτάθικε ςτα πόδια-τις ορθι. Κςαπλόθικε καταγις κε έγιρε το κεφάλι-τις δίπλα, τ' ακύμπιςε ςτο χόμα. Κε βονκύςε ςαν άνθροπος. Ενα βονκιτο κοντο ςαν κομένο κλάμα. Τιν ακύςαμε κε μας ραίςτικε ι καρδια. Κι άλα τόςα κλάματα κε τα τρία τ' αδέλφια.

— Να ςυ πο, Χαραλάμπενα, — τις λέι ο τςοπάνις τις μάνας-τυ, τιν πρόφταςα κε τις άρμεκςα το φαρμακομένο έμα. Δε θα πάθι τίποτα. Ας τις αχάνι έτςι μιν τι φοβάςε. Διςκολέφτικε, καθος τιν έφερνα ςτον όμο κε τις έπιαναν ναπςαν ι πόνι. Πόςα μυ έτιχαν εμένα, μα τίποτα δεν έπαθαν. Εγιαναν πάλι. Ρίκςε-τις κλαδια κε ςε κανα διο όρες, ςαν τις διαβυν ι πόνι, θάρχίςι

να τρόι. Ιςίχαςε τα πεδιά-ςυ, πυ έβαλαν τι φονι, ςα γατάκια, νιςτικα πυ να ουρίζυν.

Ο τςοπάνις πίρε διο αβγα για τον κόπο-τυ κ' έφιγε. Κ' ι μάνα-μυ σίκο... σε τι γίδα στιν ανκαλιά-τις κε τιν επίρε μέςα στο ςπίτι. Τιν έβαλε σε μιαν άκρι κε τις έριχςε κλαδάκια χλορα, αν ίθελε να φάι. Κε ίςτερα κατα... πιάςτικε να ιςιχάςι εμας, να πάπςομε τα δάκρια. Εγο να ςας πο τιν αλίθια έπαπςα. Δεν κςέρο ιςος στερέβυν γλίγορα τα δικά-μυ. Μα ι Δέςπο, πυ να πάπςι; Σιγόκλεγε. Αναπςε φοτια ι μάνα-μυ — Φλεβάρις μίνας — κ' έριχςε δαδι ςτι φοτια να φένκι. Πίρε ίςτερα ένα κομάτι μπομπότα (καλαμποκίςιο πςομι), απολαβι τις δυλιάς-τις όλι τιν ιμέρα, κε διο-τρία κρομίδια κε κάθιςε κοντα ςτι φοτια με το Δίμο ςτιν ανκαλια.

— Ελάτε πεδια να φάμε. Κ'ι γίδα μι φοβάςτε, θα γιάνι ίςαμε άβριο.

Μα πυ ι Δέςπο! δεν έπαβε το κλάμα.—Σόπα, πεδί-μυ. Δέςπο! Συ ίπα θα γιάνι. Σόπα, κ' έλα να φάμε.

Σικόθικε, τιν πίρε ςτιν ανκαλιά-τις. Τιν κάθιςε ςιμά-τις. Τις έδοκε πςομι. Τιν εφίλιςε.

— Σόπα, πεδάκι-μυ.

Ι Δέςπο δεν άκυε. Το δικό-τις αφτι.

— Μά . . . να . . . κι αν . . . πςο . . . φί . . . ςι ι Φλό . . . ρα; . . .

— Σόπα, πεδάκι-μυ, άςε-με να φάο μια ςτάλα πςομι . . . Δε φτάνι πυ ίμε ςκοτομένι απο τι δυλια, έχο κε τιν νκρίνια-ςυ τόρα. Ιςίχαςε, κι αν ίνε να πςοφίςι, όρα-τις καλι. Πολά έπαθα, ας πάθο κε τύτο ακόμα. Πάπςε . . . δεν παθένι τίποτα ι γίδα . . .

Ιδε πυ πίζμοςε τι μάνα-τις ι Δέςπο κε ςόπαςε. Μαζόχτικε ςε μιαν άκρι κ' εκι αποκιμίθικε, δίχος να φάι, με το πςομι ςτο χέρι.

Σαν αποφάγαμε, ςικόθικε ι μάνα-μυ.

Κι άμα τιν ίδε π' αποκιμίθικε, έςτροςε κε τιν έβαλε ςτο ςτρόμα. Τιν εφίλιςε κε ίπε ςιγανα:

— Κακοκέφαλο, μ' έκανες κε ςε μάλοςα κε δεν έφαγες κι όλας . . . Κ' εγο ςας μεγαλόνο με το έμα-μυ, κακοκέφαλο.

Πλαγ άςαμε να κιμιθύμε.

***

Τιν νίχτα δεν κςέρο κατα τί όρα, κςίπνιςα. Στο παραγόνι κάπιος φιςύςε ν' ανάπςι φοτια. Σε λίγο έλαμπςε μια φλόγα κε φάνικε ι Δέςπο μ' ένα δαδι αναμένο ςτο χέρι.

Χαμιλα, στιν άλι άχρι τυ σπιτιυ, ι γίδα στεκόταν ορθι μπροστα στα κλαδια κε έτρογε. Κι όπος έλαμπσε ι φλόγα τυ δαδιυ, γίρισε κε κίταξε τι Δέσπο κε σιγανοβέλαξε μια φορα, σα να ίθελε να τις μιλίσι.

Ι Δέσπο, σαν ίδε τι Φλόρα πυ έτρογε, τις ίπε:

— Τρος, γιδύλα-μυ; Τρόγε, τρόγε. Ισε καλα τόρα; Δεν πονις, Φλόρα-μυ

— Εγιανες;

Τιν εσίμοσε κε τιν εφίλισε στα μάτια.

— Δέσπο, ίνε καλα ι Φλόρα; — Κε πετάχτικα απο το στρόμα. Κσίπνισε κε ι μάνα-μυ. Κσίπνισε κι ο Δίμος. Τί χαρες πυ κάναμε! Κ' ι μάναμυ έδοκε τις Δέσπο να φάι πυ ίχε αποκιμιθι νιστικι.

Ιυλις μίνας. Ιμαστε με τι μάνα-μας κε τα τρία αδέλφια στο χοράφι-τυ μπαρμπα. — Θάνο, τυ προεστυ. Βοτάνιζε ι μάνα-μας το χαλαμπόκι κ' εγο με τι Δέσπο κσεριζόναμε τ' αγριόχορτα απτι βραγιες τον φασυλιον. Ο Δίμος καθότανε κάτο απο ένα πέφκο κε έπεζε με τα χαλίκια. Ι δυλια ίταν βιαστικια κι αργα τιν νίχτα κατεβίκαμε στο χοριο. Το κοπάδι ίρθε προ πολυ, μα ι γίδα-μας δε μας περίμενε όπος πρότα στιν πόρτα τυ σπιτιυ.

— Κάτι θα έπαθε, — ίπαμε σίνκερα κε ι τρις, κι αφίνοντας δίπλα το κατόφλι τυ σπιτιυ το Δίμο, τρέκσαμε, κι ας ίμαστε απτιν κύρασι σκοτομένι, να τιν αναζιτίσυμε τι Φλόρα.

Δεν αργίσαμε να τι βρύμε. Βέλαζε παραπονιάρικα στο περιβόλι τυ Γιάνι Αργίρι, τυ μπακάλι τυ χοριύ-μας. Σε λίγο βρεθίκαμε κοντά-τις. Το καιμένο το ζόο. Ριγμένο πάνο στιν αριστερί-τυ πάντα πρόβαλε το λεμο κε μας κίταζε παραπονιάρικα με τα γλικά-τυ μάτια.

Προσπαθίσαμε να το σικόσυμε μα δεν μπορύσε να σταθι στα πόδια. Τσακισμένο το μπροστινό-τυ πόδι έγερνε χολιμπόντας στο έμα. Το φορτόθικε ι μάνα-μας κε τόφερε σπιτι. Βονκύσε το ζόο κ' εμις δίπλα-τυ περισότερο απο κινο.

Περνόντας απτι δυλιά-τυ ο Στάθις ο γίτονάς-μας άκυσε τις φονές-μας κε μπίκε μέσα. Ιδε τι γίδα κε κατάλαβε γιατι φονάζομε. Πλισίασε, τιν εκσέτασε το σπαζμένο πόδι τυ ζου κε ίπε κυνόντας το κεφάλι:

— Μεγάλο κσιλοδαρμο έφαγε το καχόμιρο! Θα δέσο το πόδι-τυ, μα γλήγορα δε θα μπορέσι να γιάνι! . . .

Αργα, πολι αργα τι βραδιο εκίνι πέσαμε να κιμιθύμε. Νιστικι όλι. Πύ βρεκσι να φάμε! Ακόμα κι ο Δίμος δεν άνκικσε το πσομι, πυ τυ έδοσε ι μάνα.

Χαμιλα, στιν άλι άκρι του σπιτιυ, ι γίδα στεκόταν ορθι μπροστα στα κλαδια κε έτρογε. Κι όπος έλαμπςε ι φλόγα τυ δαδιυ, γίριςε κε κίταχςε τι Δέςπο κε ςιγανοβέλαχςε μια φορα, ςα να ίθελε να τις μιλίςι.

Ι Δέςπο, ςαν ίδε τι Φλόρα πυ έτρογε, τις ίπε:

— Τρος, γιδύλα-μυ; Τρόγε, τρόγε. Ιςε καλα τόρα; Δεν πονις, Φλόρα-μυ; Εγιανες;

Τιν εςίμοςε κε τιν εφίλιςε στα μάτια.

— Δέςπο, ὶνε καλα ι Φλόρα; — Κε πετάχτικα απο το ςτρόμα. Κςίπνιςε κε ι μάνα-μυ. Κςίπνιςε κι ο Δίμος. Τί χαρες πυ κάναμε! Κ' ι μάνα-μυ έδοκε τις Δέςπο να φάι πυ ίχε αποκιμιθι νιςτικι.

Ιυλις μίνας. Ιμαςτε με τι μάνα-μας κε τα τρία αδέλφια στο χοράφι του Σαρμπα. — Θάνο, τυ προεςτυ. Βοτάνιζε ι μάνα-μας το καλαμπόκι κ' εγο με τι Δέςπο κςεριζόναμε τ' αγριόχορτα απτι βραγιες τον φαςυλιον. Ο Δίμος καθότανε κὰτο απο ένα πέφκο κε έπεζε με τα χαλίκια. Ι δυλια ίταν βιαςτικια κι αργα τιν νίχτα κατεβίκαμε στο χοριο. Το κοπάδι ίρθε προ πολυ, μα ι γίδα-μας δε μας περίμενε όπος πρότα ςτιν πόρτα τυ ςπιτιυ.

— Κάτι θα έπαθε, — ίπαμε ςίνκερα κε ι τρις, κι αφίνοντας δίπλα το κατόφλι τυ ςπιτιυ το Δίμο, τρέκςαμε, κι ας ίμαςτε απτιν κύραςι ςκοτομένι, να τιν αναζιτίςυμε τι Φλόρα.

Δεν αργίςαμε να τι βρύμε. Βέλαζε παραπονιάρικα στο περιβόλι τυ Γιάννι Αργὶρι, τυ μπακὰλι τυ χοριύ-μας. Σε λίγο βρεθίκαμε κοντά-τις. Το καιμένο το ζόο. Ριγμένο πάνο ςτιν αριςτερί-τυ πάντα πρόβαλε το λεμο κε μας κίταζε παραπονιάρικα με τα γλικά-τυ μάτια.

Προςπαθίςαμε να το ςικόςυμε μα δεν μπορὺςε να σταθι ςτα πόδια. Τςακιζμένο το μπροςτινό-τυ πόδι έγερνε κολιμπόντας στο έμα. Το φορτόθικε ι μάνα-μας κε τὄφερε ςπιτι. Βονκύςε το ζόο κ' εμις δίπλα-τυ περιςότερο απο κινο.

Περνόντας απτι δυλιά-τυ ο Στάθις ο γίτονάς-μας άκυςε τις φονες-μας κε μπίκε μέςα. Ιδε τι γίδα κε κατάλαβε γιατι φονάζομε. Πλιςίαςε, τιν εκςέταςε το ςπαζμένο πόδι τυ ζου κε ίπε κυνόντας το κεφάλι:

— Μεγάλο κςιλοδαρμο έφαγε το κακόμιρο! Θα δέςο το πόδι-τυ, μα γλίγορα δε θα μπορέςι να γιάνι! . . .

Αργα, πολι αργα τι βραδιο εκίνι πέςαμε να κιμιθύμε. Νιςτικι όλι. Πιὸ όρεκςι να φάμε! Ακόμα κι ο Δίμος δεν άνκικςε το πςομι, πυ τυ έδοςε ι μάνα.

Στιν άλι βραδια καθόμαστε όλι-μας γίρο στι γίδα, που βέλαζε όλο, κιτά-
ζοντας-μας, παραπονιάριχα. Περισότερο απτο ζόο πονόσαμε εμις. Προπάντο,
ι Δέσπο. Καθιζμένι σταβροπόδι δίπλα στι Φλόρα, τι χάιδεβε πονετικα στ,
μάνα κε τα δάκρια ποτάμι τρέχανε απτα μάτια τις. Μαζί-μας στο καλ
ίτανε τι βραδια εκίνι κε ι Ρόζα τις θια Κόστινας. Προσφιγοπύλα κι αφτι κ
ορφανι όπος εμας. Απ' αφτιν εμάθαμε τιν τραγικι ιστορία με τι γίδα-μας.

Ο Πάνος ο γιος τυ μπακάλι, σινίλικος τυ αδελφύ-μυ, μισύσε τον αδελ-
φό-μυ κε χοντα σ' εκίνον κε μας όλυς. Γιατι εκς ετίας τυ αδελφύ-μυ, όπ
έλεγε, έχασε ο πατέρας-τυ τιν πελατία-τυ. Ι χορικι έπαψαν πια να εμ-
εμπιστοσίνι στον μπακάλι, πυ τυς έκλεβε στο ζίγι κε στο λογαριαζμο. Κε
κσενιτεμένι δεν έστελναν όπος άλοτες σ' αφτον τα χρίματα για τυς δικύς-τυ.
Γι αφτο στιν καταδίκι τυ αδελφύ-μυ σινετέλεσε πολι μαζι με τον πατέρα-
τυ με τις ψέφτικες καταθέσις-τυς κε μας — τυς δικύς-τυ — ζιτύσε πάντα
αφορμι να μας βλάψι.

Τι βραδια εκίνι, πυ εμις όλι ελίπαμε στο χοράφι κε απροιπάντιστι κ
τέβικε ι Φλόρα αφυ βελάζοντας ανίσιχι μας ζίτισε κάμποσι όρα, πίρε μο-
χι-τις το δρόμο, για τιν καλιβύλα-μας. Περνόντας απτο περιβόλι τυ μπακα-
λι βρίκε τιν πόρτα ανιχτι κε μπίκε μέσα. Τιν ίδε το μπακαλόπεδο. Αφ-
μι, ίπαμε, ζιτύσε. Πίρε μια μεγάλι πètρα κε έριξε απάνο-τις. Ι πέτ
βρίκε το ζόο στο γόνατο. Δέφτερι πέτρα στο ίδιο μέρος, πιο μεγάλι απ
πρότι, τσάκισε το πόδι τυ ζόυ κε το σόριασε στι γι. Τιν επλισίασε τότε, όπ
έλεγε ι Ροζα, κι αφυ έσπασε το χοντρο ραβδί-τυ στι ράχι τις Φλόρας-μ
τιν αφίκε σοριαζμένι χάμο εκι να βελάζι πικρα, κε έφιγε ικανοπιμένος
το κατόρθομά-τυ.

— Χιρότερι κι απτα φίδια ι ανθρόπι αφτι, — ίπε ι μάνα, — εκίνα
βλάφτυν όταν ίνε πιναζμένα, ίτε τα πιράζυμε, αφτι όσο εκ αν ίνε χορτ
Ιχε δίκεο ο Αλέκσις, πυ δεν τυς ίθελε. Αν τον Αλέκσι-μας μιμύντ
όλι ι φτοχι, τόρα στις φιλακες θα καθόντανε ο μπακάλις κι ο γιός-τυ
ο φτοχόκοζμος θα γλίτονε απτα ανίμερα αφτα θερια.

Γόνκιζε όπος πρότα ι γίδα. Κε εμις σταβροπόδι καθόμαστε γίρο
αμίλιτι. Τα δάκρια-μας δεν τρέχανε σαν πρότα. Κάπιος μεγάλος θιμος
ρεψε τις πιγές-τυς. Ο νύς-μας πετύσε στι φιλακι, όπυ μας φενότανε
ο αδελφός-μας κε ι σίντροφί-τυ δυλέβανε νίχτα κε μέρα να μας γλιτόσ
απ ι φτόχια κε τι δισtιχία. Κε ασινέσθιτα σφίξαμε τις μικρές-μας γροθι

καθαρο αγέρα . . . Α! Αν ίταν δινατο να πάρυμε μπόλικο αγέρα καθαρο . . Να δόςυμε κε στυς άλυς ςιντρόφυς-μας πυ μίνες κε μίνες ανας́ένυν το μυ. χλιαζμένο αγέρα τυ φρύριυ . . . . Νάταν δινατο να πάρυμε τις αχτίδες τυ ίλιυ κοντά-μας κε να ζεςτάνυμε μ' αφτες τυς παγομένυς θάλαμυς . . . Τά. φτοκίνιτο σταμάτιςε όχςο απ' τι μεγάλι πόρτα τυ φρυριυ κε διο, διο, εμι; κατεβένυμε . . . Ι ςιδερένια πόρτα άνιχςε στρινκλίζοντας . . . Ενα μεγάλο περ. βόλι σπαρμένο λαχανικα κι' απάνο ς'αφτο ένας πελόριος όνκος με καμια δεκα. ρια πορτύλες ςιδερένιες . . . Μια πλάκα με μεγάλα χοντρα μάβρα γράματα ςαν επίγραμα κάπιυ τάφυ: «Ενκλιματικε φιλακε Καλαμιυ» (Ιτζεδιν). Ανιχςε μια απο τις πορτύλες κε ςκιφτι, πανο ςτιν κιλια για να μι τρακάρυμε στο νταβάνι τυ θόλυ μπέναμε ένας, ένας . . . . .

Στον τελεφτέο, έκλιςε ι πόρτα μ' έναν πένθιμο κρότο. Εζβιςε ο κό. ζμος . . . Μια νεκρικι ιςιχία απλόνονταν, πυ λες ίχαμε μπι ανάμεςα ςε πε. θαμένυς . . . Στα μύτρα-μας φίςιχςε ο μυχλιαζμένος αγέρας . . . Ένας κενύρ. γιος κόζμος μπένι μπροστα στα μάτια-μας . . . Στον μπάνκο, μας καθίζυ. ςτι ςιρα κ' ι ο κυρέας λες κε κυρέβι άλογα, δός-τυ κε κόβι τα μαλια βοιθόντας τι μιχανι με τα διό-τυ χέρια . . . Κι ι μιχανι μαζι με τα μαλια, τραβά κάπυ, κάπυ κε απο λίγο πετςι. Ενας χοντρος κε κιλαρας, μας κάνι ςιστάςις.

«Εδα πυ πορίςατε να καθόςτε φρόνιμα. Ζατι εδα έχυμε διατάζι ότι ίςα- στε νύμερα». Ι φίλακες πςάχνυν, πςάχνυν. . .Ραφες . . .Παπύτςια . . . Σόβρακα Κι όταν το χέρι τυς ςκοντάφτι ςε κάνα χαρτάκι το κρατυν, λες κε βρίκανε κανα ςχεδιάγραμα τις . . . ανατροπις τυ καθεςτό τυς.

. Μέχρι το μεςιμέρι ίχανε τελιό ι όλες ι διατιπόςις. Μιςι πίγαν στο Α θάλαμο κε άλι μέςα στο θόλο.

Να ο Μιχάλις ένας απ' τυς ςιντρόφυς, μας περιμένι. Το πρόςοπό-τυ ίταν χλομο κι όταν μας μίλιςε ένας βίχας πυ τυ κυδύνιζε τα πλεμόνια έδιχνε πος ίτανε άροςτος.

Ο θάλαμος χομένος βαθια ςτι γις τρέχι νερο μέρα κε νίχτα. Κε μες στο ςκοτάδι . . . γιαλίζυν απο μακρια τα νερα κε ι μπύχα τις ιγραςίας χτιπάι τρομερα στα ρυθύνια. Ι ιγραςία περυνκίζι τα κόκαλα . . . Ενας, ένας, μαζέφτικαν ι ςίντροφι, στο βάθος τυ θαλάμυ . . . Μας περίμεναν απο μέρες να μάθυν νέα.

Ενας ροτάι απο δο, άλος απο κι κι όλι ροτυν . . .

Κι ακύνε . . . ακύνε . . . Εχυνε κάμποςο κερο να μάθυνε νέα. Κ:απλομένι στο ιγρο τςιμέντο, ροτύμε κε μις με τι ςιρά-μας . . .

το χσάνιγμά-τυ περνάι βιαστικα ο ίλιος λες κε φοβάτε μι τον σταματίσυνε εχι για πολιν κερο, κάνυμε ατέλιοτες βόλτες.

Κυβεντιάζομε μαζεμένι σε μια γονια τυ προάβλιυ κι ο φίλακας απο κοντα. Κσάφνυ νὰ κι ο διεφθιντις. Σκύζι σα λισαζμένος.

—Σταθίτε! Μι κυνιθι κανις! Σινομοσία μυ κάνετε! Τόρα θα σας δίκσο εγό!

Κι άφριζε.

—Κε σι. Εσι τί τυς φιλας! Να μυ φέρις στο γραφίο τυς τρις αρχιγύς! Α! Σχέδια, ε; . . . Σχέδια! Νά κε τα χαρτια πυ τα σκίζατε-μόλις μ'ίδατε! Εδο μέσα τρις μονάχον ίνε κομυνιστες κε παρασέρνυν κε σας τυς άλυς.

— Ολι ίμαστε! Ολι ίμαστε κομυνιστες! Οκσο μαντρόσκιλο φονάκσαμε, όλι μαζι κε έφιγε ο διεφθιντις χορις να τολμίσι να σιλάβι υτε έναν! Ιμαστε πάντα ενομένι, μα πάντα βρίσκυνε τρόπυς να τραβυν σιντρόφυς στο γραφίο. Πότε μια επιταγι . . . Ενα γράμα σιστιμένο. Κι' ίστερα ίκοσι μέρες μπυντρύμι. Περάσανε τρις μίνες μέσα σ'αφτον τον τάφον, όταν ένα πρωι μας πίρανε κε μας αποχίσαν όκσο απο τον τάφο-μας. Τα χέρια τον σιντρόφον απλόνυντε πίσο απο τα κάγκελα κε ενο μας απεχερετυν, μιάζυν σαν να ζιτύνε βοίθια. Μιάζυν σα να μας φονάζυν. Σόστε-μας σίντροφι, γιατι μας έχυν θάψι ζοντανυς.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Γιατὶ τον ερίκσανε στι φιλακι; Σε πια χόρα γένικαν αφτα πυ μας αφιγίτε ο εργάτις;

2. Γιατὶ ονομὰζι τυς φιλακιζμένυς „θαμὲνυς ζοντανυς“: Γιατί τυς κρατάνε σε τέτια ιγρα μπυντρὺμια;

3. Σε πιές άλες χὸρες φέρνοντε ὲτσι στυς επαναστὰτες εργάτες;

4. Πιά οργὰνοσι φροντίζι για τι σοτιρία κε τιν περὶθαλψι τον φιλακιζμένον επαναστατον;

5. Πιὸ μὲρος πὲρνετε κε σις στι βοίθια τον τακσικον μας αδελφον, πυ ιποφέρυν στις φιλακες τον καπιταλιστικον κρατον;

Ο ΠΑΠΥΣ ΑΡΧΙΠ ΚΙ Ο ΛΕΝΚΑΣ.

Μακσιμ Γόρκι

Περιμένοντας το πέραμα κσαπλοθίκανε κ' ι διό-τυς στον ίσκιο πυ έρικνε κριμνόδικι όχτι κε σιοπιλα κιτάζανε για πολι όρα τα γρίγορα κε θολα

κίματα τυ Κυπαν, πυ κιλύςανε απτα πόδια-τυς δίπλα. Αποκιμίθικε ο Λένκας, μα ο παπυς να κλίςι μάτι δεν μπορύςε· πόνος μεγάλος ςα βραχνιας τυ καθότανε ςτα ςτίθια πάνο κε τον πίεζε. Στο ςκύρο κανελι φόνο τις γις ι κυρελιαζμένες κε ςτραβομυτςονιαζμένες φιγύρες-τυς μόλις φαντάζανε διο ακςιολίπιτι ζβόλι, ο ένας — πιο μεγάλος, πιο μικρος — ο άλος. Κε ίχανε ςχεδον το ίδιο χρόμα με τα ςταχτιά-τυς κυρέλια ι κυραζμένες, ιλιοκαμένες κε ςκονιαζμένες φιςιογνομίες-τυς.

Ι κοκαλιάρικι κε μακρινι φιγύρα τυ παπυ κςαπλονότανε κατα μάκρος τις ςτενις λορίδας τυ άμυ — πυ απλονότανε κίτρινι λέντα μετακςι τις κριμνόδικις όχτις κε τυ ποταμυ, — ο Λένκας κιμότανε κυλυριαζμένος ςτο πλάγι τυ παπυ.

Μικρος ο Λένκας κε λεπτοκαμομένος μες ςτα κυρέλια-τυ έμιαζε με ςτραβο κλαδι πυ αποςπάςτικε απτον παπυ — δέντρο παλιο κε κςερο πυ το φέρανε κε τα ρίκςανε εδο ςτον άμο απάνο, τα κίματα τυ ποταμυ.

Ακυμπόντας ο παπυς το κεφάλι πάνυ ςτιν απαλάμι-τυ κίταζε τιν αντικρινι όχτι, πυ τιν έλυζε ο ίλιος κε χλομα τιν κραςπεδόνανε αραι θάμνι ιτιας· απτυς θάμνυς κςεχόριζε ι μάβρι ςκάλα τυ περάματος. Εριμια κε ςτενοχόρια εκι πέρα. Ι ςταχτια γραμι τυ δρόμυ προχορύςε απτον ποταμο ςτα βάθι τις ςτέπις· κε ίτανε ίςια, ςε βαθμο πυ κύραζε, κςερι κε προκαλύςε ανία.

Εκςον απτο βίχα τυ γέρυ κε το ίςιχο πλατάγιζμα τον κιμάτον ςτον άμο, δεν ακυότανε κανένας άλος κρότος ςτι ςτέπι . . . Εκιτο αφτι απτις διο πάντες τυ ποταμυ, απέραντι, ςταχτια, ιλιοκαμένι, κε μονάχα εκι κάτο ςτον ορίζοντα μακρια, πυ μόλις διέκρινε το γεροντικο μάτι, μεγαλόπρεπα κιμάτιζε ι χριςαφένια θάλαςα τυ ςιταριυ κάτο απτον ολοκάθαρο ορανο.

Σίμερα ο παπυς εςτανότανε τον εαφτό-τυ πιο άςκιμα. Εςτανότανε πος πολι γλίγορα θα πεθάνι, κι αν κι ο θάνατος δεν τυ έκανε καμια εντίποςι, τον εθεορύςε ος απαρέτιτο φόρο μα δεν ίθελα να πεθάνι εδο ςτα μακρια, μα ςτιν πατρίδα-τυ. Κε κοντα ς'όλα αφτα τον εβαςάνιζε ι ςκέψι για το ενκονάκι-τυ . . . Τί θα γίνι ο Λένκας;

Καρφόνοντας ςτον ένκονό-τυ τα νοτιαζμένα απτα δάκρια μάτια-τυ, προςεχτικα ο γέρος, για να μι τον κςιπνίςι, τυ χάιδεψε το κεφάλι με το μαλιαρό-τυ χέρι.

Σαλέφτικε ο μικρος κε ςίκοςε πάνο κατα το γέρο τα γαλανά-τυ μάτια, μεγάλα, βαθια, μάτια ςκεφτικα—διςανάλογα με τα πεδικά-τυ χρόνια—κε πυ

φενόντανε μεγαλίτερα απ'ότι ίσανε, πάνο στο ισχνο, στο σχαλιζμένο αππιν εβλογια προσοπάκι με τα λεπτα κε ανεμικα χίλι κε τι μιτερι μίτι.

— Ερχετε; — αρότισε κε φέρνοντας σαν ασπίδα το χέρι στα μάτια-τυ, κίτακσε κατα τον ποταμο όπυ καθρεφτιζόντανε ι αχτίδες τυ ίλιυ.

— Οχι, δεν κσεκίνισε ακόμα· στέκετε. Κε τί θέλι εδο; Δεν το προσκάλεσε κανένας, στέκετε λιπον . . . — αργα ίπε ο Αρχιπ, κσακολυθόντας να χαιδέβι το κεφάλι τυ εγκονύ-τυ. — Κιμίθικες, ε;

Ακαθόριστα ο Λένκας κύνισε το κεφάλι κε τεντόθικε στον άμο πάνο. Σιοπίσανε κ' ι διο.

Ο Λένκας δεν ίχε όρεκσι για ομιλία κε αφίκε δίχος απάντισι τα τελεφτέα λόγια τυ παπυ. Πίρε ίστερα ένα κομάτι κσερις λάσπις κε σοβαρα κε σινκεντρομένα άρχισε να τι ζιμόνι με τα χέρια-τυ μεταβάλοντας-τινε σε σχόνι.

Τον κίταζε ο παπυς, μα για κάτι άλο σκεφτόντανε ανιγοκλίοντας τα μάτια.

Κε μι μπορόντας να διατιπόσι τι σκέπσι-τυ ο Λένκας σιόπισε παλι κε σκεφτότανε κιτάζοντας γίρο-τυ.

Σιχνα άκυε ο Λένκας το γερο να μιλα για το ζίτιμα αφτο κε βαρετο πια τυ ίτανε να σκέφτετε για το θάνατο. Σιοπόντας κε τόρα γίρισε το κεφάλι στιν άλι πάντα, έκοπσε ένα χορταράκι το έβαλε στο στόμα-τυ κι άρχισε αργα να το μασα.

Μα κε για το γέρο ίτανε το αδίνατο-τυ μέρος.

— Γιατί σιοπας; Δεν μυ λες τί θα κάνις δίχος εμένα; — τον αρότισε επίμονα, γέρνοντας προς αφτον κε κσανα άρχισε το βίχα.

— Ε, τα ίπα πια . . . — αφιριμένα κε δίχος όρεκσι ίπε ο Λένκας, λοκσα κιτάζοντας τον παπυ.

— Κε τί ίπες; Μικρύλις ακόμα, δεν μπορις να νιόσις τι ζοί συ. Πόσον χρονον ίσε; Εντεκα μόλις. Κε καχεχτικος ίσε κε για δυλια δεν κάνις. Πυ θα πας; Νομίζις πος θα σε βοιθίσυν ι καλι ανθρόπι; Χρίματα αν ίχες, θα σε βοιθύσαν βέβεα να τα φας, αφτο ίνε αλίθια. Μα ελειμοσίνι να ζιτίσο ύτε για μένα το γέρο ίνε εφχάριστο. Σε καθένα ιπόκλισι τον καθένα θα παρακαλέσις. Κε σε βρίζυν, κε σε χτιπυν σιχνα κε σε δ όχνυν . . . Τί, μίπος νομίζις πος θεορυν άνθροπο το ζιτιάνο; Κανένας. Δέκα χρόνια ίνε πυ γιρίζο στον κόσμο — τα κσέρο όλα. Ενα κομάτι πσομι για χίλια ρύπλια το εχτιμύνε. Συ το δίνι κε σκέφτετε, πος νά, νά ανίγοντε γι αφτον ι πόρτες τις παράδισυς. Σι σκέφτεσε

...τί σε δίνον περισότερο; Για να ισιχάσον τι σινίδισί-τυς: νά γι αφτο, φίλε-μυ όχι απο εφσπλαχνία! Συ χόνι ένα κοματάκι ψομι, μα δε ντρέπετε να το ...ούν κι ο ίδιος. Ο χορτάτος άνθροπος ίνε θεριο. Κε ποτές-τυ δε λιπάτε τον ...ναζμένο. Εχτρι ο ένας τυ αλυνυ—ο πιναζμένος κι ο χορτάτος εόνια θ'άνε, ...ρι ο ένας στα μάτια τυ άλυ. Γι αφτο κε δεν μπορι να καταλάβι κε να ...θι ο ένας τον άλο.

Ιπε κε έγινε πάνυ κάτυ ο παπυς απτον καιμό-τυ κε τιν κάκια. Τα χίλι-τυ ...χισαν να τρέμυν, τα γεροντικά-τυ άμαβρα μάτια σπαρταρύσαν μες στις κόκινες ...νίζες τον ματόκλαδον κε τον φριδιόν-τυ, κ' ι σύφρες στο σκοτινό-τυ πρόσοπο ...οβάλανε πιο απότομες.

Δεν τον αγαπύσε κε τον εφοβότανε ο Λένκας, όταν τον έβλεπε σε τέτια ...άσταςι.

— Σε ροτο λιπον, τί θα κάνις τότε, μόνος στον κόζμο; Καχεχτικο εσι ...δάκι, κι ο κόζμος—θεριο αλιθινο. Θα σε καταπιι διαμιας. Κ'εγο δεν το θέλο ...το . . .Γιατι ς'αγαπο, πεδάκι-μυ . . .

Κσανακάθισε ο γέρος κι άρχισε να κλέι, χόνοντας το κεφάλι-τυ ανάμεσα ...α γόνατα τον τρεμάμενον ποδιόν-τυ.

Βιαστικα κιλιότανε το ρέμα τυ ποταμυ, παφλάζοντας ιχιρα στις όχτες, ...μπος νάθελε με το πάφλαζμά-τυ να σκεπάσι τα αναφιλιτα τυ γέρυ. Χαμο-...λύσε γλικα ο ασιγνέφιαστος υρανος, καταχλίζοντας τι γι με τιν καφστικ-...πίρι κε με ισιχία ακύοντας τον ανταρτικο θόριβο τον θολον κιμάτον.

— Καλα, μιν κλες, παπύλι, — κιτάζοντας στιν πάντα ίπε με σοβαρο ...νο ο Λένκας κε, γιρίζοντας ίστερα στο γέρο, πρόστεσε: — Αρκετα ίπαμε ...αφτα . . . Δε θα χαθο. Θα νικιαστο σε κάπιο τραχτίρι να δυλέψο.

— Θα σε χτιπαν . . . — κλέοντας αναστέναχσε ο γέρος.

— Μα ίσος κε να μι με χτιπαν. Κι αν με χτιπίσυν τί; — με κάπιο ...μο ίπε ο Λένκας. — Δε θα γίνο σκυπίδι τυ καθενος.

Αφυ περάσανε τον ποταμο με το πέραμα, βρεθίκανε ο παπυς κε ο εν-...ός-τυ δίπλα ς' ενα σορο απο λέφκες κε καλάμια. Ανάμεσα απτυς κορμυς ...ν δέντρον φενόντανε στέγες, φράχτες κε παντυ, δεκσόζεδρα, ιπσονόντανε ...ον υρανο παρόμιες λέφκες. Ι πράσινες-τυς φιλοσιες ίσανε σκεπαζμένες απο ...αχτια σκόνι κι ο φλιος τον παχιον κε ίσιον κορμόν-τον ίτανε ραγιζμένος ...τι μεγάλι ζέστι.

Ισια μπροστα στυς ζιτιάνυς ανάμεσα απο διο φράχτες απλονότανε στενο ...κάκι.

Μπίχανε στο ςοχάκι αφτο το πατιμένο απτο πέραζμα πολον διαβατ...

— Τὶ θα χάνυμε τόρα Λένκα, θα πάμε μαζι ίτε χοριςτα απο ένας;— ρότις... ο γέρος κε χορις να περιμένι απάντιςι πρόςτεςε: — Μαζι καλίτερα, για... όταν ίςε μονος πολι λίγα ςε δίνυνε. Δεν μπορις όπος πρέπι να ζιτας...

— Κε τι θα κάνυμε τα πολα; Ολο το ίδιο να τα φας δεν μπορις... — κατςυφιαζμένα απάντιςε ο μικρος κιτόντας γίρο.

— Τί θα τα κάνυμε; Παράκςενος ίςε αλίθια! Κι άκςαφνα αν βρεθι κ... πιος να τ' αγοράζι; Παράδες θα δόςι. Κε κςέρις ίνε μεγάλο πράμα ... χρίματα. Χρίματα αν έχις δε θα χαθις, όταν εγο θα πεθάνο.

Κε χαμογελόντας χαιδεφτικα ο παπυς, ψιλάφιςε με το χέρι-τυ το κεφ... λι τυ μικρυ.

— Κςέρις πόςα μάζοκςα υς τόρα; Ε;

— Πόςα; — αδιάφαρα ρότιςε ο Λένκας.

— Εντεκά-μιςι ρύπλια! . . . Βλέπις;!

Μα στο Λένκα δεν έκανε χαμια εντίποςι ύτε το ποςο, ύτε ο χαρύμε... τόνος τυ γέρυ.

— Ε, μικρύλι-μυ! — αναςτένακςε ο γέρος. — Ε, πος λιπον, χοριςτα πάμε, ίτε μαζι;

— Χοριςτα . . .

— Λιπον . . . Στιν εκλιςια θ' ανταμοθύμε.

— Καλα.

Εςτριπςε ο παπυς προς τα αριςτερα κι ο Λένκας προχόριςε ίςια. Δεν ε... με δέκα βίματα κι ακύι, κοματιαζμένι φονι: „Λιπιθίτε-με καλί-μυ ανθρ... ελεiςτε-μυ . . . “

Στιν ακοί-τυ φτάνανε ακόμα ι τρεμαμένες κι ακςιολίπιτες νότες τις φ... τυ παπυ, πυ πλανόντανε στον καφςτικο κε κιμιζμένο αέρα ο οπίος απλον... πάνο απτο ςταθμο. Τέτια ιςιχία ίτανε γίρο, πυ νόμιζες πος ίτανε νίχτα. Ζ... ςε ο Λένκας στο φράχτι κε κάθιςε κάτο απτον ίςκιο πυ ρίχνανε τα κλαρια... διςινιας, πυ ανάμεςα απτο φράχτι προβάλανε στο δρόμο. Κάπυ ιπόκ... βύιζε μελίςι.

Εβγαλε το διςάκι απτον όμο-τυ ο Λένκας, έβαλε πάνο το κεφάλι-τυ κιτάζοντας τον υρανο ανάμεςα απτα φίλα πυ ίςαν απάνο απτο πρόςοπό-... ςε λίγο κιμίθικε. Τον προφιλάγανε απτα περιεργα μάτια τον διαβάτον κάτι πυκ... αγριόχορτα κι ο κοςκινόδικος ίςκιος τυ φράχτι.

III.

Κςίπνιςε απο κάτι παράκςενυς ίχυς, πυ γέμιςαν τον αέρα, πυ δροςίςτικε πια ...ρα απτο πλιςίαζμα τις νίχτας. Κάπιος έκλεε εκι πλιςίον. Κε ίτανε πεδικο ...κλάμα — παράφορο κι απαριγόριτο. Ι λιγμι κε τον αναφιλιτον ι ίχι πότε ...νατύςανε, μα πότε πάλι ακυόντανε με μεγαλίτερι ένταςι κε ολοένα πλιςιά... ...ανε ςτο Λένκα. Σίκοςε το κεφάλι κι ανάμεςα απτ' αγριόχορτα κίτακςε ...το δρόμο.

Περνύςε απο κι ένα κοριτςάκι ος εφτα χρονον, καθαρα ντιμένο, με κόκινο ...πριζμένο απτα δάκρια πρόςοπο, πυ ολοένα κε το έτριβε με τον ποδόγιρο... ...άσπρυ φυςτανιύ-τυ. Περπατύςε αργα, ςέρνοντας τα κςιπόλιτα ποδαράκια-τυ ...ο δρόμο, πικνι ςικόνοντας ςκόνι, κι όπος φενόντανε μίτε το ίδιο ίκςερε πυ ...γενε. Μεγάλα κε μάβρα ίςαν τα μάτια-τυ, πυ τόρα φενόντανε παραπονιάρικα ...ιγρα απτα δάκρια. Μικρα, λεπτα κε τριανταφιλια τ' αφτάκια-τυ πεχνιδιάρικα ...βάλανε απτα βοςτρίχια τον καςτανον μαλιον-τυ, πυ κςεπλεχτα πέφτανε ςτο ...ετυπο, ςτα μάγυλα κε ςτον όμο-τυ.

Πολι περίεργο φάνικε το κοριτςάκι αφτο ςτο Λένκα, με όλα-τυ τα δάκρια, ...ροίεργο κε έφθιμο μαζι . . . Κε ςκερτςόζο φένετε νἄνε, ςκέφτικε.

— Γιατί κλες; — το αρότιςε, πιδόντας ςτα πόδια-τυ όταν εκίνο ...λιςίαςε.

Τινάχτικε το κοριτςάκι κε ςταμάτιςε, έπαψε διαμιας τα κλάματα τα δινα... ...α, αναςτενάζοντας ςιγα. Ιςτερα, αφυ για κάμποςα δεφτερόλεπτα τον κίτακςε, ...ςανα άρχιςαν να τρέμυν τα χίλι-τυ, ςύφροςε το προςοπάκι-τυ,το ςτίθος-τυ ςά... ...επςε, κι αρχίζοντας κςανα τυς λιγμυς, προχόριςε.

Ο Λένκας εςθάνθικε πος κάτι τον ςφίνκι μέσα-τυ κε κςαφνικα πετάχτικε ...πτι θέςι πυ βριςκότανε κε πίγε κατόπιν-τυ.

— Ε, τί κλες; Ντροπι — μεγάλι ίςε! — ίπε προτυ ακόμα να το ζιγόςι κι ...ταν το πλιςίαςε κίτακςε ςτο πρόςοπό-τυ κε αρότιςε κςανα: — Τί φονάζις;

— Νε ε ! . . . — ίπε το κοριτςάκι. — Κε αν εςι . . . — κε κςαφνικα ...ουριάςτικε μες ςτι ςκόνι πάνο ςτο δρόμο κε ςκεπάζοντας με τα χεράκια το πρό... ...ςοπο άρχιςε τα κλάματα κςανα.

— Ε! — με περιφρόνιςι άπλοςε το χέρι τυ ο Λένκας. — Γινέκα ! . . . Γινέκα ςοςτι . . . . Τφυ!

Μα κι αφτο δε βοίθιςε καθόλυ. Βλέποντας ο Λένκας, πος ανάμεςα απτα ...λεπτα κε τριανταφιλένια τα δαχτιλάκια τυ κοριτςιυ πέφτανε τα δάκριά-τυ, το ...ένα κατόπιν τυ άλυ, πόνεςε κι ο ίδιος κε πίγε κε ο ίδιος να κλέι. Εγιρε απάνο

στο κοριτσάκι κε προσεχτικα σικόνοντας το χέρι άνκιχσε μόλις τα μαλιά-τυ, μ
στι στιγμι τρόμαχσε αππιν τόλμι-τυ κε τράβιχσε πίσο το χέρι. Κε το κοριτσά
ολοένα έκλεε κε δεν λεέγε τίποτε.

— Αχυς! — αφυ σιόπισε λίγο άρχισε ο Λένκας, πυ εσθανότανε πος έπρε
με κάθε τρόπο να το βοιθίσι. — Τί έπαθες; Να μι σε κσίλισε κάπιος; Μιν κλ
θα περάσι . . . Ισος κάπιο άλο κακο να συ γένικε; Πές-το κοριτσάκι-μυ μι φοβά

Το κοριτσάκι, χορις να κατεβάσι αππο προσοπάκι τα χεράκια-τυ, λιπιτ
κυνύσε το κεφάλι, κε στο τέλος κλέοντας τυ απάντισε σικόνοντας τυς όμυς:

— Τι μαντίλα-μυ τιν έχασα! Μυ τιν έφερε ο πατερύλις-μυ αππο παζ
κόκινι κε λυλυδάτι κ' εγο τιν έχασα . . . Κε κσανάκλαπσε πιο δινατα κε τ
τόρα, ολολίζοντας κι αππυς στεναγμύ -τις ανάμεσα φονάζοντας ολοένα: ο-ο-

Ο Λένκας εστάνθικε τον εαφτό-τυ ανίμπορο να το βοιθίσι, κε δίλα γιρίζ
τας το πρόσοπο, κίταζε με πόνο κε σιλογιζμένα τον υρανο, πυ άρχισε να
βρίσι. Λιπάτο πολι κε πονύσε το μικρο κοριτσάκι.

— Μιν κλες! . . . Μπορι να βρεθι . . . — τυ ίπε σιγανα, μα
ποντας πος δεν μπορι να το παριγορίσι, τραβίχτικε πιο μακρια κε σκεφτό
πος θα κοστίσι ακριβα στο κοριτσάκι το χάσιμο τις μαντίλας. Κε νόμιζε
έβλεπε μπροστά-τυ τον πατέρα-τυ κοριτσιυ, μεγάλο κε μελαχρινο κοζάκ
το χτιπάι αλίπιτα, κ' εκίνο ρυφόντας τα δάκρια-τυ κε τρέμοντας αππο
κε τον πόνο, να κατρακιλιέτε στα πόδια-τυ.

Σικόθικε ο Λένκας κε προχόρισε προς τα πάνο, μα μόλις έκανε πέντε
ματα κσαναγίρισε πίσο, στάθικε αντίκρι στο κοριτσάκι κε ακυμπόντας στο
χτι πάνο προσπαθύσε να θιμιθι κάπιο χαιδεφτικο κε καλο λόγο . . .

— Ακυσέ-μυ κοριτσάκι. Πάπσε τα κλάματα. Σίκο κε πίγενε σπίτι κε
τα στυς δικύς-συ όλα . . . Τὄχασα το μαντίλι . . . Φτάνι πια!

Αρχισε με ίσιχι φονι, σιμπόνια γεμάτι, πυ όσο πίγενε γινότανε πιο
κε επιταχτικι. Χάρικε αργότερα βλέποντας πος το κοριτσάκι σικόθικε.

— Α, έτσι! . . . — χαμογελόντας κσακολύθισε. — Ελα δο, θέλι
πάγο κ' εγο μαζί-συ κε να τα πο όλα; Θα σε ιπερασπιστο, μι φοβάσε.

Κε με περιφάνια σίκοσε τυς όμυς-τυ ο Λένκας, κιταζοντας γίρο-τυ.

— Δε χριάζετε . . . — μυρμύρισε το κοριτσάκι, κιτάζοντας τι
αππα ρύχα-τυ κι ολολίζοντας όλο.

— Οχι, θα πάγο — με σοβαρι επισιμότιτα ίπε ο Λένκας κ' έχοσε βαθια
κεφάλι-τυ το καπέλο.

Στεκότανε τόρα μπροστα στι μικρι με τα πόδια πλατια ανιγμένα, έτσ

προβάλανε παλικαρίσια τα χυρέλια με τα οπία τα ίχε τιλιγμένα. Χτίπισε διναστα το ραβδί-το στι γι κε επίμονα κίταχσε τι μικρι. Τα μεγάλα τότε κε θλιβεράτο μάτια έφεχσαν απο τόλμι κε περιφάνια.

Λοχσα τον κίταχσε ι μικρι σκυπίζοντας απτο προσοπάκι-τις τα δάκρια κε, αναστενάζοντας ίπε:

— "Μιν έρχεσε, μιν έρχεσε . . . Ι μάμα δεν τυς θέλι τυς ζιτιάνυς.

— Κε προχόρισε αφίνοντάς-τον εκι. Διο φορες γίρισε κε τον κίταχσε.

Πλίχσι κε στενοχόρια κατέλαβε το Λένκα. Με αργο κίνιμα άλαχσε τιν αποφασιστικι κε προκλιτικι πόζα, κε χσανα καμπύριασε, φρονίμεπσε κε ρίχνοντας στον όμο το δισάκι, πυ ος τότε κρεμότανε απτο χέρι-τυ, φόναχσε κατόπιν απτο κορίτσι, όταν εκίνο κρίφτικε πίσο απτιν κάμπι τυ σοκακιυ:

— Γιά-συ!

Γίρισε το κιφάλι για μια στιγμι το κορίτσι κε χσακολύθισε το δρόμο-τυ.

IV

Πλι ίαζε να βραδιάζι, καφστικος όμος αέρας κι αποπνιχτικος, έτσι όπος κε πάντοτε όταν σιμόνι ι μπόρα. Πολι χαμιλα ο ίλιος τόρα κε με λαφρο κοκινάδι βάπσανε τις κοριφές τυς ι λέφκες. Κε γενίκανε τα απσιλα αφτα κε ισόκορμα δέντρα, πιο απσιλα κε πιο πικνα απτυς βραδινυς ίσκιυς πυ ανκαλιάζανε τα κλαδιά-τυς. Ο υρανος πάνο απ' αφτα σάμπος μάβρισε κι αφτος, έγινε βελυδένιος κε φενότανε πος πλισίασε περισότερο στι γι.

Ι στενοχόρια τυ Λένκα όλο κε περίσεβε κε κάπιος φόβος άρχισε να τον κιριέπσι. Θέλισε να γιρίσι στον παπύ-τυ, κίταχσε ολόγιρα κε με βίματα γοργα προχόρισε προς το σοκάκι. Ελειμοσίνι να ζιτίσι πια δεν ίθελε. Πίγενε κ' εστανότανε πος ι καρδιά-τυ χτιπύσε πιο σιχνα κε κάπια ιδιέτερι τεμπέλια τυ παρέλιε τις διναμές-τυ όλες . . . Μα το κοριτσάκι δεν άφινε ίσιχο το μιαλό-τυ κε σκεφτότανε τί να γίνετε τόρα; Θα τρόγι χσίλο γερο, αν ίνε πλυσιοκόριτσο. Γλίσχρι — ι πλύσιι όλι. Αν ίνε ι γονιί-τις φτοχι — ίσος να γλιτόσι. Περισότερο αγαπυν τα πεδια ι φτοχι, γιατι περιμένυν απ' αφτα δυλια.. Οχλιρα, ι μια κατόπιν απτιν άλι, σαλέβανε ι σκέπσες στο κεφάλι-τυ, κε κάθε στιγμι το κυραστικο κε τσυχτερο έστιμα τυ πόνυ, πυ σαν ίσκιος τον σιντρόφεβε γινότανε πιο βαρι κε τον κιρίεβε πιο περισότερο.

Αντίκρι-τυ, προκσενόντας θόριβο μεγάλο, έρχετε το κοπάδι.

Νά κι ο παπυς προχορι στο νάρθικα τις εκλισίας, σκίβοντας κάτο απτο βαρί-τυ δισάκι κε φέρνοντας τιν απαλάμι στο μέτοπο, κιτάζι γίρο.

Πίσο απτο γέρο με δχρι κε μεγάλο το δίμα έρχετε ένας κοζάκος. Βαθιά το καπέλο χομένο ςτο μέτοπό-τυ κε ςτο χέρι-τυ κλαδάτο ραβδι.

—Καλιςπέρα-ςας, καλέ-μας άνθροπε! Τυς ζίγοσε ο κοζάκος κε κυνόντας το κεφάλι αποκρίθικε αργα:

— Καλί-ςας εςπέρα.

Ιςτερα φαρδια ανίγοντας τα πόδια κε καρφόνοντας πάνο ςτυς ζιτιάνυς τα μεγάλα κε χορις καμια έκφραςι μάτια-τυ άρχιςε να κνίθετε.

— Πάμε ςτο διμαρχίο!

— Γιατί, — τινάχτικε ο γέρος.

— Πάμε, — ίπε ο Λένκας, — ίνε διαταγι φένετε. Τυς γίριςε τα νότα ο κοζάκος κε τιμάςτικε να προχορίςι, μα κςάφνυ γίριςε πίσο κε βλέποντας πος αφτι δεν κυνίθικαν απτι θέςι-τυς, φόνακςε θιμομένα:

— Θα περιμένο ακόμα;

Σικόθικαν τότε ο παπυς κι ο Λένκας κε με γρίγορο το βίμα τον ακολυθιςαν. Επίμονα ο Λένκας κίταζε τον παπυ, κε βλέποντας πος τρέμυν τα χίλι κε το κεφάλι-τυ κε πος φοβιζμένα κιτάζοντας ο γέρος γίρο-τυ,γρίγορα ςκαλίζι με το χέρι-τυ κάτο απτο ζονάρι τυ, κατάλαβε πος κάτι πάλι θάκανε ο γέρος, όπος τότε ςτο Ταμαν. Κι άρχιςε να φοβάτε, μόλις θιμίθικε τιν ιςτορία τυ Ταμανιυ. Εκλεπςε κι πέρα απο μια αβλι ο γέρος αςπρόρυχα κε τα βρίκανε απάνο-τυ.

Τυς βρίςανε, τυς γελάςανε, τυς κςιλίςανε κε τι νίχτα τυς διόκςανε απτι ςτανίτςα. Ολι τι νίχτα περάςανε ςτιν παραλία τυ πορθμυ πανο ςτο άμο ακυοντας τα άγρια τις θάλαςας μυνκιτα. Ετριζε ο άμος απτιν ορμι τον κιμάτον πυ τον δέρνανε . . . Κι ο παπυς όλι τι νίχτα αναςτέναζε κε προςεφχότανε ςτο θεο, ονομάζοντας τον εαφτό-τυ κλέφτι κε ζιτόντας ςινχόριςι.

— Λένκα . . .

Ο Λένκας τινάχτικε απο ένα ςπρόκςιμο ςτο πλεβρό-τυ κε κίτακςε τον παπυ. Το πρόςοπο τυ γέρυ ςάμπος μάκρινε, γένικε πιο κςερο κε έτρεμε.

Κατα πέντε βίματα μπροςτα πίγενε ο κοζάκος με τιν πίπα ςτο ςτόμα, κόβοντας με το ραβδί-τυ τα κεφάλια τον αγριόκανθον, πυ φιτρόνανε ςτις άκρες τυ δρόμυ.

— Νά, παρε! . . . ρίκςε-το . . . ςτάγριόχορτα . . . κε ςιμάδεψέ πυ το ρίχνις! για να το πάρυμε ίςτερα . . . — πολι ςιγανα, έτςι πυ μόλις ακυόντανε, πςιθίριζε ο παπυς, κι ανκίζοντας τον ενκονό-τυ, τυ έβαλε ςτο χέρι κάτι κυρέλι διπλομένο.

Τραβίχτικε πίσο ο Λένκας, τρέμοντας απτο φόβο, που του πάγοσε διαμιςα τιν ιπάρκςι-του όλι κε, πλιςίαςε στο φράχτι, δίπλα στον οπίο ιτανε φιτρομένα μεγάλα αγριόχορτα. Κιτάζοντας με προςοχι μεγάλι στιν πλατια ράχι του κοζάκου — κονβόιρου, άπλοςε το χέρι-του κε έριχςε το κυρέλι πάνο στ' αγριόχορτα . . .

Πέφτοντας το κυρέλι κςεδιπλόθικε, κε μπροςτα στα μάτια του άςτραπςε γαλάζια λουλουδάτι μαντίλα, που του φάνικε πος ςκέπαζε το πρόςοπο του κοριτςιου, που έκλεε. Σα ζοντανο παρουςιάςτικε μπροςτά-του το κοριτςάκι, κρίβοντας απτα μάτια-του τον κοζάκο, τον παπου κε τα γίρο όλα . . . Ι αχι τον αναφιλιτόντου αντιλαλίςανε κςανα ςτ' αφτιά-του, κε του φενότανε πος να μπροςτά-του πέφτουνε ςτι γι απάνο λαμπερες σταλαγματιες απο δάκρια.

Σε τέτια κατάςταςι έφταςε με τον παπου στο διμαρχίο, άκυςε κάτι ιπόκοφος βόμβος, που να τους κςεχορίςι ύτε μπορύςε, μα ύτε κε ίθελε, ίδε ςάμπος ανάμεςα απο καταχνια, πος πέφτανε απτο διςάκι του παπου πάνο ς' ένα μεγάλο τραπέζι, κε πος πέφτοντας τα κομάτια αφτα ιπόκοφα κε μαλακα χτιπύςανε στο τραπέζι πάνο . . . Ιςτερα έγιραν στο ίδιο απάνο πολα κεφάλια με απςιλα καπέλα. Σκοτινα κε κατςουφιαζμένα ίςαν τα κεφάλια κε τα καπέλα κε ςαλέβοντας ανάμεςα στιν καταχνιά, που τα περικίκλονε, προκςενύςανε κάπιο αkαθόριςτο φόβο. Ιςτερα κςαφνικα ο παπους, βραχνα μυρμυρίζοντας κάτι ςτριφογίριςε ςα ζβύρα ανάμεςα στα χέρια διο δινατον λεβέντιδων . . .

— Του κάκου, χριςτιανί-μου! . . Ο θεος το κςέρι πος ίνε αθόος! — με κλαψιάρικι κε διαπεραστικι φονι μυρμύριςε ο παπους.

Κλέοντας ο Λένκας έπεςε πάνο στο τραπέζι.

Πλιςίαςαν ίςτερα κε το μικρο. Τον καθίςανε πάνο στο τραπέζι κε του κςετάςανε απο ένα ένα όλα τα κυρέλια, που κρίβανε το μικρό-του κορμάκι.

— Ψέματα λέι ι Δανίλοβνα, ι διαλογινέκα! — βροντολόγιςε κάπιος κε ι φονί-του ςα ςφιριου αχος αντιλάλιςε στ' αφτια του Λένκα.

— Ιςος να το κρίπςανε κάπου! — απαντόντας στον πρότο φονάκςανε αλι πιο δινατα.

Εςτανόντανε ο Λένκας να κατεβένουν ι φονες εκίνες σφιριδες δινατες στο κεφάλι-του. Φόβος κε τρόμος τον κιρίεψε κε έπεςε ανέςθιτος, έτςι λες κε τον κατέπιε βαθις μάβρος λάκος με το ανιχτο κι απίθμενό-του στόμα.

V

Οταν ίρθε στον εαφτό-του, το κεφάλι-του εκίτο πάνο στα γόνατα του πα-

πύ-τυ. Πάνο απτο προςοπάκι-τυ έγερνε το πρόςοπο τυ γέρυ, θλιβερο κε ςυφρομένο περιςότερο απο κάθε άλι φορα απτα μάτια τυ παπυ, πυ ανιγο-κλίανε φοβιζμένα, πέφτανε θολες ςταλαματιες τα δάκρια πάνο ςτο μέτοπο τυ μικρυ κε χαιδέβοντάς-το κατρακιλύςανε απτα διό τυ μάγυλα ςτο λεμο.

— Κςιπάςτικες, πεδάκι-μυ! . . Πάμε, πάμε απο δο, — μας αφίκα... τριςκατάρατι!

Σικόθικε ο Λένκας με το κεφάλι βαρι, ςάμπος κάτι πράμα βαρι το γέρ... ςανε κε κοντεβε να τυ πέςι απτυς όμυς. Αρπακςε με τα διό-τυ χέρια τ... κεφάλι κε κυνόντας-το πότε ςτι μια πάντα, πότε ςτιν άλι, βαθια αναςτέναζε.

— Πονι το κεφαλάκι-ςυ, ακριβέ·μυ; Μας βαςανί ανε κε τυς διό-μας! . . Θερια! Βλέπις εκι, κάτι κινζάλι χάθικε, κε το κοριτςάκι έχαςε τι μαντίλα-τις κε ιποπςιαςτίκανε ς'εμας! Κριε, κίριε! . . . γιατι μας τιμορας;!

Ι κλαπςιάρικι κε παραπονιάρικι φονι τυ γέρυ ςάμπος να τςυνκράνιςε τ... Λένκα, κε εςτάνθικε πος μέςα-τυ άναπςε ςπίθα καφςτικι, πυ τον ανάνκαςε να τραβιχτι κάμποςα βίματα μακρια απτον παπυ. Απομακρίθικε κε κίτ...ζε γίρο.

Καθόντανε έκςο απτι ςτανίτςα κάτο απτον πικνο ίςκιο απςιλυ χαλαμ... Νίχτα πια· βγίκε το φενκάρι κε το γαλατο-αςιμένιο-τυ χρόμα, πλιμιρίζοντας τιν ίςια ςτεπόδικι έχταςι, τιν έκανε κάπος πιο ςτενι, απ' ότι φενότανε τ... ιμέρα, πιο ςτενι, πιο ερημικι κε θλιβερι. Απτο βάθος τις ςτέπις, όπυ αφτ... γενόντανε ένα με τον υρανο, ςικονόντανε ςίνεφα, πυ τακςιδέβανε πάνο απ... αφτι, ςκεπάζοντας το φενκάρι, κε ρίχνοντας ςτι γι πικνυς ίςκιυς.

— Πάμε ακριβό-μυ! . . Πρέπι να πάμε, — ίπε ο παπυς.

— Ας κάτςυμε λίγο ακόμα! . . — ςιγα ίπε ο Λένκας.

Πολι αγαπύςε τι ςτέπι ο Λένκας. Περπατόντας εκι τιν ιμέρα, αγαπύςε να κιτάζι ςτο βάθος μακρια εκι πυ ο θόλος τυ υρανυ ακυμπύςε ςτα πλατι... τις ςτέπις ςτίθια . . . Εκι πέρα φανταζόντανε πος ιπάρχυν μεγάλες ακςιοθά-μαςτες πολιτίες, όπυ ζυνε άνθροπι καλι, πυ δεν ίνε ανάνκι να τυς ζιτίςι πςομι — ι ίδιι δίνυν δίχος παράκλιςι καμια . . . Κε όταν ι ςτέπι, πυ όλ... κε πλατια κςετελιγότανε ςτα μάτια-τυ μπροςτα, τυ παρυςίαζε κάπια ςταν...τςα γνόριμί-τυ πια, ςτανίτςα πυ έμιαζε κε ςτα χτίρια κε ςτυς ανθρόπυς-τ... με όλες τις άλες πυ ίδε προτίτερα, τον κιρίεβε ο πόνος κε τυ έτρογε τα ςτίθια ο καιμος για τιν απάτι-τυ αφτι.

Σιλογιζμένα κε τόρα κίταζε ςτο βάθος, απ' όπυ αργα πλέανε προς το μέρος-τυ τα ςίνεφα. Τυ φενόντανε καπνος πυ έβγενε απτις χιλιάδες τι...

μινιέρες τις πόλις εκίνις, πυ τόσο ίθελε να δι . . . τις ονιροπόλισές-τυ τις σκόρπισε κσάφνυ ο βίχας τυ παπυ.

Προσεχτικα κίτακσε ο Λένκας το μυσκεμένο απτα δάκρια πρόσοπο τυ παπυ, πυ κατέπινε αχόρταγα τον αέρα.

Φοτιζόμενο απτο φενκάρι κε σκεπαζόμενο απο ίσκιυς παράκσενυς, πυ πέφτανε απτα κυρέλια τυ καπέλυ, απτα φρίδια κε τα γένια-τυ, το πρόσοπο τυ παπυ με το σπαζμοδικα κινύμενο στόμα κε τα πλατια ανιγμένα μάτια, πυ τα φότιζε κάπιος κριφος ενθυσιαζμος, ίτανε φοβερο, ακσιολίπιτο κε προκαλύσε στο Λένκα το νέο γι' αφτον έστιμα, πυ τον ανάνκαζε όλο κε να απομακρίνετε απτον παπυ . . .

— Ας κάτσυμε λιπον, ας κάτσυμε! . . . — μυρμύρισε ο γέρος κε, χαμογελόντας δλακόδικα, έπσακσε στον κόρφο-τυ.

Τραβίχτικε απο κοντά-τυ ο Λένκας κε κσανα άρχισε να κιτάζι στο βάθος.

— Λένκα! . . Κίτα — δο! . . — κσαφνυ φόνακσε με θριαμβεφτικι φονι ο γέρος κε, κυλυριαζόμενος απτον αποπνιχτικο βίχα, άπλοσε στο ενκονάκι-τυ ένα μακρι κε γιαλιστερο πράμα. — Ασιμοσκεπαζμένο όλο, το δλέπις, ασιμοσκεπαζμένο! . . . ος πενίντα ρύβλια θα κάνι! . .

Απτιν απλιστία κε τον πόνο τρέμανε τα χέρια κε τα χίλι-τυ κε το πρόσοπό-τυ τρεμύλιαζε.

Ανατρίχιασε ο Λένκας κε έσπροκσε πίσο το χέρι τυ γέρυ.

— Κρίπς-το γλίγορα! . . . Αχ, παπύλι, κρίπς-το! . . . — παρακαλεστικα μυρμύριζε, κιτάζοντας γίρο-τυ.

— Ε, τρελό-μυ! γιατί φοβάσε; . . . Κιτάζο απτο παράθιρο, δλέπο κρέμετε . . . χαπ, τ'αρπάζο κε κάτο απτο πάτομα . . . ίστερα το έκριπσα στυς θάμνυς . . . Ερχόντανε κάπιι απτι στανίτσα, σάμπος ν'άρικσα το καπέλο-μυ, έσκιπσα κε το πίρα. Τρελι! . . Κε το μαντίλι εγο το πίρα, νά-το!

Εδγαλε με τα τρεμάμενα χέρια-τυ το μαντίλι απτα κυρέλια-τυ κε το τίνακσε μποστα στο πρόσοπο τυ Λένκα.

Μπροστα στα μάτια τυ Λένκα σάμπος κατέδικε ομιχλόδικι αβλέα κε παρυσιάστικε τέτια ικόνα: περπατύνε όσο μπορύνε γρίγορα, αφτος κι ο παπύς-τυ, απτο δρόμο τις στανίτσας, αποφέβγοντας τις ματιες τον ανθρόπον πυ ανταμόνυν, κε φένετε στο Λένκα, πος καθένας απτυς διαβάτες, όπιος θέλι, έχι το δικέομα να τυς χτιπα κε τυς διο, να τυς φτίσι, να τυς βρίσι . . . Ολα τα γίρο — φράχτες, σπίτια, δέντρα — χονιόντε μέσα σε κάτι παράκσενι ομίχλι, σάμπος

απτον αέρα . . . κε ακύοντε κάπιες αφςτιρες, θιμομένες φονες . . . Ατέλιοτος ίνε ο δίςκολος αφτος δρόμος κε έκςοδο απτι ςτανίτςα ςτον κάμπο δε φένετε εκς ετίας τις πικνις μάζας τον ςαλεβόμενον ςπιτιον, πυ κάποτε έρχοντε προς το μέρος-τυς, θέλοντας να τυς καταπατίςυν, κε κάποτε φέβγυνε στο βάθεος μακρια, περιγελόντας-τυς με τυς μάβρυς λεκέδες τον παραθιριόν-τυς . . . Κε κςάφνυ απο ένα παράθιρο ακύετε ιςχιρι φονι: „Κλέφτες! Κλέφτες! Κλέφτι, κλεφτάκι! . . .“ Κριφα ρίχνι ςτο παράθιρο μια ματια ο Λένκας κε βλέπι το κοριτςάκι εκίνο, πυ το ίδε να κλέι κε θέλιςε να τοπροςτατέπςι . . . Πρόςεκςε ι μικρι τι ματιά-τυ, τυ έδικςε τι γλόςα, κε τα μάβρα ματάκια-τις πυ λάμπανε απο κάκια ςαν μιτερες βελόνες κεντύςανε το Λένκα.

Παρυςιάςτικε ςτο μνιμονικο τυ πεδιυ ι ικόνα αφτι κε διαμιας χάθικε, αφίνοντάς-τυ μονάχα κακιομένο χαμόγελο, πυ τ'όρικςε ο Λένκας ςτο πρόςοπο τυ παπυ.

Ο παπυς όλο κε κάτι έλεγε, διακοπτόμενος απτο βίχα, άπλονε τα χέρια, κυνύςε το κεφάλι κε ςκύπιζε τον ίδρο, πυ χοντρες ςταλαματιες κιλύςανε ςτις ςύφρες τυ προςόπυ-τυ.

Βαρι, κατοκοματιαζμένο κε κυρελιαζμένο ςίνεφο ςκέπαςε το φενκάρι κι ο Λένκας δεν έβλεπε ςκεδον πια το πρόςοπο τυ παπυ . . . Κε νά, με τι φαντασία-τυ ο μικρος τοποθέτιςε δίπλα ςτον παπυ το κοριτςάκι πυ έκλεε κι άρχιςε να παραβάλι τον ένα με το άλο. Ανίμπορος, καμπύρις, άπλιςτος κε κυρελιάρις ο παπυς κοντα ςτο κοριτςάκι πυ αδίκιςε, το κλαπςιάρικο, μα γεροδροςάτο κε όμορφο, φενότανε ςτο Λένκα, άχριςτος κε κακος. Πός μπορύςε να γίνι αφτο; Γιατί το αδίκιςε; Μίπος ίνε γονιός-τυ;

Ο παπυς αναςτέναχςε:

— Τ'υλάχιςτον ος εκατον ρύβλια να μάζεβα! . . . Θ'απέθνιςκα τότε ίςιχα . . .

— Καλα! — δεν μπόρεςε να βαςταχτι πια ο Λένκας. — Σόπα πια! Πεθένις, πεθένις . . . Μα όχι, δεν πεθένις . . . κλέβις! . . . φόναχςε ο Λένκας κε τρέμοντας όλος, πίδιςε πάνο. — Παλιοκλέφτι! Α-α-αχ! — κε ςφίνκοντας τι μικρι κε κςερι γροθιά-τυ τιν κύνιςε μπροςτα ςτι μίτι τυ παπυ πυ κςαφνικα ςιόπιςε, κε έπεςε κςανα ςτι γι κςακολυθόντας ανάμεςα απτα δόντια: — Απο πεδάκι έκλεπςες! . . . Γέρος, μα κλέφτις . . . Καλα ε! Δε θα έχις ςιχόρεςι ςτον άλο κόζμο γι αφτο!

Κςαφνικα έγινε πάλι κάτο όλι ι ςτέπι κε, κι ανίχτικε πίςο πλιμιριςμένι απο εκθαμβοτικο γαλάζιο φος . . . Σάλεπςε ι καταχνια πυ τι ςκέ-

παζε κε σκόρπισε στι στιγμι. Ακύστικε δινατος κρότος βροντις που αντιλαλόντας κατρακίλισε πάνο στι στέπι, σίοντας αφτιν κε τον υρανο, όπυ τόρα πετύσε γρίγορα πικνο πλιθος απο σίνεφα, που βυλιάκσανε μέσα-τυς το φενκάρι.

Σκοτάδι σκέπασε τι στέπι. Σιοπιλα μα άγρια, κάπυ μακρια άστραπσε αστραπι, κε αντιλάλισε ίστερα απο δεφτερόλεπτο ι βροντι . . , Επικράτισε ίστερα ισιχία, πυ φενότανε πος δε θα έχι τέλος.

— Παπύλι! . . . — μυρμύρισε ο Λένκας φοβύμενος νέο αντίλαλο τις βροντις, — πάμε πίσο στι στανίτσα.

Κσανα ανίσιχος γένικε ο υρανος κε κσανα έβγαλε γαλάζια φλόγα, ρίχνοντας προς τι γι δινατο μεταλικο χτίπιμα. Σάμπος χιλιάδες φίλα σίδερα πέσανε αποτον υρανο στι γι, χτιπόντας το ένα πάνο στο άλο.

— Παπύλι! . . . — κσαναφόνακσε ο Λένκας.

Ι φονί-του, που τι σκέπαζε ο κρότος τις βροντις, έμιαζε τον αχο που βγάζι μικρι σπαζμένι καμπάνα.

— Τί; φοβάσε ; . . . — βραχνα αποκρίθικε ο παπυς δίχος να σαλέπσι απτι θέσι-του.

Αρχισαν να πέφτυν χοντρες σταλαματιες βροχις, κι ο θρός-τυς αχύσε έτσι μιστιριόδικα, πυ νόμιζε κανένας πος προιδοπιι κάτι. . . Μακρια ο θρος αφτος μεγάλοσε σε σιμπαγι, πλατι αχο, που έμιαζε με το τρίψιμο μεγάλις βύρτσας πάνο στιν κσερι γι, — μα εδο δίπλα στον παπυ κε τον ενκονο, κάθε σταλαματια πέφτοντας στι γι αχύσε σίντομα κε διακομένα κε κσεψιχύσε δίχος αντίλαλο. Ι κρότι τις βροντις όλο κε πλισιάζανε κε περισέβανε τις αστραπις ι λάμψες.

— Δεν πάγο στι στανίτσα εγο! Κάλιο εμένα το γεροσκίλο, τον κλεφτι . . . εδο να κατακλίσι ι βροχι . . . κι ο κεραβνος να με σκοτόσι ! . . . — αναστενάζοντας, ίπε ο παπυς. — Δεν πάγο ! . . Πίγενε μόνος . . . Νά τι ι στανίτσα... Πίγενε ! . . Δε θέλο να κάτσις εδο . . . Πιγενε ! . . πίγενε, πίγενε!

Δινατα με βραχνιαζμένι φονι φόνακσε ο παπυς.

— Παπύλι-μυ, σιχόρεσέ-με ! . . — ζιγόνοντάς-τον, παρακαλύσε ο Λένκας.

— Δε θα πάγο! Δε σε σινχορο! Εφτα χρόνια πεδέβυμε για σένα! Για σένα τα μάζεψα όλα. Για σένα. Μίπος εγο απο κάτι έχο ανάνκι; Πεθένο βλέπις, πεθένο . . . κε σι μυ λες κλέφτι . . . Για πιόνα κλεφτις; για σένα. . . όλα για σένα.. . Νά πάρ-τα, πάρ-τα. . . Για τι ζίσι συ τα μάζοκσα. . . για σένα κε έκλεψα . . .

Διαπεραστικι κραβγι γένικε ι φονι του γέρυ, που πλιμίρισε φρίκι τα στίθια του Λένκα.

Τα χτιπίματα τις βροντις, σαλέβοντας στέπι κε υρανο, βροντύσαν τόρα τό-

ςο θοριβόδικα κε βιαςτικα, πυ νόμιζε κανένας πος το καθένα-τυς ίθελε να π
κάτι ςτι γι πυ ίταν απαρέτιτο κε χρίσιμο γι αφτιν. Κε διόχνοντας το ένα τ
άλο μυνκρίζανε αδιάκοπα. Σχιζόμενος απτις αςτραπες ο υρανος έτρεμε, έτρε
με κε ι βιθιζόμενι στέπ', φοτιζόμενι κάποτε όλι απο γαλάζιο φος, κε κάποτε
σε κρίο, βαθι, πιχτο σκοτάδι, πυ παράκςενα τι ςτένεβε.

Αρχιςε να βρέκςι κε τις βροχις ι ςταλαματιες γιαλίζοντας ςαν ατςάλι ς
λάμπςι τις αςτραπις κρίβανε τα τρεμοζβίνοντα φότα τις ςτανίτςας.

Ετρεμε ο Λένκας απτο φόβο, το κρίο κε απο κάπιο θλιβερο έςθιμα εφθ..
πυ τυ προκςένιςε ι κραβγι τυ παπυ. Με τα μάτια ολάνιχτα — φοβότανε να τα
κλίςι κι όταν ακόμα ι ςταλαματιες τυ νερυ, απτο μυςκεμένο απτιν βροχι κεφα-
λι-τυ, έπεφταν μέςα ς'αφτα — άκυε τον παπύ-τυ, πυ ι φονί-τυ πνιγότανε λε..
μέςα σε κίματα απο δινατυς ίχυς.

Εςθανότανε ο Λένκας πος ακίνιτος καθότανε δίπλα-τυ εκι ο παπυς, κε τυ φε-
νότανε πος τυ ίνε γραφτο να χαθι, φέβγοντας κάπυ, κι αφίνοντας εκι το γέρο.
Κε δίχος να το προςέκςι κε ο ίδιος ζίγοςε τον παπυ, μα μόλις άνκικςε τ..
ανκόνα-τυ τρόμακςε, κε τραβίχτικε πίςο περιμένοντας κάτι το φοβερο . . .

Σχίζοντας τον υρανο ι αςτραπι φότιζε κε τυς διο, πυ καθόντανε δίπλα ο
ένας ςτον άλο, καμπυριαζμένι, κυλυριαζμένι, μύςκεμα απτο νερο τις βροχι..
πυ έτρεχε απτα κλαδια τυ δέντρυ . . .

Ο παπυς άπλονε το χέρι-τυ ςτον αέρα κε όλο μυρμύριζε κάτι, κυραζμέ..
όμος τόρα κε λαχανιάζοντας.

Τον κίτακςε κατάματα ο Λένκας κε φόνακςε απτον τρόμο . . . Στι γαλάζ..
λάμπςι τις αςτραπις το πρόςοπό-τυ φενότανε νεκρομένο κε τα θολομένα-τ..
μάτια κιτάζανε ιλίθια.

— Παπύλι ! . . Πάμε ! . . — φόνακςε χόνοντας το κεφάλι-τυ ανάμεςα
ςτα γόνατα τυ γέρυ.

Ο παπυς έγιρε απάνο-τυ, τον ανκάλιαςε με τα χέρια-τυ, τα λεπτα κε κο-
καλ'άρικα κε, ςφίνκοντάς-τον ςτιν ανκαλιά-τυ κςαφνικα ολόλικςε δινατα κε διαπεραςτικα, ςα λίκος, πυ πιάνετε ςτα βρόχια.

Σαν τρελος απτον ολολιγμότυ παπύ-τυ ο Λένκας αποςπάςτικε απτα χέ-
ρια τυ, πίδιςε πάνο κε ςα βέλος πετάχτικε μπροςτα, με τα μάτια ολάνιχτα,
τιφλομένος απτις αςτραπες, πέφτοντας, ςικονόμενος, κε ολοένα προχορόντας ςτο
βάθος, ςτο σκοτάδι, πυ κάποτε χανότανε απτι γαλάζια λάμπςι τις αςτραπις, κε
κάποτε κςανα έςφινκε ςτις κατάμαβρες-τυ ανκάλες το κςεφρενιαζμένο απτον
τρόμο πεδι.

VI.

Το πρωι τιν άλι μέρα τα πεδία τυ χοριυ τρέχοντα λαχανιαζμένα απτον ανιχτο κάμπο τις στανίτσας, πυ πέζανε πάντοτε ιδοπίισαν στο χοριο πος κάτο απτα καλάμια ίδανε το χτεσινο ζιτιάνο κε πος κάπιος θα τον σκότοσε φένετε γιατι βρίκανε δίπλα-τυ πεταμένο κινζάλι.

Μα όταν πίγαν ι γέρι κοζάκι να βεβεοθυν, αν ίτανε σοστα, πυ λέγανε τα πεδια, βρίκαν πος δεν ίταν έτσι. Ο γέρος ίταν ζοντανος ακόμα. Οταν τον πλ-ιάσανε προσπάθισε να σικοθι μα δεν μπόρεσε. Πάρθικε πια ι γλόσα-τυ κε με τα μάτια-τυ, τα γεμάτα δάκρια, ροτύσε όλυς για κάτι-τι κε κάτι ζιτύσε μες στο πλίθος, μα δεν έβρισκε τίποτε κι απάντισι δεν έπερνε καμια.

Το βράδι πέθανε κε τον θάπσανε εκι κάτο απτα καλάμια, όπυ τονε βρίκα-νε, γιατι στο νεκροταφίο να τον θάπσυνε δεν τέριαζε: πρότα, γιατι ίταν κσένος, δέφτερο — κλέφτις κε τρίτο — πέθανε δίχος μετάνια. Δίπλα-τυ μες στις λά-σπες βρίκανε το κινζάλι κε το μαντίλι.

Ιστερα απο τρις μέρες βρέθικε κε ο Λένκας.

Πάνο απο μια χαράδρα, όχι μακρια απτι στανίτσα, άρχισαν να περιστρέ-φοντε κοπάδια κορακιον, κε όταν πίγαν εκι ι χορικι να μάθυν τιν ετία, βρίκαν ένα πεδ, πυ έκιτο με απλομένα τα χέρια πρύμιτα μες στιν ιγρι λάσπι, πυ έμινε ίστερα απτι βροχι στο βάθος τις χαράδρας.

Στιν αρχι αποφασίσανε να το θάπσυνε στο νεκροταφίο, γιατι — λέγανε ίταν πεδι ακόμα, μα αργότερα μετανοίσανε κι αποφασίσανε να το θάπσυνε δίπλα στον παπυ απο τις καλαμιες κάτο. Σκεπάσανε με χόμα τον τάφο κε βάλανε απά-νο χοντροκαμομένο πέτρινο σταβρο.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Πιά ίταν ι ετία πυ μαλόσανε ο Λένκας κε ο παπυς;
2. Γιατί ι κλεψια τυ μαντιλιυ ίχε τόσι επίδρασι στο Λένκα;
3. Τί ίτανε κίνο πυ παρακινύσε στιν κλοπι τον παπυ; Απο πιά λόγια-τυ φένετε;
4. Τί έλεγε ο παπυς για τυς πλύσιυς κε τυς φτοχυς; Απαντίστε με τα λόγια τυ παπυ Τί έλεγε γι αφτυς ο Λένκας; Γιατί ο Λένκας τόσο μικρος ακόμα, άρχιζε να εκσετάζι τι διαγογι τον πλύσιον κε τον φτοχον;

Κυπαν — ποταμος στο Βόριο Κάφκασο.

Στανίτσα — κοζάκικο χοριο.

Κονβόιρος — εκίνος πυ σινοδέβι τυς φιλακιζμένυς.

Κινζάλι — μαχέρι-στιλέτο.

Βρόχια — παγίδα με τιν οπία πιάνυν τα άγρια θερια.

5 Πὸς φέρθικε ο Λένκας ςτιν ομιλία-τυ με το χορίτςι; Διαβάςτε τα αποςπάζματα εκίνα, ὸπυ φένετε πος ο Λένκας ςινκινίτε απτο πάθιμα τυ χοριτςιυ, το παριγορι κε προςπαθι να το βοιθίςι.

6. Γιατί το χορίτςι αρνὶθικε τι βοίθια τυ Λένκα; Πια επίδραςι ὶχε ςτο Λένκα ι ὰρνιςι τυ χοριτςιυ;

7. Τί ιπὸφερε ο Λένκας εκς ετίας τις ζιτιανιάς-τυ;

8. Εκθέςτε με δικὰ-ςας λόγια γραφτα το τρίτο κεφὰλεο.

Ο ΓΕΡΟ ΜΑΖΑΙ Κ'Ι ΛΑΓΙ.

Ν. Νεκρασοφ.

Αβγυςτος μίνας ςτυ βυνυ τιν πλάγια,
εκι πυ μπεκάτςες κε άλα πυλια
εγο κι ο Μαζάι, κι ι διο κινιγι,
λαβόναμε, διόχναμε, — ανθρόπι ςκλιρι, —
κςὰφνυ βυβάθικε γίρο ι πλάςι
νέφος τον ίλιο ίχε ςκεπάςι.
Μικρο το ςίνεφο, μάβρο πυλι,
ςε βροχι κςέςπαςε, θευ οργι.
Ιςιες, ατςάλινες βέργες ςτιλπνες
τι γι τριπένανε ςταλαματιες
τις βροχις π'όπεφτε... Με το Μαζάι
τρέκςαμε, μπίκαμε ς' ένα ςαράι..
Φίλος ο Μαζάι, γιαφτον θα ςας πο.
Μέρες τιν άνικςι μαζί-τυ περνο
ςτο χοριό-τυ, ό πόςο μάρέςι τρελα!
Τα δέντρα-τυ, τἄνθι, τα γίρο νερα,
τα ςπίτια-τυ πάνο ςε κςίλα ψιλα,
το πράςινο ρύχο πυ ι φίςι φορα!
(Τιν ὰνικςι ο τόπος μιάζι νιςι,
νερα παντυ γίρο, Βενέτςια ςοςτι!)
Με πάθος ο γερο Μαζὰι αγαπα
τον τόπο πυ έζιςε χρόνια πολα.
Χιριος, δεν τυ έμινε κανὲνα πεδι,
μονάχ' ανκονὰκι-τυ μικρο ὲνα ζι.
Βίμα απτιν ίςια δεν κάνι τι ςτράτα

ποτές-τυ, ζαλίζετε... Πάντα απτιν πάντα.
Τα δάςι τα ςχίζι, λανκὰδια περνα,
μ' απο μονοπάτια, κ'εκίνα ςτενα.
„Στρὰτα το δάςος δεν ίνε, πυλια
μποριςνα ςκοτόςις εκι κε θερια.
Για νεράιδες όςο κε οχς' απο' δο,
ποτές-μυ ς' εκίνα δεν πίςτεπςα' γο.
Πιομένος νά, κάποτε, κίτα να δις,
τυς φὸνακςα κι όμος δε φὰνι κανις!
Μανιτάρια μαζέβο τι μέρα ανκαλιες,
τί μύρα, τί φράυλα! Φὰγε όςο θες!
Το βρὰδι το πέφκο ςιγοτραγυδα,
λογάκια ι βρίςι τυ ρίχνι γλικα.
Τι νίχτα ι γλάφκα μονάχι πετα.
Τί όμορφα πόδια, τί μὰτια χοντρα!
Τι νὶχτα... μα κάποτε διλιάζο κ' εγο,
ςοπένυνε όλα, αέρας νερο,
κε μὸνο τυ πέφκυ το τρίκςιμ' ακυς
ςα γριας πυ κιμάτε 6αθια, γονκιζμυς."
Φροντίδα δεν έχι ο γέρος καμια.
Κινίγι, τις μέρες-τυ όλες περνα.
Μονὰχα πυ τόρα, κι αφτο ςτα ςτερνα,
δε 6λέπυν τα μὰτια-τυ ςαν πρότα καλα.
Μα δεν απελπίζι το γέρο κι αφτο,
δεν ίνε κε τόςο μεγάλο κακο.
Τραβα κιαν δε 6ρίςκι το ζόο το βόλι,
«Καμόματα», λέι, „έτςι ίςτε διαβόλι".
Ανέκδοτα κςέρι ο γέρος πολα
για όλυς τυς φίλυς κε τι γιτονια.
«Ο Κύζας, το λίκο πυ ίχε ςπαζμένο
τυ όπλυ-τυ, έφερνε πάντα μαζι
κυτὰκι με ςπίρτα καλογεμιζμένο,
κε ίταν το ςπίρτο τυ όπλυ ι πειχι.
Σιμαδὲβι απο θάμνο πίςο τα ζα,
τραβάι το ςπίρτο — το όπλο φοτια!

Αλος νά πàλι, κινιγος κςακυςτος
κυβαλύςε μανκάλι μαζί-τυ αφτος.
— Γιατί το μανκάλι μαζί-ςυ Τςανι;
— «Παγομένα τα χέρια-μυ ίνε πολι.
Λαγο ίτ' ορτίκι ςαν τίχι να δο
το όπλο αφίνο κι απàνο εδο
τα χέρια ζεςτένο,
το φίλο-μυ ίςτερα με βόλια χορτένο!“

Κινιγος τί να πις, κι αφτος με μανκàλι!
λέγι ο γέρος κε κυνα το κεφάλι.
(Τέτια ανέκδοτα ςιυς χοριάτες πολα,
θα βρις πιο χιρότερα ςτ' αφεντικα!)
Ενα τέτιο ανèκδοτο μες ςτο ςαράι
μια μέρα ο ίδιος μϋπε Μαζàι.
Για ςας τϋχο γρàπςι, πεδàκια, εδο,
δικί-μυ δεν πρόςτεςα λέκςι ς' αφτο.

2.

Κε άρχιςε έτςι ο γέρο Μαζάι
εχι κςαπλομένος μες στο ςαράι:
«Κινίγι θα ίταν μεγάλο εδο,
πυλια κε αγρίμια κε κάθε θεριο,
ςτον τόπο-μας πΰνε κε βάλτι πολι
κε βùρλα κε δέντρα κε θάμνι πικνι,
μα ρίμαχςαν όλα τάγρìμια, τα ζα,
τα δίχτια, τα βόλια — εκίνα κι αφτα.
Λαγι πόςι ίςαν! — κοπάδια ςοςτα!
Δεκάδες τυς πνίγαν τα πρότα νερα
τις άνιχςις, κ' έτρεχαν ι νέι, κ' ι γέρι
με γάντςυς εκίνι, αφτι με μαχέρι.
Σκοτὸναν ντυζίνες, δεκàδες πολες,
βαφόνταν με èμα πλαγιες, ρεματιες!
Σινίδιςι πύ; Εκιμόταν βαθια!
Μια μέρα, πυ λέτε, με βàρκα παλια
ςτο πέραν, για κςίλα, πιγένο βυνο.
Λαγι χιλιàδες! — ςτον τόπο-μας δο
τα πρότα τυ Μàρτι τυς φέρνυν νερα, —
Τις κòπες φυχτόνο κ' ι βàρκα πετα.
Κε νà, εχι κàτο νιςàκι μικρο
βλέπο κι απàνο, λοκςομàτες ςορο!
Σε κàθε λεφτο το νερο προχορι
ςτ' αγρίμια, ι όρα ενκίζι ι ςτερνι!
Στο πλàτος ι γί-τυς κε πίχις δεν ίνε,
ςτο μàκρος κε ςàζνα δεν ίνε.
Εχι πλιςιàζο... Κυνύνε τ' αφτια,
μα βίμα δεν κàνυν, κανις δεν πιδα.
Επίρα τον πρότο, ςτι βàρκα τον βàζο.
„Εμπρος κ' εςις όλι! ςτυς àλυς φονàζο.
Το ςίνταγμα μόλις ςτι βàρκα μυ μπένι
απο το νιςàκι υτ' ίχνος δε μένι.
«Λιπον» — τυς φονàζο, — «λαγι ςιοπι,
το γέρο θàκύςετε, ότι κι αν πι.

Θα πάρετε άδια για όλα απο μένα,
αλιος θα τα έχετε όλι χαμένα!»
Μεγάλ' ιςιχία, κανις δε ςαλέβι,
ι βάρκα μονάχα στο κίμα χορέβι.
Ι βάρκα χορέβι κ' εμας κυβαλα.
Μα νά εκι κάτο, κιτάζο καλα,
ςαν κάτι ςτιλάρι, παςάλι μαβρίζι·
ςιμόνο, ςε κύτςυρο πάνο λαγος
κυβάρι, τρομάζι εκι κε γονκίζι,
κιτάζι, βοίθια ζιτα ο φτοχος.
Τον πέρνο ςτι βάρκα, δεν ίνε βαρις,
κι ας' ιν' απτυς άλυς, πυ ίχα παχις.
Τον πέρνο κι αρχίζο να λάμνο κςανα.
Κιτάζο, τα μάτια-μυ ίχα γερα,
ςε θάμνο απο κάτο μεγάλι, παχια,
χοντρι, ςαν εμπόρυ, μπακάλι κιρα,
λάγενα μία, πυ μόλις εζύςε
κ' εμας με παράπανο κε φόβο κιτύςε.
Τιν πέρνο κ' εκίνι, κι απάνο ςτι γόνα
τυ ζόυ, τιν τρίπια-μυ ρίχνο ζιπύνα.
Κριόνι εκινι, τα δόντια χτιπα.
Κε πάμε. Ι βάρκα στο κίμα πετα.
Κε παμε. Ιςιχία ςτι βάρκα μεγάλι·
μα νά, μας προκάνι μεγάλο παςάλι,
δοκάρι κλαδάτο, πυ τρέχι γοργα,
κ'εκι ορθι κάπιι, πολι καθιςτα,
κε πρύμιτα άλι πλαγιάζυν λαγι —
βρεγμένι-τυς όλι, κριομέν' ι φτοχι.
«Μικρι λοχςομάτες, ςας έπερνα' γο,
μα έχο φορτίο μεγάλο εδο.»
τυς λέγο κι αμέςος πετο το καμάκι.
Στο κςίλυ πιάνι αφτο το κλαδάκι
κε έτςι τυς ςέρνι οπίςο-μυ όλυς,
εκιυ: τυς διαόλυς.
Πετα ι βαρκύλα ςτον όχτο ταχια.
Γελυν ι γινέκες, γελυν τα πεδια.
Κε ςκύζι ι Φρόςο ςτον Πάνο, ςτο Γιάνι:

«Για διέτε ο γέρο Μαζάις τί κάνι!»
— „Γελάστε με όλι-ςας, σις, τιν καρδια,
αφίςτε-μας μόνο ιςίχυς πεδια,»
τυς λέγο, κε δρόμο ςτι βάρκα, πετο,
ς' ενά-μιςι φτάνο ςτον κάμπο λεφτο.
Εδο ι λαγί-μυ, λιςάκςανε λες,
πιδύνε ςτα πόδια, κυνυν τις υρες,
τάφτιά-τυς τςιτόνυν, χορέβυν, πιδυν.
τι βάρκα κυνυν.
Ο πράςινος κάμπος, ι χλόι, ι γι,
το νύ-τυς τον πίραν ι θάμν' ι πικνι.
Το κςίλο ςτον κάμπο ςκυντο με ορμι,
τι βάρκα-μυ δένο κε «Ορα καλι!»

στος λοκςομάτες
λέγο επιβάτες.
Πιδάνε, πετάνε,
άφαντι αφτι,
κε μίτε γιρνάνε
οπίςο — ςτιγμι.
— Ε, λοκςομάτες!
τόρα ςοθίτε,
μα το χιμόνα
μι γελαςτίτε.
Σας ίδα με βόλι
θα πέςετε όλι.

Πάι το τάγμα-μυ, ςκόρπιςε όλο,
διο ζέβγι ςτί βάρκα μίνανε μόνο.
Αδίνατα άροςτα... στο ςακι κε τα διο
τα βάζο. Στο ςπίτι-μυ τα κυβαλο.
Κιμιθ'καν τι νίχτα, εφάγαν καλα,
προι ςικοθίκαν ταγρίμια γερα.
Τυς φέρνο ςτον κάμπο κι απο το ςακι
τυς βγάζο κε δρόμο αφτι — αςτραπι.
Κ' εχι προβοδίζοντας τυς δίνο τρανι
εγο ςιμβυλι.

Χιμόνας εμπίκε, μακριά-μυ μακρια,
γιατι αν ςιμόνετε χαθίκατε πια.
Καλοκέρι, φτινόπορο, ἀνικςι εγο,
λαγο δε ςκοτόνο, μεγάλο, μικρο.
Το πετςι δεν ακςίζι,
το μαλι κςεθορίζι.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Πός γλιτόςανε ι λαγι απτιν καταςτροφι ςτον κερο τις πλιμίρας; Σε πιύς ςτίχυς μας το λέγι ο πιιτις;
2. Πός γλίτοςε τυς λαγυς ο γέρο Μάζαι; Πός θεράπεπςε τυς άροςτυς λαγυς;
3. Γιατί ο Μαζάι δεν ςκότονε λαγυς τιν άνικςι; Απαντίςτε με ςτίχυς τυ πιίματος.
4. Σε πιές ςτροφες τυ πιίματος αναφέρετε ι ικόνα, πυ ίνε ςτο βιβλίο

Ι ΑΠΕΡΓΙΑ ΣΤΙΝ ΠΑΡΜΑ.

Μ. Γὸρκι.

Στι Γένυα, ςτι μικρι πλατείτςα μπροςτα ςτο ςταθμο, μαζέφτικε μεγάλο πλίθος λαυ. Ι περιςότερι εργάτες, μα ίςαν κε πολι πλύςια φορεμένι, καλοθρεμένι ἀνθροπι. Επικεφαλις τυ λαυ — τα μέλι τυ διμαρχίυ, πςιλα πάνο απτα κεφάλια-τυς κιματίζι βαρια, τεχνικα κεντιμένι με μετάκςι, ι ςιμέα τις πόλις, κε δίπλα ς'αφτι ι πικιλόχρομες ςιμέες τον εργατικον οργανόςεον. Λάμπι ο χρυςο τον φύντον, τον κροςον, τον κορδονιον, λάμπυνε τα κοντάρια πάνυ ςτυς κοντυς. πςιθιρίζι το μετάκςι, ςαν χορος, πυ μιςόφονα πςάλι, βυίζι το πλίθος τυ λαυ πυ ίνε διατιθιμένο πανιγιρικα.

Κιλομένο ιμικικλικα ςτέκετε το βαρι μαρμάρινο χτίριο τυ ςταθμυ, μ'ανικτες τις διό-τυ φτερύγες, — νομίζις ζιτα ν'ανκαλιάζι τυς ανθρόπυς. Απτο λιμάνι φέρνετε ι βαρια ανάςα τον βαποριον, ι ιπόκοφι δυλια τυ βιντςιυ ςτο νερο, το κυδύνιζμα τον αλιςίδον, ςφιρίζματα κε φονες, — ςτιν πλατία, ιςιχία, ζέςτι κε πλίκςι μεγάλι. Στυς εκςόςτες κε ςτα παράθιρα τον ςπιτιον — γινέκες με λυλύδια ςτα χερια, γιορτάςιμα ντιμένα πεδια, ςα λυλύδια κ'εκίνα.

Σφιρίζι, ζιγόνοντας ςτο ςταθμο ι ατμομιχανι — το πλίθος ςάλεπςε απτι θέςι-τυ· ςα μάβρα πυλια πεταχτίκανε πάνο απτα κεφάλια κάμποςα τςαλακομένα καπέλα, ι μυζικάντιδες πέρνυν τα τρυμπόνια, κάπιι ςοβαρι ιλικιομένι ἀνθροπι, ςιγιρίζοντας τ'απάνο-τυς, προχορύνε μπροςτα, γιρίζυν τα πρόςοπά τυς ςτο λαο κε λένε κάτι, κυνόντας τα χέρια δεκςια κι αριςτερα.

Βαρια κε δίχος να διάζετε, ανίχτικε πίσο ο λαος, αφίνοντας πλατι πέραζμα στο δρόμο.

— Πιόν ιποδέχοντε;

— Τα πεδια απτιν Πάρμα!

Απεργία εκι ςτιν Πάρμα. Τα αφεντικα δεν ιποχορυν. Ι ζοι για τυς εργάτες γένικε δίςκολι, κε νά-ςυ εκίνι, αφυ μαζόκςανε τα πεδιά τυς, πυ άρχιςαν να μαρένοντε απτιν πίνα, τα ςτίλανε ςτυς ςιντρόφυς-τον ςτι Γένυα.

Πίςο απτις κολόνες τυ ςταθμυ παραταγμένι έρχετε πομπι μικρον πεδιον· ίνε μιςόγιμνα κε φένοντε μαλιαρα ανάμεςα απτα κυρέλια, πυ τα ςκεπάζυν, μαλιαρα ςα μικρα παράκςενα θερια. Ερχοντε, κρατόντας τα χέρια, απο πέντε ςτι ςιρα — πολι μικρα, ςκονιζμένα, κυραζμένα όπος φένετε. Τα πρόςοπά-τυς ίνε ςοβαρα κε τα μάτια-τυς λάμπυν ζοιρα κε κςάς-ερα, κι όταν ι μυςικι για ιποδοχί τυς πέζι τον ίμνο τυ Γαριβάλδι, — χαμόγελο ικανοπίιςις ςκεπάζι τα κςερακιανα, μιτερα κε πιναζμένα προςοπάκια. Το πλίθος χερετίζι τυς ανθρόπυς τυ μέλοντος με κςεκοφαντικες φονες, μπροςτά-τυς γέρνυν ι ςιμέες, βριχιέτε ο χαλκος τον τρυμπονιον, κοφένοντας κε θαμπόνοντας τα πεδια — τα κςίπαςε κάμποςο ι ιποδοχι αφτι, ςτι ςτιγμι τραβίχτικάν πίςο, μα κςάφνυ ςάμπος διαμιας να μεγάλοςαν, ςινκεντροθίκανε ς'ένα ςόμα κε μ'εκατοντάδες φονες πυ βγένανε ςαν απο ένα ςτίθος φονάκςανε.

— Ζίτο ι Ιταλία!

— Ζίτο ι νέα Πάρμα! — βυίζι το πλίθος, γιρίζοντας ςτο μέρος-τυς.

— Ζίτο ο Γαριμπάλδις! — φονάζοντας τα πεδια, χοθίκανε ςα ςφίνα ςταχτια ςτο πλίθος κε κςαφανιςτίκανε εκι.

Απτα παράθιρα τον κςενοδοχίον, απτις ςτέγες τον ςπιτιον, άςπρα πυλια κιματίζυν τα μαντίλια, κε χίνετε ςτα κεφαλάκια τον πεδιον βροχι απο λυλύδια, ςιντροφεμένι με έφθιμες δινατες κραβγες.

Το παν γίρο πίρε γιορτάςιμι όψι, ζοντάνεψε, κε το ςταχτι μάρμαρο άνθιςε με κάτι φοτινυς λεκέδες.

Κυνιόντε ι ςιμέες, πετύνε λυλύδια κε καπέλα, πάνο απτα κεφάλια τον μεγάλον φιτρόνυνε μικρα πεδικα κεφαλάκια, φένοντε κε χάνοντε μικρύτςικα μάβρα χεράκια πυ πιάνυν τα λυλύδια κε χερετάνε, κι όλο τον κερο τον αγέρα γεμίζι αδιάκοπι δινατι κραβγι:

— Ζίτο ο ςοςιαλιζμος!

— Ζίτο ι Ιταλία!

Σχεδον όλα τα πεδια τ'αρπάκςανε ςτα χέρια, κάθιντε ςτυς όμυς τον

μεγάλον, σφιχτα κρατιέντε στις ανκαλιες κάπιον σοβαρον μυστακλίδον. Ι μυσικι μόλις ακύετε μες στο θόριβο, τις φονες, τα γέλια.

Στο πλίθος χόνυντε ι γινέκες, διαλέγοντας τα πεδια πυ μίνανε κε φονάζυν ι μια στιν άλι:

— Εσις διο πέρνετε, Ανέτα;

— Νε! Κε σις το ίδιο;

— Κε για τιν απόδαρι Μαργιρίτα ένα . . .

Παντυ έφθιμι διάθεσι, γιορτάσιμες μορφες, νοτιζμένα αγαθα μάτια, κε πυ κε πυ τα πεδια τον απεργον μασύνε πια ψομι.

— Στον κερό-μας γι' αφτο δεν σκεφτόντανε; — λέγι ένα γεροντάκι με μίτι πυλιυ κε μάβρο πύρο στα δόντια.

— Κε έτσι απλα. . .

— Νε! Απλα κε γνοστικα.

Εβγαλε ο γέρος το πύρο απτο στόμα τυ, χίτακσε το άκρο-τυ κε, στενάζοντας, πέτακσε τι στάχτι. Κε ίστερα, βλέποντας κοντά-τυ διο πεδια απτιν Πάρμα, πυ όπος φένετε ίσαν αδέρφια, σκιθρόπιασε, κατ ύφιασε — σοβαρα τον

κιτάζανε τα πεδια, — έχοσε το καπέλο ος τα μάτια, κι ανίμπορος να τα βοιθίσι, άκλερα τυ πέσανε τα χέρια· τα πεδια μαζέφ·ικαν το ένα δίπλα στο-άλο κατσυφιαζμένα· ιποχορόντας ο γέρος, κάθισε σταβροπόδι κε δινατα, παραπολι επιτιχιμένα, άρχισε να φονάζι σαν πετινος. Χαχανίσανε τα πεδια, χτιπόντας τις γιμνές-τυς φτέρνες πάνο στις πέτρες, κι ο γέρος σικόθικε, διόρθοσε το καπέλο-τυ κε νομίζοντας πος έκανε όλα, πυ έπρεπε, ταλαντεβομένος πάνο στα πόδια-τυ, πυ δεν τον ακύανε κε πολι, απομακρίνθικε.

Χορέβοντας προχορι μαβρομαλύσα γενυέζα βαστόντας απ·ο χέρι ανθροπάκο, εφτα μόλις χρονον, με ξίλινα παπύτσια κε σταχτι καπέλο ος τυς όμυς. Κυνάι το πεδι το κεφαλάκι τυ για να ρίξι πισο το καπέλο, μα εκίνο όλο κε τυ πέφτι στο πρόσοπο. Αδράχνι ι γινέκα τα καπέλο κε, πετόντας-το απσιλα κάτι τραγυδα, κε γελα; τιν κιτάζι το πεδι, γέρνοντας το κεφάλι—όλο χαμογελα, ίστερα πιδα μπροστα, ζιτόντας να πιάσι το καπέλο, κε γίνοντε αφαντικι κ' ιδιό τυς μαζι.

Ενας απσιλος άνθροπος με πέτσινο γιακα κε γιμνα πελόρια χέρια, κρατα στυς όμυς-τυ κοριτσάκι έξι χρονο, μικρόλικο κε σταχτερο σαν ποντίκι, κε λέγι στι γινέκα, πυ πίγενε δίπλα-τυ κε βαστύσε απτο χέρι ένα αγοράκι, κοκιομάλι, σα φοτια:

— Καταλαβένις, αν θα μας μιμιθύνε κε ι άλι, δίσκολα τότε να μας καταβάλι ο εχτρος. Κε γελόντας δινατα, θριαμβεφτικα πετάι το μικρό-τυ φορτίο στο γαλάζιο αέρα, φονάζοντας:

—Ζίτο ι Πάρμα-α!

Περνυν ι άνθροπι κρατόντας απτο χέρι ίτε κυβαλόντας μαζί-τυς τα πεδια. Στιν πλατία μνίσκυν πατιμένα κε τσαλακομένα λυλύδια, χαρτάκια απο καραμέλες. Κε αμπτυς δρόμυς, σάμπος απο απέραντυς σολίνες, χίνοντε ι έφθιμες φονες τον ανθρόπον, πυ προχοράνε στιν προιπάντισι τις νέας ζοις.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Γιατί πίγανε τα πεδια απτιν Πάρμα στι Γένοα;
2. Απο πιές φράσες φένετε πος ίσαν πεδια απεργον;

Γένοα, Πάρμα — πόλις τις Ιταλίας.

Γαριμπάλδις — ο αρχιγος τις απελεφθεροτικις κίνεσις στιν Ιταλία. Γενίθικε στα 1806. Πέθανε στα 1882.

3. Πὸς δεχτίκανε τα πεδια ςτι Γένυα;

4. Πὸς εςθανθίκανε τον εαφτό-τυς τα πεδια με τι νέα-τυς κατάςταςι; Διαβάςτε τα ανάλογα μέρι ςτο διίγιμα.

5. Τὶ λογις ίταν ι θέα τις πόλις, τον δρὸμον, τυ λαυ κατα τιν ιποδοχι τον πεδιον; Απαντὶςτε με λόγια τυ διιγίματος.

6. Σαν τί άνθροπος να ίταν εκίνος με τον πὲτςινο γιακα; Πός πρέπι να καταλάβυμε τα λὸγια-τυ „καταλαβένις, αν θα μας μιμιθὺνε κ' ι άλι . . δίςκολα τότε να μας καταδὰλι ο εχθρος"?

ΑΝΙΚΣΙΑΤΙΚΙ ΜΠΟΡΑ.

Φ. Τιύτςεφ.

Πὸςο μ' αρέςι ςτιν αρχι τυ μάι,
τρελα τιν μπόρα τιν αγαπο,
όταν ι πρότι βροντι κςεςπὰι
πεγνίδι πάνο ςτον υρανο.

Ι πρότι βρὸντι αντιλαλύνε,
πετα ι ςκόνι κε τις βροχις
μαργαριτὰρια παντυ πετύνε,
χριςι ι κὰμπι, ίλιε, τις γις.
Ζβέλτο απτα όρι το νερο ορμὰι
πυλιον ςτα δὰςι ακυς φονες.
Κ' ιχο ι βυνίςια π' αντιλαλάι
ακομπανιὰρι λες τις βροντες.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Πιό ίνε κίνο πυ προκαλι τι χαρα, πυ μας περιγράφι ςτο παραπὰνο πὶιμα ο Τιὺτςεφ; Διαβάςτε τυς ςτίχυς τυ πιίματος, για τι χαροπια ανικςιὰτικι μπὸρα.

2. Διαβὰςτε ςτο πὶιμα τυ Γόρκι „Ο παπυς Αρχιπ κι ο Λένκας" τα μέρι εκίνα πυ περιγρὰφι τιν μπόρα. Τί λογις ὶνε ι μπὸρα πυ περιγράφι ο Γὸρκι; Απαντὶςτε με τα λογια τυ διιγίματος.

3. Πιὰ ὶνε ι διαφορα τις μπὸρας ςτιν περιγραφι τυ Τιὺτςεφ κε τυ Γὸρκι;

Φακίνο — χαμὰλις.

Πύρο — τςιγὰρο, καμομένο απο φίλα καπνυ.

Ο ΜΑΙΣ.

(Μίθος.)

Δ. Μπέτνι.

Ιμέρα τις Προτομαγιας
στον ίλιο αντίκρι ο Λυκας,
απὰνο ςε μιντέρι
κιμὰτε, για προςκέφαλο το δεκςι έχι χέρι.
Το βλέπι ο νικοκίρις-τυ τρέχι κε τον κςιπνα:
— Λυκα, — φονὰζι, — ε, Λυκα!
Κιμάτε τέτια όρα!
Ο ίλιος, κίτα, απςιλα!
Στον κὰμπο όλα τα πεδια.
Φτὰνι! Στι δυλια τὸρα.
Βυδὰθικες δεν απαντας;
Τί; Στι δυλια δε θες να πας;
Το βλέπο, ςε φυςκόςανε τα μιαλα ι άλι.
Ιδα χτες τα φιλὰδια, πυ ςΰδιναν αφτι,
τις πὸλις ι κςιπόλιτι. Για απεργία πὰλι,
για στὰςι ετιμὰζοντε, μαζι μ' αφτυς κεςι;
Το ςκιλολόι τις φάμπρικας δε φτὰνι πυ θολόνι
στιν πὸλι τα μιαλα,
κ' εδο τιν υρα χὸνι.
Στο πὸδι να ςικόςι ζιτα κε τα χορια.
Προτομαγια ! . . . Τιν κςὲρυμε 'μις τι γιορτι αφτι!
Μα τὸτε ςε παρακαλο, πες-μυ, Λυκα γιατί,
δόρο το πὰςχα ςΰδοςα το μὰλινο ζονὰρι;
Για τα γλικα τα μὰτια-ςυ; Ακυςε, παλικὰρι,
μένα το νικοκίρι-ςυ, πυ θέλο το καλό-ςυ!
Τις τρελαμὰδες ὰφιςε . . . έλα, στον εαφτό-ςυ
ενέςο ίνε κερος.
Γιατί φιλε άλιος
τις φιλακις τα ςίδερα μαζι μ' αφτυς θα δις
κε με το χοροφίλακα κε ςι θα γνοριςτις»
Ιπε' κι αμέςος ὰλακςε ι όπςι τυ Λυκα.

Μελὰνιασε, τα μὰτια-τυ αστρὰπσανε, πιδα:
— Αφέντι, — λέι — να μιν κσεχνας πος ι Προτομαγια, . . .
λὲι κε μες στα στίθια-τυ ὰναπσε πια ι μπὸρα.
Κε τρίζοντας τα δόντια-τυ, σφίνκοντας τι γροθια,
προςθέτι: — Ακυςε, λιπον! . . Μα. . . κὰλιο άςτα τὸρα. . .

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Με τί τρόπο θέλιςε να φοβερίςι το νικοχίρι ο μπατράκος;
2. Με πιὰ μέςα προςπαθὺςε ο νικοχὶρις να εμποδίςι τον μπατρὰκο απτον γιορταζμο τις προτομαγιας;
3. Πιὶ προςκαλὺςαν τον μπατρὰκο στο γιορταζμο τις προτομαγιας;
4. Σε πιὰ λὸγια τυ νικοχίρι φὲνετε το μίςος-τυ ενὰντια στυς εργάτες;
5. Σε πιὰ εποχι (πριν ίτε ίςτερα απτιν επανὰςταςι) μπορύςε να γὶνι ι ομιλία αφτι τυ μπατρὰκυ με το νικοχιρι; Απο πιά λόγια φένετε;

ΤΟ ΣΥΡΑΒΙ ΚΕ ΤΟ ΚΛΑΡΝΕΤΟ,
(Π α ρ α μ ί θ ι).

Δ. Μπὲτνι.

Μια φορα το καλοκέρ, μεςιμέρι,
στο βελύδινο τον κὰμπο, έκςο απτο χοριο,
τυ τςοπὰνι το ςυρὰβλι το φτοχο, νέτο ςκέτο,
με το πλύςιο ανταμόθικε κλαρνέτο.

— Γιὰ ςυ, φίλε, φίλε γιὰ-ςυ, — με φονι ςτρινκια
το κλαρνέτο στο ςυρὰβλι κε αφτο τυ απαντα:
— Γιά-ςυ, γιὰ-ςυ! δε γελιέμε, θ'άς' απτυς πολιτιανυς,
μα δε δὶναμε να νιόςο απο πιυς;

Προςεβλίθικε εκίνο κε αφεντικα:
— Τριπς' τα μὰτια-ςυ, — τυ λέγι, — άνιξς-τα καλα.
Κίτα πιός ςυ ομιλὰι, πιός μπροςτά-ςυ ςτέκι κςένος;
Ακυς, ίμε το κλαρνέτο, μυζικὰντις κςακυζμένος.
Κε αν κάπος τι λαλιὰ-μυ ι λαλιὰ-ςυ κε τι μιὰζι,
μα ο ςκοπός-ςυ να το κςέρις στο ςκοπυ-μυ δεν τεριάζι,
Ολα να ς'τα πο, χοριὰτι, το μιαλό-ςυ θα τα χὰνι,
μα θα ςυ τα πο:

Τραγυδο εγο κι αρχίζυν στα παλàτια το χορο
πρίνκιπες κε ιγεμόνες, αφεντàδες, μεγιστàνι!
Τόρα σίνκρινε με μένα αν τολμας τον εαφτόν-συ,
που με το τραγύδι κàνις μοναχα κε το σκοπό-συ,
τα κοπàδια να σκιρτύνε κε να τρέχυνε τρελα,
κε τιν αγελàδα κàνις να κυνàι τιν υρα!

— Ιν' σοστο, — τυ αποκρίθι το συρàβλι, — σινκενι
με εμας ι αφεντàδες δεν ίνε, μιτ' ι τρανι,
μα κερος θ'αρθι
κι απο τι δικί-μας κàτο θα χορέπσυν μυσικι,
όλι-συ ι μεγιστàνες, ι αρχόντι κ' ι τρανι.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Πιòν εκπροσοπέδι το συρàβλι κε πιον το κλαρνέτο;
2. Γιατί καφχιòτανε το κλαρνέτο;
3. Πòς πρέπι να καταλάβυμε τα λόγια τυ συραβλιυ: „Μα κερος θαρθι κι απο δικί-μας κàτο θα χορèπσυν μυσικι;" Πòτε εκσεπλ·ρόθικαν τα λόγια αφτα τυ συραβλιυ

ΕΜΙΣ — ΧΑΛΚΙΑΔΕΣ.

Φ. Σκùλεφ.

Εμις—χαλκιàδες, τις εφτιχιας
σφιριλατàμε 'δο τα κλιδια
Πσιλα, σα γίγας, σίκο σφιρί-μα;
χτίπα στ'ατσàλινα στίθια βαρια.
Φοτινο δρόμο σφιριλατàμε

για το λαό-μας, τιν εφτιχία.
Με τι φοτιὰ μας στ'αμόνι πὰνο
τιν ατςαλόνυμε τι λεφτερια.

Μετα απο κὰθε, νὰ, χτίπαμὰ μας
φοτίζι ι φλόγα στα ςκοτινα.
Κε στα χορὰφια κε στ'αργοςτὰςια,
γίγας, ο ςκλὰβος λαος, κςιπνα.

Ι όρα νκίζι, πυ στι μεγὰλι
μὰχι ι ςὰλπινκα μας προςκαλι,
στο μανιαζμένο τις μπόρας κίμα
να ςοριαστύνε όλ' ι εχτρι.

Πςιλα, ςα γίγας, ςίκο, ςφιρί-μας
ςτ'ατςάλινα ςτίθια χτίπα βαρια.
Εμις—χαλκιὰδες, τις εφτιχίας
ςφιριλατάμε 'δο τα κλιδια

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Για πιὰ εφτιχὶα γίνετε λόγος στο πίιμα αφτο;
2. Τί ςιμένυν ι λέκςες: „στι μεγάλι μὰχι ι ςὰλπινκα μας προςκαλι".
3. Πιός εχτρος, λέγι,—πος θα ςοριαςτύνε στο μανιαζμένο τις μπόρας κίμα;
4. Πός πρέπι να ενοίςομε το ςτίχο «γιγας, ο ςκλάβος λαυς κςιπνα».
5. Πότε (πριν ίτε ίςτερα απτιν επανάςταςι) γράφικε το πίιμα αφτο; Επιβεβεοςτε τις απάντιςές-ςας με κςεχοριςτες φρὰςες απτο πίιμα.

ΠΟΣ ΙΤΑΝ Ο ΠΟΛΕΜΟΣ Σ' ΕΜΑΣ.

(Πεδικι διigιςι.)

Α. Νεβὲροφ.

Εκίνι τι νιχτια πλάγιαςα πὰνο στο πάτομα, δίπλα στο ςχαμνι. Μα να φέρο τα μὰτια πὰνο δεν μπορύςα. Πλάγιαζα με τα μάτια ανιχτα, τον ίπνο-μυ έδιοχνε το πόδι-μυ πυ κνιζότανε όλο κε ι δίψςα. Πὸςο ίθελα να πιο. Σίκοςα το κεφάλι. Στο καλίβι ςκοτὰδι πικνο, να δο τίποτε δεν μπορὺςα. Ακύο μονὰχα τιν ανάςα τις μὰνας-μυ, κε τιν αγελάδα πυ κνιζότανε πίςο απτο ςανίδομα. Μυ φάνικε πος κάπιο ποντίκι έκςιζε στι γονία κάτι με το πόδι-το. Φοβίθικα. Θέλιςα κςανα να κιμιθο, κυκυλόθικα με το κεφὰλι-μυ κὰτο απτο πάπλομα, οταν κςάφνυ ακύο να χτιπα ι καμπάνα τις εκλιςιας κε κὰπιος πίςο

απτο παραθιράκι-μας να φονάζι. Πιδιςε ι μάνα-μυ απτο κρεβάτι κ' εγο ζοντανος κε πεθαμένος κὶμε στο κρεβάτι-μυ κε δε ςαλέβο απτο φὸβο-μυ. Προςπαθο να δο, μα δίχος φος δε φένετε τίποτα. Ι μάνα-μυ τρέχι μες στιν καλίβα, ζιτὰι τα σπίρτα για νὰνὰπςι τι λάμπα κ' εκίνα λες επίτιδες, δε βρίςκοντε πυθενα.

— Σάνκα, Σὰνκα! — μυ φονὰζι, Σίκο πεδὶ-μυ, κὰτι κακο μας βρίκε....

Ακὺο ποςτρέχι, μα να ςικοθο φοβὺμε, τα πὸδια-μυ τρέμυν, το λεμὸ-μυ ςάμπος κὰπιος να τραβὺςε με ςκινια. Θέλο, θέλο να πο πος δεν κ'μὰμε, μα τι φονί-μυ να βγάζο δεν μπορο, ςάμπος δεν ίνε δικιά-μυ. Ακςαφνα τράντακςε όλι ι καλίβα, κυδυνίςανε τα παραθιρὰκια, λες κε κὰπιος τα ςκύντιςε δ νατα.

Κςιπόλιτος πίδιςα απτο κρεβάτι κι άρχιςα να φονάζο:

— Μάνα! Μὰνα!

Προςπαθο να τιν πιάςο απτο χέρι, δεν μπορο, προςπαθι κ' εκίνι να με πιὰςι απτο χέρι δεν μπορι. Σκοτὰδι βαθι στιν καλίβα κι απτο φὸβο δε διακρίνομε τίποτα. Χτίπιςα το κεφὰλι-μυ στο δρεπὰνι, ι μάνα-μυ αναποδογίριςε το βέτρο. Σ'όλο το πάτομα απλὸθικε το νερο. Στο δρὸμο αλιχτύςαν τα ςκιλια, πίςο απτον τίχο μύνκριζε ι αγελάδα. Δε θιμὰμε πος βρίκε τα ςπίρτα ι μάναμυ πος ἀναπςε τι λάμπα κε πος βρέθικα εγο κοντὰ-τις, όλος τρέμοντας. Επρεπε κὰτι να κὰνο, μα κι ο ίδιος δεν ίκςερα τί. Ι μάνα φονάζι πὰνο απτο κεφάλι-μυ:

— Σάνοςκα, πεδὰκι-μυ αρχίζι ο πὸλεμος. Πὺ θα φίγο μαζί-ςυ.

Κε με τα λὸγια αφτα τις μὰνας ακύετε ένας μεγὰλος κρὸτος πίςο απτιν καλίβα-μας. Κάθιςα απτο φόβο. Κιτὰζο. Τί να δο! Ι θία Παραςκεβι μ'ένα πυκάμιςο τρέχι στιν πόρτα κρατὸντας ςτο χέρι-τις ρὸκα. Κάτι θέλιςε να τις πι ι μὰνα-μυ, μα εκίνι κυνάι τι ρὸκα.

— Ζβίςε τι φοτια! Ι κοζάκι μπὶνυν στα σπίτια...

Κυναι ι θία Παραςκεβι τι ρὸκα κε το παράθιρο ςάμπος απο αςτραπι έλαμπςε. Εγο φοβίθικα περιςὸτερο. Ανίγι το ςυντυκὰκι ι μὰνα, μαζόνι κὰτι ςκέδι, στενάζι, ςιγοκλέι κ' εγο ςαν πεθαμένος κοντὰ-τις. Με πιὰνι απτο χέρι φονὰζι, λες κε ίμυνα κοφος: „Σάνκα!..." κ' εγο απτο μέρος-μυ δεν μπορο να ςαλέπςο.

Κςανα αρχίςαν τα χτιπίματα, κροταλιζμι λες τυς τρακςενὺςε ο βὺρβυλας τςοπὰνι. Στιν αρχι δεν κατάλαβα τι τρέχι, νὸμιζα πος επίτιδες τα κὰνι κάπιος, αργὸτερα κατὰλαβα πος ίνε τυφεκίδι. Αδρακςε ι μὰνα-μυ τι γύνα τυ πατέρα τι φόρεςε, στα χέρια κρατὰι το καζανάκι με τιν κὰςςα, μυ απλόνι, μὸλις κε με μεγὰλι βία κρατόντας τα δάκρια-τις.

— Κρὰτα, κρὰτα, πρέπι να φίγυμε...

Πίρα το καζανὰκι, ι μὰνα πίρε τα παπύτςια κὰτο αππο κρεβὰτι, ολὸκλιρ
πςομι, βέτρο ὰδιο, κε μαζι ριχτίκαμε ςτο δρὸμο. Συφρόνι κοντα ςτο φράχτι κε δια-
τὰζι να ςκίπςο... Σκίβο ὸςο μπορο χαμιλα, το καζανὰκι πέφτι αππα χέρια-μυ.
Δε βλέπο τίποτα. Μπερδέβομε ς' ένα μέρος, πέφτο πὰνο ςε βὸλο, το καζανὰκι
πετα αππα χέρια-μυ. Με διςκολία το βρίςκο. Ι μὰνα μυ φονὰζι ςτα ςκοτινα:

— Γρίγορα, γρίγορα.

Τρέχομε κ' ι διο κι αντίκρι-μας τρεχυν άλι. Αλος ςτἄλογο πιλὰλα, ὰλος
ςςτο αμὰκςι. Σ' ένα μέρος ι γρια Λιπὰτοβα ςκὸνταπςε πὰνο-μας με τιν ικὸνα
ςτα χέρια. Σ' ένα ςοκάκι ο γέρο Σίδοροφ κὰθετε ςταβροπὸδι, κε φονὰζι:

— Μὰνα-μυ, μὰνα-μυ!

Τα ὰλογα καλπὰζυν, τα τυφέκια κροτυν κ' ι αςτραπες ὸλον τον κερο πέ-
ζυνε πὰνο αππο χοριο.

— Μάνα, — φονὰζο, — πυ να τρέκςυμε!

Μα κίνι δε γιρίζι πίςο, τρέχι δε μ' ακύι.

Φτὰςαμε ς' ένα μακρινο ςοκὰκι, κι αππο ὰλο ςοκάκι νὰ, πὰνο-μας κατεφθ-
αν τρις καβαλὰριδες. Κὰθιςα κοντα ςτο φράχτι για να μι με δύνε κ' ι μὰνα-μυ,
μι κςέροντας πος κὰθιςα έτρεκςε παρακὰτο. Θέλιςα να τρεκςο κ' εγο κατὸπιν-τ...
μα ι πιροβολιζμι τὸρα αρχίςανε κε ςτο ςοκὰκι, πυ βριςκὸμυνα. Αππο φὸβο ςικο-
θικαν απάνο τα μαλια τυ κεφαλιύ-μυ. Κρατο το καζανὰκι με τιν κὰςςα κε
ς·έφ·ομε: «Θα με ςκοτὸςυν ὶτε ὸχι;»

Κε νὰ ο κομυνιςτὶς-μας, ο Πὰβλοφ Ιβαν, τρέχι — το γνόριςα αππι φον...
ολὸιςα πὰνο ςτο ςτρατιὸτι, πυ καθὸτανε πὰνο ςτο ὰλογο. Πιροβολι ο Πὰβλοφ,
το ὰλογο ςικόνετε ςτα πιςινὰ-τυ, ςοριὰζετε ςτι γι κε δὶπλα-τυ ο ςτρατιὸτ...
Κ' εγο δραςκελὸντας-τον τρέχο, τρέχο κε χάνομε πὶςο αππο ςοκὰκι. Ετρεχα
έτρεχα αππο κςένα αλὸνια, δὶχος να κςέρο πυ έπρεπε να τρέκςο.

Ακὺο πιροβολὰνε κςανα ςτυς δρόμυς. Μακρια κέετε κάπιο καλίβι. Κιτὰζο
καλα: ςὰμπος δικὸ-μας ίνε. Δεν πιςτέβο, μα ὶςος να ὶνε κε δικό-μας. Κὰθιςα
τότε πὰνο ςτο αλόνι, δὶπλα ςτἄχιρα κι αρχὶζο τα κλάματα. Δε λιπὰμε το κα-
λίβι — ας πάι να και. Τι μάνα-μυ θιμὶθικα. Θα τιν πιὰςυν ι ςτρατιὸτες κε θα
τιν τυφεκὶςυν έτςι επὶτιδες κε θα μὶνο εγο ορφανος δὶχος πατέρα κε μὰνα. Ο
πατέρας-μυ ὶςος κε τόρα ν'άτανε ζοντανος, αν δεν γραφότανε κομυνιςτὶς. Μα
κὶνος γράφικε, πὶγε ςτιν πὸλι κε ςτο δρόμο τον εςκοτόςανε ι κοζάκι.

Κάθιςα, κάθιςα ςτο αλόνι κοντα ςτα ὰχιρα, έκλαπςα, έκλαπςα κε λιγὰκι
λάφρινε ι καρδύλα-μυ. Τα πόδια-μυ ὰρχιςαν να κριόνυν. Κςέχαςα να φορέςο τα
παπύτςια-μυ, έτρεκςα κςιπόλιτος κ'εδο πέρα ι βροχι ὰρχιςε να με ραντὶζι, ςτιν
αρχι αρεα, πιο δινατα αργὸτερα. Κὸθικα ςτα ὰχιρα, θιμὶθικα πος ςτο καζανάκι-

Πίρα το καζανάκι, ι μὰνα πίρε τα παπύτσια κὰτο απτο κρεβὰτι, ολόκλιρ
πσομι, βέτρο ἀδιο, κε μαζι ριχτίκαμε στο δρὸμο. Συφρόνι κοντα στο φράχτι κε δια-
τὰζι να σκίπσο. . . Σκίβο ὸσο μπορο χαμιλα, το καζανὰκι πέφτι απτα χέρια-μυ.
Δε βλέπο τίποτα. Μπερδέβομε ς' ένα μέρος, πέφτο πὰνο σε βὸλο, το καζανὰκι
πετα απτα χέρια-μυ. Με δισκολία το βρίσκο. Ι μὰνα μυ φονὰζι στα σκοτινα:

— Γρίγορα, γρίγορα.

Τρέχομε κ' ι διο κι αντίκρι-μας τρεχυν ἀλι. Αλος στἄλογο πιλὰλα, ἀλος
σστο αμὰκσι. Σ' ένα μέρος ι γρια Λιπὰτοβα σκὸνταπσε πὰνο-μας με τιν ικόνα
ς χέρια. Σ' ένα σοκάκι ο γέρο Σίδοροφ κὰθετε σταβροπὸδι, κε φονὰζι:

— Μὰνα-μυ, μὰνα-μυ!

Τα ἀλογα καλπὰζυν, τα τυφέκια κροτυν κ' ι αστραπες ὸλον τον κερο πέ-
ζυνε πὰνο απτο χοριο.

— Μάνα, — φονὰζο, — πυ να τρέκσυμε!

Μα κίνι δε γιρίζι πίσο, τρέχι δε μ' ακύι.

Φτὰσαμε ς' ένα μακρινο σοκὰκι, κι απτο ἀλο σοκάκι νὰ, πὰνο-μας κατεφθί-
αν τρις καβαλὰριδες. Κὰθισα κοντα στο φράχτι για να μι με δύνε κ' ι μὰνα-μυ,
μι κσέροντας πος κὰθισα έτρεκσε παρακὰτο. Θέλισα να τρεκσο κ' εγο κατὸπιν-τις
μα ι πιροβολιζμι τὸρα αρχίσανε κε στο σοκὰκι, πυ βρισκὸμυνα. Απτο φὸβο σικό-
θικαν απάνο τα μαλια τυ κεφαλιύ-μυ. Κρατο το καζανὰκι με τιν κὰσσα κε
σκέφτομε: «Θα με σκοτὸσυν ὶτε ὸχι;»

Κε νὰ ο κομυνιστὶς-μας, ο Πὰβλοφ Ιβαν, τρέχι — το γνόρισα απτι φονι
ολὸισα πὰνο στο στρατιὸτι, πυ καθότανε πὰνο στο ἀλογο. Πιροβολι ο Πὰβλοφ,
το ἀλογο σικόνετε στα πισινὰ-τυ, σοριὰζετε στι γι κε δὶπλα-τυ ο στρατιότις.
Κ' εγο δρασκελὸντας-τον τρέχο, τρέχο κε χάνομε πίσο απτο σοκὰκι. Ετρεχα
έτρεχα απο κσένα αλὸνια, δὶχος να κσέρο πυ έπρεπε να τρέκσο.

Ακὺο πιροβολὰνε κσανα στυς δρόμυς. Μακρια κέετε κάπιο καλίβι. Κιτάζο
καλα: σὰμπος δικὸ-μας ίνε. Δεν πιστέβο, μα ὶσος να ὶνε κε δικό-μας. Κὰθισα
τότε πάνο στο αλόνι, δὶπλα στἄχιρα κι αρχίζο τα κλάματα. Δε λιπὰμε το κα-
λίβι — ας πάι να κάι. Τι μάνα-μυ θιμὶθικα. Θα τιν πιάσυν ι στρατιὸτες κε θα
τιν τυφεκὶσυν έτσι επίτιδες κε θα μὶνο εγο ορφανος δὶχος πατέρα κε μὰνα. Ο
πατέρας-μυ ὶσος κε τόρα ν'ὰτανε ζοντανος, αν δεν γραφότανε κομυνιστὶς. Μα
κὶνος γράφικε, πὶγε στιν πὸλι κε στο δρόμο τον εσκοτόσανε ι κοζὰκι.

Κάθισα, κάθισα στο αλόνι κοντα στα ὰχιρα, έκλαπσα, έκλαπσα κε λιγάκι
λάφρινε ι καρδύλα-μυ. Τα πόδια-μυ ὰρχισαν να κριόνυν. Κσέχασα να φορέσο τα
παπύτσια-μυ, έτρεκσα κσιπόλιτος κ'εδο πέρα ι βροχι ὰρχισε να με ραντὶζι, στιν
αρχι αρεα, πιο δινατα αργότερα. Χόθικα στα ὰχιρα, θιμὶθικα πος στο καζανάκι

μυ ιπὰρχι κάσσα κι ἀρχισα να τρὸγο με το δὰχτιλο. Εφαγα, κόθικα κσανα κὰτο απτο ἀχιρο κι ἀρχισα να σκέφτομε:

«Γιατί έτρογα τιν κὰσσα;»

Σορος ἀχιρα γὶρο· ισιχὶα· δεν ακυὸτανε τὶποτε,ὶτε ὸλι φίγανε απο κι, ὶτε κυφὰθικαν τὰφτιὰ-μυ. Πλαγιὰζο κε σκέφτομε. Σκέφτομε κε διὰφορες ικόνες περνυν απτο μιαλό-μυ: θιμὶθικα τον πατέρα μυ πυ ὶταμε κομυνιστις, τι μάνα μυ πος έκριπσε διο κομυνιστες στο ιπόγιο, κε μυ φὰνικε πος κ' εγο ο ὶδιος ὶμε κομυνιστις κι αν επιτεθὺνε ι κοζάκι εναντὶον-μυ, δὶχος ὰλο θα με τυφεκίσυνε χορις να με ροτὶσυνε καν. Σιμάζοκσα το αριστερό-μυ χέρι, προσπάθισα νὰκὺσο με το ένα-μυ τ'αφτι κε ὶπα στον εαφτό-μυ:

— «Πύ νἆνε ι μὰνα-μυ; Τὶ θ' απογὶνι;»

Πλὰγιασα, πλὰγιασα εκι, κιμὶθικα χορις να το καταλὰβο, κιμὶθικα ος το πρωι. Το πρωι προβὰλο απτ' ὰχιρα το κεφὰλι, κιτὰζο: ομὶχλι γὶρο, δε βλέπο τὶποτε. Αρχισα να κιτὰζο καλὶτερα, ομὶχλι δεν ὶτανε, μα πικνος καπνος κε το χοριό-μας σαν να ὰλακσε — πολι λὶγα τα καλὶβια. Οχι πολί μακρια απο μένα κὰθιντε χορικι, άνδρες, γινέκες, πεδια κ' εκι κύνες κρεμαζμένες. Κλένε ι γινέκες, ι χορικι κιτὰνε αμὶλιτι. Πλισίασε ο γέρο Προνύσσκιν απτι γιτονιὰ-μας, με ὶδε κε λέι:

— Πύ ὶσε, τί κάνις; Δε βλέπις, το καλὶβι-σας κὰικε όλο.

— Πός κὰικε; — ροτο.

— Νὰ, έτσι κὰικε. Το μισο το χοριο το κὰπσανε τι νὶχτα ι κοζάκι με τις οβίδες-τυς.

— Κ' ι μάνα-μυ, πύ ίνε;

— Ι μάνα-συ εκι κοντα στι φοτια. Τρέκσε γρίγορα εκι.

Εφτασα στο μέρος πυ ͵τεκότανε ἀλοτε το καλὶβι-μας. Εκι αποκαὶδια μονάχα κι ο σολίνας τις θερμάστρας. Στο δρόμο σκοτομένο άλογο με ανιγμένι τιν κιλια, κε τρις άνθροπι πρύμιτα κὶντε. Δὶπλα πέρασε ο μπάρμπα Νικιφόρος με δεμένο το κεφάλι κ' ένα αμἆκσι με πλιγομένὸ κρασνοαρμέο. Ι μὰνα-μυ ὶσιγα έκλεε καθιζμένι πάνο σένα κύτσυρο δὶπλα στιν καμένι αβλόπορτα. Δὰκρια φὰνικαν κε στα δικά-μυ τα μὰτια, μα μόλα τάφτα βαστὰχτικα, δεν έκλαπσα. Στάθικα στι ζεστι στάχτι, άρχισα να ζεστένο τα πόδια-μυ, γίατι μαζι με το καλὶβι κὰικαν κε τα παπύτσια-μυ.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Για πιὸν πόλεμο διιγίτε το πεδι; Πιί έκαναν επίθεσι ενάντια στο χοριο;
2. Γιατί φοβίθικε ι μιτὲρα τυ Σὰνκα;
3. Πιὸς ὶνε αφτος πυ διιγιέτε; Τὶ εμάθατε για το Σὰνκα, τιν ικογένιά-τυ, τιν καλὶβα-τυ, το χοριὸ-τυ;

I KOKINI ΛΕΝΤΑ.

Δ. Ερ̣ιςτέα.

Ιταν αρχες τυ μάρτι. Μπυλύκια μπυλύκια περνύςανε κάθε μέρα απτο χοριό-μας τ' απομινάρια τυ ςτρατυ τον άςπρον. Περνύςανε κολοβομένα τα τάγματα το αντεπαναςτατον, αρπάζοντας, λειλατόντας, ςκοτόνοντας, ςπέρνοντας το φόβο κε τον τρόμο ςτυς άοπλυς χορικυς. Απτις γιτονικες πλαντάτςιες όλι ι καπ-νοφιτεφτες κατεβίκανε ςτο χοριο. Φέβγανε με τις ικογένιές-τυς κε με ότι απτιν περιυςία-τυς κατορθόνανε να ςόζυνε. Ι περιςότερι απτυς ςιντοπίτες-μας πίρανε τα βυνα. Στα βυνα ίταν κι ο πατέρας-μυ. Πίγαν εκι να ενοθύ-νε με τα επαναςτατικα ςόματα τον πραςινοκόκινον, πυ πολεμύςαμε τυς άς-πρυς. Το κςέρανε αφτό ι αςπρι κε γι αφτο κςεςπύςαν ςε βάρος τυ άοπλυ πλιθιςμυ τυ χοριύ-μας.

. . . .

Θιμάμε· ο ίλιος κόντεβε να βαςιλέβι. Στον καφενε τυ μπάρμπα-Γιάν διαςκεδάζανε ι ακςιοματικι τυ Ντενίκιν. Μαζί-τυς κε ο γιος τυ Φλορίδι ο Νίκος κε διο τρις ακόμα νέι απτις πλύςιες τυ χοριυ-μας ικογένιες. Χορικ πολι λίγι ςτυς δρόμυς. Κλιςμένι απο νορις ςτα ςπίτια-τυς ι περιςότερ. Ιμαςτε ιδοπιιμένι απτιν επαναςτατικι επιτροπι, πος το βράδι θα άρχιζε ι επίθεςι κε περιμέναμε το ςιμάδι.

Δεν περιμέναμε πολι. Απτ' αντικρινο μέρος τυ χοριυ ακύςτικε το τυφε-κίδι. Αμέςος ι ςιρίνα τυ μίλυ άρχιζε να φονάζι κίντινο. Μεθιςμένι ι ακςιομα-τικι αδιάςανε ςτι ςτιγμι τον καφενε...Το τυφεκίδι ολοένα κε περίςεβε. Σε λίγο άρχιζε να μιλα το πολιβόλο. — Τρα-τα τα, τρα-τα-τα-τα — Ο αχος τον όπλον όλο κε μεγάλονε, όλο κε ςίμονε. Δεν πέραςε ύτε όρα κε τα περίφιμα μπυλύκια τον άςπρον άρχιςαν τιν ιποχόριςι. Φέβγανε, φέβγανε ντροπιαςμένι. Κε μπροςτά-τυς, όπος πάντα ι παπάδες, ι πλύςιι κ' ι τςαρικ ιπάλιλι με το ίνε-τυς κε τις ικογένιές-τυς. Μας ίρθανε κ'εκίνι με τα μπυλύκια τυ Ντενίκιν.

. . . .

Απτο μιςοκλιςμένο παράθιρο τυ ςπιτιύ-μας παρακολυθο τιν ιποχόριςι.

— Κλίςε το παράθιρο, μυ λέγι ι μάνα-μυ — για να μι ςε δύνε. Μπορ να ςε χτιπίςυνε.

— Κε μίπος πιροβολύνε κε ςτα πεδια;

— Ολα τα κάνον αφτι, πεδί-μυ. Δεν θιμάσε πος σκοτόσανε προχτες το Βάνια, το φίλο-συ;

Αλίθια, διο μέρες πριν, τρις απτιν «άγρια μεραρχία» — έτσι ονομάζανε το πιο άγριο τάγμα τον άσπρον — σκοτόσανε τον Βανια, το-φίλο-μυ. Πόσο το λιπίθικα! Ενα 12 χρονον πεδι! Το σκότοσανε, λει, γιατι δε θέλισε να τυς ανίκσι . . . . Να μι βρὺνε τον πατέρα-τυ, πυ ίταν κριμένος στο νταβάνι.

Το τυφεκίδι κσακολυθάι, πιο άγρια· τό α ακύετε πια στο διπλανό-μας δρόμο κε τυ πολιβόλυ ο αχος.

— Πέσε στο πάτομα, — φονάζι ι μιτέρα. Πεσαμε όλι στο πάτομα κε περιμέναμε.

. . . .

Το τυφεκίδι σταμάτισε. Ι άσπρι ὶσαν πια φεβγάτι. Κι όσι δεν κατόρθοσαν να φίγυν έπεσαν εχμάλοτι στα χέρια τον επαναστατον.

Χτιπα ι πόρτα, μισανίγο το παράθιρο.

— Μάνα, θα πάο ν' ανίκσο. Ινε δικί-μας. Κίτα εκι πος τρέχυνε, με τις κόκινες λέντες στο καπέλο! Διόχνυν τυς άσπρυς.

Τρέχο στιν πόρτα. Ανίγο. Ιταν ο πατέρας κε διο ακόμα γιτόνι . . .

— Ολι-σας ίστε καλα; — ροτάι.

— Νε, — τυ αποκρινόμαστε.

— Ανίκστε λιπον λέφτερα τις πόρτες κε τα παράθιρα. Τα διόκσαμε τα σκιλια.

— Δόσε πατέρα, κε σ' εμένα απ'αφτι τιν κόκινι λέντα, πυ έχις στο καπέλο. Θέλο να τι βάλο για να κσέρυν όλι πος ίμε πεδι επαναστάτι.

Ο μπάρπα Γιάνις τότε, ο γίτονάς-μας βγάζι ένα κομάτι λέντας κε μυ δίνι.

Κανένα δόρο, καμια φορα, δε μ' εφχαρίστισε τόσο όσο το κομάτι εκίνο τις κόκινις λέντας. Με περιφάνια το βάζο κε σίμερα ακόμα. Ενθίμιο τις απελεφτέροσις τυ χοριύ-μας.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Πιά εποχι περιγράφι ο σινγραφέας;
2. Πός φερότανε ι άσπρι στις εργαζόμενες μάζες;
3. Ζιτίστε απτυς γονιὺς-σας να σας διιγιθυν πος λεφτεράθικε το μέρος-σας απτυς άσπρυς.

ΣΤΟΝ ΟΧΤΟΒΡΙ.

Δ. Εριςτέα.

Ολο πςιλα, πςιλα ανεβένι
φενκοβολάι πιο λαμπρα
τ'αςτέρι-ςυ, γι τυ Βορα,
όλο πςιλα, πςιλα ανεβένι.
Κςιπνάι το φός-τυ τυς ραγιάδες;
κε στα μπυντρύμια τις ζοις
τυς ςκλάβυς, τυς απόκλιρυς τις γις
κςιπνάι νά! εκδικιτάδες!

Στα κορφοβύνια μεςιμέρι,
χαράματα ςτις ρεματιες,
κε τιν αβγι ςτις λανκαδιες
φέρνις, πεντάκορφο αςτέρι.

Κε νά! ι ςκλάβι κςιπνιμένι
κε τον-ιδόλον νκρεμιςτες,
όλι ςε ςέ πρ:ςκινιτες
γι τυ Οχτόβρι δοκςαζμένι.
Χλομα τ'αςτέρια τρεμοζβίνυν,
τα πλάνα αςτέρια τις νιχτιας,
ςτυν ίλιο μπρος τις αργατιας
χλομα τ'αςτέρια τρεμοζμίνυν.
Κ' ι νίχτα φέβγι ντροπιαζμένι,
τα κςοτικα φέβγυν κι αφτα.
Ολο πςιλα, κι όλο πςιλα
Οχτόβρι τ'άςτρο-ςυ ανεβένι.

ΕΡΟΤΙΣΕΣ.

1. Πιά ίνε ι δοκςαζμένι χόρα τυ Οχτόβρι κε γιατί;
2. Πιό ίνε το φος πυ κςιπνα τυς ραγιάδες;
3. Πιά ίνε τα πλάνα αςτέρια τις νίχτιας πυ τρεμοζβίνυν;

ΤΑ ΠΕΔΙΚΑ ΚΕ ΣΧΟΛΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΥ ΙΛΙΤΖ.

1.

Α. Ι. Υλιάνοβα.

Ο αρχιγός-μας Βλαδίμιρ Ιλιτζ Λένιν (Υλιάνοφ) γενιθικε στις 10 (23) τυ απρίλι 1870 κοντα στο Βόλγα, στιν πόλι Σιμπιρσκ, πυ μετονομάστικε σίμερα για τιμί-τυ — Υλιανσκ.

Ο πατέρας τυ Βλαδίμιρ Ιλιτζ, ο Ιλίας Νικολάεβιτς, ίτανε τότε επόπτις τον λαικον σκολιον τυ νομυ Σιμπιρσκ. Καταγό ατε απο απλι ικογένια, γρίγορα έμινε ορφανο; απο πατέρα κε μονάχα με τι βοίθια τυ μεγαλίτερυ αδελφύ-τυ με δισκολία κατόρθοσε να μορφοθι.

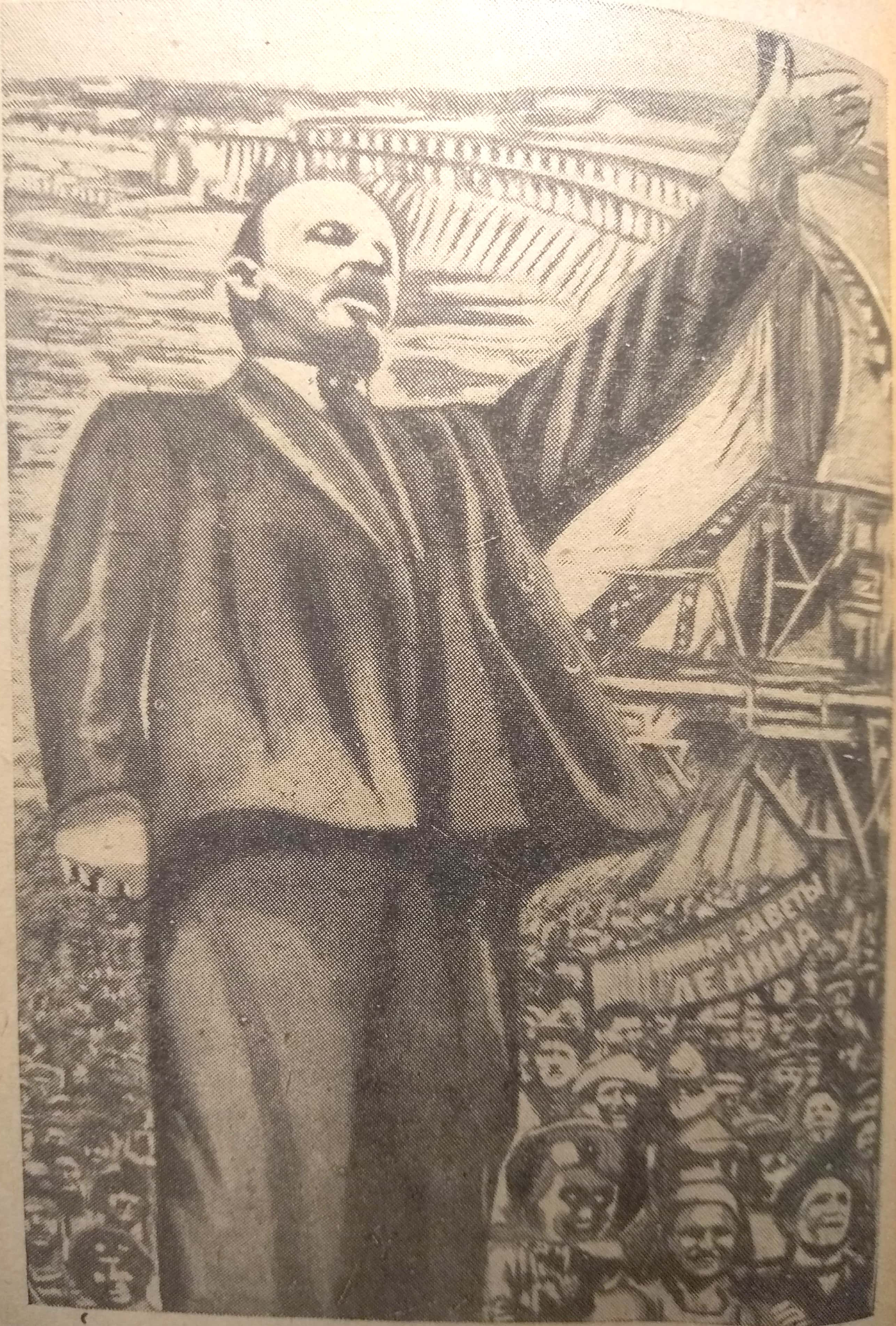
Στο Σιμπιρσκ προσπαθύσε ν' ανίκσι περισότερα σκολια για τι φτογολογια, για τα πεδια τον χορικον κε για το σκοπο αφτον σιχνα ταξίδεβε στα διάφορα χορια κε νομυς.

Ι μάνα τυ Βλαδίμιρ Ιλιτζ, ι Μαρία Αλεξάντριβνα, ίταν κόρι γιατρυ, πυ τα περισότερα χρόνια τις νεανικίς-τις ιλικίας πέρασε στο χορισ, όπυ ι χορικι τιν αγαπύσαν πολι. Ιταν καλι μυσικος, ίκσερε καλα τι μυσικι κε γλόσες — τι γαλικι, τι γερμανικι, τιν ανκλικι — κε μάθενε τα πεδιά-τις τι μια κε τιν άλι γλόσα. Δεν αγαπύσε τι μεγάλι κινονία κε τις διασκέδασες, περνόντας σχεδον όλο τον κερο σπίτι με τα πεδια, πυ τιν αγαπύσαν κε τιν σέβονταν πολι.

Ι ικογένια, πυ μεγάλοσε ο Βλαδίμιρ Ιλιτζ ίταν πολι μονιαζμένι. Ιταν ο Βλαδίμιρ το τρίτο πεδι.

Στα πεδικά-τυ χρόνια τον περισότερο κερο έπεζε με τιν αδελφί-μας Ολγα, πυ ίτανε κατα $1^1/_2$ χρόνο μικρότερί-τυ. Κ ι διό-τυς ίσαν πολι ζοιρι κι αγαπύσαν τα θοριβόδικα πεγνίδια κε το τρέκσιμο. Προπάντον ο Βολόντιας πυ σιγιθος κυμάνταρε εκίνο; τιν αδελφί-τυ. Τιν έδιοχνε κάτο στο ντιβάνι κε ίστερα έδινε διαταγι: „Εμπρος, γρίγορα έκσο απτο ντιβάνι!“. Με τα πεγνιδάκια δεν έπεζε κε πολι, τις περισότερες φορες τά;πανε. Κε επιδι εμις ι μεγαλίτερι, προσπαθύσαμε να μιν τον αφίσυμε να τα σπάσι, γι αφτο πόλες φορες κριβότανε εκίνος απο μας.

Να διαβάζι έμαθε απτι μιτέρα τυ ο Βολόντιας, ότα ίταν ακόμα πέντε χρονον. Κ'εκίνος κ'ι αδελφί-τυ Ολια πυ μαζί-τυ στον ίδιο κερο έμαθε να διαβάζι κε με προθιμία διάβαζαν τα πεδικα βιβλία κε τα περιοδικα, πυ μπόλικα έπερνε ο πατέρας. Γρίγορα άρχισαν να διαβάζυν διιγίσις απτι ρύσικι ιστορία κε μα-

ЗАВЕТЫ
ЛЕНИНА

θένανε απ' έκσο στίχυς. Αφυ διάβαζε, έτρεχε να πέζι με τιν αδελφι-τυ, αγαπόντας περισότερο, όπος ίπαμε, τα ζοιρα πεγνίδια. Το καλοκέρι τρέχανε στιν αβλι κε στον κίπο, σκαρφαλόνανε στα δέντρα έπεζαν μαζί μας τα διο μεγαλίτερα, το πεγνίδι «μάβρο ραβδάκι» (τόρα το πεγνίδι αφτο ονομάζετε, φένετε, «I βέργα-χτιπίτρα»). Ο Βολόντιας πολι αγαπύσε το πεγνίδι αφτο, αργότερα — το κροκετ. Το χιμόνα έπεζε κατεβένοντας απτο βυνο με σάνιες, τις οπίες έφκιαναν στιν αβλί-μας. Επεζε με χιονίστρες με τυς σιντρόφυς-τυς, κι αργότερα άρχισε να παγοδρομι με παγοπέδιλα (κόνκι).

Θιμάμε, πος στις παγοδρομίες, πυ γενύντανε τότε στο Σιμπιρσκ, εκίνος κι ο μεγαλίτερός-μας αδελφος ο Σάσσας, παγοδρομύσαν με παγοπέδιλα απτα απσιλα βυνα, απ' όπυ κε με σάνιες στιν αρχι δίσκολι ίταν ι παγοδρομία. Τόσο απότομα ίσαν τα βυνα. Διγίζοντε στιν αρχι, διπλόνυν το κορμί-τυς στο κορφοβύνι, πυ ίταν το πιο απότομο μέρος κε ίστερα ολίγον κατ' ολίγον ισιάζοντε κε με αλίγιστο το κορμι προχορύνε με ορμι. Τυς ζίλεβα κιτάζοντάς-τυς, μα δεν αποφάσιζα να ακολυθίσο το παράδιγμά-τυς. Κατα τι γνόμι-μυ ο Βολόντιας παγοδρομύσε πιο ζβέλτα απτο Σάσσα· ίτανε κοντόπαχος, πλατίστιθος, δινατος. Μα βέβεα με τα παγοπέδιλα άρχισε να παγοδρομι ο Βολόντιας αργότερα όταν ίταν γιμναζίστας.

2

Ενιά-μισι χρονον μπίκε στο γιμνάσιο, στιν πρότι τάκσι.

Μάθενε έφκολα κε με προθιμία. Ιχε πολες ικανότιτες μα κι ο πατέρας τύ μάθενε όπος κε τυς διο μεγαλίτερυς αδελφυς κε τιν αδελφι, να εκπλιρόνι τιν εργασία πυ αναθέτυν, με επιμονι, ακρίβια κε προσοχι. Θιμύμε ακόμι, ι δασκάλι-τυ λέγανε, πος πολι βοιθι το Βολόντια, το ότι ακύι με προσοχι στιν παράδοσι τις εκσίγισες τυ μαθίματος. Χάρις στις λαμπρές-τυ ικανότιτες, το νέο μάθιμα το μάθενε σινίθος στιν παράδοσι, σπίτι μονάχα λίγο το επαναλάβενε. Γι αφτο άμα άρχιζε να βραδιάζι, κ' εμις ι μεγαλίτερι τοποθετύμαστε με τις δυλιές-μας στιν τραπεζαρια, γίρο στο μεγάλο τραπέζι στιν κινι λάμπα, νά συ παρυσιαζότανε ο Βολόντιας πυ έμαθε πια τα μαθίματά τυ, φλιαρι, πέζι, ερεθίζι τυς μικρυς, κε εμποδίζι εμας. Κε όμος πολα μαθίματα δίνανε τότε στις ανότερες τάκσες.

— Βολόντια, σταμάτα!

— Μιτέρα, ο Βολόντιας δεν μας αφίνι να εργαζόμαστε!

Μα βαρινότανε ο Βολόντιας να κάθετε ίσιχα, αταχτι, τρέχι απάνο κάτο.

Κάποτε ι μιτέρα μάζεβε τυς μικρυς στο σαλόνι, όπυ τραγυδύσαν πεδικα τραγύδια με ακομπανιμέντο στο πιάνο. Αγαπύσε να τραγυδα, ίχε καλι ακοι κε επιδεχσιότιτα στι μυσικι. Μα κ' εδο δεν έμνισκε ίσιχος πάντα Ο μικρότερος αδελφύλις Μίτιας, σε ιλικία τριον-πέντε χρονον ίταν πολι πονοκαρδος κε δεν μπορύσε να τραγυδίσι ος το τέλος δίχος δάκρια το «Κατσικάκι». Προσπαθύσανε να τόνε σινιθίσυμε, να τον καταπίσυμε. Μα μόλις τιμάζονταν εκίνος, έπερνε θάρος κε προσπαθύσε να τα τραγυδίσι, όλα τα λιπιρα μέρι, χορις να κλίσι τα μάτια, νά-συ ο Βολόντιας γιρίζι στο μέρος-τυ κε με ιδιέτερο τόνο, αγριεβοντας το πρόσοπο, τραγυδα: „Αγρια ορμίσανε ι λίκι — πάι το δίστιχο κατ.ίκι!“. Ο Μίτιας προσπαθι να βασταχτι με όλες τις δίναμές-τυ.

Μα ο αταχσιάρις δεν ισιχάζι κι ακόμα με πιο τραγικι όπσι πιράζι τον αδελφύλι-τυ τραγυδόντας: «Κερα τάκι-α ποδα-αράκια μον' αφι-ίκε τις γριας», ος ότυ ο μικρος δε βαστα πια κε σαν ποτάμια τρέχυν τα δάκρια-τυ.

Θιμάμε πος μάλοσα γι αφτο κε μόνο με το Βολόντια, γιατι πίραζε το μικρο.

3

Οταν ίταν ο πατέρας σπίτι μας γλίτονε απο κίνον, έπερνε το Βολόντια στο γραφίο-τυ κε εχσέταζε τα μαθίματα. Μα ο Βολόντιας σινίθος ίχ.ερε όλα. Τότε ο πατέρας άρχιζε να τυ ροτα τις αρχέες λατινικες λέχσες, πυ ίχε γραμένες σ' όλο το τετράδιο. Μα κ' εκι απαντύσε ο Βολόντιας δίχος να γονκίσι. Κι αν ο πατέρας δεν ίχε κερο να καταγίνετε μαζί-τυ με κάτι-τι άλο, παραδίγματος χάρι με ζατρίκι, ι ισιχία στιν τραπεζαρια δε βαστύσε πολιν κερο.

Φερόμενος σοβαρα σ' όλια, ο Βολόντιας άρχισε να μάθι το ζατρίκι, όπος ο μεγαλίτερος αδελφος, απτα σχετικα βιβλία κι αργότερα έπεζε πολι καλα. Το πεγνίδι αφτο έφερνε κάπια πικιλία στιν ανανκαστικι ζοί-τυ στο χοριο, στιν επαρχία, κι αργότερα — στιν εχσορία, στιν εμιγράτζια. Οταν ίτανε μαθιτις στο γιμνάσιο αγαπύσε πολι να πέζι ζατρίκι με το Σάσσια. Κι όχι μονάχα ζατρίκι.

Αγαπύσε να πέζι κάθε πεγνίδι πυ έπεζε ο Σασσιας, να κάνι, ότι έκανε εκίνος. Πολι αγαπύσε το μεγαλίτερό-τυ αδελφο κε τον εμιμύνταν σόλα, ακόμα κε στα πιο μικρα. Για το κάθε πυ τον αροτύσανε: πός θέλι να πέζι, θα πάι περίπατο ί όχι, βύτιρο ί γάλα να βάζυνε στιν κάσσα-τυ — δεν απαντύσε αμέσος, μα κίταζε το Σάσσια. Κ' εκίνος επίτιδες άργιζε τιν απάντισι, πονιρα κιτάζοντας τον αδελφό-τυ. Κ' ι διό-μας μαζι τον κοροιδέβαμε. Μα στις κοροιδίες δεν έδινε προσοχι ο Βολόντιας κι απαντύσε: «Οτι κάνι ο

Σάςςιας». Ι μίμιςι αφτι οφέλιςε παραπολι το Βολόντια γιατι ο Σάςςιας ίτανε πάρα πολι ςοβαρος, ςτοχαςτικος κ' εφερνότανε με μεγάλι αφςτιρότιτα ςόλες-τυ τις ιποχρέοςες. Εβλεπε ο Βολόντιας μπροςτά-τυ παντοτινο παράδιγμα ςινκέντροςις, τέλιας κε προςεχτικις εκπλίροςις τις εργαςίας πυ τυ αναθέςανε, παράδιγμα μεγάλις εργατικότιτας.

Κε όχι μονάχα για τι δυλια, μα κε για το φέρςιμό-τυ ςτυς ανθρόπυς τανε ο Βολόντιας παράδιγμα ςε όλυς-μας. Ετρέφαμε όλι-μας αγάπι ιδιέτερι ς' αφτον, για τον εφπροςίγορο, μα ςίνχρονα δίνεο κε ςταθερό-τυ χαραχτίρα.

Ο Βολόντιας απο μικρος ακόμα ίταν εβερέθιςτος, κε το παράδιγμα τυ Σάςςια με τιν παντοτινί-τυ ιρεμία κε τι μεγάλι τυ ψιχρεμία ίχε για τάλα τα πεδια κε ιδιέτερα — για τον Βολόντια — μεγάλι ςιμαςία.

Στιν αρχι μιμόμενος το μεγαλίτερο αδελφό τυ, ο Βολόντιας αργότερα ςινιδιτα άρχιςε να αγονίζετε ενάντια ςτιν έλιπςί-τυ αφτι, κε ςτα χρόνια τις όριμις ιλικίας καθόλυ — ίτε ςχεδον καθόλυ — δε διακρίναμε ς' αφτον το εβερέθιςτο. Τον ίδιο αγόνα κε τιν ίδια εργαςία με τον εαφτό-τυ βλέπυμε κε ςτιν ανάπτιξι τις εργατικότιτάς-τυ.

4

Γενικα παρατίριςα ςτο Βολόντια, απο πεδι ακόμα, τιν ικανότιτα κριτικα να φέρνετε ς' όλα πυ τον περιτριγιρίζανε. Το ζοιρο, όλο ζοι, ςάμπος επιπόλεο αφτο πεδι, πυ έφκολα πρόςεχε τα παράκςενα κι αδίνατα ςιμία τον άλον, πυ ίταν πρόθιμο να πιράζι κε γελα τυς άλυς, ςτιν πραγματικότιτα δεν πρόςεχε μονάχα αφτο.

Πρόςεχε, κε τα καλα ςιμία τον άλον, μόνο κε μόνο για να μπορι να τα παραβάλι με τα δικά-τυ: αν το ίδιο κάνι κ' εκίνος, αν ςτα έργα τον άλον δεν ιπάρχι κάτι, πυ θα μπορύςε να το δανιςτι.

Αφτο ίταν κατα τι γνόμι-μυ ένα απτα πιο δινατα ςιμία τυ Βολόντια Θιμάμε δίο περίπτοςες για τις οπίες έλεγε: «Σλέφτικα: μυ φτάνι δίναμι γιαφτο; Αν αγαπας, όχι».

Ιταν κςένο γι αφτον το να καφχιέτε, να χάνι το μεγάλο αφτες ι άχαρες ιδιό-τιτες, πυ δεν ιπόφερνε ςτα κατοπινά-τυ χρόνια κι απτις οπίες προφίλαγε τι νεολέα ςτο λόγο-τυ ςτο III ςινέδριο τυ κομςομολ. Ι αλίθια ίνε πυ κι ο πατέρας δεν αγαπύςε να επενιέτε κε μολονότι πάντα όλι-μας ίμαςτε πρότι ςτο ςχολιο — προπάντον ο Βολόντιας — κανένα-μας δεν επενύςε, μα χέροντας για τις πρόοδές-μας, προςπαθύςε να μας δίνι θάρος για μεγαλίτερες πρόοδες.

Καταγινόταν όταν ίταν πεδι να ψαρέβι κε να κινιγα πολια, μα δεν -τυ

γίνανε ύτε το πρότο, ύτε το δέρτερο πάθος, κε στις ανότερες τάκσες τυ γιμνασίυ μίτε πσάρεβε μίτε έστινε παγίδες για τα πυλια.

Ακόμα δεν πίγενε κε με τι βάρκα με το Σάσσα, όταν γίριζε το καλοκερι απτο πανεπιστίμιο. Παρακολυθύσε το Σάσσα, μονάχα ο μικρότερός-μας αδελφος, ο Μίτιας, στιν αναζίτισι διάφορον σκολικιον κε άλον κατίκον τον νερον. Ο Σάσσας καταγινότανε με τις φισικες επιστίμες, όταν ίταν ακόμα γιμναζίστας, κι αργότερα στο πανεπιστίμιο μπίκε στο φακυλτέτο τις φισιογνοσίας. Το καλοκέρι καταγινότανε με διάφορες αναζίτισες, ετιμάζοντας ιλικο για πραγματίες για τα διάφορα ίδι τον ζόον.

5

Στα 1886 οταν ο Βλαδίμιρ Ιλιτζ ίτανε 16 χρονον, τιν εφτιχιζμένι-μας ικογένια τι βρίκε το πρότο βαρι χτιπιμα. Στις 12 τυ γενάρι πέθανε ξαφνικα ο πατέρας μας, ο Ιλίας Νικολάεβιτς. Ο Αλέκσαντρος Ιλιτζ βρισκότανε τότε στο Πετερμπυργ. Ο Βολόντιας έμινε ο μεγαλίτερος γιος στιν ικογένια, κ' εκίνος, παρ' όλι-το τι νεανικι-τυ ιλικία, έδικσε μεγάλι προσοχι στι μιτέρα-μας κε πάσκισε πολι να τι βοιθίσι στις νέες σκυτύρες πυ τιν καταχλίσανε.

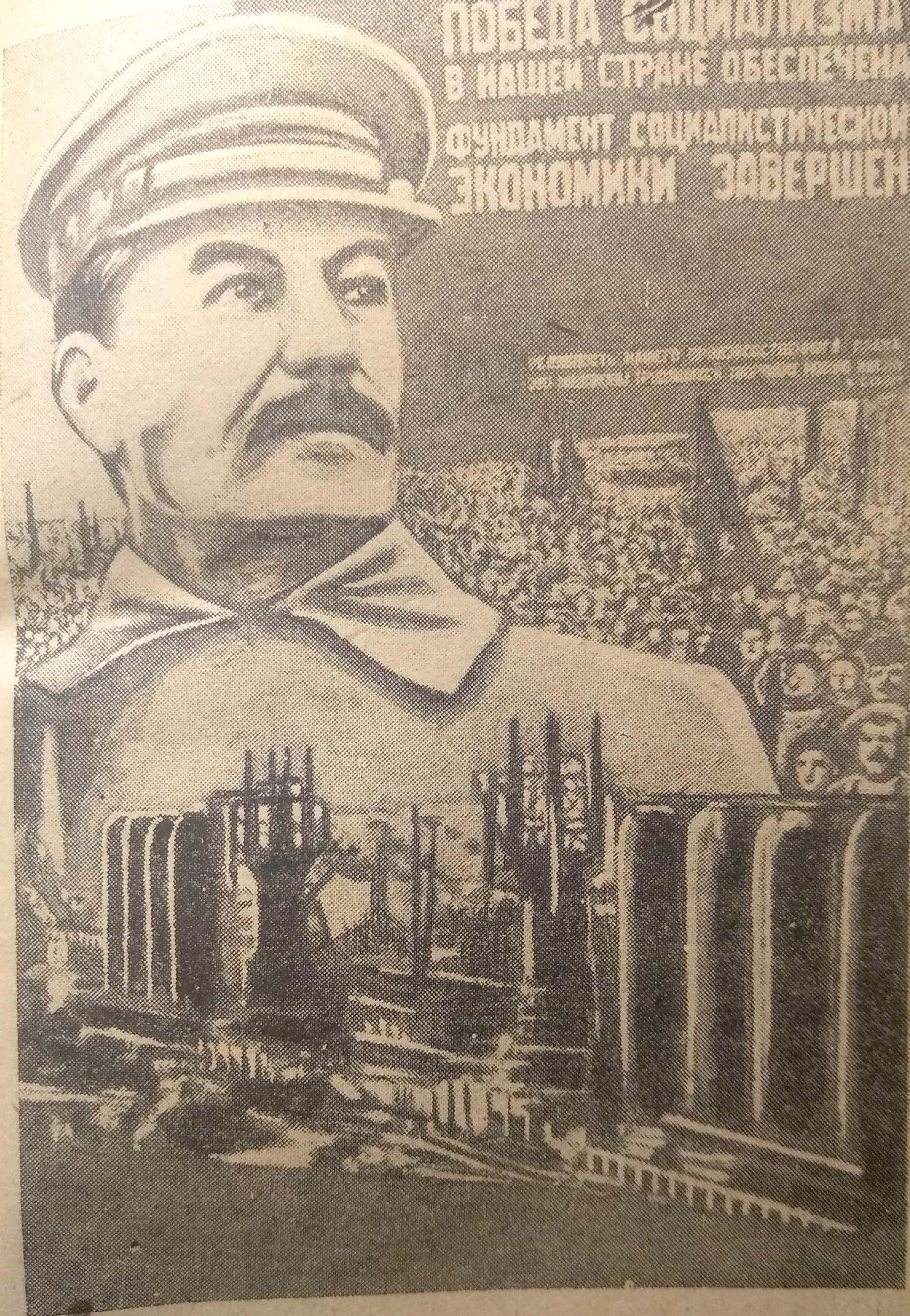
Στα 1887 όταν ο Βολόντιας ίταν στιν τελεφτέα τάκσι τυ γιμνασίυ τιν ικογένια-μας τι βρίκε άλι μεγάλι διστιχία. Για τι σιμετοχι στιν απόπιρα εναντια στον τσάρο Αλέκσαντρο τον ΙΙΙ αρέσταραν στο Πετερμπυργ τον Αλέκσαντρο Ιλιτζ. Πρότος τι θλιβερι αφτι ίδισι τιν άκυσε ο Βλαδίμιρ Ιλιτς κε έπρεπε ο ίδιος για τι βαρια αφτι ίδισι να προετιμάσι τι μάνα-μας. Νά, πος έγινε αφτο. Για τι σίλιπσι τυ Αλεκσάντρυ Ιλιτζ κε μένα, τιν αδελφί-τυ πυ γράφο τις σιρες αφτες, ιδοπίισε στο Σιμπιρσκ, μια σινκενί-μας γνοστι τις Κασκατάκοβας, παρακαλόντας - τιν να προετιμάσι γι αφτο τι μιτέρα-μας.

„Μόλις πίρα το γράμα — διιγιέτε ι Κασκατακοβα — έστιλα κε φόναχσα απτο γίμνάσιο το Βολόντια κε τυ έδοσα να διαβάσι το γράμα. Σύφρωσε τα μπροστάφρίδια κε πολιν κερο σινκεντρομένα σιοπύσε κιτάζονταν το γράμα. Μπροστά μυ στεκόντανε τόρα όχι το αλοτινο έφθιμο, κσένιαστο πεδι, μα ιλικιομένος πια άνθροπος.

— Ι δυλια ίνε σοβαρι, ίσος ά κιμα να τελιόσι για το Σάσσια, — ίπε".

Αργότερα όταν ι μάνα-μας πίγε στο Πετερμπυργ να φροντίσι για τα διο μεγαλίτερά-τις πεδια, εκίνος όπος έλεγε ι Κασκατάκοβα, τις ίπε όχι μια φορά:

— Ωστε, ο Σάσσας δεν μπορύσε να κάνι διαφορετικα, όστε, έτσι έπρεπε να ενεργίσι.

ПОБЕДА СОЦИАЛИЗМА
В НАШЕЙ СТРАНЕ ОБЕСПЕЧЕНА
ФУНДАМЕНТ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ
ЭКОНОМИКИ ЗАВЕРШЕН

Το διστίχιμα το ιπόφερε ο Βολόντιας με μεγάλι ενκαρτέρισι, κσακολυθόντας με μεγάλι προσοχι τα μαθίματά-το, μα έγινε πιο σοβαρος κε σιοπιλος κε, μοναχα όταν ζίγονε τις μικρότερες αδελφες κε τον αδελφό-το, προσπαθίσε να φένετε εφθιμος, φλιαρύσε κε χοράτεβε όπος πρότα, δίνοντάς-τος για λίσι διάφορα ενίγματα κε ρίφυς, σίμφονα με τα λόγια τις ίδιας Κασκατάκοβας πυ κσακολυθύσε να επισκέφτετε τα πεδια, πυ μίνανε μόνα.

Ι ιπόθεσι τυ Αλεκσάντρυ Ιλιτζ τελίοσε πραγματικα πολι σοβαρα· αναγνορίστικε ος ένας αποτυς κιριότερυς αρχιγυς τις απόπιρας, καταδικάστικε σε θανατο κ' ι θανατικί-το πινι εχτελέστικε στις 8 τυ μάι 1887.

Εγινε επίπλικσι στι διίκισι τυ γιμνασίυ τυ Σιμπιρσκ, πυ έβγαλε αποτο σχολιο με το καλίτερο πιστοπιιτικο κε χρισο μετάλιο τετιο «φοβερο κακύργο». Σκεφτόντανε πος δεν πρέπι να δόσυνε χρισο μετάλιο κε στον αδελφό-το, Βλαδίμιρ Ιλιτζ, μα ι πρόοδες τυ τελεφτέυ ς' όλα τα 8 χρόνια τον γιμνασιακόν-το σπυδον ίτανε τόσο μεγάλες, ι απάντισές-το στις απολιτίριες εκσέτασες τόσο λαμπρες, πυ δεν μπορύσαν να μι δόσυν το χρισο μετάλιο, ς' αφτον όπος κε στιν αδελφί-το Ολγα. Πίρε το μετάλιο αφτο κε μπίκε στο πανεπιστίμιο τυ Καζαν στον κλάδο τον νομικον.

Εγιναν ι έτσι ονομαζόμενες ανισιχίες στο πανεπιστίμιο τυ Καζαν. Ο Βλαδίμιρ Ιλιτζ πίρε μέρος στιν παράνομι σινεδρίασι, πυ έγινε, αποκλίστικε μαζι με τυς άλυς αποτο πανεπιστίμιο κε εκσορίστικε μακρια αποτό Καζαν στο χοριο Κοκύσκινο.

Με τον αποκλισμο αφτο τελιόσανε τα φιτιτικά-το χρόνια. Κλίστικαν πια γι' αφτον ι πόρτες τον ανότερον σχολιον. Αν κε φρόντισε ο ιδιος κε ι μιτερα για να τον πάρυνε πίσο στο πανεπιστίμιο, μα τον αρνιθίκανε, προπάντον γιατι ίτανε αδελφος τυ Αλέκσαντρυ Ιλιτζ. Ετσι λιπον, όταν έγινε 17 χρονον τελίοσε για τον Ιλιτζ ι διδασκαλία στο σχολιο. Μα ίταν εκίνος τόσο ξενιδιτος, πυ μπόρεσε μόνος-το, χορις καμια εκσοτερικι βοίθια να τελιοπίισι τι μόρφοσί-το.

Μα εκίνος τελίοσε στα χρόνια αφτα πυ έζισε στιν επαρχία, — στιν αρχι στο Καζαν, αργότερα στι Σαμάρα, — τι μόρφοσί-το ος επαναστάτις. Μελέτισε όλα τα έργα τυ Μαρκς κε βρίνε τον τελιοτικό-το δρόμο στιν ιδέα τυ αγόνα τις εργατικις τάκσις.

Αρχισε να σπυδάσι τι ρόσικι πραματικότιτα, για να εκσακριβόσι κατα πόσο μπορύσε να εφαρμοστί ς' αφτιν ο δρόμος τυ Μαρκς. Κ' εκσακριβόνοντας αφτο χορις καθόλυ να διστάκσι, προχόρισε στο δρόμο αφτον επικεφαλις τυ

κομυνιστικυ κόματος, πυ ο ίδιος σίστισε, οδιγόντας κατόπιν-τυ τιν εργατικι τάξι τις Ροςίας κε φέροντάς-τινε στι νίκι.

Μ. ΙΛΙΝ

Ι ΑΝΙΧΝΕΦΤΕΣ ΤΥ ΠΕΝΤΑΧΡΟΝΥ (ΠΕΤΙΛΕΤΚΑ)

1. Ι ανιχνεφτες τυ πενταχρονυ.

Νά χτίζοντε εκατοντάδες νέες πόλις, χιλιάδες εργοστάσια! Εφκολο να το πι κανένας. Μα με τί θα φκιαστυν; Μονάχα με τον αέρα δεν χτίζετε τίποτε.

Βρίςκοντε όςο χριαζόμαςτε τύβλες, τσιμέντο, γιαλια; Εχομε τόσο σίδερο, όςο χριάζετε για τις μιχανες;

Ετιμα ιλικα έχομε λίγα, μα πρότες ίλες, όςο θες;

Αν απτο παράθιρο τυ τρένυ βλέπετε μονάχα έχτασες απέραντες, δάσι, βάλτυς, αφτο σιμένι πος δε βλέπετε τίποτα.

Ι έχτασες, πυ βλέπετε ίνε άργιλος, άμος, πέτρες.

Τα δάσι, — δοκάρια, σανίδια, μπάνκι, τραμβέρςες.

Ι τορφόβαλτι πυ βλέπετε, ίνε ιλεχτρικο ρέμα.

Απ' τον άργιλο κε τον άμο θα φκιάσυμε τύβλες, απτον άργιλο κε το αζβέστι — τσιμέντο, απτο μετάλεμα τυ σίδερυ — σίδερο.

Πρότες ίλες ς' εμας βρίςκοντε άφθονες. Κε το πρότο πυ θα κάνυμε για τι δυλια αφτι ίνε ι ανίχνεψι. Οπος στον πόλεμο, έτσι κ' εδο δεν μπορι ν' αρχίσι κανις δίχος ανίχνεψι. Κ' ι ανίχνεψι ς' εμας προχορι.

Κάθε χρόνο στέλνυμε επιστιμονικες ανίχνεψες (εκσπεντίτσιες) στα πιο απόκεντρα τις χόρας-μας μέρι—στις έριμες τυ Καζακσταν, στα βυνα τα απάτιτα τον Αλτάιον κε τυ Παμιρ, πέραν απτον πολικο κίκλο.

Ενα τάγμα, εκι ς' ένα μέρος τις Σιβιρίας, ανίγι δρόμο πάνο απτι βαλτόδικι τύντρα. Πάνε δίχος χάρτι. Φοράνε στα πρόςοπά-τυς μάβρα δίχτια-μάσκας. Γιατι αλιος δεν μπορις να γλιτόσις απτα κυνύπια κε τις ψιλομίγες. Κε μαζι με το τάγμα, χορις να μίνι ύτε λεφτο πίσο Το τάγμα προχορι.

γιμνάσιο — έτσι λεγότανε πριν απτιν επανάσταςι το ςχολιο τις μέσις εκπέδεψις.
ακομπανάρο — σινοδέβο το μοτίβο ίτε το τραγυδο με κάπιο μυςικο όργανο.
επαρχία — μέρος πυ βρίςκετε μακρια απτα σίνορα τις προτέβυσας.
φιςικες επιςτίμες — ι επιςτίμες πυ μας διδάςκυν τα φενόμενα τις φίσις, τε ζοι τον φιτον κε το ζόον.
Πετερμπυργ — έτσι ονομαζότανε το Λενινγκρατ πριν απτιν επανάσταςι.
ρίφι — σίνθετα ενίγματα απο σιλαβες κε αριθμυς.

προχορι κ' ι πετύμενι εκςτρατία τον κυνυπιον. Κε ι τύντρα, ίσιο λες πιάτο, δίχος κανένα ίπςομα, δίχος δεντρι κανένα.

Στον ίδιο κερο, άλο τάγμα ανιχνεφτες, προχορύνε μακρια στο νότο. Προχορυν πάνο ςε βυνον μονοπάτια, λες κε ςκαρφαλόνυν πάνο ςε κορνίζε; πελόριυ τίχυ. Κάτο απτα πόδια-τυς — νκρεμος 100 μέτρα ίπςος.

Αν δίλιαςα, λίγο τα μάτια-ςυ κε τρόμακςε το πόδι κε έπεςες — ύτε τα κόκαλά-ςυ θα βρεθύνε. Μα ο ανιχνεφτις να φοβάτε δεν πρέπι. Κ' ι άνθροπι προχορυν, ακυμπύνε με όλο το κορμι πάνο ςτ ν πέτρα κε προςεχτικα πςιλαφύνε με τ) πόδι το κάθε βίμα, πυ θα κάνυν.

Μέςα ςε δέκα χρόνια — απτα 1919 ι Ακαδιμία τον επιςτιμον έςτιλε τριακόςιες εβδομίντα μια εκςπετίτςιας! [1]).

Αφτες ςτις εκςπετίτςιες τις έςτιλε μονάχα ι Ακαδιμια τον επιςτιμον! Μα πόςυς ανιχνεφτες ςτίλανε τα άλα επιςτιμονικα ινςτιτύτα; Πόςι άνθροπι δυλεβυνε τις εκςερέβνιςες εκι, όπυ αποφαςίςτικε να χτιςτύνε ςιδεροδρομικες γραμες, να ςκαφτύνε κανάλια, ν' ανιχτυν ανθρακοριχία, να φκιαςτυν εργοςτάςια!

Ι ανιχνεφτες δυλέβυνε ς' όλι τι χόρα.

2. Τί λεν ι ανιχνεφτες.

Αραγε τί να λένε ι ανιχ νεφτες; Κατορθόςανε να βρύνε τίποτε;

Λένε πος τέλια ακόμα, ςχεδον καθόλυ, δεν κςέρυμε τι χόρα-μας. Λένε πος ι χόρα-μας ακόμα δεν ανακαλίφθικε.

Στιν Καρελία πίςο αптον πολικο κίκλο ςτο μέςο τις τύντρας, βρίκανε τα πελόρια Χιπίνικα βυνα. Κςέρετε απο τί αποτελύντε τα βυνα αφτα; Απτις πιο πολίτιμες προτες ίλες — τι νεφελίνι κε τον απατίτι. Ι νεφελίνι θα μας δόςι γιαλι. Ο απατίτις μας δίνι ςυπερφοςφάτο — λίπαςμα για τα χοράφια-μας. Κε ςτα βυνα αφτα βρίςκυντε δεκάδες εκατ ντάδες εκατομίρια τόνι απ' αφτες τις πρότες ίλες.

Στιν έριμο Καρα-κυμ βρίκαν κάτι παράκςενα τυμπια. Σάμπος γίγαντες διαςκεδάζοντας εκαναν τύβλες απο άμο. Οταν τα ςκάπςανε ίδαν πος δεν ιτανε άμος απλος, μα μίγμα άμυ κε θιαφιυ. Θιαφιυ! Κ'εμις αγοράζαμε το θιάφι απτιν Ιταλία, το κυβαλύςαμε απο μακρια κε πλερόναμε γι αφτ ένα ςορο χρίματα! Το θιάφι μας χριάζετε να φκιάνυμε χαρτι, λάςτιχο.

Με το θιάφι ραντίζυν τ' αμπέλια κε το βαμπάκι για να γλιτόςυν απτα βλαβέρα ζοίφια. Κι άκςαφνα, νά, ς' εμας βρίςκετε θιάφι όςο θέλις.

---

1) Το διίγιμα „Για το μεγάλο πλάνο" γράφικε ςτα 1930

Στι Σιβιρία ι ανιχνεφτες ανακαλίπςανε τέτιες λίμνες, που στον πιθμένα-τυς βρίςκετε ςόδα. Κςέρετε τί ίνε ςόδα; Ινε το ιλικο, χορις το οπίο ςαπύνι δε γίνετε. Κε όχι μονάχα ςαπύνι, μα κε άλα πρόματα γίνοντε απτι ςόδα.

Τι ςόδα τιν παράγυνε απτ' αλάτι. Για το ςκοτο αφτο φκιάνυνε μεγαλα εργοςτάςια. Κ' εκίνο βρίςκετε έτιμο μέςα στις λίμνες. Απλοςε μονάχα το χέρι-ςυ κε πάρε όςο θέλις.

Στι Γιακύτια ι ανιχνεφτες ανακαλίπςανε βράχυς — αψιλότερυς κι απο ςπίτια με εχς πατόματα — απο καθαρο αλάτι. Αλάτι βρίςκετε κε ςάλα μέρι.

Κε άλο περίεργο πράμα βρίκανε ι ανιχνεφτες εκι στιν απόμακρι Γιακύτια. Τεράστια διάφανα κρίςταλα γίπςυ, 35×35ςαντίμετρα. Καθεαφτο τζάμι για παράθιρα, μονάχα που δεν ίνε απο γιαλι. Παρ-το απ' εφθιας, κε βάλ-το ςτο παραθιρο.

Αμ τι χοντρίλα, πυ βρίκανε στο Καζακςταν; Ι χοντρίλα ίνε ένα ίδος φιτο. Ι επιςτίμονες βρίκαν πος αττυς θάμνυς τις χοντρίλας τρέχι κάτι ςαν ίγρο.

Πίραν το κςετάςανε. Κε τί νομίζετε να ίτανε; Καυτςυκ! Κ' εμις φέρνυμε το καυτςυκ απτο εκςοτερικο για τις φάμπρικές-μας.

Κε μίπος μπορι να τα μετρίςι κανένας όλα όςα βρίκανε ι ανιχνεφτες; Εργάζοντε ι ανιχνεφτες όχι μονάχα στα δάςι, στις ςτέπες, στις έριμες. Σε κάθε λαμπορατόριο εργάζοντε ανιχνεφτες.

Ι ανιχνεφτες αφτι λένε: δεν ίνε ανάνκι να ςτίλυμε όλυς μακρια χιλιάδες χιλιόμετρα, να γίνυνε μύςκεμα απτι βροχι, να χτιπάνε τα δόντια απτ ανιπόφορο κρίο. Εδο πάνο στα τραπέζια, στις γιάλινες προπίρκες θα βρύμε τις πολίτιμες προτες ίλες για τα εργοςτάςια κε τις φάμπρικές-μας. Θα μάθυμε τα εργοςτάςια να βγάζυνε πρότες ίλες απ τα απορίματα, απο τέτια πράματα πυ βρίςκοντε παντυ, απτα πόδια-μας κάτο, όπυ κι αν πάμε.

Κε νά: βρίκαν τρόπο να φκιάνυνε χαρτι κε χαρτόνι απο καλάμια, λεπτι τςόχα-απο απλο ςκλιρο μαλι, ζάχαρι απτα απομινάρια, πυ αφίνυν τα εργοςτάςια τις ζάχαρις.

Μας φτάνυν ι πρότες ίλες πυ βρίςκοντε στι χόρα-μας. Δεν ίνε ανάνκι ν' ανιςιχίςυμε γι αφτες. Φένετε μονάχα πος ίνε φτοχι ι χόρα-μας.

Στις τόρφες κε τυς βαλτότοπυς φκιάνυμε ιλεχτρικυς σταθμυς, κι απο εκι ςτέλνυμε ρέμα με τα ςίρματα — ιλεχτρικο ρέμα. Απτα έλατα κάνυμε

χαρτι. Θα οργόνομε κε ςπίρυμε τις στέπες, όπυ φιτρόνι σίμερα ι φτέρι κε το απςέντι κ' ι ςτέπες αφτες θα μας δίνονε ςιτάρι.

Κε κάτο μέςα ςτι γι βρίςκετε ότι θες: πετροκάρβυνο, σίδερο, τςίνκο, χαλκος. Κι άλα πολα πυ τόρα τελεφτέα αρχίςαμε να τα βγάζυμε.

Πέντε χρόνια πριν νομίζαμε, πος ςτιν κιλάδα τυ Κυζνετςκ, ςτι Σιβιρία βρίςκοντε μονάχα 250 διςεκατομίρια τόνι πετροκάρβυνο. Μα τόρα ι ανιχνεφτές-μας βρίκανε εκι κι αλα 150 διςεκατομίρια. Εβριμα μεγάλο! Ολόκλιρο βυνο πετροκάρβυνο ςε ίπςος πέντε χιλιόμετρα. Κε πος δεν προςέκςανε ένα τέτιο βυνο;

Δεν το προςέκςανε, επιδι το κάρβυνο δεν κίτε πάνο ςτι γι, ύτε ίνε χιμένο ςε ςορυς. Κίτε βαθια, ςτρόματα ςτρόματα, κάτο απτι γι. Οςτε απο πάνο απτιν επιφάνια δε φένετε αν βρίςκετε πετροκάρβυνο μέςα ςτι γι, ίτε όχι. Για να βρεθι το πετροκάρβυνο πρέπι ν' ανιχτι τρίπα βαθια μέςα ςτι γι. Κι αφτο δεν ίνε δυλια έφκολι. Ι πορόδικι ι πέτρα έφκολα τριπένετε. Μα ι ςκλιρι; Ινε τέτια πέτρα, πυ ύτε το ατςάλι τιν τριπένι κε ίνε ανάνκι να τριπιθι με διαμαντένιο τριπιτίρι.

Κι ας μιν πάρυμε μονάχα τιν κιλάδα τυ Κυζνετςκ, πυ μόλις τόρα τελεφτέα αρχίςαμε ν' ανίγυμε ανθρακοριχία. Ας πάρυμε το Ντονμπας· ι εργαςία γίνετε εκι απο πενίντα χρόνια τόρα. Τί νομίζετε, γνορίζομε καλα όλο το Ντονμπας;

Οχι, δεν το κςέρυμε.

Ανίγαμε άλοτε ανθρακοριχία εκι, έτςι, χορις να εκςετάζυμε όπος πρέπι, τί ίδος ςτρόμα βρίςκετε εκι, αν έχι μεγάλι έχταςι κι αν παντυ έχι το ίδιο πάχος.

Το ίδιο γινότανε κε με το ςίδερο.

Μίπος κάμποςα χρόνια πριν κςεραμε, πος βρίςκετε ςίδερο ςτι χόρα τυ Κάτο Βόλγα; Κε τόρα χτίζομε εκι μεγάλο εργοςτάςιο — το μεταλυργικο εργοςτάςιο Χυπέρςκι. Αφτο το εργοςτάςιο θα μας δόςι κάθε χρόνο 650 χιλιάδες τόνυς μαντέμι.

Το ίδιο κε με το νέφτι. Τελεφτέα ο καθιγιτις Πρεοπραζένςκι βρίκε νέφτι ςε τέτιο μέρος, όπυ άλοτε ύτε ςκεφτόντανε να ζιτίςυν — 40 χιλιόμετρα μακρίτερα απτιν Πέρμι.

Κε ι επιςτίμονες μας λένε πος βρίςκετε νέφτι ς' όλιν τιν έχταςι απτο Μέςο Βόλα ος τα Υράλια.

Μ' άλα λόγια πρέπι να κεντίσυμε παντυ το φλιο τις γις με τιν «χαρφίτσα» το τριπιτίρι τυ ανιχνεφτι. Κ' ι ανίχνεπ;ι κ;ακολ;θχ. Σε πολχ μέρι ςτέκοντε πὰνο απτι γι ι ατςαλένιι ι μακροπόδαρι γίγαιτες — τριπιτάδες. Τα ατςαλένια κε διαμαντένια τριπιτίρια τριπένυν τι γι, ςπάνυν τις πέτρες, κε προχορύνε βαθια, όπυ κάτο απο δεκάδες κε εκατοντάδες μὲτρα «αδιάφορο» αχρίαστο χόμα ίνε κριμένα ολόκλιρα πλύτι.

3. Ο κάθε μαθιτις πρέπι να ίνε ανιχνεφτις

Κάθε μαθιτις ονιρέβετε να ταχςιδέβι μακρια πολι μακρια, — ςτις Ιντίες, ςτιν Αφρικι, ςτιν Αμερικι.

Μα πια ίνε ι ανάνκι να ταχςιδέβετε τόςο μακρια; Μίπος γνορίζετε καλα το μέρος πυ ζίτε; Μίπος κςέρετε αν ιπάρχυν ςτα μέρι-ςας τόρφες, βαλτότοπι, κςιλία για ικοδομι, αζβεςτόπετρες, αργιλος για τύβλες κε πίλινα ςκέβι, αμος για χτίςιμο;

Βέβεα δεν τα κςέρετε.

Νά λιπον, το πρότο ταχςίδι, πυ πρέπι να κάνετε, πρέπι να ίνε ταχςίδι ςτα περίγιρα τυ χοριυ ί τις πόλι-ςας.

Οργανόςτε εκδρομες, καταςτρόςτε λεπτομερις χάρτες. Πάνο ςτυς χάρτες αφτυς ςιμιόςτε το κάθε πυ μπορι να μας χριςιμέψι για το πεντάχρονο.

Παρακαλέςτε τυς μεγαλίτερυς ςιντρόφυς-ςας, τυς δαςκάλυς να ςας βοιθύνε, μάθετε απ' αφτυς να κςεχορίζετε τα ορικτα. Αφυ ςις μονὰχι δεν μπορίτε να τα διακρίνετε. Διχος άλο δεν μπορίτε να διακρίνετε κομάτι μετὰλευμα απο απλι πέτρα. Κι ο ανιχνεφτις πρεπι να τα γνορίζι όλα. Μονάχα τα βιβλία ίνε ολίγα. Πρέπι να ςκαλίζι παντυ, να ζιτα.

Μιν κςεχνάτε πος δεν ανακαλίψαμε ακόμα καλα τον τόπο, πυ ζύμε. Ανακαλίψτε-τον!

ΕΡΟΤΙΣΕΣ

1. Τί ζιτυν ι ανιχνεφτες το πεντὰχρονυ ςτις έριμες, ςτα δάςι, ςτυς βαλτότοπυς;
2. Πός βρίκαν ι ανιχνεφτες το πεντάχρονυ λιπάζματα, θιάφι ςόδα, γίπςο, καυτςυκ;
3. Πός ςιτυν ι ανιχνεφτες το ςίδερο, το πετροκάρβυνο, το νέφτι;
4. Γιατί χριάζυντε για τιν ανικοδόμιςι τις χόρας-μας ι ανιχνεφτες;
5. Πός ο μαθιτις μπορι να γίνι ανιχνεφτις;

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Το τάγμα (πίιμα) — Σ. ΜΑΡΣΣΑΚ	4
Θαλαςινο τραγῦδι (πίιμα) — Γ. ΔΡΟΣΙΝΙ	5
Ι Καςτὰνκα (διίγιμα) — Α. ΤΣΕΧΟΒ	„
Παραμὶθι για τον πςαρα κε το πςὰρι (παραμὶθι) — Α. ΠΥΣΣΚΙΝ	20
Τα διο ςκιλια (παραμίθι) — Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ	27
Αλεπυ κε το κοράκι (παραμίθι) — Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ	28
Ι πεντικι κι αγιαζμον (παραμίθι) — Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ	29
Ο καθρέφτις κ' ι μαιμὺ (παραμίθι) — Ι. ΚΡΙΛΟΦ	30
Ο ελέφαντας κ' ι Φλὸρα (παραμίθι) — Ι. ΚΡΙΛΟΦ	31
Χορικος κε δυλεφτις (παραμίθι) — Ι. ΚΡΙΛΟΦ	32
Ι λίκενα (πίιμα) — Ν. ΝΕΚΡΑΣΟΦ	34
Τα πεδια τον ςκλάβον κε τα ςκιλια τον αφεντάδον (διίγιμα) — Β. ΚΟΡΟΛΕΝΚΟ	36
Ο ςτρατιγος Τοπτὶγιν (πὶιμα) — Ν. ΝΕΚΡΑΣΟΦ	39
Χιμονιὰτικι βραδια (πίιμα) — Α. ΠΥΣΣΚΙΝ	42
Ο εχμάλοτος τυ Καφκὰςυ (διίγιμα) — Δ. ΤΟΛΣΤΟΙ	43
Ι διο παναγιες (διίγιμα) — Α. ΣΕΡΑΦΙΜΟΒΙΤΖ	62
Το ςινιάλο (διίγιμα) — Β. ΓΑΡΣΣΙΝ	65
Τα φίδια κε ι μπακαλὰνθροπι (διίγιμα) — Π. ΣΠΕΛΤΑ	72
Θαμένι ζοντανι (Αφίγιςι εργὰτι)	77
Ο παπυς Αρχιπ κε ο Δένκας (διίγιμα) — Μ. ΓΟΡΚΙ	80
Ο γέρο — Μαζαι κ' ι λαγι (πὶιμα) — Ν. ΝΕΚΡΑΣΟΦ	96
Ι απεργία ςτιν Πάρμα (διίγιμα) — Μ. ΓΟΡΚΙ	102
Ανιχςιὰτικι μπὸρα (πίιμα) — Φ. ΤΙΥΤΣΕΦ	106
Ο Μάις (μίθος) — Δ. ΜΠΕΤΝΙ	107
Το ςυράβλι κε το κλαρνέτο (παραμίθι) — Δ. ΜΠΕΤΝΙ	108
Εμις χαλκιάδες (πὶιμα) — Φ. ΣΚΥΛΕΦ	109
Πος ίταν ο πόλεμος ς'εμας (διίγιμα) — Α. ΝΕΒΕΡΟΦ	110
Ι κὸκινι λέντα (διίγιμα) — Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ	114
Στον Οχτὸβρι (πίιμα) — Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ.	116
Τα πεδικα κε ςχολικα χρόνια τυ Ιλιτζ — Α. ΥΛΙΑΝΟΒ	117
Ι ανιχνεφτες τυ πεντάχρονυ — ΙΛΙΝ	125

Перевод утвержден заведующим Сев. Кав. Край ОНО

Редактор Х. КАЧАЛОВ. Тех. ред. Г. МИЛИДИ. Отв. корректор С. МУРАТОВ

Издание 51. Сдано в набор 20 июня 1933г. Подп. в печать 15 июля 1933

Статформат А-5. Печ. листов 8,125 бум. листов 4,625 по 58·530 зн. Тираж 6.100

Уполкрайлит п-3959. Типография „Коммунист", Ростов-Дон Заказ 1321

Цена 60 коп.
В перепл. 90 коп.

Αδετο 60 καπ.
Δεμένο 90 καπ.

С. М. БРАИЛОВСКАЯ и М. А. РЫБНИКОВА

ХРЕСТОМАТИЯ ПО ЛИТЕРАТУРЕ ДЛЯ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ

ЧАСТЬ ПЕРВАЯ

ТРЕТИЙ ГОД ОБУЧЕНИЯ

Утверждено Коллегией НКП РСФСР

СКЛАД ИЗДАНИЯ
Ростов-Дон, Московская 53
КНИГОЦЕНТР